

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Ianuarie, Februarie, Martie 2022 (Anul XIV) Nr.155-156-157



BOEM@

Revistă de Literatură și Artă

ianuarie-februarie-martie 2022 (Anul XIV) Nr. 1-2-3 (155-156-157) - 116 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapart SRL Galați - Editura InfoRapArt

1-2-3 / 2022

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: A.G.Secară, Tănase Dănilă, Grigore Grigore, Mihaela Avram, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Carmen Racoviță (București), Dumitru Anghel (Brăila), Lidia Grosu (R. Moldova), Ioan Gheorghiu (Tulcea), Silvia Curteanu (Iași), Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania)

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu



Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro

Telefon: **0726 337376, 0740 596225**

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro

Tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.



Literatură
și
Artă



DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Tzone (p.3), Dumitru Băluță (p.4), Spiridon Voinescu (p.8), Neculai Curteanu (p.16), Ion Țuțuianu (p.22), Lidia Grosu (Rep. Moldova) (p.33), Nicolae Nistor (p.34), Mihai Mercicaru (p.35) / (p.84), Lidia Popa (p.40), Ana Urma (p.41), Constantin Bejenaru-Beco (p.42), Geta Lipovanciu (p.46), Camelia Oprea / Anastacia Buzatu / Ioana Burghel / Constanța Abălașei-Donosă / Maria Boia (p.49), Dorina Stoica (p.50), Radu Botiș (p.51), Diana Trandafir (p.54), Arsenie Augustin (p.55), Ciprian Veștemean (p.62), Elisabeta Furtună (p.63), Marin Moscu (p.72), Robert Vladu (p.77), Mihaela Avram (p.85), Dorian Marcoci (p.96), Eugenia Rada Ioniță (p.97), Veronica Orșoheian (p.98), Cristian Chiripuci (p.99), Victor Aciocărlănoaiei (p.100), Mónica Tóth (p.101), Stejărel Ionescu (p.108), Florea Constantinescu (p.109), Andreea Negoianu (p.110)

Proză: Petre Rău: Zodia mea / La o lansare de carte (p.19) / Taina mea (p.20) / Letargia / Pokerul (fragmente de roman) (p.21), Dorian Marcoci: Povestire buclucașă / Intrușii (p.23) / Chipul ninsorii / Alinare / Bătrânețe fără tinerețe (p.24) / Prietenii Biancăi (p.25), Ileana Todoran: Focul sacru în infern (p.30), Eugen Oniscu: Inima străinului (2) (p.36) / (3) (p.65) / (4) (p.103), Emilia Toma: În timp ce mama (p.43), Angela Burtea: Ninsoare târzie (p.47) / Mitică (p.74) / Fular din mohair lila (p.75), Loredana Graure: Amorul nu iartă (p.48), Florin Logreșteanu: Templul din Lancrăm (p.88), Mihaela Roșioru: Wilhelm (p.111)

Cronică de carte: Nicolae Mecu: Pătimirile și fericirile unui poet militant (p.6), Nicolae Tzone: Cum se ajunge cel mai repede din Grecia la Dunăre (I) (p.10) / (II) (p.86), Alexandru Cazacu: Spectacolul traversării (p.12), Virginia Chiriac: Ghiță Nazare, la sfat cu scriitorii, în agora dunăreană (p.38), Natalia Aida Pop: Poetica fără cenzură de iubire (p.52), Cristina Roșu: Muzica și plânsul în poezia lui George Bacovia (p.61), Constantin Stancu: Hărțile durerii la poetul Coriolano González Montañez (p.102)

Note de lectură: Constantin Stancu: Cu mânăstirea din piept, poetul se miră (p.26), Lucia Pătrașcu: Livia-Norina Zezeanu - Între Dumnezeu și lume (p.27) / Virgil Andronescu - Semne și cuie (p.67) / Nicolae Bratu - Rondelul de noapte (p.106), Nicolae Rotaru: Trei grații și un focos (p.29), Valentin Marica: Pomul cu muguri de iubire de Dorian Marcoci (p.45), Cristina Roșu: Veronica Popescu și personajul victimar (p.69), Constantin Bejenaru-Beco: Tania Nicolescu, Ora nisipului - Poezii (p.71)

Eseu: Denisa Lepădatu: Continuitate. O perspectivă evoluționistă asupra artei (p.14), Petre Rău: Necuvintele din cuvinte (partea I) (p.57) / (partea II) (p.93), Gabriela Grigore: Toleranța și violența în literatura română (p.64), Ștefan Andronache: Ion Don-gorozi - în corespondență (p.81), Pablo Neruda: Cine moare (p.107)

Eminesciana: Mihai Eminescu: Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie / Care-o fi în lume... (p.13)

Teatru: Lucian Uegrin: Bărbatul cu o cutie de contrabas (p.17)

Traduceri: Ignatie Grecu: Poeme R.M. Rilke (p.9)

Aniversare: Redacția: Cuvinte celebre despre mamă (p.79) / Cele mai frumoase poezii despre mamă (p.90)

In memoriam: Nichita Stănescu: Cele mai frumoase poezii (p.105)

Lumea copiilor: Camelia Oprea: Poezii (p.113)

Diverse: Redacția: Lista premiilor Nobel pentru literatură (p.70)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.115)

Grafică:

Coperta I: Octavio Ocampo - Ilusion art

Coperta IV: Jordi Aluma - Bombers de Barcelona

Interior: Grafică de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro



Nicolae TZONE

HAI SĂ MÎNCĂM PUR ȘI SIMPLU ZĂPADĂ ȘI GHEAȚĂ (I)

lui gheorghe grigurcu

atenție atenție vine poemul călare pe un asin alb
vine de departe din spații necunoscute
din timpuri care nu au mai fost
atenție atenție vine poemul călare pe un asin alb
ar semăna cu un prinț dacă nu ar avea
picioarele trupul mîinile capul și ochii de apă
ar semăna cu iisus dacă nu ar avea
ochii negri și foarte vii
atenție atenție vine poemul călare pe un asin alb
e un pic obosit și-i e frig
e un pic trist și-i e cald
și din degete îi picură pești argintii
care vorbesc între ei
într-o limbă extrem de melodioasă
atenție atenție vine poemul călare pe un asin alb
vine de departe din spații necunoscute
din timpuri care nu au mai fost
și merge în alte spații necunoscute
în alte timpuri care nu au mai fost
prin ierusalimul pe care îl știm noi nu a trecut niciodată
astfel că la zidul plîngerii n-a îngenucheat
astfel că nici în cuie de fier nu a fost bătut
astfel că nici cu pietre în el nu s-a aruncat

atenție atenție vine poemul călare pe un asin alb
da da vine poemul care nu a mai existat
călare pe un asin alb care nu a mai existat

*

mi-am scos ochiul stîng din orbită
și l-am aruncat în iarba drumului
să nu-și mai rupă gleznele semenii mei
atunci cînd se-mpiedică și cad năprasnic la pămînt
mi-am scos și ochiul drept din orbită
și l-am aruncat la vedere pe caldarîm
dar semenii mei împiedicîndu-se
și căzînd năprasnic pe caldarîm
tot își rupeau gleznele
tot rămîneau cu brațele smulse

*
nu bradul de crăciun nu ține loc de biografie
cu oricît de multe și de colorate
globuri și globulețe ar fi încărcat
recunosc însă că mă ascund cu plăcere
între crengile verzi și le ronțai cu nesaț

una cîte una
recunosc însă că îmi închipui cum într-un ghemotoc
de vată mai larg de pe crengile lui mă culc
cu crăiasa zăpezii amîndoi fiind firește goi pușcă
recunosc însă că aștept din clipă în clipă
să vină o mare ninsoare
cea mai pură cea mai albă ninsoare
pe care cu bucurie într-o singură clipă
să-mi vînd oasele carnea și sîngele

*

poemule majestate dă-te un pic mai încolo
să-ncapă în sanie și marele urs alb din antarctica
poemule majestate hai să mîncăm
pur și simplu zăpadă și gheață
hai să înotăm cu brațele goale pe sub pămînt
de la un pol către celălalt pol al planetei
poemule majestate să aprindem focuri mari
sub țîțele iubitei
să ne facem scrum de dragul ei
dar ea să nu știe
să nu afle niciodată de vremelnica noastră
rostogolire-n cenușă
poemule majestate să răzuim lumina lunii
de colții albi ai acestor castori nespuse de flămînzii
care se nasc chiar acum din șoldurile noastre
poemule majestate să sfințim pietrele
de toate mărimile
să nu mai poată niciodată semeni să mai arunce
cu ele în semeni

poemule majestate hai să-i înviem dintre morți
chiar acum chiar în secunda aceasta
pe toți poeții mari pe care-i iubim
poemule majestate hai să ne încoronăm
noi între noi
și-apoi să-ncoronăm cu coroanele noastre
și moartea noastră
să nu fie carecumva geloasă pe noi

*

carnea ta e casa mea intru prin toate
ferestrele în ea
și mă culc fericit fie pe pernele de nea ori de catifea
fie pe atît de răcoroasa și atît de primitoarea podea
carnea ta e ninsoarea mea devin cel mai pufos
bărbat din țara de pe dîmbovița
cînd din tălpi pînă în creștet mă îmbrățișezi cu ea

(continuare în pag. 4)

carnea ta e cartea mea la care scriu
și dimineața și seara
cînd lumina este de frumusețe mai grea
cînd întunericul se plimbă pe pămînt
în calești cu roți canapele și cai de cafea
carnea ta e lumina mea ca prin rai merg
pe vîrfurile degetelor pe sub ea

și pe deasupra de ea
carnea ta cînd alerg cu vîrfurile limbii pe ea
e marea mea neagră și deopotrivă
mediterana dintre corsica sicilia și malta
carnea ta e coroana mea sînt cel mai puternic
bărbat din țara de pe dîmbovița
cînd mă încoronez peste creștet
și peste tot trupul cu ea
carnea ta e capodopera mea scriu de veacuri
filă cu filă la ea și sînt fericit ca un miel alb
care paște prima iarbă verde a anului

*

sar în poem pe fereastră cum numai în trupul tău
mai sar cînd simt moartea în preajmă
sar pe beregata de sticlă pe beregata de oglinzi
a poemului ca și cînd aș sări pe gîtul tău
în trupul tău în oceanul de carne dulce care ești
ori de cîte ori fără jenă moartea vine și face
măsurători amănunțite jur împrejur de mine
și mi-e atît de bine și mă strîng ghem
cu genunchii la gură și mă dau de-a
rostogolul prin miezul poemului
și mă dau de-a rostogolul prin plămîinii tăi
și prin stomacul tău și prin celulele cu gust
de mere și de vișine coapte ale coapselor tale
fără să-mi fie de nimic frică fără să mă gîndesc
că deodată s-ar putea întuneca totul
că deodată din vulpe roșie aș putea deveni
hoit negru de vulpe care cîndva
a fost foarte roșie și foarte sprintenă
sar în poem pe fereastră cum numai în trupul tău
mai sar cînd simt moartea în preajmă



Dumitru BĂLUȚĂ

Toată noaptea a nins
Dimineața
ca o pasăre albă
și-a desfăcut imensele aripi
Un șir de urme
își pierduse sensul
în depărtarea zăpezii
În mălini
germina de primăvară
Restul zilei
va fi fost o confuzie
fără răspuns...

O nepotrivire flagrantă

Sta neclintită în cadrul ferestrei
ca pentru o pânză nerușinată –
un nud ordinar
Sandalele din picioarele ei
cu șireturi ca iedera împleticite pe gambe
trădau o nepotrivire flagrantă
a nesăbuiței firii ce precedase
Aparent privirea-i plutea în verva de-afară
dar gândul negreșit se zvârcolea
în așternutul picat ca și cum
cu petale de maci
căutând un fir de justificare pentru
furtuna prejudecăților de dincolo
de ușa închisă după cel plecat...

Solstiții

În acel solstițiu glacial
caravala viselor noastre a eșuat
pe fantastice banchize – Steaua Polară
ne-a debusolat după care și acum
mai râde de noi cum rătăcim pe o apă
cu nuferi târzii

Tu făptură lacustră în galbenă lumină
vei fi fost numai bună de zidit în biserică
și eu ziditorul tău să te plîng
doar că păsu-ți nu ținea de vechile datini
ci șiraguri de nestemate din viscerele chitului
te încătușau ca în slăvi să apari

Vântul teribil a fost să sfâșie vecele –
o nebunie nostimă dar imposibil

(continuare în pag. 5)

de imaginat în cel mai fierbinte dintre
câte au urmat solstiții...

Cu pieptul plin de senzații nimicitoare
cu pielea palid întinsă pe fața tratată
cu un fard vag vorbește din mers
Ținută oblică și bălaie ca *beryoza**
sub un fel de ploaie vietnameză
Rar cine-i mai dă atenție
Discută la căști cu cineva
ca adâncit într-o scoică de mare
care cere un răspuns hotărât
Surâsul ei pare să tragă de un fir invizibil
să verifice dacă speranța nu i se rupe
În pauze tăcerea pe din două
devene irezistibilă
O tuse tubercloasă face ca ea
să scape căștile pe jos
De dincolo se aude: „...noi suntem
în doi însă nicidecum împreună
Tu alta eu altul - două singurătăți...”

*mesteacănul (rus.)

Gura

Sunt atâtea guri!
Gură de canal sau de tunel
gură de metrou ori de tun
gura paharului gura-focului
gura-leului gură dulce și mai câte alte guri!
Ei bine tu ai o singură gură și aceea...
Bunăoară e suficient să scapi o vorbă în plus
că îndată ești etichetat „gură-spartă”
Ba vine o vreme când pe cerul gurii
(de la proteza dentară de plastic) se iscă
un gust nefiresc căruia i se mai zice și
„amar-crepuscular”
Uneori și zgârcenia cuiva nu-ți îndură
barem „o-gură-de-apă” și mai rău „o-gură-de-aer”
și atunci te cearcă ceasul neputinței
cum nici Ioan Gură de Aur nu avu parte
de o alternativă pe potrivă...

Tabieturi

Cine mai ține minte tabietul cu „ceaiul de la ora 5”
sau la fel de veche poanta „ce(-)ai să-i faci”?
Nu se discută gusturile de ceaiuri tradiționale
ori beneficiile celui de plante
de ramuri de zmeur de gutui de vișin
și de câte alte soiuri ce țin de viață
Însă cu certitudine prioritățile ceaiului
au cam cedat cafelei cu sau fără taclale
ori cu subțiri sorbituri pe terase mondene
sau cu ghicitul în zaț pe marginea patului
deși cafeaua are și ea amărăciunea ei...
Între aceste două rivalități seducătoare
se împleticește și firea lui Bacchus
Încă se țin în corzi datina (la micul dejun
la prânz și fără-ndoială la cină dar și așa
cu socoteală) contra viciilor de cartier –

nu cumva tăria chiar și înnobilatele branduri
să facă și mai rău omeniei viscerelor...

În America soarele
este mult mai aproape –
așa părea ori de câte ori
îmi potopea cu pete tenebre
ochii și așa plini de apa neagră
a vechiului meu glaucom

Astfel că odată a fost
cât pe ce să calc desculț
un pui de șarpe răcit
ce-și încărcă bateriile
pe lespede din fața casei
Atunci alarmat dar și confuz
mi-am amintit de un film sovietic –
„Moscova nu crede în lacrimi” –
și m-am gândit: ce sunt eu aici
în America?...

Lumina o arată toată –
așa cum se vede – doar pentru noi
În rest e partea nevăzută a materiei

Fără lumină este inexistentă
De ajuns o fracțiune de clipă
și lumina o redă
în toate întorsăturile liniei
dar interiorul ba

Stă cuminte nu cuvântează
se deplasează (după cum și sursa)
puțin confuză dar fabuloasă –
cam tot ce trebuie să aibă o umbră

Ea are anotimpurile ei preferate
în care iese în văzul lumii
Toamna umbrele – ca și
animalele îmbătrânite –
își caută culcuș de hibernație

Tu nu știi de unde vine stihia asta
însă cunoști mai bine ca toți neliniștea
neputința ce suspendă se leagănă ca niciodată
și niciun respiro
Nădăjduiești că pereții mei dacă cedeza
mai sunt și alții...

Tu știi codurile de la verde la roșu
avantajul distanței fizice
că prinde bine să ne vedem cât mai rar
fără deosebire – nicio stare socială
nici aroganță nici pizmă fățișă
nici... poate chiar nimic – totul sub mască

Tu ai cunoștință de incertitudinea ce iscă
împotrivire
dar nu știi cât va dura tăcerea
Nu știi ce va urma și ce ne facem dacă
se stinge becul de veghe





Nicolae MECU

PĂTIMIRILE ȘI FERICIRILE UNUI POET MILITANT

Lirica lui Spiridon Voinescu - ajuns, iată, la cea de-a patra sa carte de poezie - are o față dublă. Pe de o parte, ea este produsul unei genuine deci incurabile melancolii, al izolării de real. Pe această latură, „realitatea” poetului este fie trecutul ireversibil, fie viitorul incert. Prin natura lor mai puțin consistente ontologic și operațional, aceste două orizonturi temporale sunt însă recuperabile prin reverie, prin visul ca vis și prin evocare, respectiv prin puterea aspirației. Astfel resuscitate, ele sunt și reîncărcate cu existență și putere de a interveni în actual. De cealaltă parte, poezia aceasta se definește ca rezultat al trăirii nemijlocite, care nu poate fi decât a clipei prezente. Trăirea realului *hic et nunc* este însă atât de impregnată de conștiința evanescenței, încât ceea ce rămâne din acesta deține tot o redusă consistență ontologică. Consumarea exuberantă a imediatului și actualului se vede brusc stopată de sentimentul inexorabilei treceri, insinuată în chiar momentul extazului. Trecut, prezent și viitor devin, atunci, un singur timp, care este al eternității (am putea spune, dacă veșnicia n-ar fi o categorie extratemporală), după cum cel care scrie acum și aici se contopește cu spiritele celor care l-au precedat. „Ni se trag zilele ca niște fire / lungi se fac, lungi râuri albe / de vertebre de nu mai știi ce/cum vine / de te uiți la oasele strămoșilor / sau la ale tale / ca după o moarte / prin care ai trecut cu bine”, consemnează autorul în poemul intitulat *Zile*, pe care, pentru elocvența lui în sensul demonstrației începute mai sus, l-am reprodus integral.

O atare situație față de imediat și de temporalitate face ca, deși biologic din aceeași generație, poetul să nu se înscrie printre „realiști” și, prin urmare, să nu scormonească până la sadism în măruntaiele și maladiile actualității personale și colective; după cum el nu e nici un „mizerabilist”. Ce-i drept, capul poetului neimităndu-l pe al struțului, poezia lui Spiridon Voinescu nu e lipsită de reacție la secolul în care i-a fost dat să fie scrisă. Recunoscându-și structura duală, poetul își mărturisește componenta angelică, dar și pe aceea rezultată din apartenența, incontornabilă, la un veac imund. Nu puține piese vituperează nebunia modernă (universală și națională...) rezultată din credința nelimitată în mitul progresului (cel tehnologic, în primul rând), ca și, subiacent, din deriva identității umane, într-o lume cu valorile răsturnate: „asistăm la domnia mașinii / [...] / pe sub mări ca tumoarea sentinde pustiul, / trandafirul se rănește singur cu spinii, /calul își pune, la ham, vizitiul” (*Paradox*). E o lume de beton generalizat, în care „răsărituri cad ca pietre / în adânci sufletele noastre” (*Pietre*). În alt rând, adresându-se unui om generic,



discursul poetului se colorează parodic-mioritic: „nu vezi că zeii sunt cu fața la zid, / oile se droghează, uitate de păstorul / care-a plecat să se înscrie în partid” (*Îndemn, II*). Sau, cu o cromatică culturală similară, în antibucolica intitulată *Scrisoare în viitor*: „E miorița moartă, bade loane, / în munți nu mai e iarbă, nici belșug”, „tresaltă turmele-n tablouri, / sugarii-s alăptați doar electronic, / țurcanele-s la Zoo, lângă bouri”, „se bat în drone ultimii ciobani” etc. Ca un colorat firesc, asemenea enunțuri-denunțuri fac necesar, cu titlu de urgență, „un decret pentru viața normală”, când „doar să simt că pot liber hoinări pe cărări / și e gratis să văd înflorind, alb, salcâmul” (*Criză*).

În aceasta ar consta - documentată sinecotic, prin eșantioane semnificative - inserția directă în real a liricii lui Spiridon Voinescu. Preluând un titlu citat mai sus, vom spune că, pe un versant al ei, avem de-a face cu o *poezie de criză*. Totuși, privită în ansamblul titlurilor sale cu șanse de perenitate, poezia aceasta își dezvăluie ponderea într-o tematică recuperatorie. Prin ea, efectele nocive ale realității imediate se văd contracarate până la anulare. Există câteva majore direcții ale acestei evadări. Una este a tradiției locului și mai ales a celei familiale. Născut și crescut într-o zonă unde vocea lui Ion Pillat cel din *Pe Argeș în sus* continuă încă să-și trimită reverberațiile identitare și catalitice, Spiridon Voinescu, și el un poet cu arbore genealogic verificabil, practică un veritabil cult al înaintașilor, de la strămoși, oameni simpli și anonimi, până la părinți, ilustrați în istoria recentă și

(continuare în pag. 7)

păstrați în memoria colectivă prin isprăvi de luminători de conștiințe și de arhitecți culturali. Citez, dintr-un număr remarcabil de atari poeme ale devoțiunii filiale, pe cel purtând un titlu de mare greutate semantică și stilistică, și anume *Dor*. Dincolo de aspectul general de emoționant ritual al întreținerii de către eredi a focului sacru familial, se rețin versuri memorabile. Între ele, cel ultim, pe care l-am și subliniat: „E-atâta liniște în toamna surdă, oarbă / ce-i doar un nou deces fenomenal / că-ud părinții cum vorbesc, sub iarbă, / în cimitirul pașnic de pe deal, / i-aud râzând, mai fac și eu o glumă / sunt viu, sau ei sunt vii... impas... / îi chem, tăcut, la un poc al de brumă, / să împărțim, spre casă,-un sfert de ceas / ei însă-mi spun că sunt, de bună seamă, / prezenți în loja ceea dinspre Apus; / mai beau un vin și lapte e, de mamă... / și plec zâmbind, cu lacrimile-n sus”. Intim legată cu acest cult familial este evocarea copilăriei. Imersiunea în trecut are menirea de a recupera și reinstaura, pe calea reveriei poetice, vârsta de aur și mitologia personală a autorului. În centrul algoritmului stă chipul tatălui, mentor și cicerone al fiului întru descifrarea tainelor. Acest nou ritual, al introducerii într-un tip de cunoaștere inițiativă, deține și un rol fondator pentru viitorul poet, care nu se va sfi să sfideze, prin întrebări și răspunsuri „naive”, sofisticata și reducionista lume confiscată de mitul științei și, în genere, de valorile din sfera pozitivistă. Iată-l, deocamdată, privind cu ochi măriți misterul cosmosului mare, îngemănat, la scară, cu al celui mic, adică cu misterul trecerii omeștii: „Mi-e dor de tine, tată. Aștept să mai vorbim / acolo sus, pe deal, cu stele-n mână / despre imensul univers infim, / despre regate-n cer care-au ajuns țărăni / La cimitirul vechi, din sat, mi-ai spus o taină / cum că în noi trăiesc și moșii și strămoșii / cum că, în fiecare zi, îmbraci o haină / mai veche, orizonturile-s tot mai roșii” (*Copil*). Transparența discursului nu diluează consistența versurilor; dimpotrivă, ea potențează miezul de candoare al evocării: „mă întorc, în gânduri, spre copilărie / tineri văd părinții, fratele; tresalt, / râul forfotește către brutărie / spre izvor de munte, spre meleag înalt, / rețrăiesc imagini, frageda pruncie, / primii ani, miresme, / Sărbători de Paște; / tata iar citește și, spre ziuă, scrie, / mama e un zeu, țipă când mă naște” (*Suflet călător*).

Predominante numeric și proeminente ca substanță sunt versurile de iubire. Oricâtă dramatică zbatere interioară ar cuprinde, ele alcătuiesc un alt spațiu recuperator, privilegiat, un interval de refugiu din fața mizeriei mundane. Mai ales că, într-una dintre ipostazele sale, cântărețul împrumută alura (probabil programată) a unui trubadur medieval, respectuos de convenții și virtuoz-virtuoz plăsmuitor de promisiuni: pe cât de vitejești, tot pe atât de măgulitoare. „să te țin aş trmite universu-n cădere / sau aş bate, năvalnic, unicorni în duel”, declară el într-un poem ce ne amintește de atmosfera și timbrul baladelor lui Radu Stanca și în al cărui final scenariul trubaduresc este dat pe față: „pe la colțuri de noapte trubadurii șoptesc” (*Tabloul bucuriei*). Dar, și mai insistent, poemele din această categorie tematică sunt străbătute de un patos amintind îndepărtatele, idealele vremi petrarchiste și elisabetane, de triumf al oximoronului („ard și mă simt de gheață”...)

ca expresie a trăirii frenetice și paradoxale a sentimentului invadator: „Dimineața mă spăl cu tine pe față / speriat ca toamna de zăpezile dintâi / [...] Cu armele depuse la arhivă / pășesc tiptil, la margine de vise, / desculț, atent să nu le surp din stivă / (doar rugăciuni tăcute sunt permise). / Tu... dormi pe brazda plugului cu care / mi-ai atacat tăceri definitive / și venele-s deschise, și mă doare / și prea fragil stau visele în stive...” (*Fragil*). Celebrarea feminității se traduce în asemenea poeme prin gesturi de dăruire mergând până la identificarea totală, cuplul de îndrăgostiți căpătând atunci o consacrare astrală. Când intensitatea trăirii și scrupulul expresivității o cer, limbajul devoțiunii absolute nu se dă în lături să folosească, pentru sucurile sale mai acide, mijloace de exprimare culese dintr-un registru al așa-numitului stil umil: „pe când eu te ador ca un câine / de iubire lătrând...” (*Ca și când*). Concluzie de etapă: eroticele lui Spiridon Voinescu reunesc stilistic un patos de glorioasă tradiție lirică cu figurația și limbajul poeziei moderne, într-o sinteză inextricabilă: „Ți-aș scrie un răvaș. Ar fi banal / dar cum să-ți spun, în mai puțin de-o carte, / că pentru tine m-aș sui pe cal / și aş porni spre zărrile departe, / că aş cosi savane fără bani / și aş fura mâncare de prin case / pentru a sparge-n două timpul, ani / și-n patru orele rămase, / aş pune în cuvinte tot ce am / ca pe tributul sacru, pentru viață... / apoi aş pune, într-un ultim hram, / pe foc redutele din noi, de gheață!...” (*Foc în țările de gheață*).

Mai departe: „Sunt un om de serviciu pe sectorul Pământ / fără normă trudesco la acel cântec prim / frază-n frază zidesc și cuvânt pe cuvânt / la tribune de nori încă sunt anonim / am votul pădurii, așa că insist, / al animalelor și al zeului apei, / al câmpiei, al duhului vesel, trist, / al aproapei și al aproapei”. Sunt versuri din poemul de început al cărții de față, iar postarea lor în poziție liminară nu este întâmplătoare. Spiridon Voinescu este, într-adevăr, un misionar, un poet ulcerat de mersul spre degradare al lumii de azi. În fața ei, într-o primă instanță, face un pas înapoi. Însă nu un pas de retragere definitivă și nicidecum de înfrângere sau abandon, ci numai pentru a-și asigura o poziție mai favorabilă contemplației și reflecției. Într-un al doilea timp, implicarea poetului se întoarce, urmând o cale indirectă. Părăsind vituperarea, el pune în fața semenilor imaginea unui paradis pierdut, însă recuperabil. Ca limbaj, refuzând închiderea solilocvială dusă la extrem de poezia modernă, Spiridon Voinescu scrie o poezie al cărei mesaj (căci despre o poezie cu mesaj vorbim) să aibă o audiență largită. Pentru poetul călineștean de la extremitatea sud-vestică a fostului județ Muscel, poezia nu se justifică decât dacă ajunge la cât mai multe inimi, le mișcă și le tonificază. Toate acestea fac din el un autentic artist militant.

(Prefață la volumul *Spiridon Voinescu - "Trecutul viitor"*, apărut în luna februarie 2022 la editura InfoRapART)



**Spiridon VOINESCU****Ordinea cuvântului**

Sunt om de serviciu pe sectorul Pământ
fără normă trudesca la acel cântec prim
frază-n frază zidesc și cuvânt pe cuvânt
la tribune de nori încă sunt anonim
am votul pădurii, așa că insist
al animalelor și al zeului apei
al câmpiei, al duhului vesel/trist
al aproapelui și aproapei
plec, deci, cu o consoană și-o vocală
să le fierb la foc mic spre-a obține cuvânt
să aprind cu penița primul foc de cerneală
sunt om de serviciu pe sectorul Pământ!...

Vis

Arunc lopeți de litere prăfoase
în șemineul unde se-ncălzesc poeții
de sar scânteii de verb
prin fumul de amiază!
Tresare, însă fără groază
ochiul poeziei ca de cerb
și când răsare greu lumina dimineții
mor fraze peste storiile trase

Drumul de fier

Acolo unde nu mai e cale ferată
începe drept în sus un fir umil
a cărui linie în taină e păstrată
în ochii mari și limpezi de copil
acolo unde trenul nu mai are drum
din cer cad gări ca fulgii de zăpadă
acarii schimbă un macaz din scrum
pe care numai zeii pot să-l vadă
urgențele sunt pline de vagoane
de păcură murdare și de fum
mor garnituri pansate cu tifoane
dar undeva, acolo, e un drum...

Suflet

Ce înger plânse când văzu
atâta negură de stele?
ce contratimp, ce eu, ce tu
ce carusel, ce os, ce piele,
ce ostoire, câtă carne
pentru o aripă de praf
ce nu-i văzută prin lucarne
de ochiul vreunui fotograf

**Ninsori arestate**

Cum fug ninsorile de oameni
din ochii plini de închisori
cum pușcării în gânduri sameni
și nu răsad de îndreptări
cum ari în câmp cu plug de gratii
cum calul trage sângerând
pe piept de sârma grea, ghimpată
a închisorilor din gând

Masa tăcerii

Uite-așa se strângea pe creștet lumea
ca un clopot întunecat
limbă de clopot eram
băteam în margini să le rup
pe deasupra colindau primăveri
ca un hram

le deslușeam prin crăpături de trup
mă cotropeau de iarbă firele
mâncam
din pâinea cea de toate zilele

și iar bătea în gând un clopot
să rup, să descui
o lume, o biserică
a nimănui

Zile

Ni se trag zilele ca niște fire
lungi se fac, lungi râuri albe
de vertebre de nu mai știi
ce/cum vine
de te uiți la oasele strămoșilor
sau la ale tale
ca după o moarte
prin care ai trecut cu bine

Fragil

Dimineața mă spăl cu tine pe față
speriat ca toamna de zăpezile dintâi
precum o zare de un timp cu ceață
sau "ai să pleci" în loc de "mai rămâi",
cu armele depuse la arhivă
pășesc, tiptil, la margine de vise,
desculț, atent să nu le surp din stivă
(doar rugăciuni tăcute sunt permise).
Tu?... dormi pe brazda plugului cu care
mi-ai atacat tăceri definitive
și venele-s deschise, și mă doare
și prea fragil stau visele în stive...

(din volumul "Trecutul viitor", recent apărut
la editura InfoRapART)





R.M. RILKE
(1875-1926)

Presimțire

Sunt ca un steag împresurat
de zări.
Simt vânturi ce vin, ele-mi dau
viață,
în timp ce lucrurile jos nici
măcar nu tresar,
ușile se închid încă ușor, în sobe
stăruie liniștea;
ferestrele nu tremură încă, praful
apasă.
Cunosc furtunile pentru că sunt
o mare.
Mă desfășor și cad în mine iar,
m-arunc înalt departe și singur
sunt foarte
în marea furtună.

De șoptit când adormi

Atât de mult doresc să cânt cuiva,
să stau și să fiu lângă cineva.
În leagăn să te iau și să-ți cânt
alintându-te,
să fiu lângă tine când te trezești
și iarăși adormi.
Singur să fiu în casă
cel care să știe: noaptea a fost rece.
Să ascult ce se petrece înăuntru și
toate cele de afară,
în tine, în lume, în pădure.
Orele cheamă lovindu-se
iar timpul se vede până-n străfunduri.
Jos cineva străin trece
trezind un câine necunoscut.
Apoi se face liniște. Eu mi-am
plecat ochii mari asupra-ți,
ei te țin blând, apoi te lasă,
atunci când ceva se mișcă-n întuneric.

Singurătate

Singurătatea e ca o ploaie.
Suie din mare în pragul înserării;
de pe șesuri depărtate și pustii
se ridică la cer unde își are sălaș.
Și-apoi abia de acolo cade peste oraș
Cade plouând în orele amestecate,
când străzile spre zori se îndreaptă
și când trupurile istovite-n căutare
dezamăgite și triste se despart;
și când cei ce unii pe alții
nu vor să se vadă
trebuie să doarmă împreună
într-un pat:
singurătatea atunci cu fluviile se revarsă...

Tânguire

O, cât de departe sunt toate
și de atât de mult timp dispărute.
Cred că steaua
de la care lumina îmi vine
de mii de ani a murit.
În luntrea
ce trece dincolo
ceva plin de spaimă s-a rostit.
A bătut un ceas într-o casă...
În care casă?...
Aș vrea să ies din inima mea
și sub cerul larg să pășesc.
Să mă rog aș vrea.
Și una dintre stele,
da, singură,
numai ea
poate dura
și care,
precum un alb oraș,
la capătul razei tremură-n cer...

Oră gravă

Cel ce se tânguie acum în
lume,
fără temei se tânguie,
pe mine mă plânge.

Cel ce în noapte acum râde,
fără temei râde în noapte,
râde de mine.

Cel ce pleacă undeva în lume,
fără temei pleacă în lume,
spre mine se-ndreaptă.

Cel ce moare undeva în lume,
fără temei moare în lume,
mă țineste cu privirea.

Traducere în limba română - Ignatie GRECU



Nicolae TZONE

Cum se ajunge cel mai repede din Grecia la Dunăre (I)

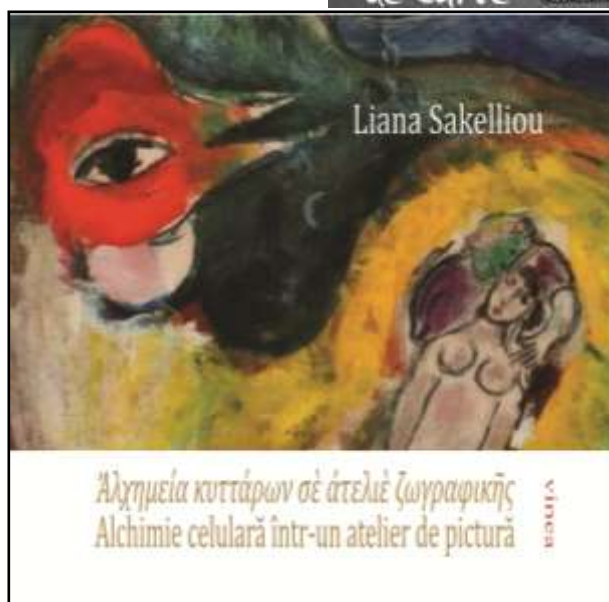
Cu nimic nu se poate ajunge mai repede, în zilele noastre, din Grecia la Dunăre, decât cu o carte de poezie de o sensibilitate și de o încărcătură umană ieșite din comun: **Άλχημεία κυττάρων σε άτελιέ ζωγραφικής/ Alchimie celulară într-un atelier de pictură**, publicată recent (Ed. Vinea, 2021). Autoarea ei, Liana Sakelliou, este unul dintre poeții greci contemporani de primă importanță, cele circa 20 de volume publicate deja bucurându-se de o bună și largă recepție a criticii literare și de o primire caldă a publicului elen.

Volumul de față, realizat în ediție bilingvă, greacă și română, reprezintă o primă și total edificatoare transpunere a poemelor sale în limba proaspătă și înzestrată cu o poeticitate rară a lui Nichita Stănescu, poetul european de recunoscută anvegură. Autorii acestei admirabile transpuneri sunt doi traducători de cursă lungă, împătimiti, deopotrivă subtili și rafinați.

Dr. Stavros Deligiorgis – a predat la Universitățile din Iowa (Iowa City) și Massachusetts (Amherst), Sc. Superiore Trad. Interpreti (Trieste), în Facultatea de Limbi Germanice (București) și la Programul postuniversitar în Studii de Traducere și Traductologie (Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena) – este un intelectual de clasă, bucurându-se, între cunosători, de calitatea aspecială de a fi „un prieten al artiștilor și al poezilor”. Am avut, cândva, bucuria de a-l cunoaște, la un foarte reușit colocviu al traducătorilor din literatura română din toate țările Planetei organizat la Neptun, pe țărmul Mării Negre, de președintele în exercițiu al Uniunii Scriitorilor din România, criticul literar Laurențiu Ulici. Încă păstrez câteva fotografii care-i subliniază oaspetelui nostru o blândețe, o delicatețe care nu se pot regăsi decât la personalitățile cu o generozitate rară.

D-na Angela Bratsou, coechipiera d-lui Deligiorgis, doar a fost premiată, în 2017, de Asociația Greacă a Traducătorilor de Literatură (PEN Club, Gr.) pentru redarea în limba română a unei antologii bilingve intitulată **Epoche/ Εποχή** a poetei Kiki Dimoula. Amintesc, cu titlu de exemplu, încă trei proiecte comune la care cei doi traducători de azi ai Liane Sakelliou au fost parteneri de lucru și conducere: o ediție bilingvă colectivă, **Σεπτε Schițe de IL Caragiale/ Επτά σκίτσα του**, Ed. Alotropo, Atena 2012; volumul, de asemeni colectiv, **Μεσογειακές Περιπλανήσεις/ Rătăcirii mediteraneene** de Panait Istrati; antologia (bilingvă) a **Tinerilor poeți români** (Ed. Vaxikon, Atena 2019), cu sprijinul Institutului Cultural Român.

Reluăm în articolul nostru din nota introductivă a antologiei datele esențiale ale bibliografiei poetei elene: „Liana Sakelliou s-a născut la Atena, a studiat Filologia engleză la Universitatea din Atena și a continuat studiile de specializare în Marea Britanie și în Statele Unite ale Americii. Predă literatura Americană și *creative writing* la Universitatea din Atena. Poezii, traduceri și articole de critică literară i-au apărut în reviste grecești și americane, precum și în antologii internaționale.”



Referitor strict la ceea ce conține cartea **Άλχημεία κυττάρων σε άτελιέ ζωγραφικής/ Alchimie celulară într-un atelier de pictură**, precizăm că ea cuprinde un număr de 232 de pagini, în care sunt adunate texte din 4 volume ale autoarei, și anume: **Όπου φυσά γλυκά ή αύρα/ Locul dulcilor adieri**, din 2017 (sunt traduse 22 de poeme, cuprinse între paginile 10 și 79); **Πορτρέτο πριν το σκοτάδι/ Portret înainte de a se întuneca**, din 2010 (sunt traduse 30 de poeme, cuprinse între paginile 80 și 139); **Πάρε με σαν φωτογραφία/ Trage-mă ca pe o fotografie**, din 2004 (sunt traduse 29 de poeme, cuprinse între paginile 140 și 211); **Άφές ρέουσες/ Fluente atingeri**, din 1992 (sunt traduse 2 poeme, cuprinse între paginile 212 și 219).

Se poate vedea din capul locului că se contează pe impunerea unei grile de lectură în care poemele sunt dispuse invers cronologiei scrierii lor, și acest lucru asigură o cunoaștere a poemelor autoarei (ca și a autoarei, de altfel) dinspre maturitate, clarviziunea și (chiar) înghețarea prezentului spre prospețimea, imprevizibilitatea și rezonanță sporită a simțurilor și gesturilor începuturilor.

În comentariul pe care-l propun voi încerca, deliberat, să urmăresc (și voi urmări chiar cu feroare!) devenirea poetică a Liane Sakelliou lăsându-mă ghidat de datele cronologiei firești, dinspre poemele din volumul publicat în 1992, spre cele publicate în culegerea de acum 5 ani, în 2017. Firește că puteam proceda și urmărind strict sumarul volumului tipărit, dar cred că un cititor, mai cu seamă unul profesionist, își poate permite libertatea de a urma calea proprie de a călători în „jungla” textelor cuprinse în blocul de versuri deja aflat în fața sa. Nu voi socoti acest lucru neapărat o trădare a voinței autoarei. Și nici nu am deloc în vedere să cer socoteală pentru că nu a ales să realizeze o antologie în sens clasic, unanim acceptat, adică să își așeze volumele în sensul izvorării unul din celălalt.

(continuare în pag. 11)

**01. «Lumina se dizolvă pe tot ce atinge; / devine apă,
devine șarpe în apă, / devine pielea unei alte vieți...»**

Din volumul **Ἀφές ρέουσες/ Fluente atingeri**, din 1992, poeta reține pentru antologia publicată la București, poemele „Compoziție” și „Variațiuni”. Sunt două texte în care „peisajul mării” (în primul) și „spuma mării” (în al doilea) sunt realitățile specifice ale geografiei milenare a Greciei. Sunt, în fond, axa sufletului elen, indiferent de vârsta persoanei sau a personajului, fie femeie, fie bărbat, care apare/se oglindește în textul poetic.



„Reprivi peisajul mării./ Era amorf. Ca și delectarea” – așa începe „Compoziție”. Uimește tăietura de lamă ireproșabil ascuțită a acestei surprinzătoare și fine jumătăți de vers: „Ca și delectarea”. Venind după cuvântul dinainte: „amorf”, formularea în sine este imprevizibilă și, de ce să nu recunoaștem, scânteietoare. Este un exemplu (numai) aparent atât de simplu și la îndemâna oricărui. În realitate avem de-a face cu manifestarea expresă a puterii maxime a unui talent poetic ieșit din comun.

Urmează confesiunea foarte tinerei femei, care devine tot mai atentă la lucrurile din jurului ei, voind (conștientă sau nu) să-și urmărească ogindirea în ele ori să se rănească în reflectarea acestora în ființa ei vie și provocatoare, căci, nu, senzualitatea este o caracteristică a fetelor din Elada de totdeauna: „S-a uitat atunci într-o oglindă veche/ pentru a înțelege că era pământeană./ O bărcuța iluminată pentru pescuit nocturn a trecut pe la fereastra ei/ lentă ca un flamingo uitat./ [...] A închis fereastra/ înainte ca umbra bărcii să se dizolve/ și scaunul de răchită din biroul ei/ i-a luat domol trupul/ patetic”. Comparația micului „vas pentru pescuit nocturn” cu „fereastra” care îi apare „lentă ca un flamingo uitat” desemnează, iarăși, un vers-bijuterie.

Poemul „Variațiuni” (pe care eu îl comentez la începutul analizei mele, dar care, în realitatea tipărită a cărții, este chiar Textul edificator care o încheie) se cuvine să-l redăm în întregime și să-l urmărim cu mare atenție. Pesemne că nu am greși chiar atât de tare de

I-am socotit între textele esențiale ale Lianeii Sakelliou.

Așadar, iată prima treime a sa: „Spuma mării se adună în orbitele ochilor statuiilor/ în porturile centrale ale insulelor;/ mă lipesc de obiecte recunoscute prin pipăit./ Obiecte care își lasă cutiile lor de sticlă și vin/ la mine clipind din pleoapa propriei versiuni./ Devin idei îmi mângâie obrazul în tăcere./ Cu degete curate și netede/ confecționez cu ele propria figură de hârtie/ de parcă ar fi un joc de meccanó.”

Remarcabil este versul „mă lipesc de obiecte recunoscute prin pipăit”. Ca și urmarea lui: „Obiecte care își lasă cutiile lor de sticlă și vin/ la mine clipind din pleoapa propriei versiuni”. Nu am spațiul aici pentru a face o incursiune în poezia română, la doi giganți ai săi, Gherasim Luca – inventatorul teoriei „obiectului obiectiv oferit” (O.O.O.) - și Nichita Stănescu - „și iată, m-am trezit/ că lucrurile sunt atât de aproape de mine,/ încât abia pot merge printre ele/ fără să mă rănesc” (în poemul „Vârsta de aur a dragostei”) -, la rolul „obiectelor”, în genere, în textele lor, dar sunt încântat să găsec la poeta elenă aflată încă în zona începutului său literar această calitate (pe care și-o asumă cu îndrăzneală!) de a se autodezvălui „vrăjitoare” și îmblânzitoare de obiecte. De a le transforma în „idei” care „îmi mângâie obrazul în tăcere”.

Centru poemului este, ca și Nichita Stănescu al nostru, cel din emblematicele „11 elegii”, o de nețăgăduit „opțiune pentru real”: „Iubesc spuma mării și statuile oarbe./ Eu nu sunt o mare, tu nu ești un sculptor local./ Suntem atingeri fluente într-un ținut de fragmente”. Această existență „într-un ținut de fragmente” în plin peisaj grecesc, în care statuarul este la el acasă, o vedem la Liana Sakelliou ca pe o marcă a personalității ei distincte încă de timpuriu.

În fine, ultima treime a poemului este, și îmi face plăcere s-o afirm cu vocea întreagă, memorabilă: „Lumina se dizolvă pe tot ce atinge;/ devine apă, devine șarpe în apă,/ devine pielea unei alte vieți./ Și inima ne crește/ pentru a revendica o păclă/ în oglinda sinelui nostru pământesc”.

Lumina transformată în APĂ, mai mult și mai categoric, în ȘARPE DE APĂ, și încă și mai mult, și încă și mai categoric, în PIELEA UNEI ALTE VIEȚI, ne transformă pe noi toți cei care citim aceste versuri în participanți nemijlociți la un veritabil miraj pe care numai poezii veritabili și numai poezia veritabilă îl pot naște.

În momentul apariției volumului **Ἀφές ρέουσες/ Fluente atingeri**, din 1992, Liana Sakelliou se dovedea a fi o autoare autentică și originală până în vârful unghiilor.

(continuare în pagina 86)





Alexandru CAZACU

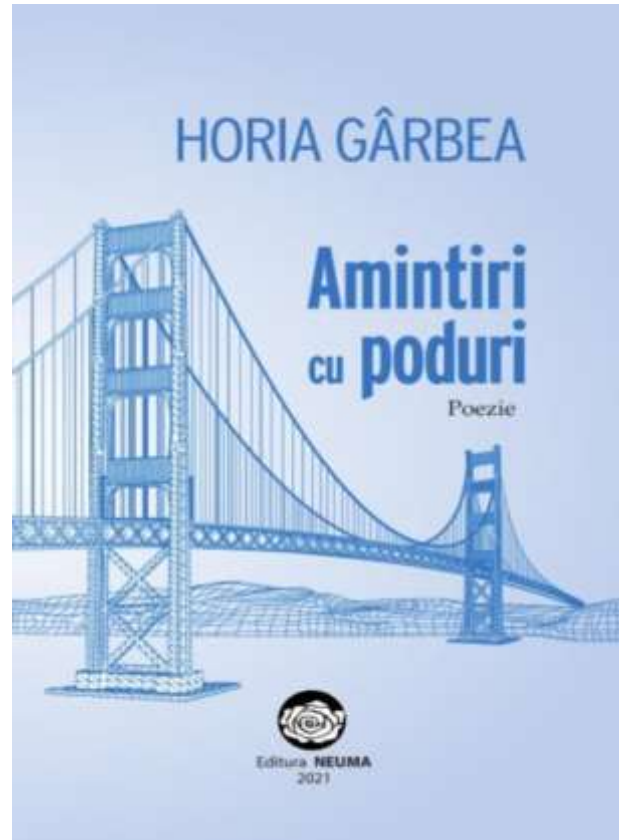
Spectacolul traversării

O lirică reflexiv-ironică propune cititorilor domnul **Horia Gârbea** în recenta plachetă de versuri „**Amintiri cu poduri**” apărută la **editura Neuma din Cluj**, spre finalul anului 2021 în colecția „Ipostaze”. Nu lipsite de umor fin, trimiteri livrești și decoruri propice unei melodrame în aparență *taken lightly*, versurile sunt împărțite în patru cicluri: *Cocorul și pipa*, *Mesembria*, *Rana îngerului*, *Bufnița din parc*. Poeziile duc cu gândul la Marin Sorescu sau Edward Hirsh. Oriunde în text se simte un puternic sentiment de teatralitate, unde zâmbetul este o formă elegantă de a răspunde micilor sau marilor încercări. Majoritatea pieselor lirice sunt parabole asupra existenței umane privite dintr-o perspectivă hamletiană unde reflectorul analitic se îndreaptă, cu încetinitorul, spre zone și întrebări ce duc la căderea măștilor. Totul cu mijloace post-moderne de investigație relevând dimensiunea umană cu fragilitatea ei. Acțiunea umorului poate fi o soluție de ecranare, nu și de salvare, a dramei, oferind lectorului o dulce-amară *delectatio*: „*vei putea oare scăpa / de melancolia acestui / amurg de primăvară întârziată /.../ ce concept / are puterea să desfacă / umbra vânăta / a serii ce va cuprinde / lacul peste mai puțin / de o oră*” (elegie).

Exprimarea în formă fixă este prezentă alegoric investigând atât microuniversul și macrouniversul cotidian: „*La caleașca mea, când ajungi / Înhamă doi cai albi, doi cai murgi //...// Voi călători prin toate acele / Șaizeci și patru de pătrățele //...// Și voi purta coroană de crai, / Admirând răsărituri și seri, / La Schönbrunn și la Versailles, / Când nu pot să plec nicăieri*” (plimbare pe tablă). Ori în maniera baladelor scrise de Radu Stanca, unde, o spaimă aproape difuză răzbate din acordul la un mister metafizic: „*în piața mare a venit o fanfară / deși nu-i sărbătoare nu e chiar niciun sfânt / și e lucru ciudat că azi prima oară / nu se văd alături și nici tombe nu sunt //...// privitorii din piață ori de la ferestre / aud tot mai tare o fanfară cântând / un marș triumfal care îi uluiește / mai tare mai clar mai frumos ca oricând*” (fanfara).

Versurile domnului Gârbea oferă certitudinea lectorului că este parte din proiectul unui *metteur en scène*. O explicație, nu completă, poate fi dată de preocupările importante în domeniul dramaturgiei ale autorului: „*de câte ori / recit poezie / apare o femeie / care împinge / un tonberon uriaș / plin cu măturii și perii / și care scârțâie îngrozitor /.../ de câte ori intră nesimțitoare / în mijlocul recitalului meu / târând uriașul ei tonberon / femeia cu perii / se gândește cu duioșie / la fiul ei / pe care ar vrea / să-l știe într-o zi / un ilustru poet*” (femeia cu perii). Într-un interviu, Traian T. Coșovei, povestea cum poeziile sunt cei cărora le place mult să pună în scenă

spectacole de orice tip. Drame și comedii la care pot fi chiar ei absenți sau actori secundari. Formula confesivă este una cordială evitându-se acea „euforie a deziluzior” pe care parte din poezia contemporană mizează: „*și de ce nimeni / nu vede cîmpul magnetic / și doar acele aparatele arată curentul din cercul de sîrmă / și de ce nimeni / nu vede îngerul / și doar eu îl simt / în visele mele / chiar în cele din care / am ajuns să lipsesc*” (prin cercul de sîrmă).



Nu se vrea, în aceste versuri, exorcizarea unui trecut ci revizitarea lui pentru a încerca o formă de înțelegere. Deoarece poetul, în acest volum scris cu eleganță, ne reamintește cum cel mai adesea, marile și micile zbateri lirice se bazează pe seducția ce o aduce de fiecare dată încercarea de a captura inefabilul: „*poezia este atunci când / serile de vară / încep să miroasă / intens a trecut*” (darurile). Vivacitatea și sarcasmul conduc la o receptare și distilare a realului mereu cu seninătate. Chiar și atunci când se ating zone sensibile cum este cazul poemului care oferă titlul volumului. El poate fi văzut ca o justificare, nu singura, a întregului demers liric bazat pe rememorare „*...atâtea poduri să-mi amintesc / ce multe râuri am traversat /.../ dar cu Styxul ce ai să faci?*” (Amintiri cu poduri).

Volumul domnului Gârbea rămâne o colecție de amintiri ale trecerii prin încercări la capătul cărora se va putea mereu reflecta. O traversare inițiativă a unor podurilor aflate undeva, cândva, reale sau imaginare, oferind o reverie moderată cu

(continuare în pag. 15)



CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor,
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stâncă, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul
Spada ta de sânge dușman fumegând,
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vârtoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surâzând,
Ce pe Marte-n glorie să orbească-l face,
Când cu lampa-i zboară lumea luminând,
El pe sânu-ți vergin încă să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge-n brațe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!
Tânăra mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viață în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

(Familia, III, 14, 2/14 aprilie 1867)

CARE-O FI ÎN LUME...

Care-o fi în lume și al meu amor?
Sufletul întreabă inima cu dor.

Va fi mănăstirea cu zidiri cernite,
Cu icoane sante și îngălbenite,

Va fi vitezia cu coif de aramă
L-ale cărei flamuri patria te cheamă,

Ori va fi o dulce inimă de înger
Să mângâie blândă ale mele plângeri?

L-am cătat în lume. Unde o să fie
Îngerul cu râsul de-albă veselie?

Unde o să-l caut, mare Dumnezeu...
Poate-i vo fantasm-a sufletului meu?

Ba nu, nu! Oglinda sufletului meu
Îmi arat-adeșea dulce chipul său,
Căci oglinda-i rece îmi arat-o zeie
Cu suflet de înger, cu chip de femeie,

Dulce și iubită, sântă și frumoasă,
Vergină curată, steauă radioasă,

Și să mă iubească, s-o iubesc și eu,
Să-i închin viața sufletului meu.

Dar ce râde lumea? Ce râde și spune?
„Femeia nu este ce crezi tu, nebune.

Fața ei e-o mască ce-ascunde-un infern
Și inima-i este blestemul etern,

Buza ei e dulce, însă-i de venin,
Ochiu-i te omoară, când e mai senin.

Și-apoi ce-i amorul? Visu-i și părere,
Haina strălucită pusă pe durere”.

Dar dacă e astfel, unde-i a mea zână
Cu chipul de înger muiat în lumină?

N-a fost niciodată. De-a fost vreodată,
Atunci în mormântul cel rece o cată.

De n-a fost imagină-ți singur în tine
Un înger din ceriuri cu aripi senine,

Pe care deodată cu sufletul tău
Pe lume-l trimise de sus Dumnezeu

Și care-nainte de-a-l întâlni tu,
În sufletul morții ființa-și pierdu.

Și cântă pe-ăst înger de dulce amor
Și plânge-l cu jale și plânge-l cu dor;

Din sufletu-ți rece tu fă o grădină
Cu râuri de cânturi, cu flori de lumină;

Colo-n cimitirul cu cruci risipite
Te primblă adese cu gânduri uimite;

Alege-ți o cruce, alege-un mormânt
Și zi: Aici doarme amorul meu sânt;

Și cântă la capu-i și cântă mereu:
Dormi dulce și dusă, tu, sufletul meu!

(1867)





Denisa LEPĂDATU

Continuitate. O perspectivă evoluționistă asupra artei

Imediat după Big Bang, în epoca Planck, Universul a ocupat o regiune în spațiu cu raza de $1,4 \times 10^{-13}$ cm - în mod remarcabil, egală cu lungimea fundamentală care caracterizează particulele elementare. Analog cu modul în care aproape toate celulele conțin informația ADN necesară pentru a construi întregul organism, fiecare regiune de dimensiunea unei particule elementare avea atunci energia necesară pentru crearea Universului.

Pe măsură ce Universul s-a răcit, electronii și quarcii au fost primii care au apărut, aceștia din urmă formând protoni și neutroni, combinându-se în nuclee în doar câteva minute. În timpul expansiunii sale, procesele au început să se desfășoare din ce în ce mai lent: a fost nevoie de 380.000 de ani pentru ca electronii să înceapă să orbiteze în jurul nucleelor și de 100 de milioane de ani pentru ca hidrogenul și heliul să formeze primele stele. Mai mult decât atât, abia acum 4,5 miliarde de ani s-a născut tânărul nostru Pământ, oceanele sale apărând la scurt timp după aceea, iar primii microbi le-au numit pentru prima dată casă. Viața a pus stăpânire pe planeta noastră în ceea ce pare, la scara Universului, o clipită și a transformat această lume în terenul ei de joacă. Au apărut fluturii și au păcălit inexistența pigmentului albastru natural prin crearea în aripile lor a unor structuri nanometrice în formă de pom de Crăciun pentru a reflecta doar lungimea de undă a albastrului; licuricii și peștii-lanternă care folosesc reacția chimică dintre oxigen și luciferină pentru bioluminescență; și totul merge până la efectul fluturului care duce la imprevizibilitatea prognozelor meteo, cunoscut în mod obișnuit ca fiind motivul pentru care o pereche de aripi care bate în Brazilia poate duce la un taifun în Texas. Lumea, așa cum o cunoaștem acum, s-a dezvoltat lent și, cu ajutorul evoluției continue și al selecției naturale, au apărut primii oameni.

Fără nicio îndoială, suntem specia terestră care nu încetează să surprindă. Am dezvoltat raționalitatea, logica, gândirea strategică și critică, însă natura umană nu poate fi definită fără a aduce în ecuație apetitul nostru remarcabil pentru artă și frumusețe. În puzzle-ul complicat pe care îl reprezintă existența umană, această piesă particulară i-a conferit valențe pe care nicio altă ființă cunoscută nu le posedă. Nu toată frumusețea este artă, dar multe opere de artă, atât din trecut, cât și din prezent, întruchipează o anumită înțelegere a frumuseții.

A defini înseamnă a limita, după cum afirma Oscar Wilde, și astfel nu putem stabili definiții clare ale artei



Hieronymus Bosch – The garden of earthly delights

și frumuseții. Cu toate acestea, marile opere de artă reușesc să creeze un fir puternic între creator și receptor. Spre deosebire de acest produs secundar al exprimării umane care înglobează un comportament creativ unic, frumusețea a existat cu mult înainte de apariția noastră ca specie și nu este legată de aceasta în niciun fel. Ea este omniprezentă, un câmp Higgs metaforic care poate fi observat de cei care doresc să își deschidă bine ochii. De la formarea oceanelor Pământului și a aripilor albastre ale fluturilor până la identitatea lui Euler și arhitectura rococo, frumusețea este o ubicuitate subiectivă.

O întrebare rămâne - de ce evocă frumusețea o asemenea plăcere în mintea noastră? Ce se întâmplă în creierul nostru atunci când vedem ceva frumos? Întrebarea este subiectul unui întreg domeniu, numit neuroestetică, care a identificat un răspuns complex al întregului creier la stimulii artistici. Ca atare, reacțiile noastre derutante la artă pot fi explicate prin aceste răspunsuri similare cu "rătăcirea minții", care implică "gânduri despre sine, memorie și viitor" - cu alte cuvinte, arta pare să evoce experiențele noastre trecute, prezentul conștient și imaginația despre viitor. Trebuie remarcat faptul că criticii acestui domeniu atrag atenția asupra superficialității și simplificării excesive care pot caracteriza încercările noastre de a privi arta prin prisma neuroștiinței.

Cu toate acestea, fascinația noastră pentru artă și frumusețe este certificată de fapte din timpuri imemorabile - să ne întoarcem cu sute de mii de ani în urmă, chiar înainte ca limbajul să fi fost inventat. Trecutul poate dovedi înclinațiile noastre organice spre a ne satisface simțurile și a comunica cu lumea și cu posteritatea. Strămoșii noștri au simțit nevoia de a se exprima prin conceperea unor rafinate topoare de mână din cuarț, lacrimi simetrice care au

(continuare în pag. 15)

depășit scopurile pur funcționale și reprezintă primele eforturi artistice recunoscute. Cu aproximativ 100.000 de ani în urmă, primele bijuterii (coliere de scoici) au fost aduse intenționat de pe malul mării ca accesorii pentru primii *Homo sapiens* din Israel și Algeria de astăzi. 60.000 de ani mai târziu, am marcat începutul artei figurative prin Löwenmensch, un mamut-ivoriu descoperit în Germania de astăzi, cea mai veche sculptură zoomorfă cunoscută, jumătate om și jumătate leu. La scurt timp după aceea, am început să reprezentăm realitatea vieții noastre de zi cu zi pe pereții peșterilor: de la vaci, mistreți și câini domesticiți la oameni care dansează și contururi de mâini umane; ne-am spus poveștile cât de bine am putut și nu ne-am mai oprit de atunci.

Am conferit cele mai puternice sentimente operelor noastre, transformându-le într-o vitrină puternică a minților și sufletelor noastre. Timpul ne-a rafinat și sublimat treptat gustul, trecând de la bustul lui Nefertiti la "Fata cu cercl de perla" a lui Johannes Vermeer, până în punctul în care "Bridge" al lui Robert Ryman - un tablou alb pe alb, adevărată reflecție a minimalismului - a fost vândut cu 20,6 milioane de dolari.

Dar spre ce ne îndreptăm?

Viitorul promite o moștenire seducătoare, cum nu a mai fost alta: transmiterea capacităților artistice către tehnologie, pasul suprem pentru a le face asemănătoare cu oamenii. Cum ar fi posibil acest lucru, din moment ce arta adevărată nu poate prinde contur fără atingerea creativității umane? Apariția creativității computaționale își propune să ne demonstreze că proiectarea de mașini care să prezinte un comportament creativ este, de fapt, o posibilitate care poate fi realizată. Prima încercare remarcabilă a fost AARON, un program de calculator care genera opere de artă cu ajutorul inteligenței artificiale, ale cărui baze au fost puse în 1968 de Harold Cohen. Acesta a continuat să fie îmbunătățit până în 2016, dar, indiferent de trecerea de la limbajul de programare C la Lisp, mai prietenos cu arta, a fost în continuare restricționat la codificarea dură și nu a putut învăța singur.

Un salt uriaș a fost făcut după ce rețelele Generative Adversative (GAN), introduse pentru prima dată în 2014, au început să fie folosite pentru a genera artă. Un exemplu demn de remarcat este AICAN, "primul și singurul artist AI antrenat pe 80.000 dintre cele mai mari opere din istoria artei", operele sale de artă fiind expuse în marile galerii din New York și devenind NFT-uri în 2021. Acesta este completat de AI care experimentează parfumuri și arome (cum ar fi cele concepute de IBM) sau compun muzică emoțională de coloană sonoră (vezi AIVA). Comunitatea artistică a permis preluarea altor nenumărate sarcini de către AI - vezi ArtPI, un API optimizat pentru căutarea vizuală bazată pe stil, culoare, lumină, compoziție, gen și alte caracteristici. Lumea caută să îmbunătățească tot ceea ce poate fi îmbunătățit, tehnologia imită tot ceea ce poate fi imitat, părând să nu rămână niciodată în pană de opțiuni și idei.

Pentru o perioadă nedeterminată de timp, vom continua să asimilăm și să replicăm frumusețea



uimitoare a lumii, transpunând-o în artă și, în cele din urmă, transmitând-o tehnologiei.

Această idee de continuitate este adânc înrădăcinată în natura umană, dându-ne speranța pentru transcendența mult dorită: vrem să simțim că ne putem depăși efemeritatea, singurătatea, temerile și limitările. Iar arta este aici, atât pentru oameni, cât și pentru postumani, pentru a servi acestui scop atât timp cât avem nevoie de ea și pentru a produce o frumusețe cum nu s-a mai văzut până acum.

Apărut în limba engleză la categoria *media & artă* pe 7 decembrie 2021, cu titlul:

Continuity. An evolutionary perspective on art

(<https://lifeboat.com/blog/2021/12/>)



(urmare din pag. 12)

un arsenal metaforic bine dozat ce conferă exprimării egalitate cu scopul propus. Balanța între formalism și problematic este menținută într-un just echilibru. Vocea lirică conturează gradual o participare la misterul peisajului inducându-se senzații asemenea celor generate de heteroutopia lui Foucault: „asta să n-o spui la școală / asta să n-o povestești de crăciun / bunică să nu aflu c-o știi / cât de frumoase sunt cărțile / pe care nu poți spune / că le-ai citit / cât de frumoase sunt strigătele / pe care nu le-ai auzit / pe pod niciodată” (strigătul de pe pod).





Neculai CURTEANU

Autoportret

În dup-amiaza torturată de roze camforate,
grele,
și coborâtă-n candelabru liniilor
contorsionate,
galben ce inundă vasta sală
cu-ascetice penumbre, simfonia regală
tresare echilibrul ascunsului știut:
pielețu de pe unghii a crescut
setos, necucerind deplin albeața,
strălumină lucid prefața...
distileriilor multiplu scufundate
în semne și însemne
aproape nesemnate
oricum cu totul și cu totul ne-nsemnate
pentru eternitate...

De bello anima

Marca de aur,
(zeu însolzat
în trup de balaur
pe metrică blondă)
schimbă efigii
cu baionete
decalibrate...

Albe nopți de Panteon
au murit pe rând. Striate,
mit reflex, dinamicon.

Corzi alinate,
vârfuri incomplete
zborului în V,
sufletului șters,
inimii blindate...
Generații-șiruri tind spre echilibru:
paradis războinic de canar sedus...

Joc

E jocul, focul, jocul...

primată instabilă
ce seceră
cu însăși semnul sigma
sumarea prelucrării cu enigma.

Imagine precară
de toți și de toate
fugară...
pe seară...
ce ară... și ară... și ară...

cu tractorul prin Olimp
când e vremea-n contratimp...

Albastru

Genunchii i-acoperă fața,
și ochii adânci și greoi și antarctici...
ca fructul de os
odată cu ceața
întinderi linkee purtând albatros
peste conici...

Dă-mi vin, prelunga-ți planare
să sorb din regescul Albastru...
de sine uitare
pe-al Cailor Astru...
Când ritmuri abrupte
spre larguri mă sug,
simptomele-sepie fug
cu strigăt albastru...

Geneza unei logici

Covoarele tâmpelor au bătut din aripi
clătinându-se-n mare,
și globi ipocriți și-au făcut toaleta
plutind pe cocoare...

.....
O, tu, nestins arcadian aed
al perfecteî întoarceri,
tu, Alkion, prinț moștenitor
al încă Sublimului Imperiu Tangent,
n-ai purces deja spre visare?

Nu mai am somn, Mărite,
căci în hățiş de lunecoase intersecții,
pe ostrovul de predilecții
mă logodii cu Etalon,
intraductibil polifon.

.....
Inepte și reci răsărituri de gene,
talamusuri-cratere, neumbrate balene
își fac grațios toaleta de plaur
plutind pe izvoare,
grotescul se-nspumă din mare...
întărită partiție,
aluat de definiție
dodecafon.





Lucian UEGRIN

Bărbatul cu o cutie de contrabas

PERSONAJELE:

FEMEIA, 45 de ani

BĂRBATUL, 50 de ani

Ultimele zile de vară. Un parc pustiu, la vremea asfințitului. O bancă orientată spre spectatori. Bărbatul, îmbrăcat cu un costum de haine demodat, puțin cam mare, și fără cămașă, intră în scenă; într-o mână are o sticla din plastic umplută pe jumătate cu apă, iar în cealaltă cară cu greutate o cutie de contrabas... Șchioapătă ușor de un picior. Se apropie de bancă, o cercetează ca să se asigure că este un loc bun pentru a-și petrece noaptea... Sprijină cutia contrabasului de bancă; răsuflă ușurat. Se spală pe față și pe mâini cu apa din sticlă apoi se așază lângă cutia contrabasului. Își scoate încălțărilor din picioare și începe să-și maseze talpa piciorului care șchioapăta.

BĂRBATUL: Am bătut străzile toată ziua și nu m-am ales cu nimic...

BĂRBATUL întoarce privirea către culisa dreaptă, apoi se încălță cât poate de repede. Scurtă pauză. Femeia intră în scenă din culisa dreaptă și se îndreaptă sovăielnic spre bancă.

FEMEIA: Bună seara.

BĂRBATUL: Bună.

FEMEIA: Te-am mai văzut și altă dată... prin parc.

BĂRBATUL: Tot ce se poate.

FEMEIA: Și eu vin destul de des... (Pentru ea.) Nu am de ales.

BĂRBATUL: Probabil că simți nevoia să iei puțin aer curat.

FEMEIA (arată spre cutie): Cânti la?...

BĂRBATUL: După cum bine vezi, nu.

Femeia ar vrea să spună ceva, dar se abține, apoi:

FEMEIA: Pot să stau și eu?

BĂRBATUL (nu prea convins): Mă rog... Da.

FEMEIA (scoate țigările și bricheta din poșetă): Știi? nu sunt curajoasă și nici tupeistă... Nu caut să intru în vorbă cu persoane necunoscute... în special bărbați... Dar mi-am zis: "Un artist nu-mi poate face niciun rău."

BĂRBATUL: Poate că te-ai înșelat.

FEMEIA (își aprinde o țigară și se așază pe bancă): Mulțumesc.

BĂRBATUL: Dacă ai ieșit la ora asta, înseamnă că stai prin apropiere...

FEMEIA: Da, la o colegă... Are o garsonieră cu chirie. Ceva tranzitoriu... până îmi găsesc... Tu?

BĂRBATUL: Păi... și la mine e o situație tranzitorie, doar cât ține vremea caldă... când vine frigul, mă duc altundeva.

FEMEIA: Nu înțeleg.

BĂRBATUL: Ce-i de neînțeles? Dorm aici.

FEMEIA: Sub cerul liber?

BĂRBATUL: Nu am chirie de plătit... și nu mă bate nimeni la cap.

FEMEIA: Preferi singurătatea...

BĂRBATUL: Cam așa... Toți oamenii pe care i-am cunoscut m-au dezamăgit... Trebuie să recunosc că nici eu nu m-am lăsat mai prejos, suntem chit.

FEMEIA: Oamenii sunt lumini, iluzii...

BĂRBATUL (îi ia vorba din gură): Pierdute... Oamenii sunt egoiști, vor să te schimbi, să nu mai fii tu. Țin cu tot dinadinsul să devii altul, unul care să le semene, în care să se recunoască... Șșșș!

FEMEIA: ?

BĂRBATUL: S-a mișcat ceva acolo.

FEMEIA: Unde?

BĂRBATUL: În spatele nostru. Sper că nu e un câine...

FEMEIA (se uită): Nu, ți se pare...

BĂRBATUL: Am avut o experiență neplăcută în copilărie și de atunci, cum văd un câine, picioarele încep să-mi tremure... Mă fac de tot râsul... Cu greu îmi revin.

FEMEIA: Vântul se zbenguie printre ramurile înfrunzite...

BĂRBATUL: Ești sigură?

FEMEIA: Da.

BĂRBATUL: Of, ce bine. M-au trecut toate apele.

FEMEIA: De pe banca asta se vede cel mai bine apusul.

BĂRBATUL: Nu am băgat de seamă.

FEMEIA: Singurătatea soarelui la apus... ca o înfrângere...

BĂRBATUL: De câțiva ani viața mi-a pus la dispoziție nenumărate apusuri.

FEMEIA (încearcă să-și ascundă tremuratul): Te invidiez!

BĂRBATUL: Nu știi ce spui. Ți-e frig?

FEMEIA: Nu cine știe ce.

BĂRBATUL: Se apropie toamna, după ce se întunecă...

FEMEIA: Am plecat în grabă...

BĂRBATUL: Îți dau eu ceva.

FEMEIA: Mi-ar prinde bine.

BĂRBATUL se ridică de pe bancă, deschide cutia contrabasului. Este plină cu tot felul de chestii, haine, încălțări etc.

(continuare în pag. 18)

BĂRBATUL: Nevoia m-a învățat... Cândva am fost și eu un risipitor, ca toți ceilalți... Strâng orice mi-ar putea fi de folos... Nu știi când ai nevoie de o sfoară sau de o cutie goală de bere... *(Îi dă un hanorac)* Sper că-ți vine...

Femeia îmbracă hanoracul și își trage și gluga pe cap.

FEMEIA: E mult mai bine. Săru' mâna!

BĂRBATUL *(ia o sticlă)*: A, uite că mai am puțină băutură... Vrei o gură?

FEMEIA: Nu, mai degrabă mi-aș aprinde o țigară... *(Femeia scoate din poșetă pachetul de țigări și bricheta etc.)* Am crezut că ai un instrument...

BĂRBATUL *ia o gura de alcool, apoi pune sticla la piciorul băncii.*

BĂRBATUL: Nu, o folosesc pe post de geantă de voiaj... Oamenii sunt mai îngăduitori când mă văd cu cutia, or gândi că am cântat în vreo orchestră simfonică... Le citesc asta în priviri... *(Bărbatul închide cutia și o ține lângă el, în poziție verticală.)* Uită-te, nu aduce cu silueta unui om... cu burtă mare și cap mic? Ți-l prezint pe camaradul meu care tace tot timpul... De asta ne și înțelegem de minune.

FEMEIA: Iar eu vorbesc atât de mult...

BĂRBATUL *pune la loc cutia contrabasului și se așază și el pe bancă.*

BĂRBATUL: S-a făcut târziu.. Fata la care stai cred că-și face griji.

FEMEIA: Aș mai rămâne un pic, dacă nu te superi... Nu am unde să mă duc.

BĂRBATUL: Mai devreme ai spus că...

FEMEIA: Da, dar i-a venit prietenul... Și nu mă pot întoarce la ea acasă în noaptea asta.

BĂRBATUL: Pentru o femeie nu este chiar o fericire să doarmă afară...

FEMEIA: Am mai făcut-o...

BĂRBATUL: Peste noapte va fi rece... Ți dau pătura mea.

Bărbatul se ridică, deschide cutia contrabasului și scoate o pătură, dându-i-o Femeii. Închide cutia și se așază pe bancă.

FEMEIA: Și tu?

BĂRBATUL: Îmi este atât de foame că nici n-o să mai simt frigul.

FEMEIA *(se caută în poșetă)*: Din păcate, nu am ce să-ți dau. *(Pauză scurtă)* Dar mâine...

BĂRBATUL: Va fi o nouă zi.

FEMEIA: Te invit la masă... după ce mă întâlnesc cu un client.

BĂRBATUL: Ieși la produs?

FEMEIA: Nu! Vai de mine... Vând o poezie.

BĂRBATUL: Adică *(Mimează cum oferă)* poezia și *(Mimează cum primește)* banii?

FEMEIA: Cincizeci de lei.

BĂRBATUL: Eu strâng banii ăștia în câteva zile.

FEMEIA: Am scris-o la comandă... Bărbatul vrea să o facă pe romanticul în ochii unei femei...

BĂRBATUL: Adică să o agațe.

FEMEIA scoate din poșetă un carnețel și bricheta.

FEMEIA: Te rog să ții bricheta aprinsă. *(Bărbatul se conformează, Femeia deschide carnețelul)* Așa, deci: „Ești o floare între flori,/ Te-am visat de multe ori,/ Când zâmbești îmi dai fiori”. Și așa mai departe... Mi-am dat seama dintr-o privire ce-i de capul lui și nu pot să-i ofer ceva mai acătării, nu l-ar fi crezut că a scris-o el... Asta e poezia lui, ca să zic așa...

BĂRBATUL: Poți simți poezia oamenilor?

FEMEIA: Uneori, da.

BĂRBATUL: În ce mă privește?

FEMEIA dă din cap că da.

BĂRBATUL: Ar fi...

FEMEIA: Despre un suflet bun.

BĂRBATUL: Crezi?

FEMEIA: Da.

BĂRBATUL: Spui asta pentru că nu mă cunoști, aș putea fi un hoț sau un violator...

FEMEIA: Ești un colecționar de apusuri!

BĂRBATUL *(ridică privirea spre cer)*: S-au strâns norii, cât de curând va începe să plouă.

FEMEIA: Și?

BĂRBATUL: Trebuie să văd de...

Bărbatul dezbracă sacoul și acoperă - cât se poate - cutia contrabasului. Începe să plouă în rafale.

CORTINA





Petre RĂU

Zodia mea

Nu cred în zodii, dar azi am descoperit fără să vreau, pe un post TV, un comentariu exact despre zodia mea: pești. Cum totul era scris pe ecran și mi s-a părut interesant, am filmat imaginea cu telefonul, apoi am analizat fiecare frază în parte și am transcris totul în jurnal, cu comentariile mele.

Mi se spunea că am obosit să lupt. Că viața mea este un ocean frumos, dar periculos ca să-l subestimez, deși nu mă tem să-l traversez. Că oceanul acesta este șiret și-mi arată doar latura pe care vreau eu s-o văd, dar în realitate treburile nu stau chiar așa. Că am de înfruntat coșmaruri mai întunecate decât miezul nopții și trebuie să fac față singur obstacolelor ce se vor ivi în calea mea. Că în băătăliile pe care le am de dus, durerea mea îmi va ține loc de armură. Că am inima pură ca un înger și spiritul feroce independent al unui războinic. Că blândețea, inteligența și loialitatea mea până în măduva oaselor nu-mi vor fi de vreun folos. Că deși sunt un om apreciat, nu sunt suficient de norocos și sunt sfătuit să nu plec de lângă cel care mă caută, ca să nu mai pierd ca altădată oameni care mă merită și țin cu adevărat la mine.

Mai aflu că oameni ca mine sunt greu de găsit și imposibil de uitat. Că nu sunt o persoană lingușitoare, prefer să fiu judecat pentru că sunt sincer, decât iubit pentru că sunt fals. Că am o inimă mare, iar persoanele pe care le iubesc sunt norocoase, însă ele nu pot abuza de încrederea mea, pentru că sunt asemenea soarelui și depinde doar de fiecare dacă se va încălzi sau se va arde.

Cu ocazia asta, îmi aduc aminte de niște însemnări mai vechi pe care le făcusem despre zodia mea. Zodia mea, cea a Peștilor, mă situează în categoria visătorilor. Și nu orice fel de visător, ci unul pasiv. Adică unul care nu se implică aproape deloc. Iar eu nu prea cred că e așa. Cu multe dintre trăsăturile zodiei mele aș putea să fiu de acord, dar cu aceea de visător și mai ales de visător pasiv, aproape deloc! În plus, după aceleași precepte, mai spune zodia despre mine că verbul care m-ar caracteriza perfect ar fi cuprins în sintagma "Eu cred!". Ori, iarăși trebuie să dezmint și să spun că nu e deloc așa, pentru că sunt o persoană departe de a avea de-a face direct cu credința, și nici măcar cu sacra sau banala credulitate. Mă las greu convins, cei care mă cunosc știu bine asta, numai argumentele raționale mă pot împăca cu adevărul.

Când însă mi se vorbește despre frica mea de realitatea palpabilă, cu asta sunt de acord. Chiar așa stau lucrurile. Mereu m-am lăsat îngrijorat de posibilități aproape... imposibil de realizat. M-am gândit adesea la drobul de sare, mereu am crezut că se pot întâmpla lucruri aproape incredibile în conjuncturi dintre cele mai irealizabile, chiar dacă mulți ar fi pus mâna în foc pentru a mă

contrazice.

Plin de subtilitate și periculozitate, chiar dacă adesea nevăzut, căci mi-a plăcut să mă ascund, sunt ușor de simțit. Ceea ce iarăși este adevărat. Mereu îmi "trădez" benevol și cu multă sfială prezența, așa încât să știu sigur că sunt sau nu binevenit acolo unde mă aflu la un moment dat.

Cred mai degrabă că raiul promis este un purgatoriu veșnic. M-am întrebat adesea dacă cuvintele mele frumoase sunt o capcană pentru cel care le ascultă, dacă visele frumoase despre care vorbesc nu sunt de fapt coșmaruri pentru cel care le ascultă, dacă cel care trăiește lângă mine nu stă în permanență cu urechile ciulite și în stare de alertă... Este adevărat, pot crede în himere, în realități paralele, am o teorie proprie în acest sens și am de gând să scriu o carte cu argumente științifice despre existența lumilor paralele, dar niciodată nu am făcut toate astea la modul paranoid, la vreo cotă care să mă fi putut împinge în pragul nebuniei.

Egoul meu a ajuns de multe ori la concluzia că nu există Dumnezeu, sau că, dacă ar exista, ar fi doar unul creat de propria mea minte. Cred mai degrabă că lumea mea este formată din iluzii care se întrepătrund. Cred în puterea autosugestiei și că aceasta ar fi una dintre cele mai importante virtuți umane. Intimitatea mea este foarte importantă pentru mine. Mereu am crezut, și le-am spus-o des și altora, că dincolo de ceea ce văd este o lume ascunsă, nevăzută, nedescifrabilă.

Asta ar fi, în mare, adevărata mea zodie, nicidecum cele pe care le întâlnesc de atâtea ori și în atâtea variante, în atât de multe locuri și în atâtea ocazii.

I-am slujit și i-am ajutat pe cei din jurul meu care au avut nevoie de mine, mai ceva ca un adevărat credincios, și asta o spun cu mâna pe inimă. Am primit multe laude și aprecieri pentru treaba asta dar, recunosc sincer, le-am și așteptat, convins fiind că le merit.

La o lansare de carte

Deși nu aveam nicio preocupare creativ-literară, obișnuiam să fiu prezent uneori pe la câte un eveniment cultural din acest domeniu. De pildă, mergeam pe la lansările de carte, atunci când eram invitat sau când eu însumi aflasem de eveniment și-mi doream să fiu acolo.

Mulți dintre creatorii orașului, în special po-eți, mă căutau pentru diferite sponsorizări de cărți, concursuri sau alte activități literare, iar eu, de câte ori am avut prilejul, am făcut-o. Și nu mă căutau doar scriitorii urbei noastre, ci și unii de la distanțe apreciabile. Așa m-am trezit cunoscut și apreciat în rândul acestei tagme scriitoricești care, după mine, se bucura de merite deoebite. Uneori le citeam cărțile, răsfoiam și câteva reviste literare prin care ei apăreau și mulți dintre ei îmi erau dragi. Și, fiindcă multora din această tagmă le place să socializeze,

(continuare în pag. 20)

adesea prin localuri, nu o singură dată m-am trezit în mijlocul lor petrecând împreună, ocazii în care, se înțelege, eu eram cel generos.

Dar nu toți erau la fel. Am întâlnit, la ultima lansare de carte la care am participat, un specimen de care acum mă feresc ca de cea mai veritabilă scursură umană.

Evenimentul a avut un auditoriu destul de larg. Sau poate că sala aleasă, fiind una mai mică, părea că ne aflăm într-o mică înghesuială. Cert este că eram mulți cei prezenți.

Și totuși, evenimentul acesta avea ceva deosebit în el. Părea un pic suprarealist, bine pus la punct, cu o muzică în fundal mai puțin obișnuită în astfel de situații dar bine aleasă, cu invitați de marcă, recenzori și prezentatori ai cărții și autorului dintre cei mai cunoscuți și apreciați pe plan local. Eram cumva mulțumit, dar totodată și mândru că sponsorizaseram o parte din eveniment și contribuiseam cumva la buna lui organizare.

Cu toate că puține scaune erau ocupate, eu stăteam în picioare, mai aproape de ușa din spatele sălii, ca să pot ieși din când în când la câte o țigară. Pe vremea aceea fumam cam des.

Nu eram singurul care stăteam în fundul sălii. Printre ei l-am observat și pe poetul V.D. căruia, în urmă cu nicio săptămână îi achiziționasem dintr-o librărie ultima sa carte, "Nefireasca lucrare", și chiar i-o lecturasem. Nu era o carte de poezie, așa cum m-aș fi așteptat - că doar lumea îl știa de poet - ci una de proză. Era de fapt prima sa încercare de proză. Sincer să fiu, nu-mi prea plăcuse. Dar fiindcă V.D., cu ceva timp în urmă, mă invitase la lansarea acesteia iar eu n-am putut să fiu prezent, acum, când am prins un moment favorabil, m-am apropiat de el și, în șoaptă, i-am cerut scuze că n-am putut să ajung atunci la evenimentul său.

Dintr-odată acesta a rupt tăcerea și, cu glas tare, mă apostrofă pe loc, pe un ton vehement și folosind unele cuvinte care mi-au displăcut total, făcând totodată ca întreaga sală să întoarcă privirea spre noi.

Am urât momentul acela. Și n-am apucat să mai adaug alte cuvinte, că bietul V.D. mă acoperi cu sudalme și tot felul de acuzații pe care, sub presiunea nervoasă la care mă supuse, abia de le mai distingeam înțelesul.

Furia mea devenise oarbă în doar câteva clipe și abia m-am abținut să nu-l pocnesc, deși acesta ar fi fost un gest total necugetat, dar și nefiresc, fiindcă V.D. era cu aproape o jumătate de metru mai înalt decât mine. Am tăcut și am părăsit nervos sala.

Și, cu toate că aveam mașina parcată aproape, am uitat de ea și am luat-o pe jos, spre parcul din apropiere, gândind pesemne că astfel o să pot să-mi readun gândurile și să mă mai liniștesc.

Din urmă am simțit cum niște tocure feminine se apropie de mine și se opresc în dreapta mea. Întorc capul să văd cine mă urmează atât de aproape și hotărât. Era o femeie ce părea să aibă în jur de patruzeci de ani, pe care însă nu o cunoșteam, cred că nu o văzusem niciodată.

-E un dobitoc V.D., nu pot să cred că v-a făcut asta! spuse doamna de lângă mine care aproape se fixase în fața mea și-mi tăia calea, determinându-mă să mă opresc din mers.

Am privit-o mirat. Era subțire și scundă, cu forme adolescentine pe față, oprite parcă în desăvârșire de o

flacăra mistuitoare. Avea un păr arămiu, cu subtile reflexe de foc, aparținând parcă unui temperament în fierbere. Ochii mici aveau o culoare nedefinită, sau n-am putut eu să-i disting clar, cred că aduceau cu ai unei căprioare. O gură cu buzele roșii aproape mereu în mișcare. Brațele erau albe și fine iar mâinile păreau nervoase, șovăitoare. Picioarele, mici și neliniștite, potrivite pentru un mers undoiș, șiret. Părea că este ființa căreia i se potrivește cel mai bine să-ți iasă în întâmpinare.

-Sunt Mirela, domnule T., adăugă ea imediat, observându-mi nedumerirea. Scuzăți-mă, am uitat să mă prezint. Însă eu vă cunosc pe dumneavoastră. Dumneavoastră cred că nu mă cunoașteți, sunt profesoară de limba română...

Doar atât am aflat despre ea. Deși în toată ziua aceea am fost face-to-face, ba chiar și întreaga noapte care a urmat am fost împreună, n-am aflat nimic mai mult despre ea.

-I-am citit și eu cartea aceea, își continuă ea monologul cu mine, observând totuși că o mai cântăresc încă atent din priviri fără să-i spun nimic. După părerea mea e de aruncat la coș...

De unde știa ea ce gândisem eu mai de vreme, ce anume discutaseram cu V.D. în șoaptă și de unde atâta perspectivă asupra acestui eveniment nefericit din viața mea, au rămas pentru mine și astăzi un mister.

Am rugat-o să-mi spună ce se întâmplase. Nu prea a avut ce să mai adauge. Doar că, reamintind despre cartea aceea de proză, a adăugat și că era ca un scenariu prost de film, și dintr-odată, oprindu-se pe mijlocul aleii, din nou în fața mea, îmi spuse:

-Mi-ar plăcea să mai văd un film la un cinema.

-Din câte știu eu, nu mai avem în oraș un cinematograful care funcționează, nu-i așa? am intervenit, aproape sigur de afirmația pe care o susțineam.

-Ba nu, domnule T.! Cel de la fostul "Republica" funcționează, știu eu. Și mai este unul, am auzit, recent deschis, pe bulevardul vechi...

-Atunci pot să vă invit la un film? i-am aruncat dintr-odată invitația la risc, fără să am deloc certitudinea că putea fi catalogată ca fiind una deplasată.

-Cu cea mai mare plăcere!

Și cam asta a fost toată povestea acelei zile. Am mers împreună la cinematograful să ne luăm bilete, am petrecut apoi tot împreună mai bine de un ceas într-o cafenea până la ora filmului, apoi, după film, când se înserase afară, ne-am retras la mine acasă.

Taina mea

M-am gândit mult dacă n-ar trebui să fac din povestea asta a mea o taină, o taină pe care s-o păstrez doar în mine, pe care să n-o mărturisesc niciodată nimănui. Poate de aceea mi-am ales un jurnal personal în care s-o înregistrez. Mi-ar putea fi ea astfel o adevărată comoară, secretul meu cu care aș putea fi îngropat, va fi o posesiune a mea de care nimeni nu se va atinge vreodată?

(continuare în pag. 21)

Dar de ce o numesc eu taină? Nu cumva complice lucrurile de pomană? Pentru că, până la urmă, o taină nu-i o adevărată taină decât dacă rămâne necunoscută. Virtutea și însemnătatea unei taine se pierd dacă taina ta o faci cunoscută. Voi putea oare pe a mea să o ascund definitiv?

Dacă o ții ascunsă, tu ești stăpânul ei. Iată un mod de a avea ceva doar pentru tine. Făptuiește-ți niște taine și păstrează-le doar pentru tine! Așa vei deveni bogat, vei avea cu adevărat ceva care va fi numai al tău.

Pentru că taina pe care o păstrezi este doar a ta. Cea pe care o împărtășești este a tuturor. Dar uneori îți dorești să-ți descarci sufletul împovărat de o taină. Îmi amintesc multe scenarii de acest gen când chiar și taina unei crime nu a putut să stea multă vreme nemărturisită de bună voie.

Caut oare un confident al tainei mele? Și caut de fapt un confident cu care să împărtășesc taina mea? În acest caz, taina mea nu mai e taină, ci doar un secret între mine și confident. În plus, vechea mea taină este acum la discreția confidentului.

Este reconfortant să speri a găsi într-un confident ajutorul, mângâierea de care oricine, într-un moment din viață, simte că are nevoie. Să găsești într-un confident un sfetnic.

În cazul acesta eu am ales-o pe Cătălina drept confidentul meu. Dar oare, după dispariția mea, ea va mai păstra secretul nostru? Însă ce-mi va mai păsa mie atunci, atâta timp cât n-o să pot afla niciodată răspunsul la această întrebare!

De ce e nevoie să păstrezi un secret? Unii păstrează în ei secrete dureroase, cum ar fi secretul unui defect fizic, nevăzut, dar pururi prezent, ca o amenințare neîntreruptă, sau secretul unei maladii psihice ereditare, care stă gata să cadă asupra capetelor celor amenințați.

Oare există o astfel de taină? Taina mea nu e o taină care să poată fi surprinsă.

O taină mai poate fi și divulgată... cine știe!

Letargia

Numesc ceea ce se petrece cu mine rătăcire. Nu am știut ce alt cuvânt ar fi fost mai potrivit să-mi caracterizeze letargia. Cu siguranță că la asta participă și frica de bolile mele care progresează nu numai prin continuitate, dar simt că și prin intensitate. Lipsa vigorii fizice de altădată este certă și asta mă îngrijorează și mai mult.

Contemplația era partea cea mai vie din starea mea. Cu ea însăși reușesc doar să-mi duc la bun sfârșit gândurile, numai atât, chiar dacă acestea nu sunt prea limpezi și, mai ales, nu reușesc să mă facă să înțeleg ceea ce trăiesc cu adevărat.

Dar și gândurile mele sunt haotice. Trec des de la una la alta și rămân adesea pe amintiri triste, momente nedemne de luat în considerare.

Trebuie să fac ceva, să fug din orașul ăsta împutit. Să scap de toate presiunile care s-au acumulat de ani de zile și mă apasă pe creier. Să las în urmă orașul cu dimineți în care soarele își arată ochiul roșu obosit cu care mă salută cu scârbă, acesta fiind și cel mai important moment al zilei. Orașul cu nopți în care abia deslu-

șesc ceva umbre mișcătoare atunci când nu dorm și ies speriat în balcon să scrutez, la lumina palidă a câtorva becuri, verdeța prea deasă și prăfuită din parcul de vizavi. Orașul în care când dorm parcă plutind fără voia mea într-o realitate virtuală în care sunt frământat de griji multiple și neobișnuite. Oraș în care noaptea nu-ți oferă decât nesiguranța unui întuneric apăsător. Somn care nu-mi mai oferă șansa să visez nimic.

Să las în urmă amintirile mele bolnave, cu toate ramificațiile acestora în povestea unor personaje de care aș vrea să nu mai știu.

Vreau să las în urmă orașul meu cu multă mizerie și aer stătut. Nu știu dacă nu m-ar tenta să las la plecare o bombă care să distrugă cam tot.

Pokerul

Pokerul nu este un joc potrivit oricui. De ce? Pentru că trebuie să tratezi un fascicul de informații complexe, care amestecă calculul statistic (câte șanse am să câștig potul cu cărțile din mână?) și interpretarea mizelor adversarului, a mimicii, a gesturilor sale. Toate acestea duc la o decizie aleasă din cele trei posibile: mergi calm mai departe, plusezi sau te arunci. Partidele pot dura mai multe ore și necesită concentrare, tehnică, stăpânire de sine și rezistență. Dar și multă răbdare și, nu în ultimul rând, maturitate.

Întâlnirile noastre pentru a disputa partidele de poker nu erau deloc unele de socializare. Ne cunoșteam bine între noi. Eram vreo zece de toți cei care făceam parte din grup, dar în sală, de fiecare dată, nu ne aflam decât patru care jucam efectiv, iar uneori și al cincilea, care era rezerva ce trebuia să-l înlocuiască pe primul dintre cei care falimenta. Uneori se lăsa și cu ceva alcool, dar marele interes al fiecăruia dintre noi era să-i jumolim de bani pe ceilalți. Așadar, printre noi erau amuzanți, hrăpăreți, zgârciți, timizi dar și colerici și impulsivi, deci destule feluri de tipologii de oameni. Cam toți eram cu studii superioare, unii dintre noi fiind chiar șefi pe diferite sectoare din întreprindere.

Se înțelege că scopul fiecăruia dintre noi era acela de a ne cunoaște adversarul de la masă, de a găsi modalitățile care să-i facă pe ceilalți să creadă că avem jocul cel mai puternic. Ne temeam deseori de cei care abia "debutau" în grupa noastră, fără să aibă vreo experiență într-ale jocului. Ne temeam mai ales de acea sintagmă știută de "norocul începătorului" care, în realitate, chiar se întâmpla. Aceștia erau periculoși, în primul rând, pentru că mizau pe sume deloc adaptate la cărțile pe care le aveau în mână. Ei nu acționau deloc ca și când ar fi jucat corect, iar noi, cei mai cu experiență, trebuia să intrăm în mintea lor pentru a le anticipa următoarea mișcare.

(fragmente din romanul "Litera X" în pregătire)





Ion ȚUȚUIANU

Speranța...

Vine vremea când iubirea se transformă într-un vis
Și nostalgicele gânduri îmi rămân fără cuvinte.
Retrăiesc momente care, parcă vin din paradis,
Fiindcă te iubesc și iată, că nu poți să-mi ieși din minte!

Și, credeam iubirea noastră scrijelită pe un nor,
Când priveam în nopți albastre cerul împânzit de stele
Dar, m-am înșelat și iată, că-i ca timpul trecător,
Iar tristețile-n cascadă cuprind gândurile mele.

Mi-a rămas în suflet dorul și un foc care mă doare,
Pieptul fâlfâind de fluturi e întrebător spre mine,
De ce timpul schimbă oameni, pe unii lipsind de soare?
Și-am rămas doar c-o spernță ce-o trimit în gând la tine.

Întâlnire

De unde-ai fi venit, din ce planetă,
Cu ce vehicul coborât din stele,
Că m-ai cuprins cu tot, ca o cometă
Și mi-ai pătruns în gândurile mele?

Și ca un foc mocnit printre jăratec,
În inimă iubirea mi-ai aprins-o
Și nu știi cum, că chiar așa tomnatec
A mea pasivitate ai învins-o.

Deși aș fi crezut întâmplător,
O întâlnire ca și alte cele,
Tu m-ai acaparat și-mi este dor,
De gesturi și de sensuri ce transmiți prin ele.

Că ai adus cu tine bunătate,
În suflet mi-ai făcut din nou lumină
Și mi-ai hrănit dorințele sperate,
Iar viața mi-ai făcut-o mai senină.

Dezamagire

Într-un parfum de primăvară
Înconjurat de trandafiri,
Iubita mea, e prima oară
Când eu cad pradă slabei firi.

Și ca o pânză de paianjen
Sau ca o plasă de pescar,
Mi-ai capturat toată ființa
Și mi-ai pus inima pe jar.

M-am tot gândit ce va să fie,
Dar n-am găsit niciun răspuns.
Mi-ai lăsat inima pustie
Și pentr-o viață m-ai răpus.

Și cu ecouri lungi prin stele
Te strig și caut în zadar,
Tu n-auzi dorurile mele,
Nu-mpărășești al meu coșmar!

Dar cum nu poate fi uitare,
Ci numai vise cu amar,
Îți voi trimite o scrisoare
Cu gânduri scrise pe altar.

Întoarcerea acasă

Oriunde-ai fi, revino iarăși
În casa-n care te-ai născut
Și vei simți din nou fiorii
Și-al mamei primului sărut.

Că ți-a lăsat ca o pecete
În inimă cu dor să porți,
Să-ți amintești pe îndelete
De-ntregul sat, strămoși, nepoți.

Și-atunci prezenții o să-ți spună,
Un bun venit cu bucurie,
Iar cei plecați veghează-n ceruri,
A ta întoarcere la glie!

Și-așa uniți întru credință
Și-iubirea ce ne-a fost lăsată,
Ne-om regăsi în amintirea
Strămoșilor ce-au fost odată.

Și nu cumva să pleci de-acolo,
De n-ai trecut pe la morminte
C-acolo-ți regăsești matricea
Și-ntregul neam, relicve sfinte!

Dilema

Parcă am dat și eu în boală
Cum să mă vindec n-am știință
Deși încerc, nu-i prima oară
Ca să te uit, nu-i cu puțință.

Și alinarea-i tot mai grea
Că amintirea scai se ține
Poate n-a fost să fii a mea
Dar inima tot nu-și revine

Și mă încercă o dilemă
Care într-una mă frământă
Mintea ar vrea să se răzbune
Dar inima te mai vrea încă

Și nu știu cum să le împac
Că amândouă-s ale mele
Oricât vreau să închei un pact
Inima-i șeful între ele.





Dorian MARCOCI

Povestire buclucașă

Mă aflu în Deltă, pe malul unui canal aproape de comuna Sf. Gheorghe. Stuf pe margini, iar o vegetație felurită acoperea o parte din luciul apei. Știucile trăgeau și nu prea, dar mă bucuram de limpezimea acelei după-amieze de noiembrie însoțită de glasul monoton și liniștit al mării, întrerupt când și când de cel al înaripatelor călătoare. Soarele blând transformase împrejurimile într-o imagine aurie brăzdată de funigei alb-mătăsoși insistenți și neastâmpărați. De după un pâlcc de stuf se auzi o bătaie șuierată de aripi și două lebede minunate, albe, aristocrate, încrețiră suprafața apei. Își arcuiau grațios gâturile într-un joc a cărui semnificație era știută doar de ele. M-au observat și s-au retras discret spre celălalt capăt al canalului. Priveam, ascultam, asimilam. Atâta armonie, atâta împăcare, timpul se scurgea cu un alt rost decât cel din orașul aglomerat pe care-l lăsasem dincolo de munți, în Ardeal. Apoi rânduiala celor amintite a fost spartă brusc. Un bărbat și o femeie se legănau bătrânește în mers spre mine pe digul dinspre sat. Amândoi purtau câte o undiță într-o mână, iar cu cealaltă stăpâneau cu greutate un nepot mărunțel și guraliv. Când ajunseră în dreptul meu salutară, iar bunica, cu mersul legănat, își continuă drumul, pe când bunicul schimbă câteva impresii pescărești cu mine. În tot acest timp ghemotocului de energie, adică nepotului, îi turuia gura întruna. Vroia să știe cu ce pescuiesc, dacă am prins ceva, dacă viermișorul pe care îl ținea cu grijă într-o cutie este bun ca momeală etc. Bunicul zâmbea, voinic, răbdător, cu un glas sonor molcomit de dragostea ce răzbătea pentru acel ghemotoc vorbitor. S-au îndepărtat, treptat glasurile lor amestecate s-au pierdut după perdeaua de stuf. Iarăși liniște și câte o știucă nerăbdătoare să mă cunoască.

Soarele era aproape de linia orizontului portocaliu, vântul parcă mai contenise, iar cerul se întindea albastru spre zările largi, de la marea liniștită până la stuful nesfârșit străpuns ici-colo de ramurile sălciilor golașe. Și iată din nou glasurile cunoscute. Se întorceau bunica, bunicul și nepotul sporovăitor. Au ajuns aproape de mine și deodată toată armonia a dispărut când o încălceală de nedescris s-a format pe undița bătrânului care, neinspirat, o împrumutase agerului nepot. Să te ții plâns când bunicul, puțin iritat, a încercat să-și recupereze undița. Printre lacrimi și sughituri am auzit următorul dialog:

- Hai, gata, nu mai plânge, o rezolvăm noi!
- Hîîî!
- Gata! De ce plângi acum?
- Pentru că ai să mă bați.
- Nu te bat.

- Hîîî!
- Acum de ce plângi?
- Pentru că ai să mă cerți.
- Nu te cert.
- Hîîî!
- Acum de ce plângi?
- Pentru că ești supărat pe mine.
- Nu sunt supărat.
- Hîîî!

Și tot așa, temeri născocite și infirmări blajine...

S-au îndepărtat, la fel de legănat cum au apărut, scâncetele copilului amestecându-se cu glasul îngăduitor-amuzat al bunicului și câte o mângâiere venită din partea bunicii. Îi priveam cum se pierd încet, încet spre sat pe digul prăfuit. După o vreme, nu i-am mai auzit și poate doar vechiul dig le-a păstrat povestea buclucașă, pe când seara lăsa cortina peste o scenă animată de simplitate și viață.

Intrușii

Părea o zi de sâmbătă obișnuită dintr-un început timpuriu de primăvară. Cer copleșit de nori cenușii plictisiți parcă să mai ude un pământ saturat de apă. Magazinele de lângă Teatrul Național absorbeau mare parte dintre trecătorii prezenți în piața centrală a orașului. Oameni cu înfățișări felurite, de condiție diferită, dar parcă cu un numitor comun în privirile preocupate: grija. Sau era doar o simplă impresie. Câțiva tineri au destrămat-o, ieșind binedispuși din magazin, glumind și râzând cu detașarea tinereții. Dădeau o parte din prospețimea vârstei lor zilei mohorâte, celor din jur, care erau disponibili să o primească.

Am auzit glasul unui pescăruș, de undeva de sus, dinspre Palatul Culturii. Pasăre cu asocieri controversate, prezență nefirească în centrul acestui oraș din mijlocul Ardealului. I-a răspuns un altul, probabil perechea și mă gândeam la misterul prezenței lor aici. Am auzit despre oportunitismul lor vecin cu hoția și i-am surprins privirile insistente-cercetătoare, în timp ce plana deasupra, la mică distanță. A dispărut. L-a făcut uitat zgomotul neîncetat al mașinilor, forfota și glasul trecătorilor.

A urmat o perioadă de amorțeală, teatrul parcă s-a închis în sine, meditând la spectacolele de pe afișe, iar magazinele apăreau cu geamurile lor mari asemeni unei mirări naționale, imobile în fața abundenței de mărfuri.

Apoi ceva a scuturat monotonia. Un copil zdrențăros, murdar, cu priviri furișate, atitudine furișată, s-a strecurat în magazin. L-a urmat un altul după puțin timp. Aceași furișare, aceeași imagine murdară, sărăcăcioasă. Probabil vor să cerșească, mă gândeam sau... O femeie fără vârstă, cu o scurtă, blugi și încălțăminte ponosite

(continuare în pag. 24)

a apărut de nicăieri. Dar pe lângă furișare i-am citit în privire și hăituirea. Era matură, a avut timp probabil să afle ce înseamnă hăituirea. De foame, griji, intemperii, nesiguranță etc. Dar cea mai aprigă, hăituirea din partea semenilor ei.

În fugă a intrat în galeriile cu mărfuri, fără să zăbovească prea mult, a reapărut tot în grabă împreună cu cei doi copii. Aceași furișare din priviri, amestecată cu impresia de animal hăituit, îi stăpânea acum pe toți trei. Câteva șoapte printre mișcări repezite și... au dispărut.

Prezența neobișnuită, acea atitudine de animal încolțit, privirile neliniștite, furișate, iscoditoare, neîncrezătoare, încă persistau în aburul de voci și trupuri reprezentând firescul civilizației. O civilizație cu obrazul zgâriat de rodul propriei nepăsări.

Chipul ninsorii

Ninge îmbelșugat, răzvrătit, fulgii se urmăresc într-un ritm alert, o iarnă care și-a despletit în sfârșit șuvițele îngreunate de nea. Ninge și în sufletul meu cu toate zăpezile trăite și imaginate într-o copilărie binecuvântată de dragoste și povești șoptite de mama sau bunicile mele. Șoptite la gura sobei sau când îmi potriveau grijulii plapuma, pline de căldură și acea gingășie pe care doar cei ce iubesc o pot avea și transmite.

Ninge, ca atunci când tânăr, ademenit de aerul rece și puzderia de fulgi mă îngropam în noianul de zăpadă pornit pe firul depănat al poveștilor de dragoste la capătul căruia mă așteptau privirile catifelate și buzele fierbinți și răsuflarea aburind a dorință...

Ninge, ca în visele mele, amestecate cu realități la cabane aninate cu fumul de cerul mătăsoasă de nea sau de brazii copleșiți de atâta alb.

Ninge, ca în serile când îmi croiam cu greutate drum spre locurile de popas la prieteni, după o istovitoare zi de muncă, omenit în simplitatea locului cu bunătăți nelipsite de pe masa țaranului ardelean.

Ninge, ca atunci când adânceam hotărât poteca pentru săniile trase, pe care stăteau înveliți în pături copiii mei. Glasurile lor frământau aerul încărcat de zăpadă cu abur plin de bucurie cristalină, ochii le străluceau fericiți, iar bulgări făcuți la repezeală găseau în spatelul meu o țintă favorită.

Ninge, ca-n atâtea alte dăți, al căror număr se pierde în trecut, amintiri încețoșate de greutatea zilei, dar o imagine mă urmărește neabătut: chipul copilăriei cercetând jucăuș printr-un petec de geam încărcat cu flori de gheață...

Alinare

Câteva pisici s-au aciuat lângă blocul unde locuiesc, îngrijite de două doamne cu sufletul bun și dragoste de animale. Uneori după-amiezele le surprindeam așteptând nemișcate, mogâldețe mătăsoase dar vigilente spionând intrarea în imobil. De aici trebuiau să apară binefăcătoarele. Așteptau răbdătoare, mereu la aceeași oră, apoi brusc apărea transformarea. Se ridicau pe lăbuțe înălțând cozile stufoase, cu un început de

arcuire a spinărilor. Era semnalul sosirii doamnelor. Într-adevăr, ușa se deschidea și o animație felină le înconjura, acum spinările se arcuiău mai vârtos, atingeri sinuoase se multiplicau pe gambele celor două, însoțite de un mieunat intermitent. Farfuriile erau umplute generos și se așternea liniștea. Mâncau într-o anumită ordine, fără sfadă. După aceea urma siesta, pisicile adulte veneau să fie dezmiardate, pe când puii încropeau jocuri leneșe.

Era o după-amiază însorită de ianuarie, lume puțină în piața din apropiere. Rătăcind printre coșurile de gunoi, un tânăr îmbrăcat sărăcăcios iscodea perseverent. Poate căuta speranțele Revoluției din 1989, ori binefacerile democrației sau ale capitalismului în tranziție de 24 de ani. Câte ceva mai reușea să afle și, după o scurtă evaluare, îndesa în plasa de rafie cu o tresărire de mulțumire.

A trecut o vreme, coș de coș fiind cercetat cu răbdare, până când a observat lângă o statuie pe unul dintre puii țărcați de pisică. L-a privit ciudat, apoi, cu mișcări blânde, șoptind ceva înțeles doar de ei doi, s-a apropiat și a început să mângâie felina, liniștind-o. Puiul s-a lăsat luat în brațe fără vreo împotrivire, în timp ce tânărul și-a îngropat fața în blana mătăsoasă cu o expresie de fericire și mirare care l-au transformat complet. Nu mai înceta să-și lipească când un obraz, când pe celălalt, de pisicul cocoloșit care se abandonase la pieptul său. Două destine se împleteau acum firav, îndepărtându-se fără țintă sub un soare care-și cuibărise câteva raze în blana micului animal și în ochii senini ai adolescentului.

-Acum va avea două guri de hrănit, spuse îngândurată o doamnă aflată lângă mine, care urmărise întreaga scenă.

Bătrânețe fără tinerețe

E grea bătrânețea? Poate. Mai ales atunci când îți pierzi nu numai vigoarea trupului, dar și a minții. Când boli, la care nu te-ai gândit în vârtejul tumultuos al tinereții, îți provoacă incapacitatea de a mai răspunde adecvat solicitărilor din lăuntru sau din afara trupului și minții, mergând până la diverse grade de infirmitate. Mai grav mi se pare atunci când infirmități ale organismului îți provoacă și o neputință a sufletului. O neputință de-a mai simți iubire, grijă (în afară de cea proprie, egoistă, dominatoare, arțăgoasă), compasiune și toleranță, senintate. Vezi fețe încrâncenate într-o mască de răutate perseverentă și intolerantă. Nimic nu le place, răspund acru uneori cu o violență nejustificată. Oare așa au fost unii întotdeauna? Au ținut acești gemeni ascunși în stare latentă sufletească? Iar acum, când n-au știut să păstreze nimic din frumusețea tinereții, aceștia au înmugurit și s-au dezvoltat tenebros stăpânind fiecare fibră a trupului. Așa îi vei întâlni mereu în farmacii, mijloacele de transport în comun, piețele agroalimentare, magazine... Ei vor forma cozile, de tristă amintire,

(continuare în pag. 25)

îmbrâncindu-se, călcându-se în picioare, orbi la suferința pe care o provoacă celui mai slab aflat alături... care se plânge retoric dar este la fel, dominați de ideea aprigă de a pune mâna pe ceva. Orice, dar ieftin să fie, chiar dacă nu are trebuință...

Oare aceștia sunt bătrânii noștri, bunicii noștri, părinții noștri, noi?!...

Poate doar unii, de care îmi aduc aminte cu o tristețe amuzată. El suferind de surditate accentuată, ea, soția, având probleme cu vederea. Erau într-un dezacord continuu, manifestat oriunde, acasă sau pe stradă, fără inhibiții. Dar nu puteau unul fără celălalt, după câte o ceartă serioasă, rugau discret un vecin să-i împace. Respectând zicala rău cu rău dar mai rău fără rău?

Într-o zi, fără a avea abonamentele la ei au urcat într-un autobuz și, spre ghinionul lor, au dat peste o echipă de control.

-Biletul dvs. vă rog!

-Nu am bilet. Am abonament, cred că l-am uitat pe undeva, dar să știți că nici femeia aceea nu are bilet. Și arată cu un gest triumfător-răutăcios spre soția sa care, ceva mai încolo bâjbâia neputincioasă după un scaun pe care să se așeze.

Prieteni Bianca

Trenul a poposit pentru puțin timp în halta stingheră de la marginea peretelui de stâncă. Am coborât cu grijă pe dalele mâncate de vreme. Răcoarea muntelui și mirosul de rășină, împărțit generos de brazii aflați la tot pasul, mi-au mângâiat obrazul cu o adiere molcomă. Șuierat scurt și cele trei vagoane cojite de vreme m-au încredințat peronului minuscul. Inspiram adânc, fericit, îmbătat de prospețimea locului.

După traversarea liniei ferate, am coborât o pantă scurtă până aproape de podul din bârne de peste Mureș, unde o bătrânică scundă, uscățivă, cu o privire directă, ageră și senină mă aștepta răbdătoare. Era Mama Ioana, cum îi spuneau apropiații. M-a întâmpinat cu simplitate, la fel și ceilalți membri ai familiei, după câțiva pași la intrarea în curtea casei. M-am așezat pe o bancă la umbra unui liliac să-mi trag sufletul și am privit în jur.

Într-o parte, o casă mică, bătrânească, îngrijită, alături grajdul, fânarul, cotețul de păsări. Cușca unui câine lăptos am ghicit-o după o grămadă de lemne și în cele din urmă casa cea nouă strălucind curată în lumina după-amiezei. Gospodărie de oameni harnici, obișnuiți cu viața aspră de la munte.

M-am cazat într-o cabană de lemn din vecinătate, alegând o cameră de la etaj cu vedere spre râul Mureș. Lumina pătrundea tihnită prin perdelele scrobite, dezvăluind o încăpere simplă, un pat cu dimensiuni generoase pe care m-am lăsat istovit, nederanjat de asprimea păturii de lână. Într-un colț, lângă fereastră, se afla o masă încărcată de cărți vechi, îngălbenite și probabil răscitite, apoi privirea mea a căutat repere... în visare.

O lumină plăcută, aurie a încercat să-mi convingă pleoapele să se întredeschidă. Ce minunăție, de după un colț de stâncă, plutind deasupra pâlcurilor de ceață fină,

zâmbea șăgalnic un soare care își întregea tot mai mult din contur. Astrul pipăia blând creștetul brazilor, diluând pâcla în fuioare care se risipeau pe văi, apoi cobora în roua pajștilor și în undele șoptite ale râului. Am deschis larg fereastra să particip la această scenă magică, abandonat și întâmpinat de aerul aburind al dimineții. Am rămas așa multă vreme, apoi s-a auzit glasul Mamei Ioana:

-Ați ales camera lui Dorin, fiul meu cel mare. De acolo se vede cel mai bine când răsare soarele. Haideți să beți niște lapte cald!

Câtă frumusețe și simplitate! Am mai rămas câteva zile, dar acea dimineață nu a mai fost egalată de următoarele. Ziua mergeam la pescuit sau mă refugiam la umbra pădurii de brazi cercetând după zmeură târzie. Parfumul dulceag răsfirat din siropul roșiatic amestecat cu cel de rășină și de mușchi jilav lungeau popasurile mele. Pierzând șirul timpului, mă așezam pe câte o piatră în preajma apei, iar gândurile îmi zburau fără hotare.

Apoi, într-una din zile, un glas de copil mă scutura de starea aceea.

-Ce faceți? Nu pescuiți?

Mică, bălaie, cu ochi senini și trăsături ce semănau izbitor cu ale Mamei Ioana, mă privea o fetiță de vreo cinci-șase ani. Era Bianca, nepoata celei amintite. Seriozitate, franchețe, naivitate și o curiozitate scăpărătoare s-au revărsat apoi spre mine. La început am fost puțin încurcat, intimitatea mea se spulberase, dar acel ghem de inocență și curiozitate m-a cucerit treptat. Vroia să știe de toate, pune uneori întrebări greu de anticipat, dar cred că m-am descurcat onorabil.

Pe drumul de întoarcere am trecut pe lângă un chioșc unde, spunea Bianca, aveau o înghețată foarte bună. M-am conformat și savurând înghețata mi-a spus că îmi va face cunoștință cu Sânziana când vom ajunge la casa lor. Nu eram foarte curios, dar am fost de acord.

Ne-a întâmpinat Mama Ioana, zâmbind ascuns și vrând să știe dacă Bianca nu a fost obraznică. În timp ce discutam liniștiți așezați pe banca de lângă liliacul umbros, fetița a fugit până la fânar, iar după un timp a revenit cu un iepure blând în brațe.

-De ce ai adus iepuroaica și nu ai lăsat-o să mănânce? Întrebă bunica.

-Păi, i-am promis domnului că-i fac cunoștință cu Sânziana Ana Maria Măgurean! răspunse Bianca cu seriozitate.

Biata Sânziana! Nu a avut un destin prea fericit. Nu vreau să vă întristez dar, după un timp am vorbit cu mama Bianca la telefon și am aflat printre altele că Sânziana a nimerit în meniul unui vulpoi care-și avea sălașul pe acele meleaguri.

(din volumul "Pomul cu muguri de iubire" publicat în decembrie 2021 la editura InfoRapArt)



Constantin STANCU

Cu mănăstirea din piept, poetul se miră

Un titlu destul de percutant: *Sfârșitul lumii se apropie de ziuă* (Editura Castrum de Thymes, 2021)*. Andrei Caucar caută puncte de reper în această lume. Pendulează între viață și moarte, caută certitudini într-o lume înclinată. Zbuciumul său se simte cu fiecare vers, este legat de poezie și caută o ieșire cu fiecare vers. Este la limita dintre religie și literatură, pentru că el și-a făcut din poezie o religie de *fiice* anotimp. Clipa o simte acut, durerea se preschimbă în metaforă. Cartea de poezie exprimă o stare care pătrunde în fiecare celulă: vine sfârșitul, este iminent, este ziuă, este confirmarea supremă că putem exista pe lama unui cuțit. Doctorița, personajul din poeme, este îngerul se serviciu în acest veac bolnav. Femeia acoperă spațiul dintre cer și pământ. Poetul își trăiește acut fiecare vers, îl doare dezechilibrul din lume. Este de acord că lumea poate avea un început. Este trist că vine sfârșitul, ca un fel de boală pe care ne-o provocăm trăind atroce zilnic.

Poemele curg limpede spre o concluzie. Poetul este efectul cauzelor prime și ultime, cu vorbele sale murind.

Din această perspectivă, el vede un Dumnezeu la lucru, harnic, acceptă totul. Moartea are curajul să intre în biserică, asigurarea de viață expiră, crucile sunt amestecate, greu de pătruns înțelesul. Natura intră în poeme dinamică, dealul este acolo, râul de munte captează cerul, pădurea este fermecată, planeta se îmbată cu moartea...

Iubirea poate fi soluția, ea poate opri sfârșitul. Iubirea acoperă bolile, ezitățile femeii, instinctele morții. Toate se focalizează pe un Dumnezeu destul de apropiat: „nu e atât de greu să fii Dumnezeu/ când ai o măicuță să te țină în brațe/ și o cruce plutind peste lume/ să te răstignească mereu/ și apoi să învie și să ne lași singuri/ cu o lumânare tremurată în rugăciune/ iartă-mă Doamne – a început să rodească o sămânță străină/ în mănăstirea din piept” (*nu e atât de greu să fii Dumnezeu*, p. 14).

Temele și ideile izbucnesc simplu și penetrant, desenează stări, provoacă simboluri și se împletesc în taine tandre: „într-un plop prea tânăr sicriu înmugurind”; „într-o dimineață voi dormi/ fără să-mi bată robii/ soarelui în geam”; „porumbeii gângureau a ploaie/ cred că era o bisericuță pe aproape”; „după creșterea ierbii – iubirea plânge cu masca pe față” etc.

În altă parte, poetul descoperă un Dumnezeu care poate rămâne singur dacă ne omoară, sfârșitul urmează judecății inevitabile. Fenomenul s-a mai petrecut la potop, pe dealul Golgotei. Optimist, poetul exclamă, soluția revelată îi vine pe buze: „fă un curcubeu nevăzut și leagă/ încă o dată cerul de pământ/ oricât ai fi de supărat/ Doamne auzi-mă!” (*Doamne, dacă ne omori – iar rămâi singur /2/*, p.57). În altă parte, singurătatea Creatorului este abruptă, poate rămâne cu tâlharii, necredincioșii, cu soldații fără sentimente. Moartea nu este soluția, curcubeul este soluția, el leagă pământul de cer...

Moartea este învinsă, morții respiră – nu lumânări subțiri - nu se face noapte în cer, Cel care vede totul coboară roua pe flori, iar femeile singure nu-și lasă morții,



îi poartă în minte, îi țin în pat, disperarea ivește învieri din memoria delicată a femeilor îndrăgostite (*de ziua morților era atât de frig*, p.61).

Natura se furișează în versurile poemelor, ia forme concrete și reprezintă o prezență. Ursul invadează arealul oamenilor, se umanizează în timp ce omul decade, după ce a distrus arealul ursului. Ursul este o prezență care semnifică prezența simbolului, a animalului care se adaptează la conjunctură. „trece ursul pe zebră/ umblă de la tomberon la frigider/ dacă e gol mănâncă femeia/ care îl bate cu polonicul în cap/ vânătorul lasă pușca în jos/ ursul deschide poarta ca omul/ are berea lui preferată/ bea și apoi plânge că i-au luat/ pădurea și mierea copiilor/ dar cei de la bodegă se prefac sau chiar nu știu nimic” (*trece ursul pe zebră*, p. 80).

Iubirea punctează viața bărbatului, poetul se întoarce la Geneza, la puritatea de început, acolo, ea și el sunt beți de un nou început. Iubirea marchează timpul, lasă amprente spirituale și sentimentale, leagă oamenii și îi leagă de creație (plaja). Sunt numeroase poeme în care poetul aleargă la sentimentul iubirii, se leagă de împlinire, desăvârșire, tânjește după întreg... „dacă te-aș lua în brațe iubito/ amândoi am pluti fără urme/ preț de o noapte fugărind asfințitul/ pentru a răsări pe o plajă pustie/ goi și încrezători în începutul lumii” (*dacă te-aș lua în brațe iubito*, p. 87).

Confruntarea poetului cu realitatea este dură, timpul a săpat în destinul omului, efemerul se strecoară pe sub ușa în fiecare zi, uzura este

(continuare în pag. 28)

Lucia PĂTRAȘCU

**Livia-Norina ZEZEANU
ÎN TRE DUMNEZEU ȘI LUME**

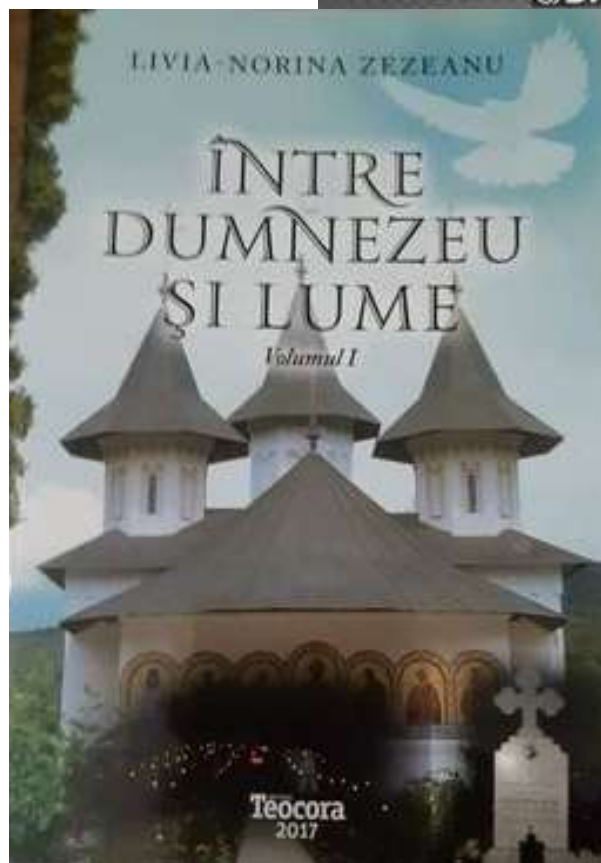
Volumul de proză intitulat „*Între Dumnezeu și lume*”, semnat de Livia-Norina Zezeanu, publicat la editura Teocora în anul 2017, un jurnal duhovnicesc, cuprinde notări despre trăirile sufletești ale autoarei. În paginile sale cititorul va găsi incursiuni atașate prin falia interioară a căutărilor și regăsirilor, călătorii inedite printre amintirile autobiografice, încercări de evaziune și reveniri, interogații existențiale, uneori nesiguranța începuturilor încununată de singura constantă posibilă, credința în Dumnezeu, pentru ca „*această trăire să nu fie oricum*”.

Titlul volumului, însoțit de un motto: „*În zadar auzim glasul lumii, dacă nu-L auzim pe Dumnezeu!*” și ilustrațiile celor două coperte/coperti așază cititorul pe drumul cel bun întru înțelegerea mesajului adânc, prin care autoarea însăși, „*aflată în căutarea Adevărului – realizează faptul că viața creștinului nu este altceva decât un balans între Dumnezeu și lume*”.

Cartea Liviei Norina Zezeanu se constituie într-o adevărată lecție de viață pentru fiica sa, Maria, căreia îi este „*dedicată cu ocazia aniversării celor 7 primăveri*”, pentru noi toți, dar, mai ales, pentru cei tineri. Cuprinde trei capitole (*Căutarea, Îndoieli sub Cruce, Scrisori către Pantelimon*), ce urmează unor vorbe de suflet dăruite de oameni cu har și cu bunăcredință în Dumnezeu. Este vorba despre Preot Profesor Doctor Milea Mihail cu „*Precuvântare*”, care apreciază acest volum, ca o carte bine rostuită între „*Dumnezeu și lume*”, unde există „*spațiul iubirii și al luminii, în mijlocul căruia trăim noi, oamenii*.” Scriitorul George Călin, diplomat, Ambasador cultural Convenția ONU, semnează, sub titlul „*Descoperirea fericirii – Între Dumnezeu și lume*”, o a doua remarcabilă prefață în care precizează meritul autoarei Livia-Norina Zezeanu de a se putea situa în acest loc, între Dumnezeu și lume, ca un „*privilegiu pe care numai cei inițiați în Credință îl pot declara cu smerenie și iubire totală față de Creator, îmbrățișând taina Cunoașterii*.”

Dacă la început titlul acestui volum creează impresia unei pendulări pentru sufletul aflat între sfințenia iubirii de Dumnezeu și lumea plină de păcate, înțelepciunea expozeului scriitoricesc deslușește existența a două căi de alegere și anume: afierosirea făcută cu dreptă hotărâre dimpreună cu retragerea într-o mănăstire întru slujirea desăvârșită a lui Dumnezeu, ori rămânerea în lume cu smerenia dobândită odată cu învățăturile lui Dumnezeu, transmise prin vocea Bătrânilor înțelepți și ascultate în mănăstirile vizitate. În paginile sale cititorul va găsi, prin evenimntele autobiografice mărturisite, incursiuni atașate căutării și regăsirii în călătorii inedite. Ani de studenție, îndoieli pe drumul vieții și limpeziri pe drumul Crucii.

O carte cu care autoarea aprofundează mesajul duhovnicesc, înnobilit prin cuvinte simple, dar bogate în cuvioșenie pentru căutarea, aflarea și trăirea spirituală întru *zidire și dăinuire*, ce poate fi luată ca o poveste de dragoste a unei studente care trăiește întâmplări obișnuite, cu rătăcirii și reveniri, pe care le folosește cu



trebuie pentru transfor-mările existențiale, dar mai ales sufletești, petrecute numai în trei-patru ani. În confesiunile autoarei spa-țiul se comprimă și se dilată în același timp, pornind cu admirație de la *memorialiști* și atingând pragul înțelegerii depline, semn de înălțare spirituală, în care iubirea sa pentru Dumnezeu se împletește cu dragostea pentru oameni și pentru umanitate, în special, iar acesta este un semn că implicarea sa, prin ceea ce scrie, conduce la dezvoltarea spirituală a oamenilor, care trebuie să regăsească zestrea de suflet pierdută în nimicnicia vremurilor. Pașii inițiatice și de confirmare a credinței parcurg un drum al „*zbaterii întru desăvârșire*” cu multe căutări, cu îndoieli, cu rătăcirii și întoarceri, cu patimi și dezlegări, făcând din orice cădere o nouă înălțare.

Pornit dintr-o memorialistică fidelă a rezultat un jurnal de confesiune sentimentală, ce se transformă într-un jurnal duhovnicesc marcat de o unitate stilistică armonioasă. Această tranzitivitate se petrece firesc, sincronizându-se cu dezvoltarea gândirii și formării umane a autoarei și se desăvârșește în sfaturile și pildele creștinești, cuprinse în „*Scrisori către Pantelimon*” și îndreptate către lume.

Patimi, păcate și neputințe se mărturisesc în fața duhovnicului, nu se mai repetă și abia atunci: „*Pe Dumnezeu îl găsim în liniște, însingurare, retragere din iureșul vieții cotidiene. Doar așa reușim să auzim glasul sufletului nostru și implicăm chemarea lui Dumnezeu*”. Apoi se așterne calea de a trăi în lume, împlinind exemplul Său în toate: „*Ne-a îndemnat și pe noi să ne lepădăm de sine, îmbrăcând haina smereniei, dragostei, ascu-*

(continuare în pag. 28)

tării....Să nu căutăm la cele vremelnice, ci la cele veșnice, să nu îngropăm talantul iubirii, ci să-l înmulțim, spre slava lui Dumnezeu și mântuirea aproapelui.”

Acest jurnal nu este o lectură confortabilă pentru un cititor obișnuit, deoarece, duhovnicesc fiind, poate deveni un însoțitor permanent și abia după un timp de interiorizare, gânduri, analize, alegere, de luptă și de înțelegere, fiecare dobândește o înțelepciune, ce se transformă în dragoste „**duhovnicească, cea nepărtinitoare și mântuitoare**”.

Cu deplina convingere că trăiește un destin marcat de intervențiile divine, căutarea esenței în adânc de Cuvânt împărtășește sufletul autoarei cu *Lumina* de care are atâta nevoie, de aceea, aflându-se între Dumnezeu și lume, se smerește în a se înălța spre învățăturile creștinești, dar nu pregetă să ajute pe aproapele său, cel care ar putea avea nevoie de un sprijin. Totul se face prin iubire și dăruire, în sensul semănăturii, deoarece binevoitorul „**Degeaba gândește mult (are unelte), degeaba are la ce gândi (are semințe), dacă nu lucrează ceea ce gândește (nu seamănă și nu adună)**”.

Să dedici prețioase scrieri iubirii față de Dumnezeu și de oameni este o poveste tainică a cărei mărturisire publică făcută în aceste vremuri conduse de prejudecăți și de oameni care au rătăcit drumul și încă nu toți caută *Calea și Adevărul* este modul prin care Livia-Norina Zezeanu își declară dragostea pentru cele Sfinte, pentru Dumnezeu și învățăturile Sale, pe care le seamănă, le rodește și este convinsă că vor fi culese de semenii săi.

Semnate de autoarea **Livia-Norina Zezeanu**, o *Introducere* și o *Încheiere* încununează acest volum „**Între Dumnezeu și lume**”, cu florile regăsirii, ale credinței și ale cinstirii drumului către mântuire: „**Îngăduit-a Domnul să ajung în ladul cel mai de jos, să trec prin încercări, căderi, neputințe mari, ca să mă vindec lăuntric de patimile mele sufletești.**” Un volum ce merită aprecierea cititorilor... Doamne ajută!



evidentă: „acum îmi dați dulciuri/ că toată viața mi-am întins copilăria/ să văd un bătrân în oglindă/ ce fericită ești tu viață parșivă/ ai trăit cum te-a tăiat capul/ acum arunci o doză de bere în curte/ și aia îți cere dobândă” (*acum îmi dați dulciuri*, p. 51).

Andrei Caucar este un poet care păstrează o anumită inocență, o anumită autoironie și ironie străbat versurile, la fel ca pictorii naivi care văd lucrurile simple amplificate de culorile vii ale realității imediate. Versurile curg liber, titlurile fac parte integrantă din poem, sunt sudate de ideile și temele care se plimbă în voie la braț cu aspre cuvinte. Folosirea literelor mici este un semn de atragerea atenției asupra evenimentelor mari din viața oamenilor. Lipsa semnelor de punctuație înseamnă libertate maximă pentru poet, alăturarea de valul prezentismului acut, practicat de mulți poeți, ca o modă acceptată în prezent. Poetul nu se lasă încorsetat de rigoare, evadează într-o lume a sa. Poate că ar trebui să-și organizeze poemele după liniile de forță ale unor teme care îl bântuie, să accepte o anumită rigoare în universul poeziei sale. Volumele anterioare ne indică un poet aparte, cu un stil asumat, recognoscibil, un poet harnic și dornic de zicere: *focuri din zăpezi* (2020); *sânge de sub tălpile mele* (2011); *poet găsit* (2011), *carte de despărțire* (2019).

Daniel Marian scrie în *postfață*: „Andrei Caucar se trezește în plin coșmar, unde altundeva decât în „țara nimănu”... Totodată, el remarcă: „Probleme de existență, amănunte de conștiință, reflexii și reflecții din ipostazele unei trăiri și din alte altor trăiri succesive și concomitente” (*Întâlniri cu viața și cu moartea*, p. 97).

Daniel Luca remarcă în *prefață*: „Andrei Caucar scrie o poezie care nu poate fi trecută ușor cu vederea, e o poezie a suferinței, a durerii, dar și a supraviețuirii” (*Nevoia de dragoste*, p. 5).

Fascinat de finalul prevăzut, alături de alți poeți, teologi, oameni de cultură, Andrei Caucar se privește în oglinda poeziei și vede transformările care ne marchează viața și toată moartea, și se miră de chipul din argintul acesteia.

*Caucar, Andrei, *Sfârșitul lumii se apropie de ziuă*, poeme, 106 pagini, pref. Daniel Luca; postfața Daniel Marian: Giroc: Editura Castrum de Thymes, 2021.



Nicolae ROTARU

TREI GRAȚII ȘI UN FOCOS

Un roman atât de simplu, după vorbă, după tot, așa zicând despre „Jocul cu focul” al „recidivistului” aflat la senectute Mihai Maxim, căruia i-am mai citit un (aparent) roman autobiografic (Egoismul unui vis), storyul academicianului care-și regăsește consoarta, fostă solistă de succes pe scene din Italia, după 35 de ani de absență, în sanatoriul unde se internaseră amândoi, pe Zamora.

Acum, cum observă și Nicolae Dan Frunteală, prefațatorul cărții, avem de-a face cu o poveste de amor, țesută printre sarcinile de serviciu de diplomat ale lui Eugen (Genu, Evgheni, Ghenea) Stăncescu fiul unui cuplu din Udeștii Sucevei și ai lui Eusebiu Camilar, căruia, la naștere, ursitoarele i-au hărăzit trei neveste departe de țară.

Ei bine, povestea de dragoste exact acest fir îl urmează, parcurgând cele trei capitole intitulate cu denumirea locurilor unde-și va petrece anii devenirii: Berlin, București și Moscova.

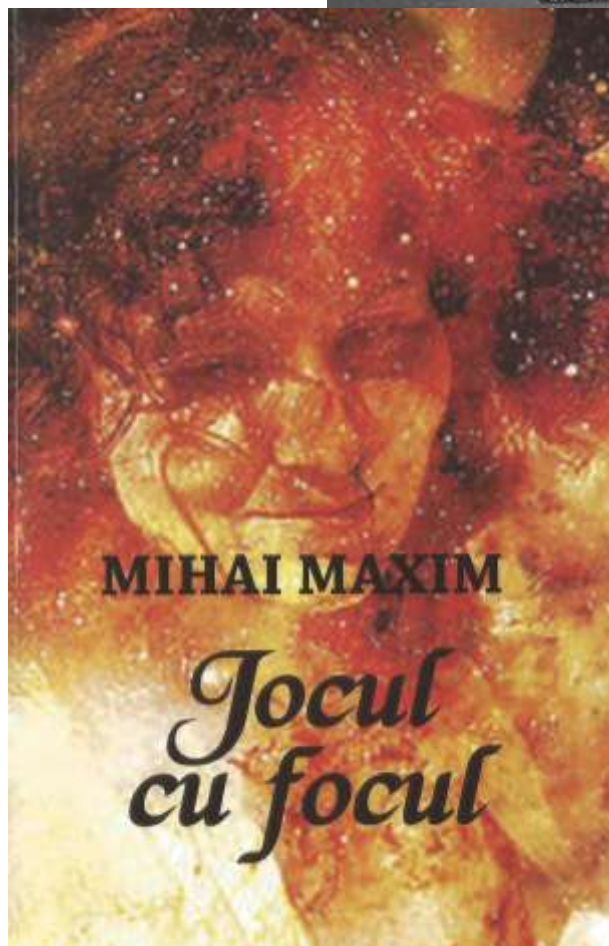
Fiul diplomatului Silviu continuă drumul tatălui, se școalește în capitala RDG (acțiune se derulează în timpul Războiului Rece) și la plecarea părinților din Berlin avea o prietenă (Gertrude sau Trudi) ai cărei părinți erau prieteni cu românii, prietenă care a devenit apropiată și, ca-n idilele dintâi, de neuitat.

Și, totuși, sentimentele se estompează (era și cazul) în țară, interpunându-se studenta Cristina (Tina), via Nuți, inițiatorea în amoruri, femeie căsătorită cu un militar plecat mai mereu, de data asta idila luând întorsături matrimoniale și apărând în familie și urmașul, o fetiță Doinița.

Deși notele, referințele, statutul îi permitea să aleagă alt domeniu, absolventul (cu echivalări din străinătate) a optat pentru construcții. Ca și când șantierelor naționale n-ar fi fost de ajuns ca să-i afecteze viața de familie, constructorul pleacă la Moscova. Domeniul relațiilor economice și comerciale e plusat de cel diplomatic, întâmplarea făcând ca prieteni cunoscuți în Germania să fie prezenți și-n URSS, în cadrul relațiilor puternice atunci între statele socialiste.

Așa se face că familistul Evgheni Silvievici, cum i-a zis traducătoarea Tatiana Konstantinovna, nepoată de nemțoaică de pe Volga care a zămislit-o cu un tătar, face pasul păcatului (după ce a trădat-o pe Trudi cu Tina, acum o trădează pe Tina care e și mama fiicei lui, cu această Tatiana) cu sinceritate și sentimente profunde. Trei pose-soare de inițială a... Trădării marchează viața lui Genu. O împlinire a unei hărăziri de ursitoare, un traseu sentimental triangular, ipotenuza constituind-o, desigur, consoarta, dar strălucirea și colecția de fiori dând-o catetele: germană și, mai ales, rusească, Tatiana dovedindu-se o focoasă cu școala startului, voinței și dead line-lui bine însușită.

Important e că lectura (bărbătească) a narațiunii scrise de un bărbat (care căutat la CV-ul discret pare să furnizeze suficiente motive de autobiografism) poate fi acceptată din punct de vedere moral (mai greu cu lecturile feminine), mai ales că, în final, familistul rămâne soțul Cristinei și tatăl Doiniței, cu toate nostalgiile și jinduirile romantice după iubirile dintâi și, respectiv, de pe urmă.



Story-ul romanesc este foarte bine împletit cu demersurile profesionale (de la activitatea părinților, la cursurile școlare, relațiile cu parteneri, prieteni, colegi de serviciu, activitatea propriu-zisă), la care se adaugă, cu dibăcie și atractivitate, contextualizarea culturală, istorică, geografică, din locurile unde se desfășoară acțiunea dinamicului roman.

Întâmplător, am trăit acele timpuri ale anilor '60-'70 din veacul trecut ca să pot gusta și compara faptele, cum, la fel de întâmplător, reperate berlineze și celelalte din RDG, punctele moscovite și adresele beletristice din București și restul țării, îmi sunt foarte cunoscute, narațiunea fiind și una de rememorare participativă de traseu și popasuri care completează fericit circumstanțele de loc alese.

„Jocul cu focul” (în fond cu o hărăzire de ursitoare către Anca Stăncescu, mama eroului), e un titlu care să capteze, dar după lectură (captivantă, desigur) se constată că e vorba că, deși iubirea e un foc mistuitor, jocul idilic propus de autor nu numai că este ținut sub control cu măiestrie de povestitor, dar este folosit pentru producerea unor efecte, jocuri de lumini și umbre, foarte de folos întregului narativ.

Mihai Maxim, venit destul de târziu în plotonul scriitorilor de calitate, confirmă și reconfirmă, cu fiecare carte pe care o trimite la întâlnirea cu beneficiarii. (18.12. 2021)





Ileana TODORAN

Focul sacru în infern

(fragment din volumul de proză "Vase reparate cu aur"
în curs de apariție la editura InfoRapArt)

Sunt însă unii care duc focul sacru în infern, sfidând legile iadului.

Astfel, Raed Fares și Hammoud Jneid din Kafranbel au dus focul sacru al revoluției. Au fost asasinați pe 23 noiembrie 2018. Raed a fost cunoscut pentru pancartele lui spirituale, ridicate de oamenii din Kafranbel în fiecare vineri. A crezut atât de mult în cauza revoluției și a libertății încât și-a pus în pericol viața și i-a sfidat pe cei care au vrut să-l aducă la tăcere. A creat Uniunea Birourilor Revoluționare prin care susținea media locale, cel mai cunoscut dintre ele fiind radio Fresh. Raed spunea: "revoluția e o idee și ideile nu pot fi ucise". Campania Siria păstrează memoria lui Raed și a lui Hammoud și le duce mai departe moștenirea revoluționară.

Festivalul "Celebrarea Siriei 2020", un festival de cultură și arte, are loc între 5 și 11 decembrie 2020. Tema de anul acesta (2020), "Singuri împreună" și formatul virtual arată că oamenii se pot conecta de acasă, să împărtășească experiențe frumoase și să fie împreună în timp ce savurează cultura și arta siriene. Este organizat de Societatea Regândită Reconstruită, o asociație din Marea Britanie care încearcă să ajute refugiații, căutătorilor de azil și imigranților, în particular dar nu exclusiv sirieni, pentru a se integra în Marea Britanie.

Usama, un băiat de 13 ani dintr-o tabără de dislocați al-Anwar din Idlib pictează pentru pace și pentru sănătate, încurajând oamenii să poarte măști pentru a preveni răspândirea coronavirusului: "Am început să desenez măști pentru a încuraja oamenii să le poarte. Unii dintre copii poartă măști făcute din haine vechi. Alți oameni din tabără numesc cortul "cortul minunilor" având în vedere ce iese din el"

Jurnalistul Hussein Khattab a dus și el focul sacru în infern în al-Bab în nordul Alepului, deși își risca viața mereu și, în plus, primea sute de scrisori de amenințare cu moartea. A fost asasinat pe 15 decembrie 2020. Colegii lui și-au exprimat durerea și îngrijorarea privind insecuritatea pentru jurnaliști în zonele controlate de turci.

Copiii din Idlib fac o expoziție de pictură în care își exprimă dorințele, speranțele și visele.

Tot copiii din taberele de dislocați din Idlib fac o expoziție în care-și prezintă suferințele din timpul iernii, dar și speranțele pentru o viață decentă.

Un sirian dislocat, Jamil Ghoneim, face pantofi din anvelope pentru copiii dislocați. A urmărit filme pe you tube pentru a vedea cum se procedează. "Am decis să îi ajut pe copiii din tabără și să-i fac fericiți făcându-le pantofi. Așa că am început să colecționez anve-lope din satul alăturat taberei și am început să le prelucrez pentru copii".

Hadi al Khatib este printre cele 100 personalități pe lista revistei Time în 2021. Hadi conduce asociația Arhiva Siriană care investighează și colectează înregistrări digitale ale crimelor de război și abuzuri privind drepturile omului. Chiar luna aceasta în februarie 2021, o investigație a Arhivei Siriene a găsit Rusia responsabilă pentru un atac la un spital în Ariha care a ucis 13 persoane și a rănit 68. Și în octombrie 2020 spoturile video ale asociației au fost parte a investigației privind atacurile chimice ale regimului sirian. "Transformarea începe cu tragerea la răspundere", spune Hadi.

Dr. Hassan Abbas a dus și el focul sacru în infern până la moartea lui pe 7 martie 2021. A fost scriitor, avocat al egalității cetățenilor, profesor de arabă și cercetător în moștenirea culturală siriană. A fost prietenul și mentorul multora. Munca și înțelepciunea lui au avut un impact masiv asupra tinerilor. Și-a iubit studenții și ei l-au iubit la rândul lor. Iată ce scria în martie 2014 la a treia aniversare a revoluției: "Spune-ți-i cum vreți, criticați-o cum vă place, înșelați-o, încercați-o, păcăliți-o, săpați terenul de sub picioarele ei, pictați-o, înjurați-o, faceți ce vă doriți. Este, ca și ecoul vorbelor lui Galileo Galilei către torționarii săi: "și totuși se mișcă". Rămâne. Și doar ea a început să rămână, până când obține ce vor oamenii: o viață în demnitate fără opresiune, fără întuneric."

Femeile de la "Căștile Albe" susțin serviciul de sănătate afectat de bombardamente. Răspund coronavirusului oferind ajutor celor în nevoie și transmitând informații despre virus în taberele de dislocați și școli. Voluntarii au lansat de asemenea campania "Un medic în fiecare casă" pentru a antrena persoanele tinere din casă în ce privește oferirea de prim ajutor care poate fi salvator în perioade de criză.

La aniversarea a 10 ani de la revoluție pe 15 martie 2021, Mais de la Campania Siria ne trimite următorul mesaj: "acum 10 ani cântece de libertate răsunau în întreaga Sirie căci protestatari curajoși ieșiseră în stradă pentru a cere democrație și demnitate. Aceste momente și organizarea pașnică ce a urmat, a părut ca un vis pentru mulți dintre noi confrunțați cu regimurile dictatoriale crude ale lui Bashar al-Assad și al tatălui său. Vor rămâne pentru totdeauna cele mai fericite zile din viața mea. 10 ani și Siria este departe de speranță și posibilitatea zilelor de început. Protestele au fost primite cu forță brută și situația a degenerat într-o violență orchestrată de stat cu extremiștii implicați

(continuare în pag. 31)

și multe țări aflate într-un război proxy pe teritoriul sirian. Lumea a stat deoparte și nu a făcut nimic în timp ce numeroase crime împotriva umanității, majoritatea comise de regim, ruși și aliații iranieni, au devastat viața civililor. Impunitatea și lipsa de acțiune au dominat. În fața acestui eșec, activiștii și societatea civilă și-au riscat viața pentru a crea înțeles și rezistență când speranța era imposibilă. La Campania Siria lucrăm pentru a le oferi putere acestor grupuri și încercăm să trezim conștiința lumii pentru a face să acționeze. Dar dacă lumea ar fi ascultat cerințele oamenilor acum 10 ani?" Mais prezintă un video în care activiștii spun ce s-ar fi întâmplat dacă mărețul și gloriosul conducător și-ar fi dat demisia acum 10 ani, ce vise și-ar fi împlinit.

Actorul și regizorul Mohammed al-Rashi spune și el cum ar fi fost dacă al-Assad și-ar fi dat demisia atunci: "Am fi avut o repetiție generală, pregătindu-ne pentru noaptea de deschidere de la teatrul Al-Hamra din Damasc. Poate ar fi fost un departament de păpuși la Institutul Superior de Arte Dramatice. Zaki Cordillo, care a fost arestat de regim pentru că a cerut libertate, ar fi fost șeful acestui departament. Băiatul lui, Mehیار Cordillo care a fost arestat de regim pentru același motiv, ar fi jucat alături de mine într-o piesă sau seriale dramatice sau film, scrise de Adnan Zarai care a fost de asemenea arestat".

Tot la aniversarea a 10 ani de la revoluție, în fața clădirii Reichstag și în alte 5 orașe din Europa, activiști și artiștii din Siria au plasat 10 postere originale pentru a vorbi despre situația sirienilor din ultimii 10 ani, Au utilizat sloganul #Chemarelaacțiune pentru a susține noi inițiative siriene referitoare la educație, împuternicirea femeilor și primul ajutor. Artiștii au fost: Salina Abaza, Salam Alhassan, Tammam Alomar, Abu Malek Al-Shami, Diala Brisly, Zena El Abdalla, Ala' Hamameh, Noah Jad, Razan Sabbagh, Tamer Mallak.

De Ziua Mamei pe 21 martie 2021 mamele de la Familii pentru Libertate își așteaptă copiii dispăruți în închisori și transmit un mesaj de încurajare pentru a fi eliberați.

Abdullah și Baraa au înființat un centru de suport pentru copiii cu sindrom Down, singurul de acest fel în Idlib. Au peste 40 de copii înscriși. Le oferă programe de educație, terapie fizică și distracție.

După ce au plecat din Maarat al-Numan în 2018, Baraa și soțul ei Abdullah au deschis o grădiniță pentru copiii cu sindrom Down în Idlib. Cu pasiunea de a ajuta a Baraaei și experiența de asistent medical pediatric a lui Abdullah au înființat singurul centru pentru copiii cu sindrom Down din nord-vest. Echipa de 8 voluntari oferă terapia de vorbire și fizică pentru 35 de copii cu sindrom Down. Copilul de 8 ani Sham Jamal a venit la centru acum cinci luni și suferea de abilități de vorbire reduse. A primit terapie a vorbirii intensă și acum poate recita alfabetul, să se prezinte și să folosească cuvinte pentru a-și exprima emoțiile. Mohamed Hallak băiatul de nouă ani a fost adus de bunica lui după ce suferise de izolare și depresie după ce a fost separat de mama lui și tatăl lui a fost arestat și dispărut forțat de regim. După ce a petrecut câteva luni la centru, acum poate socializa cu

ceilalți copii și participa la activitățile distractive cu noii săi prieteni. Progresul lui Mohamed a adus bucurie membrilor centrului și bunicii sale. Când a venit la centru, Rayan avea probleme de vorbire, nu putea interacționa cu ceilalți și era foarte speriată de lumea înconjurătoare. După ce a petrecut timp la centru, teama ei a dispărut și încrederea ei în sine a crescut. Astăzi Rayan iubește să se joace cu prietenii ei și înțelege și interacționează cu ceilalți. Yahya suferea de hiperactivitate, iar abilitățile sale de vorbire și interacțiune erau reduse. Yahya a avut nevoie de ajutor pentru a învăța, a-i crește încrederea și a se integra în comunitate. Experții l-au ajutat să-și gestioneze abilitățile mai bine și să învețe noi abilități. Acum interacționează cu ceilalți și a descoperit o nouă pasiune: fotbalul. Cum centrul are nevoie de surse financiare, donăm pentru el.

Jurnalista Hiba Barakat își riscă viața pentru a documenta ce se întâmplă în Siria. Iată ce spune revistei Marie Claire: "sunt atâtea povești triste despre femei și fete în Siria. Am nevoie de o carte pentru a le spune pe toate. Poveștile despre dificultățile tinerelor femei sunt legate de mariajele forțate create de presiunile războiului, de singurătate, de dislocare sau de lăsarea școlii și abandonarea viselor. Războiul e un blestem de care suferă femeile cel mai mult, ne-a făcut pe unele dintre noi mai puternice dar de asemenea ne-a distrus pe multe dintre noi". Jurnalista Yakeen Yaser Bido spune revistei Marie Claire: "Comunitatea nu e obișnuită să vadă femei reporteri de război. Puține îndrăznesc să apară în fața camerei unde sunt bombardamente sau este o bătălie. De aceea mă aflu sub privirea camerei"

Pe 7 aprilie 2021 se organizează un protest la New York pentru aflarea adevărului despre atacul chimic de la Douma de acum trei ani. Atunci au fost ucise 40 de persoane. De atunci a fost o campanie de dezinformare rusească care a declarat atacul și victimele ca fiind suspecte, anunțând că atacul a fost pus în scenă sau nu a avut loc deloc. Activiștii au prezentat un banner cu sloganul "Adevăr" pe care figurează numele victimelor de la atacul din Douma din aprilie 2018 și de la atacul chimic de la Khan Seikhoun din aprilie 2017.

Artistul Aziz Asmar din Idlib își exprimă solidaritatea cu protestatarii din Myanmar printr-o pictură pe un zid în ruine din Idlib.

Pe 3 mai 2021 de Ziua Internațională a Libertății Presei, Campania Siria face un gest de solidaritate cu jurnaliștii uciși ca Raed al-Fares, Khaled al-Issa, Naji al-Jarf, Ruqia Hassan Mohammed, Rami al-Sayed, Anas al-Dyab și toți jurnaliștii care au fost omorâți pentru că au încercat să transmită adevărul. După RSDO, 709 jurnaliști și activiști media au fost uciși de la începutul războiului, inclusiv 52 sub tortură. Regimul este principalul responsabil pentru victime, dar toate grupurile armate au targețat, intimidat și ucis jurnaliști.

(continuare în pag. 32)

Noul documentar: "Memoria noastră aparține noastră" despre trei jurnaliști sirieni exilați a primit o mențiune specială la festivalul CPH:DOX din Danemarca. Regizorul Rami Farah spune: "După câte vorbesc acum, Danemarca își continuă politica de revocare a permisivilor siriene de rezidență, susținând că Siria este sigură acum. Din ce vorbesc acum al-Assad, principalul responsabil pentru crimele din Siria, este încă la putere. Până în această zi, regimul sirian continuă să aresteze, să tortureze și să ucidă sute de mii de civili. Ceea ce vedem ca memorii traumatice pentru Yadan, Odai și Rani în documentar, sunt încă realitatea zilnică pentru sirienii din Siria de astăzi. Vreau să chem poporul danez să stea de partea bună a istoriei. Vă rog învățați despre ce se întâmplă în Siria. Urmăriți filme, vorbiți cu sirienii și ascultați-le poveștile. Am făcut filme pentru a păstra memoria și narațiunea, dar de asemenea avem nevoie să ne implicăm și să facem o schimbare, dacă putem și unde putem. Mulțumesc!"

Pe 7 mai 2021 Campania Siria își manifestă solidaritatea cu palestinienii din cartierul Sheikh Jarrah din Ierusalimul de est aflat sub ocupație. Li s-a spus să-și părăsească locuințele într-un gest de curățare etnică și dislocare forțată făcut de Israel. Nabil al-Kurd, rezident pentru mult timp al Karm al-Jaouni, stă lângă un zid inscripționat cu un graffiti care spune "nu vom pleca". Se face și o scrisoare deschisă de solidaritate cu palestinienii: "În eliberarea voastră de ocupație vedem eliberarea noastră de tiranie".

Pe 20 mai 2021 Campania Siria își manifestă din nou solidaritatea cu palestinienii: "Ruinele arată ca ruinele noastre. Aceste avioane arată ca cele care ne ucid. Justificările apologetilor masacrului arată ca cei care justifică crimele lui al-Assad prin sofisme, false echivalențe și de ce așa-uri. Vedem aceste imagini ale celor care dau primul ajutor după atac, vedem durerea lor, fețele însângerate ale copiilor, veștile că cei dragi ori prietenii au fost omorâți. Cunoaștem asta prin oasele noastre. Cunoaștem a cui viață este dispensabilă pentru că viața noastră e dispensabilă. Știm cum arată ucigașii."

Pe 26 mai 2021, de ziua alegerilor prezidențiale în Siria, Campania Siria transmite un mesaj de condamnare și totodată de tristețe că nu a fost tras încă la răspundere mărețul și gloriosul conducător pentru crime împotriva umanității. Oameni curajoși în Daraa (aflat sub controlul regimului) au riscat să fie arestați (și torturați până la moarte) protestând împotriva alegerilor. Graffiti-ul din Daraa spune "Fără stabilitate cu al-Assad". În Idlib a fost un protest pentru alegeri libere și corecte. Pe pancartă stă scris: "Sirienii nu au viitor cu criminalul. Continuăm împotriva ta".

Pe 28 mai 2021 se împlinesc nouă ani de la uciderea cineastului și activistului Bassel Shehadeh. A participat la revoluție și a documentat-o. Inspirat de jurnalele cu motocicletă ale lui Che Guevara, Bassel a mers în 2010 la New Delhi cu motocicletă. În 2011 era bursier Fullbright la Universitatea Syracuse din New York. Și-a părăsit cursul iarna și s-a mutat în Homs pentru a documenta revoluția și a-i antrena și pe alții ca activiști media. Bassel a fost ucis în timpul unui asalt al regimului în Homs. Iată ce spune un prieten: "când îl vedeai nu puteai să nu-i observi zâmbetul.

La funeraliile lui Bassel în Homs regimul a atacat cu mortare. În Damasc, unde familia și prietenii au vrut să-și facă o slujbă de înmormântare, criminalii regimului și forțele armate au atacat biserica. Era dificil să vizităm familia, dar până la urmă ne-am adunat câțiva prieteni pentru a ne lua rămas bun în Homs, Damasc și câteva locuri din lume. Și acum în fiecare an ne aducem aminte".

Pe 2 iunie 2021, odată cu începerea lunii Pride, Campania Siria își manifestă solidaritatea cu comunitatea LGBTQI și sirienii care încearcă să continue lupta pentru libertate, egalitate și justiție. Astfel, Campania Siria distribuie scrierile unui artist și scriitor Sahaba în "Siria nespusă". Iată ce spune el: "Așteptam cu nerăbdare momentul revoluționar, căci Siria și sirienii merită libertate. Dictatura și metodele de represiune foarte brutale erau clare precum cristalul încă de când eram un copil, ceea ce înapăimânta pe fiecare. Nimeni nu putea anticipa care răspuns va fi. În timp ce continuam intens expunându-mă știrilor, furia a apărut și protestele au izbucnit. Am înțeles că haosul interior în care mă aflam era o mixtură de teamă și speranță. Sper că într-o zi, voi fi liber în țara mea ca un sirian bizar".

Raeef al-Shalabi scrie despre cum e să crești gay în eseul "Eu, anormalul": "Am trăit copilăria cu un sentiment de solitudine și mi-a lipsit luxul chiar al unei înțelegeri. Atunci când am început să cunosc tineri femei și bărbați atunci am simțit pentru prima oară că nu sunt singur. Am început să am interes pentru problemele LGBTQ pentru că i-am iubit pe acești tineri prieteni".

Pe 15 iunie 2021 se împlinește un an de când a murit activista LGBTQI Sarah Hegazi din Egipt. Nour Salem se întreabă care este soarta persoanelor din această categorie și cât trebuie să sufere: "Mulți oameni din comunitatea LGBTQI sunt încă copleșiți de frică pentru că pot face comparație între circumstanțele politice și sociale din Siria și Egipt. Se pot raporta la suferința pe care a trăit-o Sarah Hegazi în Egipt și la singurătatea și ciudățenia pe care a resimțit-o în exil".

Hammoudi, activist gay a fost arestat și torturat atât de regim cât și de Statul Islamic pentru activismul său politic și orientarea sexuală.

Avam al-Saleh, un scriitor din înălțimile Golan ocupate de Israel scrie despre cei închiși pentru lupta lor de rezistență: "M-am gândit să documentez memoria mișcării de rezistență conduse de cei care sunt închiși în închisorile Israelului. Această uitată istorie este plină de semnificații și resurse simbolice. Totuși nu vreau să reduc aceste experiențe la simplu simbolism. 54 de ani de la inițiere, această narațiune este parte integrală a unei istorii mai largi, una a sirienilor femei sau bărbați, mulți dintre care și-au pierdut viața ca rezultat al închisorii. Alții și-au pierdut auzul sau au pierdut ani sau decenii prin sentințe pe viață. Unii și-au pierdut familiile în timp ce au stat la închisoare, alții și-au pierdut abilitatea de a dormi fără coșmaruri. Fiindcă sunt ființe umane, mișcate de pierderea siriană a libertății, voi

(continuare în pag. 33)

Încerca să le descriu și să le onorez sacrificiul pentru a lupta cu această pierdere. NU va fi documentare în stil legal, ci documentare care permite cititorului să vadă fie și pentru câteva momente prin ochii celor care au fost acolo”.

Pe 22 iunie 2021 Familii pentru Libertate își exprimă condoleanțele pentru moartea într-un accident rutier a lui Alaa al-Sadik din Emiratele Arabe Unite, activistă pentru drepturile omului, aflată în exil în Marea Britanie. Alaa, născută în 1988 a intervenit în apărarea tatălui ei care a fost arestat împreună cu alți 94 de intelectuali în procesul cunoscut ca "Cazul 94 din Emirate" pentru că a solicitat reforme și a rămas în detenție. Alaa a dedicat viața ei apărării lui, cerând eliberarea lui și a celorlalți prizonieri politici, precum și susținerii revoluțiilor din Primăvara arabă de la începutul lui 2011 încoace.

Pe 24 iunie 2021 se împlinesc 5 ani de la uciderea unui curajos jurnalist Khaled al-Essa într-un bombardament (după ce fusese supraviețuitor atacului cu bombe-butoi).

Asociația Deținuților și Dispăruților de la Închisoarea Saydnaya a deschis un Centru pentru Familii în Gaziantep. Oferă asistență deținuților și victimelor torturii prin intermediul scrisului și alte arte.

Karim Jian a absolvit facultatea de medicină inspirat de doctorul britanic Abbas Khan care a venit să trateze civilii la Alep. El spune: "În 2012 chirurgul britanic Abbas Khan a venit la Alep pentru a trata civilii răniți. A fost în consecință torturat și ucis de regimul al-Assad. Povestea lui a impresionat multă lume, inclusiv un băiat de 15 ani din Alep care a vrut să fie ca doctorul Khan. Astăzi băiatul a absolvit ca doctor”.

Pe 4 august 2021 Campania Siria își exprimă solidaritatea cu victimele exploziei de acum un an din Liban care a ucis peste 200 de oameni și a rănit peste 6.500. Aceștia suferă și în prezent, iar vinovații nu au fost trași la răspundere. Și Familii pentru Libertate își exprimă solidaritatea cu victimele exploziei.

La mijlocul lui august 2021 90 de voluntari de la "Căștile Albe" își dau examenele de la facultate după ce educația lor a fost întreruptă de război.

Pe 19 august 2021 de Ziua Internațională Umanitară Campania Siria le omagiază pe "Căștile Albe" care au, la rândul lor, 291 de victime printre ei, dintre care 3 chiar în 2021.

Pe 21 august 2021 Campania Siria își exprimă solidaritatea cu victimele atacului chimic de la Ghouta din 21 august 2013 care a dus la moartea a 1.127 de persoane, fără a fi tras nimeni la răspundere, iar atacurile chimice repetându-se și depășind 200. Dr. Katoub, lucrător umanitar, avocat și martor declară: "După 8 ani de atacuri chimice repetate, trebuie să ne gândim la martori și la familiile victimelor care au depus mărturie în fața organizațiilor internaționale de investigație. Încă nu s-au făcut pași serioși către justiție și tragere la răspundere și, în acest timp, aceștia au fost supuși sistematic și continuu intimidării din partea regimului sirian”.



Lidia GROSU

(Rep. Moldova)

A SUFLETULUI MEU SIGURANȚĂ

Din îndrumările tale,
De frate,
Mă chemi,
În ele m-aduni...
Și grădină-a iubirii
Înfloritoare
Din ele răsar.
Pom al vieții,
Te regăsesc
Cu mesajul de pace,
Pe care continuu
Îl recitesc.
În preajma ta
Ochii bucuriei
Atacă tristeți
Cu energia în care
Dumnezeu mă veghează...
Și mandat îmi acordă –
De încredere-n viață.
Tu... psalm rămâi
Și, frate al meu –
A ființei mereu
Siguranță,
Din îndrumările tale răsar
Propria-mi dimineată.

GEMENII NOȘTRI PĂRINȚI, ÎNTR-O CARTE

Gemenii noștri părinți,
MAMA și TATA,
Rod al iubirii rămân
Într-o carte
Neînvinsă vreodată de moarte.
Milostiv Preacucernic Părinte,
CUVÂNTUL,
A oficiat ineditul serviciu divin
Și Cerul ne scrie pe suflet
Trăirea destin.
Fără istov, emoții
Tropi renasc pe foaia solară
În umbra lor, dorul
Le sare în brațe-amintirilor,
Nici când simulare, trișare...
De o parte e mama,
De cealaltă –tata,
Biserica memoriei
În brațe-i cuprinde...
Noi – băiatul și fata –
O nuntire marcăm A tăcerii
Cu strigătul ei din cuvinte
Gemenii noștri părinți
De drag sunt
Continuu mărturisire,
Unul – el, una – ea
Rămân într-o carte
A noastră, pe veci, înfrățire.



**Nicolae NISTOR****ULTIMA ÎNTÂLNIRE PĂMÂNTEANĂ**

Nu închide ochii
 nu am plecat
 vino desculță în
 ultima-mi vară oarbă
 Pietrele vor arde
 între florile colorate de lacrimi
 dorm fără pernă să ating
 neantul din mine...
 când vei fura batistele
 pune bănușii de argint
 în apa pură
 din căușul palmelor maicii
 să plece răul din fântână
 noaptea când Luna doarme
 și dansează pe stradă altă lume
 nu închide lumea
 pleoapelor obosite
 lasă dorințele ursitelor
 să-ți sărute urechea
 ele ne-au
 adus la întâlnire!

ANTEMERGĂTORUL

o să fie trădat la apus
 vorbeau oamenii
 cucuta îl scutea de mersul pe jos
 firav cum era nu putea
 să-și care destinul pe munte
 oricum judecătorii lui
 nu cunoșteau crucea
 vor rămâne după el
 apostolii
 ei vor vorbi despre Socrate
 unul din copii lui Dumnezeu
 antemergătorul pământean

BĂTRÂNEȚEA UITATĂ...

nu vei putea explica nimănui
 cum este bătrânețea
 decât lui Dumnezeu
 viața te-a uitat pe o câmpie
 cu multe mori de vânt
 aicea poți să nechezi
 ca un cal alergând
 vei deveni un nor
 cu două aripi
 și cine știe poate o mică bucurie
 pentru un copil
 care privește cerul plângând
 și vrea să zboare cu tine

RECONSTRUIREA SACRULUI

privea o fotografie veche
 știa că lemnul sfânt
 unde crucea veghează-luminând
 face casa trainică
 atunci a pus la temelie amintirile
 despre călătoriile în timp
 despre iertare
 sau o iubire plecată
 așa voia el să reconstruiască sacrul
 în casa părăsită din deal
 pâlpâie o luminiță...

EU NU MAI SUNT CÂND EȘTI?!

mi-e dor de tine Omule
 aproape am uitat
 cum erai
 la facerea lumi
 aveai un Dumnezeu
 acum doar am senzația că te cunosc
 și te îmbrățișez din politețe
 habar nu am dacă mai ești
 sau poate eu nu mai sunt
 când ești





Mihai MERTICARU

APOCALIPSA DE CATIFEA

...munții își trimit apele tumultuoase
la marea-mamă supa primordială
din care s-au născut într-o clipă aiurită
când tu erai și prizonier și temnicer
în fiordurile memoriei ancestrale

iar paloarea asfințitului se întindea
ca o șoaptă infinită peste albia secundeii
ca o pecingine peste jumătate de omenire
cătrec o margine a exactitudinii

din harababura babeliană
fantoșă a neînțeleșului neputinței
semn că apocalipsa de catifea e aproape
la distanță de-o aripă de înger
la vama dintre vis și hazardul recompus din
cioburi
unde ochiul orb atoatevăzător intuește
de ce s-au ascuns merele de aur ale nemuririi

cum se declanșează focurile bengale
în fiecare cuvânt

cum gândul deschide alte cărări printre astre
misterioase unde declanșează vibrații
dincolo de stele
cărări iluzorii se întretaie prin spații

porțile galactice-s prea stânte pentru
tulburătoarele himere

pe ceruri abia visate strălucesc alți sori
memoria universală în continuă efervescentă
este bombardată cu informații din
îndepărtate galaxii

iar tu nu știi că tristețea ta
umblă într-aiurea desculță și despletită
viscolind prin amintiri bulgări de lumină
astrală și acorduri muzicale inefabile...

ÎN TÂRZIUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI

... în târziul unei întâmplări glorioase
întorcându-mă de la o *vânătoare*
princiară din codrul înmiresmat
cu ecouri din alte lumi

te-am zărit la marginea *împărăției frigului*
și ne-am înțeleș prin limbajul
universal al privirii

într-o clipă m-am hotărât să-mi colorez
zilele cu albastrul ochilor tăi

din marmura muntelui de adorație
am început să-ți cioplesc statuia care
s-o facă invidioasă până și pe Afrodita

ți-am trimis o scrisoare cu litere
cuneiforme și te-am invitat la o *întâlnire*
pe pod unde ți-am dăruit o *catedrală*
de azur și te-am plimbat cu *arca lui*
Petrarca

mai apoi te-am invitat să împărțim raiul pe din
două și

să ne petrecem viața împreună
în *împărăția* și în *veșnicia dintre clipe*
îmbătați cu *miresme celeste*
cât mai departe de *imperiumul lupului* unde
doar *umbra păsării* să ne atingă
din când în când

așa am intrat definitiv în *fiordurile*
de aur ale *memoriei* umanității
și mi-ai jurat cu limbă de privighetoare că
mă vei izbăvi de dorul de ducă și
nu mă vei părăsi cât timp va sălășlui
flacăra în piatră înveșnicindu-ne cu ambrosia
din *urciorul de aur...*

SUB CERUL AZURIU

...când fiecare zi vine în întâmpinarea ta
primăvărand cu o coroană de sori pe frunte
cu o bogată recoltă de uimiri cu mirozne de
constelații

și scânteieri de foc în priviri sibilinice

iar îmblânzitorul de himere te invită
să hălăduiești prin codrii cu miresme
paradizice
și eonii din spațiu se grăbesc să te-nlumine

sub cerul azuriu de opal
s- ar putea arăta păsări măiestre
cu coliere și falere de hiacint

iar petele de veșnicie s-ar putea să te inunde
cu râuri de culori
curcubeie de încântări
și misterioase înfiorări

trupu-ți devenind un risipitor de melodii

în timp ce dincolo de apele albastre
flăcări violete vor incendia zarea
cu purpură și nacru
cu ramuri înmugurite de extaz
cu anotimp de verde ninsoare
prin care zburdă mânjii splendorii

iar grădina raiului va arde în flăcări multicolore
într-o feerie de aurora amintindu-ți de prima
dragoste

întâia catedrală de azur...





Eugen ONISCU

INIMA STRĂINULUI (2)

În dimineața zilei de duminică în care Elena avea să fie invitata lor, Eusebiu se simțea foarte emoționat și puțin stresat. Plecă să cumpere pâine de la un magazin din cartier. Pe drum se întâlnește cu unii vecini pe care îi salută politicos, observă că unii îl priveau straniu, pe când alții îl cercetau stăruitor din priviri. Se întâlnește și cu Relu un fost coleg de școală. Relu când îl văzu îl îmbrățișă și îl sărută pe ambii obraji, apoi îl invită să servească împreună o cafea. Se ajează amândoi la terasa unui bar din cartier, după care Relu animat fiind de bucuria întâlnirii lor întrebă:

- Cum ți-a mers pe acolo printre străini?

Eusebiu în linii mari îi povestește viața lui de emigrant și chiar despre divorțul său dar fără a intra în amănunte prea intime. Relu îl ascultă atent privindu-l cu ochii săi mici verzi care reflectau în acele momente compătimire pentru tot ce suferise Eusebiu. Apoi fața rotundă a lui Relu ce de obicei emana bucuria de a trăi, se crispa puțin într-o expresie de tristețe și spuse:

- Nici mie lucrurile nu mi-au mers prea bine în viață, am divorțat apoi am avut și alte relații care au sfârșit rău. Locuiesc singur și lucrez la Kaufland unde descarc marfă și o așez în rafturi, iar salariul nu este prea mare. Timpul liber mi-l petrec într-un mod minunat atunci când găsesc câte un prieten cu care mai pot discuta, în rest singurătatea de acasă mă ucide, de aceea doresc sociabilitate, vreau să stau cât mai mult între oameni. La muncă îi înveselesc pe toți cu felul meu de a fi, deși în interiorul meu mă roade singurătatea. Însă cele mai dure momente pentru mine sunt orele grele ale nopții când nu pot dormi, îmi revăd viața punct cu punct observând un șir întreg de eșecuri, și mă gândesc la femeile ce sau perindat prin viața mea, îmi dau seama că m-am purtat rău cu ele și le-am făcut rău, poate de aceea am rămas singur și sufăr. Tu măcar ai fost bun la învățătură, ai urmat școala mai departe și ai dobândit un bun post de muncă pe care din cauza decepției în iubire l-ai abandonat. Pe când eu nu am învățat, mi-am făcut de cap și asta m-a costat, apoi am muncit din greu în construcții un timp până ce am ajuns la Kaufland. Viața m-a îngenucheat uneori dar niciodată nu m-am lăsat bătut pentru că am în mine o bucurie uriașă de a trăi cu care m-a înzestrat Dumnezeu, iar după ce străbat perioade de tristețe mă înveselesc și îi caut pe oameni pentru că vreau să comunic cu ei. Atât de mult îmi place să comunic încât nu pot trăi o viață retrasă. Aud că sunt unii ce preferă o viață cât mai izolată însă pentru mine nu funcționează așa ceva, și poate că și tu trăind printre nemții ce sunt reci, individualiști, egoiști, și nu prea sociabili te-ai învățat să trăiești ca ei.

- Da, asta cam așa este, deși țin să menționez că am

întâlnit printre nemți oameni deosebit de educați și altruști.

Apoi discută îndelung despre anii de școală și alte amintiri comune după care se despărțiră. Eusebiu după ce luă pâine se întoarse acasă unde știa că trebuia să vină Elena. Totul era ca înfășurat într-o atmosferă de sărbătoare, masa fusese așezată de Cristina în sufrageria casei unde totul scilipea de curățenie, fața de masă era albă, tacâmurile de pe masă scilipitoare și peste tot trona voia bună. Tatăl lui îmbrăcat ca de sărbătoare îl privea cu bunăvoință. Eusebiu când privea acea masă și mobila sufrageriei cu vitrina plină de bibelouri, fotoliile de culoare grenă, canapeaua mare îmbrăcată într-un material asemenea pielii tot de culoare grenă, și mica lor bibliotecă își dădea seama că toate îi aminteau de mama sa și de ocaziile speciale când luau masa cu toții în sufragerie.

Pe pereții din sufragerie erau tablouri cu picturi pe care le pictase mama sa, vase cu flori, peisaje naturale, știa cât de mult iubise mama sa ce fusese talentată la pictură acele tablouri. Apoi prin mintea sa începu să i se perinde amintiri din copilărie și adolescență petrecute alături de mama sa. Pe atunci totul fusese frumos iar peste toate amintirile copilăriei și adolescenței sale trona chipul mamei sale plin de acea iubire maternă ce mereu era atentă la nevoile lor. Nu putea accepta moartea ei și faptul că vedea acele lucruri din sufragerie de care ea fusese legată, îl determina să tragă concluzii dureroase: „O, cât de trecători suntem! În urma noastră nu mai rămân decât amintirile pentru că suntem cu toții niște ființe atât de vulnerabile și sortite morții. În curând se va duce și tata și viața va merge înainte, iar cei morți dragi nouă nu vor mai rămâne decât în inimile noastre și în cele mai frumoase amintiri.”

Invitata lor din acea zi Elena, era o femeie de treizeci și șapte de ani căreia îi murise bărbatul în urmă cu doi ani de cancer. Lucra ca profesoară de muzică. Avea o față de paisprezece ani ce avea o problemă la una din valvele inimii și trebuia operată în cel mult două luni. În perioada când Eusebiu venise în concediu ea era foarte stresată datorită faptului că pentru aș opera fata la o clinică privată îi trebuiau în jur de două mii de euro, iar zilele se scurgeau și nu reușea să strângă acea sumă de bani. De aceea era foarte stresată și alertată în acea perioadă, gândul îi era mai tot timpul la Felicia fata ei și cum ar putea procura acea sumă de bani. Locuia împreună cu mama ei în casa părintească. Aproape că nu ar fi dorit să accepte invitația familiei Bădescu, însă Cristina cea mai bună prietenă a ei insistase mult și îi dezvăluise faptul că acolo va fi și Eusebiu cu care ar fi minunat dacă ar face cunoștință. Elena obiectă că în acea perioadă nu era interesată de cunoașterea unui bărbat, totuși de dragul prietenei ei acceptă invitația.

Elena era de înălțime mijlocie, având părul lung șaten, ochii negrii, fața rotundă, destul de simpatică, de felul ei era foarte autoritară uneori aproape fără să-și dea seama se comporta foarte autoritar cu cei

(continuare în pag. 37)

din jurul ei ca și cu elevii de la școală. În mare parte de la Cristina cunoștea poveste vieții lui Eusebiu. În acea zi în care era invitată pătrunse în casa familiei Bădescu foarte preocupată de problema ei ce o măcina, fiind îmbrăcată într-o rochie albastră de vară, încălțată cu sandale negre, având cu ea poșeta ei neagră de care nu se despărțea atunci când mergea la școală. În timp ce făcu cunoștință cu ea, Eusebiu rămase plăcut impresionat de înfățișarea ei și modul ei de a fi. Se așezară la masă, deși mâncarea era foarte bună, Alin și Cristina își dădeau tot interesul ca totul să decurgă cât mai bine și să existe o atmosferă de voie bună. Eusebiu avea impresia că Elena atunci când se raporta la el devenea foarte rece și distantă. Îi dădea impresia că dorea să păstreze o anumită distanță și să-l cunoască mai bine. La un moment dat discuția ajunsese la viețile emigranților și la exodul masiv al celor ce pleacă. Și Elena spuse adresându-se lui Eusebiu:

- Cum ai putut tu să arunci peste bord toată școala pe care ai făcut-o și postul ce l-ai avut și să pășești în necunoscut? Pentru că toată viața de emigrant din câte înțeleg eu nu este decât o viață marcată de incertitudini. Înțeleg că a existat o anumită problemă ce te-a împins în acea direcție, dar eu personal nu pot să fac așa ceva pentru că aici am locul meu de muncă pe care l-am dobândit în urma studiilor, o am pe mama și fetița mea, prietenele mele, și sunt legată de locurile natale unde am siguranța zilei de mâine încât nu pot să las totul și să caut aventura prin alte țări. Nu regreti niciodată faptul că ai lăsat totul și ai plecat?

Eusebiu simțind privirea ei ațintită asupra lui se intimidă puțin însă reuși să-și revină repede și răspunse la obiectiile și întrebarea ei:

- A fost un timp când mi-a părut rău, dar acum nu pentru că m-am obișnuit cu viața de emigrant iar în occident trăiesc destul de mulți români ce caută o viață decentă.

- Îl vom determina să nu se mai întoarcă acolo ci să rămână acasă și să lucreze cu Alin în șantierul naval, zise tatăl său.

- Da, interesant deci cu toții plănuiești să-l oprești acasă, spuse puțin ironic Elena.

- Se pare că toți au complotat împotriva mea pentru a mă reține.

- Trebuie să rămână, nu îl vom mai lăsa de data aceasta să plece, întări din nou tatăl său.

Eusebiu se intimidă din nou, nu îi plăcea faptul că toate acele lucruri se dezvăluiau. Cristina intui totul și schimbă discuția, întrebând-o pe Elena dacă a reușit să facă rost de banii necesari pentru a o opera pe Felicia. Elena în linii mari începu să le vorbească despre prețurile exagerat de mari de la clinicile private și termină spunând că nu își pierde încrederea și că va face rost de bani. Povesti cum fusese refuzată de două bănci pentru a face împrumutul de care avea nevoie. După ce terminară masa Cristina propuse ca Eusebiu să o conducă pe Elena acasă.

Ziua se pleca spre seară. Pășeau pe stradă unul lângă altul ca doi străini. Eusebiu avea sentimentul că ea era foarte rece și distantă. Îi răspundea sec la întrebările lui și conversația nu se lega de fel. De când auzise de problema ce o apăsa pe Elena, îl frământa un gând și anume cum să facă să-i ofere el acea sumă de bani de

care avea nevoie dar să procedeze în așa fel încât să nu o jignească. Observase că Elena era o femeie foarte mândră și se temea să înceapă discuția în acel sens. Însă după un timp în care se apropiară de casa ei spuse încurcându-se puțin:

- Eu pot să-ți ofer suma de bani de care ai nevoie dacă tu...

Se înroși puțin și nu mai putu continua, văzu cum Elena deodată se schimbă la față, părea chiar foarte indignată.

- Ascultă, drept cine mă crezi? Voi cei care veniți din occident cu bani pe care numai voi știți prin ce mijloace ia-ți câștigat credeți că aici la noi totul este de vânzare! Ai impresia că dacă îmi dai acești bani eu îți voi sări în brațe...

- Mai înțeles greșit de tot...

- Nu mă întrerupe când eu vorbesc, zilele trecute a venit un individ pe nume Doru pe care tot prin intermediul unei prietene l-am cunoscut. Ei bine acest Doru a apărut cu un mercedes ca să mă impresioneze și după ce am luat masa împreună cu el, prietena mea și soțul ei la un restaurant, Doru m-a condus acasă și în timp ce voiam să cobor din mașină în fața casei mele îmi pune mâna pe umăr și îmi spune: "Uite Elena cum stau lucrurile, dacă pe perioada cât voi sta în concediu vei fi drăguță cu mine eu îți voi da suma de bani de care ai nevoie. Cred că mă înțelegi foarte bine." M-am abținut pentru că sunt o persoană educată să nu îi dau o palmă dar am exclamat plină de indignare: „Nenorocitele cum poți vorbi așa și cum crezi că eu aș putea cade așa de jos. Se pare că dincolo de incultura ta pe care timp de o oră a trebuit să o suport la masă ești și un om fără scrupule. Să nu cumva să mai apari vreodată pe la poarta mea.” Am plecat indignată din mașina lui, iar acum constat că toți cei ce veniți din occident sunteți la fel. Oare nu vă este rușine?

- Încă odată îți repet, pe mine mai înțeles total greșit, eu doar voiam să spun că îți ofer suma de bani de care ai nevoie fără ca tu să te simți ofensată și fără a pretinde nimic în schimb. Iar dacă nu poți accepta eu îți ofer banii și sub formă de împrumut. Dar se pare că încă ești sub influența propunerii mârșave a acelui individ și de aceea ai reacționat atât de vehement.

Elena tăcu și lăsă puțin capul în jos, părea căzută pe gânduri. După câteva clipe ridică capul și îl privi pe Eusebiu, în privirile ei era ca ceva de gheață. Pe Eusebiu acea privire îl tulbură.

- Uite care este treaba, poate că tu ești un specimen rar și nu ai gânduri meschine ca Doru. Însă crede-mă, eu în aceste momente nu simt nevoia să încep o relație. Am multe alte probleme pe cap și nici de pretendenți nu duc lipsă. Așa că ar fi mai bine să nu îți faci mari iluzii cu mine și să-ți cauți pe altcineva. Iar în privința banilor, chiar nu pot accepta pentru că asta înseamnă chiar dacă tu ai cele mai bune intenții să rămân îndatorată față de tine și nu pot accepta așa ceva. Mă voi descurca așa cum întotdeauna în viață m-am descurcat când

(continuare în pag. 39)

Virginia CHIRIAC

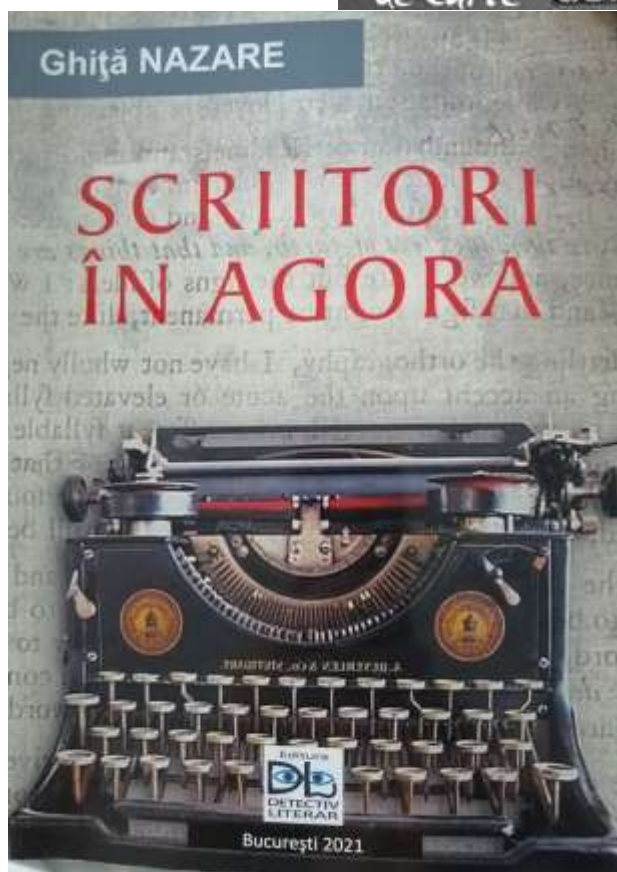
**Ghiță Nazare, la sfat cu scriitorii,
în agora dunăreană**

Ghiță Nazare face parte din elita culturii gălățene, fiind cunoscut în calitate sa de merituos manager educațional, dar și ca publicist, istoric și critic literar cu o operă solidă, consolidată pe contraforturile unei gândiri analitice lucide și profunde. Contactul cu scrierile sale evidențiază calitățile unui spirit rațional, ajuns la o maturitate deosebit de prolifică în plan creativ, ce beneficiază de acumulările unei vieți dedicate studiului și cunoașterii.

Ghiță Nazare este un intelectual fin, inteligent și cult, care s-a implicat în viața cetății, demonstrând disponibilitate pentru înțelegerea mecanismelor vieții sociale și politice, grație profesiei sale de istoric. Ultima apariție editorială, cartea sa de interviuri, „Scriitori în agora” (Editura „Detectiv literar”, București, 2021) adună la un loc, într-un fel de agora dunăreană imaginară, scriitorii gălățeni, printr-o selecție valorică concepută personal de autor. Sunt oameni cu destine literare individuale, animate de concepții estetice originale, cu traiectorii sociale și profesionale aleatorii, pe care Ghiță Nazare le propulsează în lumina unui adevăr unificator, urmărind cu obstință de-a lungul întregii serii de interviuri. Autorul își propune să evidențieze efortul comun al scriitorilor gălățeni în direcția integrării valorilor spirituale regionale în conceptul mai larg al culturii naționale: *„cultura gălățeană s-a înscris demult în patrimoniul cultural național, prin deschiderea pe care o are, prin creatorii ei, dar și prin manifestările de la nivel național, soldate cu premii și distincții la Festivalurile de Literatură din țară. O pagină de neșters au înscris și cele șase ediții ale Festivalului Internațional AXIS LIBRI, organizat anual, în luna mai, care reunește sute de edituri și autori din țară și din afara țării.”* (Cezarina Adamescu)

Ghiță Nazare știe să-și construiască o strategie a descoaserii fiecărui interlocutor în parte, care devine promotorul unor confesiuni acaparatoare. Observăm că retorica interviurilor este dominată de o veche și neelucidată temă a raportului dintre operă și autorul ei. De fapt, cartea aceasta își propune să lumineze partea nevăzută a lucrurilor, să supună atenției cititorilor omul din spatele creației sale, fără a impieta dreapta judecată asupra valorii creației sale. Din nefericire, realitatea este departe de principiul enunțat de Mihail Kogălniceanu, la 1840, în revista de literatură „Dacia literară”: *„Vom critica cartea, nu autorul”*. Critica literară actuală este animată adesea de interese obscure, colaterale principiilor estetice, absolut necesare în evaluarea unui autor, după cum precizează academicianul Nicolae Dabija: *„Azi literații noștri sunt împărțiți în tineri și bătrâni, postmoderniști și tradiționaliști, situându-se în diverse tabere, cercuri, găști, solidaritatea de gașcă sugerând că orice carte care apare în afara cercului este obligatoriu una nereușită, iar talentele unei literaturi se află toate doar în gașca din care fac parte”*.

Reținem faptul că autorul a studiat în prealabil nu numai opera și activitatea interviuatului, ci și profilul



psihologic al acestuia, reușind să evidențieze multiplele aspecte ale personalității sale. Unul dintre cei mai importanți poeți gălățeni, Coriolan Păunescu, este purtat cu pricepere prin propria biografie, impregnată de elemente senzaționale și fapte inedite, care poate deveni fără dubiu, scenariul unui film de aventuri. Deși este absolvent al Facultății de Agronomie, a fost solicitat să lucreze în presă, grație talentului său literar incontestabil și experienței gazetărești din anii studenției, așa cum rezultă din amintirile sale: *„Ca student, cu înclinații către literatură și ziaristică, publicasem poezii în diferite culegeri, apărute la Iași, Galați, Vaslui etc.; dar și la ziarul <Viața nouă> precum și la o serie de alte publicații ocazionale din mai multe județe proaspăt apărute în peisajul țării. De asemenea, ani de-a rândul, am publicat săptămânal la Radio Iași, grupaje de poezii, la emisiunea <Tineri scriitori la microfon>, patronată de poeta Ana Mășlea, dar și interviuri, materiale de analiză economică, reportaje, știri”*.

Pentru Coriolan Păunescu, poezia este *„o stare, o trăire puternică a unui complex de sentimente, de viziuni, concretizate în imagini simbolice”*, iar esența valorică a creației lirice este intrinsecă harului de creator al poetului și se află într-o independență totală față de tematica abordată: *„Poezia este sau nu este poezie”*.

Marea majoritate a participanților la dialog își manifestă insatisfacția generată de discrepanțele apărute între propriul sistem de valori și efectele destabilizatoare ale crizei etice prin care trece societatea românească actuală, caracterizată de indolență și indiferență față de promotorii fenomenului artistic

(continuare în pag. 39)

și cultural. Este îngrijorătoare situația generalizată a marginalizării scriitorilor, într-o lume profund îndatorată pragmatismului, după cum rezultă din convorbirea cu distinsul om de cultură, Petre Rău (poet, prozator, eseist, critic literar, umorist și editor): „*m-aș defini ca matematician, am muncit o viață întreagă ca informatician (...) și apoi, nici nu se putea altfel, nici în vremurile de atunci, și nici astăzi, să profesezi meseria de scriitor și să pretinzi că poți avea asigurat un trai decent*”.

Remarcabile sunt și paginile dedicate lui Constantin Frosin, un strălucit om de cultură și un traducător emerit al literaturii franceze în limba română, care „*figurează în Analele Bibliotecii Naționale Franceze cu 37 de lucrări*”. Prin intermediul emeritului profesor universitar se realizează un scurt examen critic al mentalității oamenilor de cultură din România. Intelectualii noștri sunt antrenați într-o competiție a orgoliilor personale, care le îngustează orizontul cunoașterii și recunoașterii adevăratelor valori. Comunitatea oamenilor de litere este dominată de reflexele unei mentalități autodestructive „*pentru că țara asta ține să demonstreze valorilor europene și internaționale, că nimeni nu e profet în țara lui*”.

Dialogul cu profesorul universitar Dumitru Tiutiucă, un remarcabil exeget al operei eminesciene, relevă același sentiment de dezamăgire vizavi de atitudinea demolatoare a contemporanilor noștri: „*Trebuie să constat că în ultimele două decenii au apărut câteva atitudini culturale bizare. Una a fost cea a demitizării, complinită de o vizibilă mediocrizare a românilor în lume, devenind a doua țară, după ruinata Sirie... În al doilea rând, și media, și literatura cultivă insistent derizoriul, bârfa, excepționalul*”.

Intenția lui Ghiță Nazare de a reflecta realitatea lumii prezente din perspectiva unor spirite strălucite, un fel de înțelepți ai comunității, capabili să ne ghideze traseul existențial, constituie un act cultural cu valoare profund umanistă.



(urmare din pag. 37)

m-am confruntat cu probleme. Iar acum trebuie să mă întorc acasă pentru că fetița mea mă așteaptă. Ți doresc toate cele bune.

Spunând acele cuvinte Elena îi întoarse spatele și plecă spre casa ei. Eusebiu rămase câteva clipe privind în urma ei. Își dădu seama că făcuse o gafă în modul cum procedase pentru ai oferi bani. Înțelegea că Elena avea o inimă mândră și fusese jignită de Doru și de aceea totul se soldase cu un eșec. Porni spre faleza orașului cu gândul de a rămâne puțin singur cu propriile sale gânduri. Ajuns pe faleză se așeză pe o bancă și privi soarele ce cobora spre asfințit și cum razele sale se răsfrângeau în apele Dunării. La țârm erau ancorate câteva ambarcațiuni ușoare iar la celălalt mal se întindea un sat de pescari pe a cărui plajă cândva ca copil alergase, se zbenguise plin de bucurie și inocența copilăriei. Se răvăzu apoi ca adolescent, vara mergând împreună cu alții de vârsta lui pentru a face baie și plajă. Totul era diferit pe atunci, își aduse apoi aminte de

clipele când însoțit de Adina veneau pe faleză și totul părea să fie frumos între ei doi. Dar totul se spulberase din cauza perfidiei lui Cosmin.

Făcu un efort și schimbă cursul acelor gânduri dureroase și contemplă din nou apele Dunării și razele roșiatice de soare ce se oglindeau în apă. Departe, la orizont cerul și întinderea apelor păreau că se contopesc asemenea amintirilor frumoase și triste ce se suprapuneau în mintea sa. Simțea din nou un fel de chemare a occidentului, nu ca să facă neapărat bani ci asemenea marinarului care odată ajuns pe uscat duce dorul apelor mărilor și oceanelor, asemenea acelor personaje pe care în vremea adolescenței le descoperise în cărțile lui Karl May și care duceau dorul vestului sălbatic atunci când ajungeau în lumea civilizată. El simțea nevoia să plece din nou spre occident pentru că acolo în iureșul vieții de emigrant simțea că îi este locul.

Îi părea rău de tatăl său și de faptul că îl va îndurera din nou. Dar ce putea să facă acasă să lucreze cu Alin și apoi să înceapă să se adapteze în România. Poate dacă Elena ar fi acceptat să înceapă o relație de prietenie sau măcar dacă iar fi dat o speranță poate că ar fi rămas. Dar așa să trăiască singur în orașul natal i se părea un chin prea mare. Cel puțin în Berlin se pierdea în mulțime și apoi îi plăcea marele oraș cu oazele sale naturale și spera să-și găsească acolo o tovarășă de viață, unde șansele erau mai mari. În sufletul său la acel capitol erau contradicții mari, uneori voia să rămână singur și alteori dorea din toată inima o soție. Pe cineva care să-i fie alături ducând împreună cu el tot greul vieții. Se simțea din nou înfrânt la acel delicat capitol și simțea că cel mai bine ar fi să se întoarcă înapoi.

Știa că în Berlin inima i se va ușura pentru că acolo viața îl va cuprinde și împinge să trăiască intens, să ia decizii, să lupte cu valurile vieții de emigrant. Dar și acolo exista acea lume a celor implicați în traficul de droguri și prostituție și uneori pe străzile Berlinului se intersecta cu astfel de oameni sau auzea istorii halucinante despre viața acelor oameni. Însă existau și acele culoare trasate de civilizație pe care în mod decent își putea trăi viața sa. Deci era clar, nu mai putea rămâne decât zilele de concediu ce le mai avea și apoi să se întoarcă înapoi ca unul ce își cunoștea foarte bine drumul. Avea impresia că viața sa era asemenea apelor Dunării ce curgeau trecând prin orașul său natal și ajungeau departe străbătând orașe și țări.

(continuare în pagina 65)





Lidia POPA

Condamnat cirotic

Pe caldarâmul roșu
așează în ordine cifre,
nimicul devine egal
mai mult sau mai puțin cu unul.

Se pierde într-o mocirlă
în care oful devine o monedă
de răzuit catastrofe împăienjenite
când perfectul devine simplu.

Noțiuni precum aurul verde
dispar din peisajul domestic,
în locul lor apar contuzii,
mariajul suferă de drenaj.

Fluturii îl trag de haină
într-o înțelegere diafană,
ascultând noaptea acoperită
cu hlamida damnaților heruvimi.

Bocet pandemic

Se duc atâția oameni rând pe rând
într-o călătorie peste zare,
cu al lor suflet apune al nostru gând,
căci viața e atât de trecătoare.

Câtă durere ascunde-n el lutul zidit
câte speranțe, ofuri cu deșertăciuni amare,
doar o lumină veșnică din untdelemn topit,
în urmă jale mare, bocet fără nici o alinare.

De ce Tu, Doamne, ființa cea de o ființă
care cu tine a semănat,
o treci de-acum în neființă?
De ce-n final o moarte prin zidire ne-ai lăsat?

Betula pendula

Mă voi preface în mesteacăn argintiu
iar când nu voi putea plânge ori să te mângâi,
voi mișca ramurile ca un fel de rămas bun.

Din mine va cădea covor de frunze
acoperind cărările pe care le-am străbătut
pe când eram toamnă arămie la apus.

Atunci îmi va fi ziuă în noaptea fără răspuns,
când ascultam lied-uri și recitam poezii
așteptând un tren pe o bancă în gară.

Când va fi să nu mai fiu, privește mestecenii,
vor ști să îți spună cât de mult am iubit,
cu un clinchet vocile din jur m-au acoperit.

Nu poți imita fericirea

Când înaintezi cu anii fiecare întoarcere
este un sentiment de moștenire.
Nespusul domnește, împiedică corzile vocale,
plânsul devine mut și îl duci înăuntru
pentru că nu știi niciodată dacă data viitoare
vei găsi ceea ce ai lăsat în urmă.

Totul se schimbă și se instalează în ceruri,
păzitori până la sfânta reîntregire.
Nu poți explica trăirea din privire,
zâmbetul dureros al tăcerii, tremurul
vocii care se transformă în bâlbâială,
căutând cuvinte aproape uitate.

Orice scuză este demnă de subliniat,
deși, cea mai bună ar fi doar îmbrățișarea
care pare să o cerșești în timp ce
plânsul pândește nestatornic în gât,
gata să izbucnească în lacrimi
precum pâraiele de sub pleoape.

Tuturor le pare că trăiești momente de bucurie
de parcă ar fi momente de fericire eternă,
din promisiunile găsite prin pușculițe.
Doar tu știi că deții amărăciunea
ca scut de protecție a iubirii.

Știi că este o contradicție această
mărturisire și nimănui nu-i pasă:
Urâtul se naște când, conștient,
ceri ceea ce niciodată nu ai dăruit
de parcă ți s-ar datora numai ție.
Nimeni nu poate imita fericirea!

Vreau să-ți spun fiica mea

Vreau să-ți spun fiica mea că mă gândesc mereu la tine
când problemele vieții ne separă.

Vreau să-ți spun fiica mea că puterea stă în gând
când ai făcut pașii tăi înspre libertate.

Vreau să-ți spun fiica mea atunci când nu mă auzi
că sunt aproape de tine ca sprijinul mult dorit.

Vreau să-ți spun fiica mea, gândul ne unește și nu s-a
oprit niciodată, „file rouge” rămâne.

Vreau să-ți spun fiica mea că munca de mamă
este grea
o piatră de moară, are valoarea ei,
iar tu ești o mamă bună.

Vreau să-ți spun fiica mea, chiar dacă uneori
încăpăținarea este dură ca o rodie
este caracteristică omului care nu renunță niciodată.

Vreau să-ți spun fiica mea multe lucruri pe care am
uitat să ți le spun,
dar cel mai important lucru e iubirea dintre noi ce nu se
va sfârși niciodată.

Vreau să-ți spun fiica mea că iubirea e
o sămânță ce se multiplică. Seamăn-o!





Ana URMA

Asemiul zăpezii

asemiul zăpezii
 străzi cu pomii
 de frunze
 și păsări goliți
 noiembrie trist
 mă plimb
 printre oameni și cărți
 muțimea grăbită
 distantă și rece sub
 ferești de lumina
 mai grăbiți
 ca un nor în furtună
 întorc filele
 fără glas merg în cerc
 nu-și vorbesc pe tarabe
 între două coperte
 necită o viața pe rafturi
 o mie așteaptă
 mă opresc la un stand
 cu privirea mulțimea
 pe buzele mele
 ca o lavă fierbinte
 nerostit un cuvânt
 așteaptă o șoaptă
 cuvântul în ...litera mare

Trezește-mă

Sfidând
 nemărginirea și amurgul
 cu degete de rouă
 înbrățișezi stăruitor
 carte scriu cu dorul
 sămânța sădită
 într-un alt anotimp
 târziu și umil s-a deschis
 într-o floare de rodiu roșu
 pe buze uitat și sărutul
 zăpezi de petale
 au nins peste noapte
 cărările noastre
 rugu-te nu uita și
 trezește-mă primăvară
 îmi tremură sub pleoape
 albastrul și verde crud
 înoată zarea încet
 încet un fluture la mine-n
 piept își... face cuibul

Perechea o așez

stele răsar în fântâni
 și ape în ceruri se mută
 repezi bățiile inimii
 se opresc pe fâșia îngustă
 între amintire și vis
 decupez numai litera
 vie pe străzi colindând
 preiau vechiul cântec
 în turnuri cu ceasuri
 sincron liniștea
 ninge orașul sub sticlă adorm păsări
 vindecă răni de la zei
 până la răsărit numele
 toate rostite în toamnă
 mereie pe una din străzi
 D ascultă cu vântul
 și frunze în plete
 pe partea cealaltă cireși
 scuturați în ape prea repezi
 scăzând câte-o zi
 câte-o zi un vis se termină
 și altul începe caut „literei
 vie” perechea o așez
 în cuvânt... facă-se voia ta

Așteptam

picături de lumină
 alb
 roșu și galben
 fără glas fluturii
 sfințind trandafirii
 de cu zori
 m-am trezit întrebând
 despre ea
 apa
 pământul și focul
 mai smerită
 ca o floare de colț
 așteptam
 roua vindecătoare
 a unui cuvânt
 mi-au răspuns
 din senin ploile
 și albastrul pământul
 focul sacru cu raze de soare
 pe-nserate și vântul alb
 roșu și galben
 s-au deschis trandafirii
 de cu zori
 mirt otravă și leac
 p o e z i a





Constantin Bejenaru-BECO

Amintire letală

Nu-mi amintesc de tine
Decât tăcerea duios de cuminte
Și izbăvitoare dintr-un surâs
De lacrimă de stea căzătoare
Și ce gust de migdale spectrale
Avea gura ta nemaipomenit de fierbinte!...

Strădanie infinită

Atins de florii întrebărilor existențiale
Mă pot considera în avatarurile
De personaj tragic urmărit de-un destin eroic,
Încarnarea luminoasă a **POEZIEI**
Prin **Strădania-mi Infinită**
De a transfigura realitatea și timpul
În structurile de **crystal** ale **Ei**.

Bătrânețe auroral-sapientială

Creieru-mi este încă febril și util
Dar precum vinul infestat cu acril
Sângele-n trup mi se-acrește
Mai ales Noaptea când simt cum tiptil –
Tiptil **Bătrânețea auroral-sapientială**
Sosește...

Scrisul meu

Scrisul meu este o
Statuie de bronz idolatră,
Seherazadă pe care
Mă străduiesc s-o înalț
De pe propria-mi vatră
Spre **Stelele** care
Nemurirea îmi latră ca să văd **Frumusețea**
În locuri în care văd piatră.

Implozie

Precum acele unui
Ceasornic **Enorm**
Într-o efervescență continuă
Mă-nvârt...înapoi spre
Clipa primordială a
TIMPULUI.

Crezul meu

Chiar dacă pendularea
Între polii **Succesului și Ratării**
Mă fac să ating uneori
Culmile **Disperării**
Cred în misiunea mea grea de
Poet. Drept care fac cunoscut
Tuturor **Cititorilor „Crezul meu”** :
Cred că **Poezia** înseamnă **Lumină**,
Lumina Frumusețe,
Frumusețea Iubire,
Iubirea însemnând **Dumnezeu**.

Speranță de nemurire

Doar când **Trupul** se pierde-n sine
Sufletul renaște din mine și
Inima întru zile senine
Speranță de Nemurire devine.

Balada Ușii Deschise

Apropiindu-mă de tine **Poezie**
Doar prin meritocrație
Mă lepăd de cuvinte trist,
Visător și cuminte
Ca un șirag de morminte.
Și-ntr-un târziu sângeriu
Cu ochii de argint viu
Văd cum în pântecul tău
De tainică **Monă Lisă**,
După o **Ușă Deschisă**
Mă așteaptă... **Dumnezeu!**





Emilia TOMA

În timp ce mama

În timp ce mama căuta pe *google incognito* despre efectele antigelului asupra organismului uman, eu căutam pe internet cărți de arhitectură și design. Căutam o carte pe care să i-o trimit în Franța. Am luat adresa de la fratele lui mai mic și nu știu din ce motiv nici nu speram că va ajunge la el. Am trimis-o, doar așa, mai degrabă ca pe un porumbel călător. Era pentru prima dată când simțeam că a dăru-i îmi aduce fericire.

Ești hiper mega genială! Am devorat azi pur și simplu cadoul tău, idee nu am cum ai făcut rost de adresa mea, tu cum ești? Architecture and design zici, da? Încă o destabilizare frumoasă a zilelor mele sure... asta ție, scrisă într-o noapte de lucru acu 5 zile... Te îmbrățișez.

Citeam mult, dar nu prea citeam poezie. Dar poezia de la el am citit-o și recitit-o de zeci de ori, fără să prind concret un înțeles anume. Am citit-o pentru că era pentru mine. Și pentru că era scrisă de el. Și pentru că mi-a trimis-o mie.

În timp ce mama afla de pe *google incognito* că 25 de grame de paracetamol sunt letale, eu mă gândeam că schimburile de mesaje cu Sergiu se vor rări până la a înceta de tot.

În timp ce mama afla de pe *google incognito* că *furadanul este un insecticid carbonic de culoare roz pe bază de carbofuran destinat tratamentului semințelor de porumb, floarea soarelui și sfeclă de zahăr, fiind unul dintre cele mai toxice produse pentru om*, eu mă întrebam când și dacă o să îl mai revăd vreodată pe Sergiu. Era deja octombrie când speram că poate o să ne fie mai ușor să ne revedem chiar în decembrie, la un an după ce ne-am cunoscut.

- Ce mai faci, ești bine?

- Heeey. Uite că stau în Elipili. De alaltăieri sunt în Moldova pentru o perioadă nedeterminată. Căreia nici nu aș vrea să-i pun capăt.

- Atunci nu rămâne decât să bem și împreună un ceai și să istorisim ce-am adunat. Dacă vrei...

- Eu vreau! Cu toate că nu am fost destul de mult timp. Acum sunt. Și sunt eu. Și-mi place cum am ajuns.

Mama simțea că a trecut prea mult timp și că nu mai poate continua așa, simțea că îmbătrânește, că trebuie să facă chiar ea ceva pentru a pune punct vieții moarte în care se afla, în timp ce eu mă gândeam că Sergiu e din nou mai aproape și poate mai disponibil decât fusese oricând până în acel moment. Dacă aș avea mai mult curaj să spun, să dau de înțeles, să acționez.

Să acționez. Asta trebuie să fac. Nu mai am timp, aștept de prea mult timp. Cu cât trece timpul, cu atât mai

tare îmi dau seama că dacă nu fac eu ceva, nu se va schimba nimic. E imposibil să cer un divorț. Pentru ce? Nu am cum, nu asta e calea. Știu că este extrem ce vreau, dar uneori pur și simplu nu se poate așa. Nimeni nu m-ar înțelege. Cum să înțeleagă... Nu funcționează să îmi plâng de milă și să îmi doresc moartea. Nu a mers, atâția ani și nu a mers. Trebuie să fac eu asta. Să găsesc un moment perfect. Nu am cum să greșesc. Trebuie să o calculez exact. Vreau ca eu să am o viață liberă după ce o iau pe a lui. Trebuie să pară un accident sau o sinucidere.

Mama mi-a amintit că în urmă cu ceva timp luasem aceeași decizie în ceea ce o privea. Cu toate că nu mai simțeam o dorință avidă de a-l salva pe tata de disperarea ei, îmi rămăsese ceva mai puternic. Ura față de ea. *Poate o să te omor cu propriile tale arme. N-ai să faci niciun pas fără ca eu să știu.* Acela a fost momentul în care am decis să închei jobul la bar când urma să îl închidă de sărbători și momentul în care am decis să nu mai plec de acasă. Nu faptul că nu găsisem o soluție fezabilă pentru a face asta, ci planurile ucigașe ale mamei m-au făcut să rămân acolo unde eram. Cândva credeam, eram convinsă, că nu ar ajunge să facă niciodată asta. Dar pe măsură ce au trecut anii, disperarea ei a crescut. Mama m-a învățat ceva fără să vrea. Puterea unui gând era mai mare decât a unui cuvânt. Gândurile ei urmau să se transforme în fapte, dacă eu nu aș fi rămas acolo să le pun capăt definitiv.

În timp ce mama căuta pe *google incognito* informații despre cianura de potasiu, ricină, stricnină, mercur sau arsenic, eu făceam același lucru, dar nu pe *incognito*.

Din tot ce citisem, antigetul părea cea mai ușoară cale. Dacă alte substanțe toxice aveau un gust mai pronunțat, despre antigel citisem că deseori a omorât oameni care l-au confundat cu băutura. Nu aveam voie să dau greș. Iar gândul că îi doream moartea nu mă îngrijora deloc. Nu mă simțeam vinovată. Mi se părea normal, cel mai bun lucru pe care l-aș fi putut face pentru siguranța tatălui meu. De fapt... pentru liniștea mea sufletească. Dacă pe net găsisem că antigetul avea un gust dulceag, a-l pune într-o sticlă cu suc era o idee mai bună. Una din care să nu bea tata. Deci un suc care să dispară înainte ca el să fi venit de la birou. Luasem deja vacanța de iarnă când eu am cumpărat prima sticlă de antigel. Una de antigel, una de suc, Nestea, pentru că din asta mai bea ea. Cu numai 6 lei puteam să o fac pe mama să moară. Știam de pe net la ce trebuia să mă aștept. Nu ar fi căzut moartă brusc, așa cum citeam în cărți. Urma să i se facă rău după mai bine de patru ore de la ingestie, să ajungă la spital, să se chinuie poate vreo două zile și abia apoi să înceteze din viață. Nu voiam neapărat să se chinuie, dar altă soluție nu-mi venea în minte. Și tot ce mă interesa era să nu mai facă parte din viața noastră. A mea. Deloc. M-am încuiat în toaleta de la supermarket pentru a pregăti primul

(continuare în pag. 44)

meu cocktail fatal. Tot ce am simțit în timp ce turnam antigel în sticla de Nestea din care băusem câteva găhuri a fost o accelerare a bățăilor inimii și un mic tremurat. Nu erau remușcări, era frică. Mă gândeam că m-ar vedea cineva în ipostaza aia și ar fi fost evident că nu era tocmai în vreun scop experimental pentru ora de chimie. Cineva a bătut, am zis ocupat, inima îmi bătea și mai tare. Am gustat puțin amestecul fără să înghit să văd dacă mama și-ar da seama. *Se cam simte. Dar nu exagerat. Cu antigel prin el sucul ăsta are gust cam ca de șampon. Mă rog, nu departe de realitate.* Am mai probat de câteva ori și am decis că e ok așa. Poate doar pentru că îmi doream foarte mult să se întâmple odată. Să pun sucul la vedere prin bucătărie câte ore tata era la birou, să aștept să bea și să ies să mă plimb. Așa că asta am făcut. Am aruncat restul de antigel în vasul de toaletă al cabinei în care făcusem toată combinația și bidonul l-am amestecat cu hârtia igienică din coșul de lângă. Am tras apa. Mi-am pus sucul în rucsac și m-am dus acasă. Era cam zece când am pus sucul pe masa din bucătărie, alături de un pahar în care am turnat puțin de tot, ca să pară că îmi pusesem mie. Ar fi fost un moment bun să o chem de la laptopul ei în bucătărie pentru o conversație oarecare, dar nu mai țineam minte când am vorbit ultima oară cu ea. Ce să-i spun? Nu mai știam să vorbesc cu mama. Nu cred că am știut vreodată, dar în ultimele luni nu mai făceam asta nici măcar de politețe. Cu toate astea, am strigat-o.

- Mama! Vii puțin?

- Ce-i? E urgent?

- Vreau să te anunț ceva. Mă ancorasem bine pe scaunul cel mai dinspre geam ca să aibă sens faptul că nu mă dusesem eu la ea la laptop. M-am pleoștit acolo cu paharul aproape golit alături, cu bărbia proptită pe brațul drept ce-mi stătea pe masă îndoit, în timp ce cu stânga învârteam de sticla de suc ca și când n-aș fi avut ce face cu mâna.

- Ei, ce mă anunți? a spus venind spre bucătărie, cu o voce ce se dorea a fi prietenoasă. Cred că nici mama nu mai știa cum să mi se mai adreseze.

- Uite, mă gândeam că o să te bucuri. Mă rog, amândoi, dar am zis să-ți zic ție prima dacă tot ești acasă. Dar peste câteva zile închei socotelile cu barul. Adică ei urmează să intre în vacanță și după asta nu mă mai întorc. Azi oricum am liber și mai lucrez cred că maxim cinci zile.

- *De parcă mi-ar păsa.* Mă bucur Alessia, o să se bucure și Marius, doar că sper că e o decizie luată de tine, fără să te împingă altceva... Și s-a uitat la mine așa cu un aer care cere confidențe, încercând să o facă pe mama prietenă cu adolescența din fața ei și să scoată vreun motiv mai dramatic. *De parcă i-ar păsa.*

- Ah, nu, nu m-a împins nimic, numai că după vacanță am zis să mă pregătesc numai pentru bac și să mă ocup mai bine de asta. Atâta tot.

- Mă bucur mult să aud asta. O să se bucure și tatăl tău.

- Mama, auzi?

- Spune.

- Dar ce tot zici de tata? Ce contează tata? Eu de data asta am vrut să te anunț pe tine prima. Să îți spun ȚIE. Chiar așa mult contează el pentru tine? Toate

bucuriile trebuie să se învârtă în jurul lui? Nu poți să te bucuri și separat?

Asta nu o planificasem, dar mă felicitam pentru idee. *Ce-ar fi să ne jucăm puțin cu mami?*

- *Hm, ce-a apucat-o pe fata asta? Nu vorbim de juma de an și acum îi trebuie confidențe? Dac-ar ști ea...* Nu știu de ce mă întreb așa ceva, doar suntem o familie. Mă bucur și împreună și separat. Dar lucrurile care te privesc, ne privesc și pe noi, pe amândoi, în egală măsură.

- *Nu ești proastă.* Da, nu știu, doar ziceam. Auzi? Dar tu după atâta timp îl mai iubești pe tata?

- *Poftim? Doamne cine-ar fi crezut că o să mai fiu aici să o văd adolescentă? Nu asta vreau de la viața mea.* Normal că ne iubim Alessia, ce-i cu întrebările astea? E ceva schimbat la tine de mă întreb lucruri din astea.

- Măi, da, nu ți-am zis. Te întreb cu un motiv. Faza e că am cunoscut un băiat anul trecut când am fost în Chișinău, dar evident că fiind câteva zile și apoi fiecare în țara lui nu e nimic, absolut nimic. Deși mie mi-ar fi plăcut, știi? Și mă întrebam dacă nu o fi doar o chestie de moment sau chiar sunt pe bune relațiile astea de-o viață. De asta te-întreb. Adică tu nu vrei uneori să fii liberă sau să mai fii și cu altcineva? Știi ce zic?

Mă distrăm în sinea mea cum nu cred că mă distrasem vreodată cu mama. De fapt, nu. Nu mă distrasem niciodată cu mama. Iar atunci a fost prima dată când mă distrăm. Găsisem pretextul perfect pentru a o întreba fix lucrurile care îi puneau sare pe rană. *Liberă. Ia să te văd doamnă ce răspunzi fiicei tale care mai are puțin și împlinește optsprezece ani.*

- Mai am momente Alessia, dar cel mai important e să știi ce alegi. Ce ai ales. Să știi că tu ai ales.

Nu mă așteptam la un răspuns sincer.

- Și tu ai ales?

- Am ales, normal. *Nu. Nu am ales nimic. Nu am vrut nimic din toate astea, dar tu te-ai putea salva.*

- Dar în caz că alegem și ne răzgândim?

- Alessia, ți-am mai spus eu ție, dar erai mai mică. Dar să nu lași niciodată viața să ia decizii în locul tău. *Până la urmă ce vină are ea? Un sfat nu mă costă nimic, e gratis.*

- Păi și dacă ne răzgândim?

- Dacă alegi tu și nu lași viața să aleagă pentru tine, nu ajungi să te răzgândești.

- Și ție ți s-a întâmplat vreodată să aleagă viața pentru tine?

- Nu, nu știu. Poate că uneori, unele aspecte, neimportante.

- Pune-ți și tu suc că acum l-am luat. Deci tu zici că aș putea încerca să sper mai mult de la relația asta dacă ar fi de exemplu să mă mut eu în orașul lui?

- Stai că nu am zis nimic despre asta. Tu cumva aici voiai să ajungi?

- *Nu aici voiam să crezi tu că voiam să ajung.* Nu, stai, nu te panica cu mutatul, nu aici voiam să ajung. Dar mă refer așa la a avea curaj să intri într-o

(continuare în pag. 45)

Valentin MARICA

Pomul cu muguri de iubire de Dorian Marcoci

În impresionanta-i nevinovăție, *copilul* fărâmițează miezul unei franzele, îl împrăștie pe jos, exclamând: *Uite, mamă, zăpada!* Este o secvență (o priveliște) dintr-o multitudine ce poartă haina candorii în prozele lui Dorian Marcoci, autorul adunând în memoria sa afectivă suave trăiri, devenindu-i permanente emoționale. Privind în urmă (privindu-se) este surprins de fiecare dată de cât nimb au formele de relief ale trecerii sale prin timp.



Referindu-se la vechi și armonioase cântece ce pot reveni oricând în arderi afective, Al. Odobescu le numea amintiri suave ce înviază „junia” în suflete. Invocăm reflecția odobesciană, întrucât prozele lui Dorian Marcoci îmi par a fi, prin emoție, culoare și muzicalitate, *portative* suave ce înviază în suflet nu doar „junia”, ci și alte vârste (treceri) din biografia autorului. O dorință vie de comunicare (rememorare) le este cheiesol, prozatorul aducând în clipă prezentă, în veridicitate, aducerile-aminte ce i-au nuanțat, mai ales pe linia frumosului, biograficul. Oameni, peisaje, întâmplări îi sunt punți în povestea vieții (a „drumului”, cum precizează prozatorul) înspre a-și afla un anume fel de a fi, întărit în bucurii, surâs, ingenuitate, altruism și iubire. Sunt pagini de proză confesivă, scrise în tonuri molcome, pitorești, uneori îngândurate, dezvăluind calitatea de martor la tot ceea ce înfăptuiește omul în timp și spațiu și calitatea de judecător al unor date de viață ce-i amprentează gândul și acțiunea; judecându-le și judecându-se.

Prozatorul nu doar privește (vede!) chipuri, locuri, întâmplări (cu un accent deosebit pe personajul feminin), dar le și aduce prin ochiul său interior la numitorul comun al unei stări de beatitudine, de descoperire a semnificațiilor ce pot defini experiențe de viață. Prozele lui Dorian Marcoci sunt popasuri în desfășurări ale vieții afective de altădată și popasuri în agreabile târâmurii geografice. În dimineți, amiezi și asfințituri, muntele, delta și marea, malul Dunării, Mureșul, Valea Gurghiului, splendoarea acestora, sunetul lor năvalnic și tainic, îl fac pe autor să admire și să preamărească sublimul naturii, asociindu-l cu cel al vieții: „Soarele blând transformase

împrejurimile într-o imagine aurie brăzdată de funigei alb-mătăsoși insistenți și neastâmpărați. De după un pâlc de stuf se auzi o bătaie șuierată de aripi și două lebede minunate, albe, aristocrate, încrețiră suprafața apei”. Astfel, paginile de proză se încarcă în fior poetic, urmând parcă panotarea tablourilor într-o expoziție de pictură, al cărei generic e mugurul (mugurii) iubirii „statornică și tămăduitoare”; căci, până la urmă, călătoria lui Dorian Marcoci prin captivante aduceri-aminte e vocea unei fără-de-margini iubiri.



(urmăre din pag. 44)

relație. Mi-era că ajungi să nu îl mai iubești și ce folos o eventuală mutare, schimbare a mediului, renunțare la tot... De asta te întrebam dacă-l mai iubești pe tata.

- Alessia, tu crezi că o să rămâi cu primul om de care o să te îndrăgostești? Nu mai e așa. Poate îți place acum de un băiat, dar crede-mă că o să îți treacă fără să-ți dai seama. Mai ales dacă sunteți în orașe diferite. Poate nu sună a ce ți-ar spune o mamă, dar sunt conștientă că în zilele noastre nu mai e ca pe vremea bunicilor tăi. Nici măcar în tinerețea mea nu era cum crezi tu.

- Adică ai mai avut și alți iubiri?

- Am mai avut, da, era normal să fi avut și așa vei avea și tu.

- Ok...

Am rămas gânditoare, dar nu la discuția pe care mă bucuram în sinea mea că am condus-o totuși cu o oarecare iscusință, ci la faptul că nu se atinsese de suc. Trebuia să o fac să bea până ajungea tata.

- Bine, hai că te-am ținut din treabă, mă duc și eu la mine să mai citesc ceva. M-am ridicat încet de pe scaun și am luat sucul ca și când l-aș fi luat la mine în cameră. Trebuia să îmi mai vină o idee cât eram pe hol, trebuia să îi mai spun ceva urmând-o până la ea, să îl uit acolo. Dar ce?

- Ah, stai așa, să nu îi spui lui tata de băiatul ăsta. Măcar dacă era ceva între noi. Nu știu de ce, dar parcă nu aș vrea să știe el că m-oi fi îndrăgostit prosteste de cineva care nici măcar nu e aici.

Bingo! Și-am uitat sucul pe biroul ei lângă laptop.

- N-ar fi fost mare lucru, ești mare. Dar cum zici tu. *Nu. Vreau. Să fiu. Confidentă. Ei. Mă face să mă simt bătrână. Mă face să conștientizez că copilul meu a crescut. Copilul pe care nu mi l-am dorit nicio secundă e mare! Nu mai am timp de pierdut.*





Geta LIPOVANCUIUC

DARUL AȘTEPTAT

Tot ce a dosit micul tău ungher,
Mâine să împarți minților plecate,
Îți va înhăța manta de stingher
Și-ți va pune strai fără de păcate.

Roiuri de blândeți, însemnând pur crez,
Sau modestul har de-a-mpărți lumină
Fi-vor mir pe chip și-al prescurii miez,
Ce-ți vor despica mari felii din vină.

Nepătatu-ți cord, tandru și candid,
Neprecupețit dăruit, făr-marginii,
Va croi, solid, al iubirii zid
Și-ți va smulge sorți, stoarse în paragini.

Cupe cu-ndurări, revărsate când
Ești străpuns, strivit de săgeata fierii,
Îți vor fi blazon îndurând osând,
Braț de heruvim, -n Ziua Învierii.

Adunând comori sacre din tăciuni,
Și-mpărțind făclii pentru fiecare,
Soclu vei zidi sfintei rugăciuni,
Pentru toți fiind leac spre vindecare.

Când din mic belșug, din fărâmituri,
Vei proferisi gurilor flămânde,
Nu vei pune preț nulei vechituri,
Tâlcul tău vor fi inimile blânde.

Dăruind nădejdi, ne-ncetat iertări,
Pe tipsii punând milostivă punte,
Vei găsi, pășind pe-ale bolții scări,
Darul așteptat pe senina-ți frunte.

ZĂPADA DIN NOI

Cum suntem doar ninsoare trecând prin sita bolții,
Crescută din bobite de lacrimi scurse-n nori,
Ne-mpotmolim în vălul de nea divină-a sorții,
Crescând din darul clipei sălaşul nins cu flori.

Și-mpărtășim zefirul ce crește ca o pâine,
Blândețea din dospeală fiindu-ne veșmânt.
Cât zalele de-arginturi mai cred în răspoimăine,
Lăsăm să se răstoarne tot cerul pe pământ.

E sfânt să-mparți din tine! Re-ntors din pribegie,
Când vechi părea-vor toate și filă albă – un pas,
Iatac îți va fi fulgul în strai de elegie,
Un cald culcuș din paie, în vrednicul popas.

Rotindu-te în valsul petalelor ucise
De zdravăn braț al brumei, ce-ai mai putea să-aștepți?
Golindu-ți nepăsarea secundelor proscrise,
Omăt vei fi tu însuși, în iarna celor drepti.

Împrăștiind lumina cascadei de ne-nfruptă
Cu fluviul ce se-ncarcă din plâns de heruvimi,
Îngăduim să ungem, cu-a susurului luptă,
Răscrucile tristeții ducând spre înălțimi.

Omātu-ajuns în crater, nu doar la suprafață,
Va încolți grăunții din mine, tine, noi.
Botezul din izvoare simți-vei cum rășfață
Pe orice țol de gheață, acoperind noroi.

Nu suntem decât bocet al stelelor să cadă,
Cu limpede nădejde că-n staul de căderi
Vârtos vom crește pomul iscat din simplă mladă,
Născându-ne din rodul ninsorii de-nvieri.

RAI ÎNTRE GRĂDINI

O, lume-n zbor de îngeri și rai între grădini,
Toți fiii îți se-nchină, nălțându-ți rugăciune!
Și falnici luptătorii îți sapă-n rădăcini,
Spre-a-și primeni genunchii retrași în plecăciune.

Tu - pâinea cea dospită pe crestele de munți,
Ce-mparți din reci ispite, croind eternitate,
Ai făurit din brațul iubirii smoc de punți,
Ca să-ți trăiască junii în sacră unitate.

Când neamuri zdrențuite doreau de frig să mori,
Și soare astupându-ți, să te cuprindă gerul,
Tu ridicat-ai fruntea pân-după sfintii nori,
Aghezmuid cu roua-ți poteci și-ntreg eterul.

Cum pustii-au drumul spre cordu-ți cărunțit,
Ai semănat în piatră sămânța libertății.
În Dunărea flămândă colacul și-a sfințit
Și nemilos păgânul, ca semn al vanității.

Azi cronicile-n spada strămoșilor luptând
Sculptează nemuirea în stâncile durerii.
Cât plin paharul sorții ne mai alină gând,
N-om ști de vreo tortură sau febrele căderii.

Și cât se-nalță crucea spre infinit senin,
Iar sângele-ți mai curge, în ieslea cea săracă
Un Prunc îți stă de veghe, făr-patimi, fără spin,
Și-n straiul preamării Fecioara te îmbracă.

O, țară-a zămislirii eternelor iubiri,
Tu - ramul veșnic verde în pom ce se-ofilește,
Rămâne-vei cărare spre stâlp de fericiri,
Știind că tot românul din lume te iubește!





Angela BURTEA

Ninsoare târzie

De câteva ceasuri stă să ningă. Norii suri se-nvârtesc haotic, de parcă nu-și găsesc locul și de-abia după ora prânzului își desfac gurile strănutând fulgi mici și apoși. Alene, își croiesc loc de dans prin văzduhul ademenitor asemenea unui prinț care-și deschide ușile palatului pentru marele vals, în care prinți și prințese se vor întrece în mișcări grațioase și elegante...

Zeci și sute de capete apar la geamurile caselor lipindu-și nasurile și palmele de sticla rece și așteaptă cu nerăbdare ca întreaga stradă să se acopere de covorul alb-imaginat, iar trotuarele să prindă consistență, cât să alunece sania într-o mare și așteptată veselie, fără prea mare efort. Și cât au așteptat minunea!

-Ninge, Bibi, ninge! se auzi un glas răgușit care venea dinspre bucătărie, unde aroma ceaiului făcut din fructe de pădure se desfăta în voie luându-se parcă la întrecere cu mirosul pătrunzător al cafelei de bună calitate, care gădila plăcut simțurile olfactive ale proprietarilor.

Era domnul Mirea, vânzător ambulant, vestit prin seriozitate și cumsecădenie care, în ziua aceea, nu plecase prin lume cu negustoria sa luând o binemeritată vacanță. Acum, privea nostalgic milioanele de fulgi care pluteau nestingheriți prin văzduhul cernit.

-Hai, Bibi, vino, e un adevărat spectacol! Uite, fulgii și-au schimbat direcția și au devenit mai grăsuți, parcă-s niște albine albe!

Bibi, nepotul domnului Mirea, coborî din pat cu ochii aproape lipiți de somn și băjbăia prin încăperea de parcă ar fi fost miezul nopții, nu ora nouă când mai toată lumea se apucase deja de lucru.

-Ce tot spui, bunicule, albine albe în aer?

-Ham-ham! Ham! răspunse cu însuflețire dintr-un colț de hol Linda, cățelușa familiei.

-Taci, obraznico, nu mă bruia de dimineață, nu cu tine vorbeam, crezi că am uitat povestea de ieri?! Bunicule, unde ești?

Din balcon, apăru domnul Mirea, plin de zâmbet și bună dispoziție.

-Ninge, Bibi, ninge! Ai văzut? Hai, deschide ochii odată, e prea frumos ca să nu prinzi acest tablou, e magnific!

-Wow, bunicule, e un vis! Ninge de mult timp? Nu pare, își răspunse tot el privind în lungul străzii, e subțire stratul de zăpadă, parcă a cernut bunică zahăr pudră!

-Așa-i la început, fulgii sunt mai anemici, dar acum... s-au mai înzdrăvenit!

-Aha, s-au însănătoșit, nu? răspunse băiatul râzând. Sunt chiar viguroși! Văd, cum să nu, chiar

seamănă cu niște albine albe! Asta... da iarnă, bunicule!

-Exact, adăugă bunică în timp ce-i așeza un pulover pe spate. De, să nu răcească nepotul! E chiar frumos, Răducule, adresându-se de data asta soțului ei, domnul Mirea! Îți amintești? Ca-n vremurile noastre, acum patruzeci de ani! Tot în luna lui mărtisor era, în inima muntelui, zăpadă, săniuș, aromă de cafea și de vin fierț...

-Ce tot vorbești acolo, chiar nu înțeleg nimic, e ca în filmele SF, v-ați întors în timp, pe mine cui mă lăsați?

-Eee, nostalgii, Bibi dragă, dă-i pace bunicii tale, inima n-are riduri și-odată, cândva, am fost și noi tineri! zise bărbatul care-și luase deja în brațe nepotul pentru a vedea și simți mai bine magia iernii, dar n-o uitase nici pe Nora, soția lui dragă, pe care o ținea de după umeri zăbindu-i complicitar.

Linda, răsfățata familiei, se tot strecura printre picioarele lor, scâncea ca un bebeluș, dar fără a fi băgată în seamă, fiindcă zăpada aceea miraculoasă, așteptată de luni întregi, îi acaparase pe toți într-atât de mult, încât nimic în jurul lor nu mai conta. Fiecare trăia povestea întinderilor albe în felul său, iar amintirile năvăleau în cascadă, îi învăluiau în lumina binefăcătoare a iubirii creându-le o stare de bună dispoziție, poate exagerată.

-Bunicule, după cum văd eu, spuse Bibi, azi e rost de joacă serioasă, trebuie să profităm din plin, cartea o găsim și mâine, nu pleacă singură nicăieri, mușterii tăi la fel, dar plăpumioara asta albă, rece și pufoasă n-o întâlnești oricând și oriunde, prea am așteptat-o mult! E dar de sus, nu? Hai, ce spui, aprob?

-Aprob, nepoate, de-abia aștept, mâine nu se știe ce va mai fi, să profităm!

-Că bine zici, Răducule, zăpada-i azi, mâine... apă, dacă-și scoate soarele căpșorul printre nori trimitându-și fiicele spre pământ, completă bunică plină de voie bună.

-Adică razele, nu? interveni Bibi. Știam eu că am prieteni de nădejde și nu mă vor lăsa la greu. Pleacă, Linda, pleacă, ți-am zis că nu mai vorbesc cu tine, eu nu uit ușor.

-Ham-ham-ham!

Cățelușa trăgea de pantalonul băiatului, ba-i sărea în brațe, ba-n spate, ba se strecura printre picioarele lui determinându-l să-i vorbească, ba făcea ture-ture de la pat la ușă și invers.

-Iart-o, Bibi, ce știe ea, un biet animal, a greșit! Uită-te la ea cum suferă, sigur îi pare rău! zise bunică cu glas împăciuitor.

-Cum s-o iert, buni, e de iertat? Mi-a ros gheata, dac-ar vedea-o Moș Crăciun și-ar pune mâinile-n cap! Așa am eu grijă de lucruri?

-Lasă, măi Bibi, bine că nu ți-a ros cartea de matematică, mânca și tabla înmulțirii, nu de alta! interveni bunicul râzând pe sub mustață.

-Mai bine-ar fi mâncat-o toată, drept să vă spun... m-a extenuat de tot matematica asta, cine-o fi mai scornit-o pe pământ! Gata, acum știu ce să

(continuare în pag. 48)



Loredana GRAURE

Amorul nu iartă

Amorul nu iartă. Revendică ce este al său: atâtea nume, atâtea vieți, destine, vise, inimi, ființe... Ne întâlnește amăgitorul. Lovește crud, primitiv, fără cuvinte. Zadarnică devine orice apărare în calea acestui cuceritor nemilos. E un păcălici ce cu o privire, cu o sclipire, cu un sunet, cu o mișcare, prin orice simțământ ne aruncă-n jocul său naiv. Prădalnicul ne farmecă, ne amețește, ca prinzându-ne în mrejele sale să îi cunoaștem puterea.

Egoist, amorul ne vrea doar pentru sine. Nu caută să fie înțeles. Îmbracă forme, străbate timpuri, umple spații. Transcende orice dimensiuni pentru a ni se dezvălui. În schimb, noi suntem cei care trăim încercând de multe ori să punem granițe iubirii. În ciuda tuturor piedicilor ea se întâmplă. Nu caută mărire sau belșug. Vrea să ne cunoască. Ne vrea pentru că îi aparținem. Iubirea este deopotrivă război și pace, liniște și furtună, libertate și robire, atât un har divin cât și-un blestem. Apare în mod paradoxal: timid și totuși, îndrăzneț. Devine puternică dar rămâne firavă. Pe cât este de mistuitoare, pe atât este de creatoare. E complicată în simplitatea sa.

Ștrecar, amorul ne poartă pe cărări nebănuite. Îl căutăm adesea fără să știm. Tânjim de dorul de a-l cunoaște. Șăgalnic ne ademenește și din vârtoarea vieții el ne cucerește. E în cea dintâi emoție. E în privirea pe care vrem să o pecetluim și să o ascundem pentru a o avea numai pentru noi. E în glasul pe care îl purtăm ca pe un strigăt mut. E în durerea lacrimilor multe. E în bucuria revederii. E în atingerea oferită și în dar primită. E în limba ce-o vorbim, acest neostenit tălmăci al inimii. E atât în vorbele rostite cât și în cele nerostite; în cuvintele scrise cât și în cele nescrise, căci uneori cuvintele se simt, nu se spun.

Venin dulce e amorul. De-l guști, fie și numai pentru o clipă, devii un rege peste univers. Nebun, dar rege. Căci ce poate fi mai presus de dragostea cea roditoare, jertfelnică, înălțătoare? Datori suntem să prețuim neconținut, sublim, amorul.



(urmare din pag. 47)

fac, bunicule, noi mergem afară, iar pe Linda o băgăm în debara și-i dăm și cartea de matematică, așa am scăpat de tot chinul. Nu e bine, ce zici? întrebă micuțul încântat de propria-i idee.

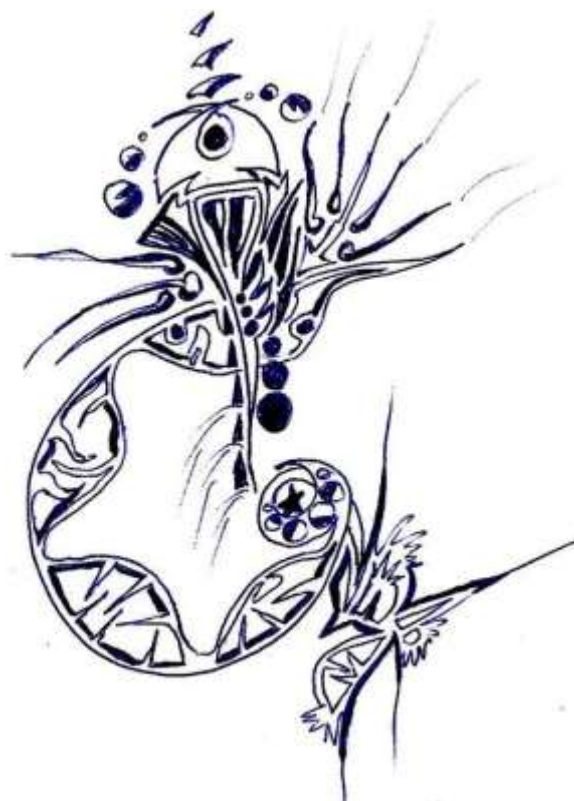
Cum n-ar fi fost imposibil după mintea băiatului, cei doi, bunicul și bunica, se priveau mirați aruncând câte-o ocheadă spre nepot și zâmbeau la gândul că se căptușiseră c-un nepot inteligent, dar ștrecar nevoie mare. Era vizibilă puterea lui creativă, nu ducea lipsă de idei *geniale*, erau chiar mândri de el, dar se tot întrebau când va sosi ziua în care Bibi al lor va deveni un copil model, la fel ca Năsturel, nepotul domnului Brebenel, administratorul blocului, de care Bibi nici nu voia s-audă.

Mototolul ăla, niciodată, dar niciodată să nu mai pomeniți numele lui, așa răspundea când i se amintea de Năsturel, copilul plin de calitate.

-Gata, bunicule, ce mai tura-vura, du-te la boxă, scoate sania și fă-i o revizie! Până atunci se mai îngroașă și plăpumioara și... iu-hu-hu... la săniiș, tatăăă!

Oare cine s-ar fi putut împotrivi planului stabilit de poznașul nepot, care dintr-o privire îi fermeca pe toți. Cum zăpada nu-i ca ploaia, musai trebuia o joacă cu bulgări, sanie, ceva îngerași și neaparat un om de zăpadă.

-Buni, buni, dă-mi, te rog și-un morcov... da, da, și-un fular, să nu înghețe peste noapte! O pălărie? Mai bine un fes...



Camelia OPRÎȚA**Mi-am pus trecutul într-un cuib de iarbă uscată**

Ridic acest nor în memoria
 Florilor căptușite cu brumă
 Care s-au prefăcut în stele de sticlă.
 Mi s-a umplut casa cu toamnă,
 Celelalte anotimpuri au rămas la locul lor.
 Așa că
 Mi-am pus trecutul într-un cuib de iarbă uscată.

Nu pot trăi ca o bucată de piatră,
 S-ar vede munți curgând spontan din mine.
 În afara unui foc lăuntric,
 Aș fi un colț de viață sfărâmată
 Și din acest motiv aș iubi să rămân vie.

Sărutul nu cunoaște tragismul marilor pasiuni
 Și de aceea nu vine atunci când trebuie.
 Prefer să mor în acest vârtej de foc,
 Să ard ca o flacără veșnică pentru el.

Vino în noaptea de cerneală
 Ca un tălmăcitor de vise
 Din șirul veacurilor antice,
 Să nu existe
 Mine,
 Să nu existe
 Tine,
 Nici alte forme care să ne trezească din neant.

Anastacia BUZATU**Toate la locul lor**

mă bate lumina
 în creștetul capului
 aștept să mă suni
 târziu în noapte;
 era să pierd
 trenul vieții
 ce mă poartă-n
 eternitate,
 iar scrumul se prelinge-n
 insalubritatea băii.
 aștept să suni
 privesc lung în oglindă:
 freza parcă-i schimbată,
 ochii nu-s la fel -
 parcă nu mă mai simt eu.
 renasc în miezul nopții
 în timp ce aștept
 să suni,
 iar până să apelezi
 arunc chiștocul,
 scrumul s-a împrăștiat pe jos,
 deschid ușa,
 tot aștept să suni
 și am lăsat în urmă
 lucrurile ce nu trebuie cărate
 în prezent
 viitor și-n
 veșnicie.

Ioana BURGHEL**Iubire**

Iubirea-i doar un fel de alt război
 ce-nalță ruguri peste-ntreaga fire.
 Iubirea mea-i așa, un soi de nemurire
 pe care-am împărțit-o amândoi.

Dar într-o noapte am prins-o cum fura
 din inimă-mi câte-un răzor de stele
 și, cum senin din noi se adăpa
 cu roua dimineților rebele.

Am dus-o atunci la Tribunalul de Cicori
 s-o judece toți macii de câmpie
 Și, n-am pierdut decât un „of,, de flori
 când am decis să îți rămână ție.

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ**Culorile toamnei**

Aș vrea să-mi pun pe trup
 Culorile toamnei.
 Pe chip să-mi prind
 Din florile pământului,
 Ce va modela mirosul
 Spre îndrăgostiții
 Evadați în noaptea lor comună
 Picurând liniște în sărut.
 Pe trup aș vrea să-mi pun
 O rochie fluidă din frunze,
 De frunze și fluturi portocalii
 O eșarfă care să-mi învăluie
 Iubirea închinată cerului.

Maria BOIA**Ultima zi**

devenisem ultima zi a mea
 câte-o neoprire mă prindea de picioare
 alunecam în trecut pe-un sunet de coasă
 hălăduind a flori de câmp.
 în ochiul drept te-am scos din sărite
 diluviu de lacrimi vâsleai nocturn
 cu aripile cicatrizate la margini
 mă șterg de cerneală, o las deoparte
 și de alta a ființei mele
 te subliniez în coșul pieptului viu. Viu.
 hăbăucă lumina ta încearcă să-mi scape
 ca și când semnul trupului descărnat
 încheie o mângâiere în foame,
 câte-o rază ieșită din rând
 la a nu știu câta pagină
 în parfumul rescrierii de a fi
 devine ultima neoprire a zilei.





Dorina STOICA

Miniaturi poetice

*
Ghemuit într-o gutuie
se-ngălbenește timpul.
*
Cumpăna fântânii
lift între două ceruri.
*
Prin fereastra rugăciunii,
Dumnezeu mă privește blând.
*
La micul dejun
întind visele pe pâine și mușc.
*
Dumnezeu atinge o inimă,
ca și cum ar atinge cu mâna o apă.
*
Un fel de față nevăzită a Lunii,
moartea.
*
Mi s-a făcut dor de zâmbetul mamei,
de poarta bunicii, de hora din deal.
*
Sufletul, un copil
ce nu se poate opri din plâns.
*
Oamenii se mint între ei.
Doar oglinzile spun adevărul.
*
Într-o poșetă am găsit
un zâmbet sincer și o batistă
cu miros de vacanță.
*
Mușca din mădul oprit până ce
i se strepezeau toate duminicile.
*
În dimineața asta de primăvară
întârziată, vântul a zburlit
părul încărunțit al timpurlui.
*
Spre dimineață îmi era frig.
Am tras un colț de răsărit peste mine și am
adormit.
*
Întinde-ți mâinile spre sus!
Cât poate melcul zbura
atât ți-e urcușul.

*
Frunze ruginii, galben aurii,
trecerea timpului, pe fața
pământului.
*
Aveam atâta mândrie,
încât mă învârteam zilnic
până amețeam, într-un cerc
în mijlocul căruia eram eu!
*
Aștept să-mi ia cineva nevăzut
mâna și să scrie cu ea.
*
După fiecare noapte de nesomn,
mă ridic din pat, pornesc
spre o nouă zi spunând:
"bună dimineața", nimicului.
*
Sunt un fel de arbore
cu rădăcinile înfipte în cer.
*
Tăcerea din cimitir
este alcătuită din amintiri.
*
Duhovnicul mi-a ghicit în lacrimi,
canoanele începute dar neterminate.
*
Caietele în care am scris
aproape zilnic își amintesc
toată viața mea.
*
Acolo,
în satul de la poalele codrului,
copilăria ne așteaptă
ca să terminăm jocul.
*
Încărunțise părul mamei,
precum zăpezile de altădată.
*
Tolăniți pe șifonier
trollerul și motanul adună praf.
Lokdown.
*
Dinspre omenesc spre divin
și atât de greu dinspre
divin spre omenesc!
Nevoință.
*
Nenumărate cuvinte șoptesc
buzele arse de foamă și sete.
Rugăciune
*
Stele ce sclipesc în apa adunată
în urmele lăsate de pașii tăi.
Trecut.
*
Argint lămurit în foc,
lămurit de șapte ori,
de șaptezeci de ori câte șapte.
Judecată dreaptă.

(continuare în pag. 51)

*

Între răsărit și asfințit
ca un sâmbure,
noaptea

*

Stăteam ghemuită
înlăuntrul timpului
iar acesta îmi rămânea strâmt.
Creșteam

*

Frunzărind arămiu
o zi în pădure.
Toamnă.

*

Dulceața din faguri-de-albine,
frumusețe transformată în gust.
Miere.

*

Greerii ciobesc înserarea,
timpul se furișează prin nuci.
Toamnă.

*

Efemerul așezat pe floare,
eternitate de-o singură zi,
fluturile.

*

Din înaltul ochiului cădea,
asemenea unui corăbii
ce se scufunda,
o lacrimă cristalină, grea.

*

Mă trezeam în fiecare dimineață
cu speranța că am primit
perechea de aripi promise.
Gândul o închipuia pe mama,
ce mă naștea din nou
și mă înfășa strâns.

*

Când ai plecat
umbra ți-a rămas în oglindă.
Umbra mirosea a nuntă!

*

Viața, un șir lung de cuvinte.
Dincolo de cuvinte e Cerul.

*

Fețele pâinii ca fețele Lunii.

*

În pădure, tandru vântul,
ciufulea frunzișul copacilor.

*

Mulțimi de oameni iar
Dumnezeu atât de singur!

*

Sunt umbra mamei.
O umbra subțire, zgribulită de frig.

*

În fiecare seară mă spăl pe cap
de toate migrenele și pe dinți
de toate răutățile.

*

În copilărie uneori la cină,
aveam pe masă doar
pătrățelele de pe mușama.

*

Fie pânea cât de rea
Semnul cruci-l fac pe ea
și-o mănânc, în țara mea!

*

Oamenii vin pe pământ și pleacă.
În urma lor rămân o mulțime
de haine atârinate pe cuiere
și o mulțime de cuvinte.



Radu BOTIȘ

Să fiți liberi ...

(poezie manifest)

Grea încercare, **Doamne**, peste țară
Se abate ca un uragan,
Neamul, parcă, e sortit să piară
Neamul nostru, încă, **suveran.**

Norii de badjocură s-au strâns
Tot mai grei pe fruntea națiunii,
Lacrimile anilor, greu plâns
Răscolesc **din adormiri** străbunii.

Șoaptele **Carpatilor** tăcuți
Răzbat **pretutindeni a trezvie,**
lernile și-au înfiat pruncuți
Trimițând părinți în **priegie.**

Solii vremii au ajuns la Râm
Scrijelind iar petic de țărână,
Doar poezii aduc pe caldarâm
Vuiet de cuvinte ce fărâcă.

Noaptea **nu-și** regăsesc tăcerea
Scuzele nu-s **mofhuri de moment,**
Ducă-se-n pustietăți **durerea**
Și **ceasul** neputinței **din prezent.**

Piară-n hăuri gânditori prădalnici
Javre chibzuite-ntru măcel,
Minți șirete, **suflete de jalnici**
Hămesiți **cu jind ascuns, rebel.**

Să fiți **liberi**, nu vă fie frică
Chipul lui Hristos este în voi,
Numai fruntea care se ridică
Ochii să privească-i lasă, amândoi.

.....
Să fiți **liberi**, nu vă fie frică
Chipul lui Hristos este în voi.





Natalia Aida POP

Poetica fără cenzură de iubire

"Poezia mea este un labirint
eliberat de idolii mentali"

Iată mărturisirea onestă și extrem de incitantă aflată pe coperta a patra a volumului "Poetica" de Eduard Dorneanu.

Acum ceva vreme am fost atrasă de coperta albă, de o simplitate discretă și elegantă a acestui volum de poeme apărut în luna decembrie 2021 la editura Eikon, iar rândurile de față s-au născut din sincera dorință de înțelegere superioară de inimă și de minte a mesajului poetic transmis în cele 83 de pagini cuprinse între copertile cărții.

Într-adevar, lectura poemelor mi-a prilejuit o plăcută și surprinzătoare redescoperire a eului liric în versuri care interferează în ritm cartezian între imagini inedite și incantații magice de iubire, exprimate într-un limbaj poetic aparte, viu, nou, care înveșmântează ideea în cuvinte nou-născute, nemairoștite încă, în construcții, alăturări semantice și o versificație absolut inedite, de negăsit nicăieri, în culori serafice, ofilite ori carnale, greu de egalat, adică într-un registru tipic dornenian. Versurile acestui volum te aruncă cu lăcomie într-un spațiu și timp pline de erotism, în inefabilul cărora vibrează femeia, femeia, văzută și percepută într-un spectru universal: divinitate, icoană, mamă, fată "neîncepută", femeia "lacomă", "înger ascuns", femeia dorită, iubită, adorată, zeiță, de aici, de aieva sau de dincolo de mormânt, o căutare disperată și febrilă a eternului feminin "în naștere/ în ardere/ în rug", o corabie "din care "nimeni nu caută salvare, ci își oferă trupul pentru a spori/cenușa veșniciei", femeia "ofrandă cu gust de ambrozie și vin migdalat". Cu o sensibilitate de mare finețe, poetul Eduard Dorneanu dezvăluie și învăluie în magia cuvintelor alte multiple fațete ale femeii, ca stăpân și supus deopotrivă al ei, femeia-creuzet al iubirii, femeia-catedrală, femeia-altar, femeia-muză. Amintesc numele celor două muze-femei, Ioana și Valentina, evocate în mai multe poeme, dintre care nominalizez pe cel mai frumos, cu adevărat înălțător cât un imn liturgic numit "Înălțare", închinat Ioanei, după moarte căreia, poetul află că "dragostea adevărată" e "floare de șanț și bob de strugure/ păstrat în chivotul mărturisirii. În "Scrisoare pentru Valentina" considerată de poet "cea mai frumoasă zeiță" descoperi deopotrivă și "cel mai frumos loc din univers", sacralizat prin



prezenta mamei și a iubitei.

Prin raportare la celelalte volume de poezie "Sacra erotica" (Tracus Arte, 2015) și "Sublimare" (Eikon, 2017), remarcăm un crescendo la nivelul trăirilor, o explozie a ineditului, o continuare a fiorului într-o curgere asemeni unui șuvoi viu de apă devenită firul roșu, ingenu, incandescent și răscolitor al iubirii, o căutare disperată a semnelor iubirii, trecând de la emoțional la pasional, la un nivel de vibrație mai înalt. Paradigma labirintică a iubirii devine un ecou exprimat sonor printr-un amalgam tulburător de sunete, țipete, cântec "oftat", în ritmuri de "doom" sau rock sugerate de chipul "mesianic" al lui Kurt Cobain, în culori și cuvinte exotice, într-o fermecătoare renaștere, regăsire și consumare a iubirii în diacronia timpurilor, împletită în mod acut cu o restrângere și o extensie dincolo de "albastru" a orizonturilor sale. Eliberată de constrângerile mentale, de simțuri și sentimente contingente, iubirea izbucnește vulcanic, cu putere, cu foc, dorință, durere, speranță și nerăbdare cu "gemete și tremur rușinat" care "coboară și urcă/în ecou rotund/și iubire/infinită". Între femeie, bărbat și iubire există o conexiune magică, o ardere, un fior, împletind cele trei planuri de manifestare: fizic, energetic, astral, cu nuanțe extrem de sensibile a mai multor feluri de iubire cum ar fi: iubirea tandră, romantică, sfașietoare, răvășitoare, sacră, idolatri-zantă, mistuitoare, carnală, senzorială, senzitivă, iubirea ofrandă. Poemele au prin structură, construcții poetice și ritm un parfum aparte, putred și proaspăt în același timp, penetrant, subtil și mistic în linia "Cântării Cântărilor", cea a vechilor trubaduri sau a sonetelor lui Petrarca și Shakespeare,

(continuare în pag. 53)

evocând subtil un iz inconfundabil al zapezilor "d'antan", mult sporite prin puterea de sugestibilitate, de esențializare a titlurilor, care te atrag ca un magnet într-un câmp vibrațional de largă și înaltă frecvență: vizual "Albastru precaut", "Privesc printre degete", "Miercurea cenușii"; auditiv "Nu se aude", "Cântec de schimbătoare a culorilor"; orgasmic "Coregasm", meditativ-incantatoriu "Tukdam", "Mantră vulgară", "Dincolo de albastru", "Libație lustrală"; numeric "49", "Patru flori de cactus", "Optzeci și trei de binecuvântări", "Șaisprezece trandafiri"; autumnal "Toamnă", "Îmbrățișare de toamnă", "Toamna la Mălini"; astral "Înălțare", "Blanț karmic". Spațialitatea universală a acestui biocâmp poetic vibrațional este conturată discret de repere nelămurite: "departe", "la hotarul de miază-noapte al așteptării", "la hotarul de miază-zi a chemării", "dincolo de orizontul motivațional"; citadine: "la ieșirea din Fălticeni", "printre câini flămânzi și haini"; în perimetrul obișnuit, habitațional: "în grădină", "lângă vișinii marko și sasha"; americane: "pe câmpul otrăvit din towton", "pe terenul inundat cu sânge și apă clorată/ Al stadionului solitudine din belfast" sau distinctiv "in fide salus" și "balineum fides" dar, indubitabil, Mălini rămâne locul de referință fundamental a arderii în iubirea-rug "casă și loc de rugăciune", un Genius loci moștenit "pământul Dornenilor", hrănitor, înălțător, protector și atemporal.

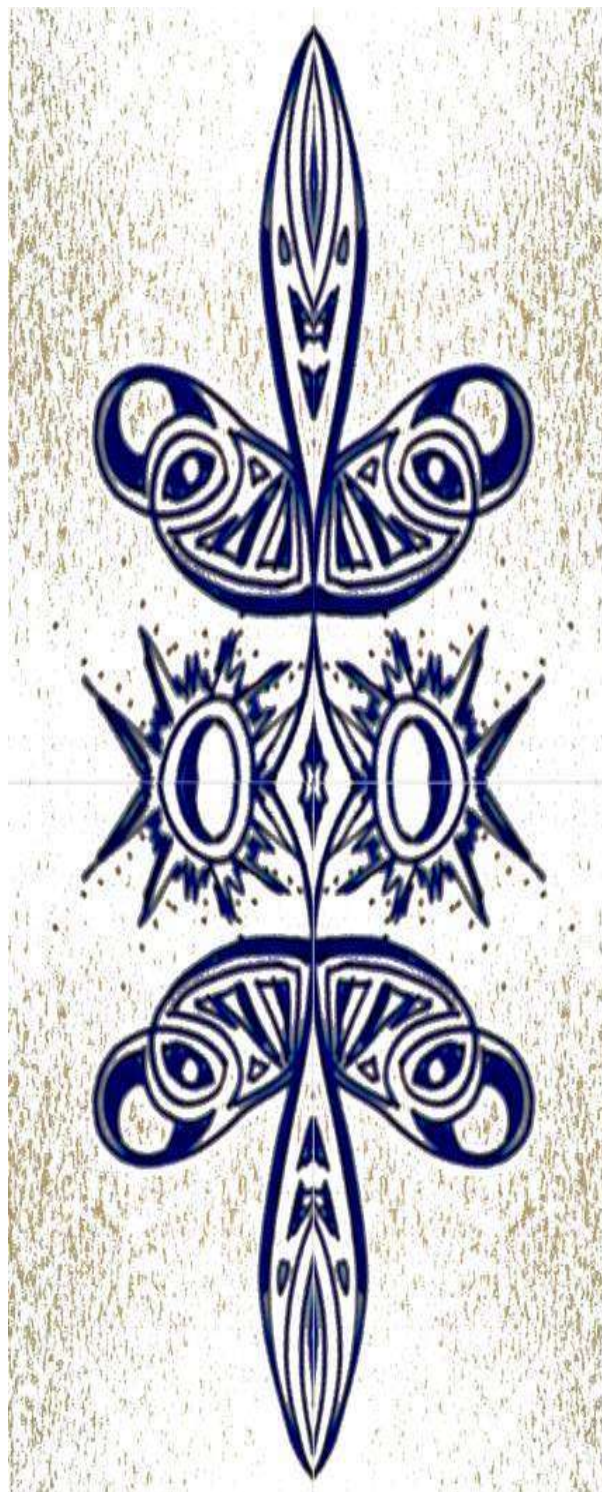
Poet al simbolisticii, modern, Eduard Dorneanu, transpune relația dintre iubiți, fratele înger, fratele om sau frații pomi, din planul trăirii în plan creativ-conceptual, împletind în mod cu totul original tema creației poetice cu cea a naturii și a iubirii: " ...amintirile noastre/ sunt metafore născute în așternuturi/ De apă vie", "...fiecare cuvânt are îngerul lui/ la fel ca oamenii/ la fel ca norii/ la fel ca paturile în care nasc mame muribunde/ întru slava și uitarea/ celui nemângâiat", "să poată urla poezii asemenea câinilor nemâncăți/ și urlatul lor să nască poeme/ mai tinere ca apele de sub pleoape/ la fiecare atingere albastră", " ...și carnea noastră va cânta împreună cu albul/ lunii/ cu ochii închiși/ pentru că semnul meu de dragoste/ arde peste toate semnele lumii/în veci.", "Versurile poemelor sunt tot mai lungi/ iar cuvintele ard până la sfârșitul îmbrățișării". Expresivitatea limbajului, construcțiile semantice și metaforice din "Poetica" sunt absolut inedite și surprinzătoare: "icoană intermediară", "canibalismul apostolic", "iubirea prezumată", "nisip ambrozic", "foc aromat", "câmp erotic-infracțional", "magma clepsidrei", "glasul celui Veșnic Viu", "inimile de rezervă", "o combinație cabalistică aparte", "seraiul lacrimilor" etc., sporită de accente verlainiene: "toamna și vântul îmi împart trupul/în poeme albastre/ fără de sfârșit/ fără de sfârșit".

Versurile din "Poetica" lui Eduard Dorneanu induc un fior vibrațional de o franchețe nedisimulată a trăirilor, prin regasirea androginală în plenitudinea iubirii autentice, acreditându-mi ideea că, deși noi oamenii suntem prin naștere amanetați morții, sufletul nostru se poate salva în eternitate prin iubire. De aceea, o citire din perspectivă feminină a poemelor mi-a permis să descopăr un adevăr profund, esențial și anume, că reușesc să mă regăsesc plenar în toate ipostazele femeii și în manifestări ale iubirii deslușite între copertile cărții, mai mult, că toate acele femei se reflectă, trăind aici și acum



în mine, Eduard Dorneanu oferind prin această apariție editorială o poezie erotică aparte, sacralizantă, dureros de frumoasă.

Decriptat, în ansamblul său, mesajul poetic al acestui volum mă conduce cu gândul că avem de-a face cu o Ars poetica contemporană despre cum să iubești femeia în multiplele ei ipostaze, total, fără cenzura de iubire "dincolo de fior", până când "Aerul arde asemeni unei metafore/ care trece prin flacără și rug".





Diana TRANDAFIR

ÎN ȚESĂTURA NIMICULUI

chiar dacă îmi dau seama
că alunec printre închipuiri
n-ar putea fi în alt fel

Singurătatea mă apasă ca o piatră de moară
dar înțeleg bine
că liniștea se află acolo
doar pentru mine
Agrafele o prind de eșarfă
astfel încât
îmi zgârie dinadins pielea gâtului

Visez de la un timp
că trăiesc pe un pervaz de fereastră
de unde se zăresc undeva
plopii
Îi urmăresc îndelung cu privirea
atunci
când se numără singuri

Nu cred că în țesătura fermă a zilei
voi avea parte
de ceva pe măsură

IARNA

ți se întâmplă să uiți
ți se întâmplă chiar să-ți rupi degetele
cum se frâng vreascurile

Cândva erai o filomelă zglobie
incendiau în tine imperii
iar cu limbile de metal ale ceasurilor
întorceai din când în când
câte o clătită flambată

e frig
nouă cercuri de metal
ți se clădesc peste piept
și totuși dansul tău pietrificat
mută scândurile

PRIVIREA

cu un ochi privesc oamenii
care se scutură de îndoială
sub prisosul întrebărilor
cu alt ochi văd întunericul

culcușit în blana pisicii
Nu mă pot agăța de liane
compasiunea nu-mi dă voie
să mă dezlipesc de pământ

Copiii se joacă mai departe
cinstitul joc de-a mijoarca
iar eu ies din toate acestea
ca dintr-o oglindă întoarsă
Pe câmpurile minate
numai dureri

AMINTIRE DIN LABIRINT

traversând parcul pustiu
amiaza a ascuns norii-n iarbă
iată-l a și apărut
îngerul de celofan
îți controlează mâinile să fie curate
le ascunzi la spate
La o lungime de braț - vidul
ca să nu se zărească
îți ascunzi în pumni inima

Mirosul de lavandă
a inundat aleea cu dale de ceață
Îngerul bate din pleoape
te ocolește cu îndemânare
se învârtește
se rotește
se grăbește
să ajungă la semafor unde
trei culori înlocuiesc
numătoarea efectelor

dacă tot a venit
n-ai de ce să te plângi
De ce să te certe
dacă poate să ierte

prinse de obrazul tău
strălucind
îi stau aripile

MIMETISM

vom împărți covrigi cu sare la cină
o să-mi povestești puțin despre vreme
vom privi din balconul plin cu mușcate
un turn gotic înalt

Îmi vei spune apoi că ochii mei sunt
doi sori abia ieșiți din captivitate
ce vor să intre împreună cu tine
în înserare
poate în noapte

ca într-o cursă a vânătorii
îmi vei întinde o mână
așa cum veleitarii poezii aștern ecuații
ce nu sunt altceva decât poezii
parțial camuflate

Nesperând mai nimic
îmi voi lăcui cu privirea ta
ridurile

(continuare în pag. 56)



Arsenie AUGUSTIN

Îngemănate cu aura tristă a lunii;
 Aici totul se cerne
 Ca-n sitele unei mori la izvor.
 Sunt lacrimi nocturne încarnate
 Brodate pe marginea fierului,
 Albastrul clepsidrei legate sub tainele
 Unei mâini nevăzute
 Se topește plătând în inimi de piatră.
 Caldă se-adună simțirea eternei,
 Absentei morți cu falange de jar.
 Și picură cioburi de cer
 Zeul ascuns dincolo de lut...

Și e tăcut din nou pe creasta
 Aceea mângâiată de furtuni răzlețe...
 Lumina intră prin obtuze fante,
 În flăcări se preface gândul mut
 Când tainele și-nchid
 Eliberarea în capsule reci de noapte.
 La poalele pustului se ivesc iarăși
 Mii de-armonii întinse parcă
 De sfoara unui clopot negru...
 Mijesc livide
 Pe tâmpla celui ce își pleacă
 Genunchii în penumbra flamei
 Din altă lume stihuri albe
 Tot îngânând iradierile lăptoase
 Purtate-n zborul lor
 De îngeri mari cu răsufări de sticlă.

Se depletec în gura nopții
 Trăiri metalice absente până ieri
 Și nu avem decât fâșii de humă
 Să-mpreunăm tăcutul timp
 Cu ostenita răsufare a mirării.
 E înghețată iar
 Sămânța iubirii de înalt,
 Stă nemișcată aripa, legată
 De-o umbră cu veșmânt de foc...
 Ea ar zbura dar suflă
 Un of străpuns cu mii de-alice
 Vânănd și ultima lumină din ascuns.
 De-aceea am să cad până la urmă,
 Să mă prefac în sunet
 Ce cântă-n pietre și surâde-n flori.

Un ochi de metal, altul de ceară
 Privesc salturi ce sumbru
 Coboară peste aromele serii.
 Tăceri și fluturi, umbre

Pune trei noduri luminii
 Ce-și coboară cadența peste orizontul
 Lunii cuibărite-n adâncul
 Noptii cu neliniști de fier.
 Vezi umbrele
 Încolăcite pe meterezele ultimului
 Răsunet al tăcerii?
 Ele sunt mesagerele resemnării
 Cu care încă privești cercul
 Închis de stihurile vieții...
 Caută-ți rana primită în joaca de-a zborul,
 Îngrijește-o, spal-o cu vin
 De arțar.
 Prin ea intră, stăpână, suirea
 Sau atingerea vântului
 Cu gust de poem.

Estuarul e gol. Lumini scorjite de ploaie
 Se joacă sub aerul rece
 Și crud al tăcerii.
 Atingerea frigului s-a strecurat
 Să-mi întindă armoniile uitate
 La-ntretăieri de cuvinte.
 Fug răni și se-ascund în umbrele
 Țintuite pe ziduri iar zborul
 Înfiripat odată cu moartea își adună
 Talazurile mereu calde în inimă.
 Nu vorbesc nimănui despre vântul
 Ce-și leagă exilul
 De trecerea nopților albe,
 Nici despre vela ridicată cu jertfă
 De îngerul ud și nebun al căderii.
 Ultimul pas e iubirea
 Tocită pe trepte în vechile locuri
 Unde-au sunat clipe de sânge.

(continuare în pag. 56)

Când tăcerea curge lavă de noapte
 Gesturi discrete suflă
 Urnind clepsidra cu clipe-scânteii.
 Înăuntru sunt ancore vii de carne și sânge,
 Pieptul îmi sună pe-ascuns
 A drum frânt
 A uitare și moarte.
 Nici când lanțul n-a suspinat cu putere
 La aprinderea cerului
 Nici țărâna n-a scos torente de plumb.
 Piscurile trufașe ale mării sunt scuturi
 Focul lor umed răscolesc mădulare
 Iar lumina născută
 Din zbor clar și aprins se ridică
 Odată cu mâinile-rugi ale gheții.
 Cuvintele cad, pălesc între ceasuri
 De trezvie și cânt.

la aminte, îmi spuneai,
 Că te-au străpuns zorile ca o săgeată
 Plină de veninul albastru ce curge
 Din cupele trecute-ale nopții...
 Îți schimbă aura dulce în care porți
 Seva tăcută a bucuriei...
 Din ea adăpi îngerii cu murmur de sticlă
 Pui înălțimii chemare terestră
 Și tainelor le dai aripi
 Aidoma cuvântului plâns pe culmile vremii.
 Sub buza zborului de ceară
 Țeși uscăciuni și armonii de lut
 Te-atingi de solitudine și moarte
 Cu deget fin scriind în trupul răcoros al cărnii
 Când țipete din cercul tău lumesc,
 Când întrebări cu glas și lung veșmânt
 De har, de cer încununat.



ROTUNJIREA PĂSĂRILOR PE CER

nimic nu are mai puțin adevăr
 decât oboseala
 – face ca o ghiulea de plumb sufletul
 Lumina arsă a decojit de tot luna
 și marea adormită în propriile brațe
 Tamburine și cobze
 cobze și tamburine
 în surdină le aud
 tot mereu
 am urmărit cu privirea cum
 fulgii de lumină
 alergau după spuma din valuri
 pentru că fulgii și stropii de mare
 erau frați de lapte

Acum
 pescărușii fostelor stafii
 fostelor renunțări fostei vieți
 mânați de foame toacă-n mine
 carnea dulce de scoică

Îmi ating gleznele
 ca pe lujerele unei plante
 înfiată de ape

CURAJ

cât de firesc se poate derula
 un război
 Erai soldatul adevărului
 care vorbea despre mine la persoana a
 treia
 Erai scut pentru imperfecțiunile
 și nălucirile mele
 Adunaseși pe călcâi praf de glorie
 fără să faci mai nimic
 poate doar aruncând o privire
 Erai culegătorul de paie
 care construia fir cu fir o căpiță
 la umbra căreia
 făptura mea ți-ar fi dat dezlegare

Ca să nu-ți simt atingerea
 ai evadat pe-acel câmp
 printre umbrele noastre din somn
 și într-o încălțire cu sine
 ai montat flori de in
 în mecanismul ciudat cu rulmenți
 filamente și pârgii

Întâmplările timpului și
 cartea de catifea cu parfumul său
 știut
 prea dulceag
 continuă să mă poarte
 pe brațe



Petre RĂU

NECUVINTELE DIN CUVINTE (partea I)

Un poet își trăiește viața folosind cuvinte, de regulă cuvintele scrise. El nu folosește cuvintele la modul obișnuit, la fel cum o face, de pildă, un istoric care-și scrie o lucrare, sau un medic ce-și scrie propria experiență într-o lucrare științifică sau un diplomat care și-a pregătit un discurs. Poetul folosește cuvintele pentru a îmbrăca într-o mantie nouă, originală, *inefabilul*, pentru a spune lucruri cum n-au mai fost spuse niciodată de nimeni, vrând cu ele să provoace emoția celor care vin în contact cu creația sa.

Inefabilul este ceva ce nu poate fi explicat, exprimat și deslușit complet în cuvinte. El se află la granița dintre gândirea în imagini și gândirea în noțiuni. Intuind fiecare dintre noi dificultățile uneori destul de complexe și imprezibile pe care le simțim atunci când ne întâlnim cu inefabilul, ne putem pune firesc întrebarea: cum altfel să fie comunicat inefabilul dacă nu prin cuvintele poetului?

Scriitorii știu bine însă că atunci când scrii și treci prin filtrul tău interior cuvintele pe care le așterni începi de fapt să-ți așterni sufletul care, prin cuvinte așezate, speră să fie al tuturor.

Se cunosc până acum numeroase încercări de a da o definiție poeziei. Cum era de așteptat, unele au fost într-atât de banale și absurde, încât s-a renunțat repede la ele. Despre altele se crede însă că s-au apropiat mult de adevăr, dovadă că azi sunt folosite și repetate în diferite ocazii. Dar încă nu există până acum o definiție a poeziei, una definitivă, cu care să cadă de acord toată lumea.

Unii spun că poezia ar fi un limbaj cu totul aparte, dar nu fac asta fără să se explice și să adauge că de fapt este o formă de exprimare a esenței ființei noastre. Alții, mai îndrăzneți, de fapt mai poeți, spun că ar fi un limbaj mai aproape de cel pe care îl vorbeau cândva zeii, așa cum se spunea în antichitate.

Se mai crede uneori că poezia nu este numai literatură: „Dacă ne putem imagina că literatura este un codru frumos într-o dimineață de vară, poezia este acel abur ceresc care emană din acești codri, aspiră spre înălțimi și are legături nevăzute cu matematicile cosmice și cu legile armoniei universale” (3).

Însuși Nichita Stănescu spunea că: "Poezia este o tensiune semantică spre un cuvânt care nu există, pe care nu l-a găsit. Poetul creează semantica unui cuvânt care nu există. Semantica precede cuvântul. Poezia nu rezidă din propriile sale cuvinte. Poezia folosește cuvintele din disperare"¹.

Pentru a ne da seama cât de dificil este, dacă nu chiar imposibil, să încerci să definești poezia, ar trebui poate să trecem în revistă încercările complexe pe care însuși



Nichita le-a făcut de-a lungul întregii sale cariere poetice.

Nichita ajunge la concluzia că poezia este mai presus de limbaj și de orice metaforă, că este un metalimbaj și nu o simplă actualizare a limbii, că de fapt este ea însăși o limbă aparte.

Ceea ce el numește „vers sublim” este sinteza unui efort de gândire de-o viață, sinteza dintre intuiția și experiența care se pun în lumină una pe alta, amândouă la fel de profunde. De pildă, Nichita considera “Nu credeam să-nvăț a muri vreodată” ca fiind versul cel mai frumos al limbii române.

În evoluția creației sale lirice, Nichita s-a prezentat în mai multe ipostaze. Inițial, ne spunea că poezia este trăire, deci este mai presus de cuvânt. Universul său liric este marcat la început de o stare de bucurie a descoperirii de sine, a fascinantului spectacol al lumii din care s-ar putea inspira pe teme și motive precum copilăria, momentele luminoase ale zilei și ale ființei, revelația iubirii ș.a., iar imagistica s-ar alimenta din puritatea lucrurilor și ființelor, de zbor, de transparentă. Dar va ajunge să atingă și o tulburătoare expansiune a propriei existențe percepută prin prospețimea simțurilor și energiei sale tinerești. Factura poeziei este una metaforică și lasă loc cuvintelor să zboare, mai degrabă decât să ardă. Este poezia ce caracterizează primele două volume: “Sensul iubirii” [01], „O viziune a sentimentelor” [02].

Începând cu volumul „Dreptul la timp” [03], Nichita Stănescu devine un poet care se definește prin el însuși. În primul rând se aventurează în căutarea cuvintelor care exprimă adevărul, conștiință fiind că acel adevăr este chiar adevărul poeziei.

(continuare în pag. 58)

Practic, poetul caută, într-un alt mod de a scrie, realitatea sufletului, considerată a fi mereu proprie poeziei. Volumul este considerat ca fiind un fel de trecere spre a doua etapă a creației sale. Aici întâlnim revelația timpului și ruptura tragică a sinelui prin sciziunea suflet-trup și limitele ontologice ale existenței. Etapa a doua va fi caracterizată în special prin volumele „11elegii” [04], „Roșu vertical” [05], „Oul și sfera” [06], „Laus Ptolemaei” [07], „Necuvintele” [08], „În dulcele stil clasic” [10], „Măreția frigului” [12], etapă în care conceptele, spune criticul și istoricul literar Eugen Simion, „își caută noi învelișuri lirice”. Întâlnim o impresionantă înnoire și diversificare tematică și stilistică.

În această etapă se insistă asupra condiției creatorului și a poeziei, văzute ca o pereche ideală gânditor-operă. Matematica, pe lângă poezie, apare și ea drept cale de cunoaștere a universului.

Dar, odată cu parodia și intertextualitatea în poezia sa ludică, apare și neîncrederea poetului în cuvinte, generată în primul rând de constatarea că poezia, ca „vorbire” despre o stare de spirit, nu se poate constitui într-o oglindă fidelă respectivei stări ființiale.

De exemplu, în „*Matematica s-o fi scriind cu cifre / dar poezia nu se scrie cu cuvinte*”, poetul discreditează cuvintele care, prin statutul lor referențial se aseamănă întru totul cifrelor. Apelul la necuvânt este impus, așadar, de nemulțumirea poetului în ceea ce privește neputința cuvintelor de a sluji poezia ca stare a ființei, în dependența lor de propria semnificație și de regulile coercitive ale gramaticii.

Acum, pe măsură ce poetul admite că procesul cunoașterii nu are doar aspecte fizice, ci și metafizice, el caută și alte „semne” decât cuvintele, pentru a întrupa acest tip de cunoaștere. A ajuns astfel la conceptul de „necuvinte”.

Despre „necuvinte”, însă, vom discuta mai în detaliu în cele ce vor urma.

Cea de a treia etapă a poeziei stănesciene începe cu „Epica magna” [13], unde poezia devine de fapt „epică”, înțelegând prin poezie exaltarea legii, iar prin epică „exaltarea întâmplării” cum ne explică criticul și istoricul literar Ioana Em. Petrescu. Dar dispoziția ludică întâlnită la poet în etapa anterioară dispare și se petrec ample desfășurări cerebrale ale discursului. De fapt, această etapă este definită mai bine de volumele „Opere imperfecte” [14] și „Noduri și semne” [15] și se caracterizează prin meditații grave, tema morții și a timpului, schimbarea concepției despre arta poetică.

Trebuie luat în considerare faptul evident că între etapele descrise mai sus nu sunt delimitări certe sau granițe ferme. Se înțelege că poetul, ca spirit inovator de excepție, a profitat din plin de toate drepturile conferite de unele anticipări sau reveniri în creația sa poetică.

Așadar, poezia lui Nichita Stănescu cunoaște o evoluție pe care am putea-o recunoaște din cronologia operei sale lirice. Ea s-ar putea rezuma² astfel: pornește de la poezia cu specific adolescentin cu o poetică a visării și a transparenței, cu elemente specifice adolescenței. Apoi se angajează în expunerea unei imagini inedite a iubirii, privită ca stare de boală a trupului, cu viziuni despre ardeura cosmosului asemănătoare cu viziunea eminesciană

din „Scrisoarea I”. Continuă cu o schimbare a tonalității introducând în poezia sa ideea morții, prin concepția că ființa este unică în timp ce neființa este veșnică și îmbracă tema creației și a dragostei în haine mitice în care eul liric se dovedește a fi mai puternic decât divinitatea. Trece apoi la elegiac și oferă o operă foarte apreciată și unitară în sens filosofic. Contemplarea meditativă asupra existenței își spune cuvântul în poeziile următoare. Urmează apoi ilustrarea condiției elegiace a omului unde cântecul de iubire se transformă într-un plâns existențial. Prin următorul pas devine emblematic pentru „criza de identitate” identificată ca o criză a cunoașterii raportului dintre universul din noi și cel în care trăim, dar mai ales pentru că eul liric vede cuvintele așa cum alții văd ideile. Întrebările chinătoare izvorâte din frumusețile matematicii încep apoi să-l frământă pe poet din ce în ce mai mult, ceea ce-l determină să le îmbrățișeze în poezia sa cu multă voință și sinceritate. Apoi trece într-un sentimentalism romantic prin poezii încărcate de tandrețe, candoare și ingenuitate. Se reaprinde în poet filosofia timpului și începe să-i dedice multe poeme meditative. Ajunge astfel să explodeze într-o diversitate de teme și motive, folosind elemente care exprimă valori din cugetare și din principii de viață. O temă specială, cea a obiectelor imperfecte, îndreaptă condeiul poetului spre noi viziuni conceptuale. Către final încep confesiunile și căutările spre și despre absolut.

Poetul caută cu febrilitate cuvântul pereche și atunci când truda lui nu se împlinește, îl lasă singur pentru a-și arăta adevărata plenitudine a singurătății depline. Și cuvintele singure au forța lor, uneori peste limitele așteptărilor noastre, deși ele, cuvintele, au fost construite ca să fie alătura de altele pentru a-și exprima vigoarea. Dar una înseamnă pentru noi un cuvânt singur, de exemplu, cel care dă numele conceptului și ne îndeamnă spre variantele sale semantice, și alta e ca acel cuvânt singur să stea undeva într-o poezie, fie chiar pe primul sau pe ultimul loc. El va îmbrăca alte haine în poezie, nu va însemna niciodată ce ne spune conceptul ca atare și nici nu pot avea vreo influență având alături și alte cuvinte pereche. El își va exprima forța rotunjind ideatica sugerată de întregul poem, așadar, chiar dacă e singur, va depinde de orice alt cuvânt din acel poem. Cuvântul singur în natura sa inițială poate fi asociat cu un sunet gol. În poezie, însă, el se încarcă precum o armă ce stă gata să explodeze.

Nichita ne spunea la începutul carierei sale poetice că poezia este trăire, deci este mai presus de cuvânt.

Iată cum se pot contopi lucrurile și ființele, cum se pot suprapune până la confuzie datorită unor cuvinte meșteșugite. Exemplul meu, luat din „Respirări” (din „Acel ceva dintre aripa și aer”), este povestit chiar de Nichita: „Prietenul meu de o viață, poetul Grigore Hagiu, cu infinita lui timiditate, mi-a spus două, trei vorbe despre cutremurul care ne-a

(continuare în pag. 59)

îndoliat țara (cutremurul din 4 martie 1977, n.a.). Nu pot să-i reproduc întocmai cuvintele, dar sensul confesiunii lui pot să-l spun întocmai. Mi-a zis: «leșisem desculț pe pământ și m-am ținut de copac. Copacul se ținea de mine și eu de el. Amândorura ni se făcuse frică».

Nichita mai adaugă aici și mirarea sa legată de vorbele poetului: "Tristă comunicare, dar totuși ce comunicare, dumnezeule!", amintindu-și totodată și de vorbirea sa din copilărie cu bătrânul gutui din fața ferestrei sau cu iarba din curte.

Așa cum există o deosebire între idee și sentiment, la fel există deosebire și între cuvânt și conținutul acestuia. Nichita ne învață încă de la început că poezia trebuie să fie unitară, nicidecum divizată în concepte disparate.

Iată ce spunea Nichita despre cuvinte în (2), p.165: „Cuvintele sunt ființe vii, nu ele au fost la începutul lumii, n-au creat ele lumea, ci lumea le-a creat”.

În esență, procesul de creare a unor noi cuvinte în scopuri poetice este echivalent cu forțarea limitelor limbii și depășirea lor pentru a accede la realități superioare. În alte cazuri, cuvintele intră în relații obișnuite, până la un punct când, ca și cum ar fi atrase unele spre altele de o forță incontrollabilă, se alătură docile în vecinătăți inedite: *„Mai lasă-mă un minut, / Mai lasă-mă o secundă / Mai lasă-mă o frunză, un fir de nisip / Mai lasă-mă o briză, o undă”* (*„Viața mea se iluminează”* [02]).

Dar cuvintele renasc și prin faptul că sunt puse în valoare. Un cuvânt oarecare, nefolositor decât în împrejurări seci, bine definite, nu înseamnă mai mult decât am știut vreodată despre el. Iar cuvântul, întâlnit în ipostaze poetice, poate să însemne dintr-odată și altceva. Se întâmplă invers de cum ne spune Nichita în poemul *„Marele cal”* [05]: *„Primul mort pe care l-am văzut / a fost un cal. / De aceea, de câte ori aud cuvântul / moarte, / văd în fața ochilor, un cal”*.

Cuvântul poate fi gândit ca un ceva aflat într-o stare de imponderabilitate și numai în poezie el își găsește adevăratele aripi. Prin poezie, și dacă este lăsat singur, el poate ajunge la cea mai înaltă realitate a sa. Cred că Nichita a fost de-a dreptul inspirat, mai mult decât oricare alt poet, de expresia biblică din Geneză, „La început a fost Cuvântul...”. Bazat pe forța cuvântului, poetul a început să fortifice temelia pe care și-a edificat arta poetică. Cu o siguranță demnă de invidiat, el a reușit să elimine distanța dintre cuvintele folosite, ajungând cu performanțele până la suprapunere: *„Cuvântul ne-ar salva, poate, dar / el e dumnezeu, și / de la începuturi nu se mai întruhidează / în făpturile cele vii”* (*„Cele patru coerențe fundamentale”* [14]).

De observat că oamenii preferă căutarea frumosului mai degrabă decât iluminarea. Și asta pentru că frumosul este „înțeles” de inimă, este mai simplu, mai ușor de asimilat și, cel mai important, mai benefic. Chiar dacă cuvintele sunt la fel de potrivite și pentru arte, și pentru științe, cei care își îndreaptă dorințele spre iluminare sunt sortiți să fie mai triști, mai dezamăgiți, cunoașterea nu are limite, nu se termină niciodată.

Ar trebui să acceptăm mai întâi că numai cuvintele nasc idei, pentru că ele însumează experiența de viață a omenirii. Ele se nasc din creier, dar și locuiesc toată viața în creier, cel mai fertil dintre toate solurile pământului.

Din scrierile lui Nichita, înțelegem cât de bine stăpâ-

nea el toate acestea.

Iată ce spune despre cuvinte: „Cuvintele, îmi spuse prietenul meu poetul, sunt foarte asemănătoare cu ființele, ele sunt chiar ființe. Ele seamănă întrucâtva cu plantele, ele chiar sunt plante. Au un fel de a trăi al lor, când libere zboară în aer ca păsările, când trăiesc în simbioză cu creierul, cu coardele vocale, cu vălul palatin, cu limba, cu dinții, cu buzele. Ca și animalele, cuvintele se înmulțesc, au familia lor, se organizează în grupuri, pornesc la vânătoare, hăituiesc sau sunt hăituite. Sau aidoma plantelor, înfloresc, din timp în timp, cresc numai în anumite zone geografice, fac fructe, se scutură, însămânțează cel mai fertil pământ arabil al lumii, creierul uman. Cuvintele sunt animale și plante abstracte. Ele nu locuiesc de-a dreptul pe globul pământesc, ca animalele și plantele, nici pe emisfera sudică, nici pe emisfera nordică, ci locuiesc pe globul creierului și anume pe atmosfera globului creierului, în acea atmosferă abstractă, în care chiar și stelele cerului pătrund nu prin ele însele, ci prin numele lor. Prin numele frumoase pe care le poartă de obicei razele și lumina. Cuvintele își au rădăcina în creierul uman și atunci sunt aidoma copacilor, sunt plante, dar după aceea pornesc spre sfera abstractă a auzului, în care și locuiesc un timp. Adorm în literă scrisă ca să se trezească alergând pe limbile vorbitoare. Ele sunt asemenea vântului, mereu gonite din urmă de mpușcătura privirii, de explozia timpanelor. Decapitate de ghilotina dinților, strivite de gura închisă a gânditorilor care le refuză iluzia sonoră, lăsându-le mereu în pura lor abstracțiune. Cuvintele cresc, descresc și mor. Locuiesc pe insule și munți, pe șesuri, călătoresc pe ape. Există o civilizație a cuvintelor, așa cum există o civilizație a materiei organizată în cristale. Ele, cuvintele, sunt organizate în două mari neamuri, în două mari rase, în două continente ale sferei pe care o locuiesc. Sunt organizate în gândirea în imagini și în gândirea în noțiuni. Mai înrădăcinate, mai plante, mai diverse în asociațiile lor, cuvintele gândirii în imagini nasc subiectivitatea luxuriantă, pădurea tropicală, abundența. Gândirea în imagini, luându-și cu precădere ca ideal frumosul, este gândirea caniculară a copilăriei și adolescenței. Gândirea în noțiuni domnește peste maturitate, peste vârsta înțelepciunii, peste știință. Cuvintele din punctul de vedere al artei, sunt cea mai rezistentă parte a biologiei umane” (1).

Necuvintele lui Nichita Stănescu reprezintă și azi un concept nedeslușit complet. Neinițiatii ar putea să creadă că necuvintele nu sunt altceva decât negația cuvintelor, practic opusul lor. Sau poate doar un antonim al cuvintelor.

Necuvintele trec dincolo de cuvinte. Necuvintele ocupă un spațiu mai larg decât cel al cuvintelor ucise prin rostirea sau mai degrabă prin surghiunirea lor pe fața albă a unei foi de hârtie. Ele au un alt fel de substanțialitate, un alt fel de spiritualitate. Sunt forme de dincolo de cuvinte, care uneori cuprind mult mai multe înțelesuri și mult mai multe

(continuare în pag. 60)

nuanțe ale înțelesurilor. Ele rodesc atunci când sunt organizate în imagini sau în noțiuni.

Volumul "Necuvintele" [08] este unul emblematic din acest punct de vedere, pentru că în el poetul vede cuvintele așa cum alții văd ideile. Iată un exemplu ilustrativ din acest volum, poemul "Poezia": "Poezia este ochiul care plânge / Ea este umărul care plânge / ochiul umărului care plânge / Ea este mâna care plânge / ochiul mâinii care plânge / Ea este țapa care plânge / ochiul călcâiului care plânge / O, voi, prieteni, / poezia nu este lacrimă / ea este însuși plânsul / plânsul unui ochi neinventat, / lacrima ochiului / celui care trebuie să fie frumos, / lacrima celui care trebuie să fie fericit".

De fapt, poeziile din acest volum propun un alt tipar semantic, în care sugestia, de pildă, devine grăitoare. Începând cu acest volum, accentul se mută de la poezie la cuvânt, adică la esența însăși a poeziei, pe care exuberanța sentimentală sau ideatică părea să o fi trecut cu vederea.

Cuvintele inventate de către Nichita, cele pe care le-am putea numi necuvinte, pot fi interpretate de fiecare dintre noi la libera alegere. Cu unele dintre acestea ar putea părea că poetul se joacă cu formele și cu valorile morfologice pe care le îmbracă cuvintele, ignorând regulile gramaticale pe care se bazează limbajul în general, în schimb nu are deloc a suferi limbajul poetic... Alteori poetul inventează cuvinte noi, dar, mai ales, se joacă cu anumite cuvinte, cu sensul acestora și își creează o nouă realitate, un pic răsturnată. Dar putem întâlni și asocieri nebănuite de cuvinte, incongruențe semantice, oximoroane specifice pe placul poetului. Sau, de exemplu, două substantive alăturate din care unul, neprecizat care, ar trebui interpretat ca adjectiv. Sau încă, declinări la vocativ a unor substantive comune care în limbajul curent nu cunosc formă de vocativ și multe altele.

Într-un amplu eseu comparativ¹, cercetătoarea Cecilia Maticiuc a adunat o colecție de necuvinte din opera stănesciană. Toate fac parte din volumul "Necuvintele". Preluăm aici câteva dintre acestea pentru exemplificarea argumentărilor:

trimbulind - cuvânt inventat ce se repetă prin intermediul a două versuri precum un refren al poemului: „Noi nu vrem să fim geniali / noi vrem să fim trimbulinzi” (“Cântec în doi”);

nicidoiul (versus niciunul), amintește de cel similar inventat de Ion Creangă, amântrei (versus amândoi): „Prieten îți este nici unul, / nici doiul, nici nimenea...” (“Lupta inimii cu sângele”);

tu (în loc de tine): „sunt așteptat de tu, de mă...” („Arta poetică”);

ieri (cu semnificația de mâine): „să mi se dea cadavru-ntreg / al zilei cea de ieri numită mâine” („Arta poetică”);

ochiul umărului, ochiul mâinii...: „Poezia este ochiul / care plânge / Ea este umărul care plânge / ochiul umărului care plânge / Ea este mâna care plânge / ochiul mâinii care plânge...” („Poezia”);

pleoapă cu dinți; lacrimă mânjită: „Pleoapă cu dinți, cu lacrima mânjită / sare căzută în bucate” (“Râsu’ plânsu”);

felină pramatie: „Inimă tu, felină pramatie / pândind peste tot colibr” (“Zicere”);

Iris, irise: „Ochiule, iris, irise / cu priviri de adevăr” (“Că

mi-e somn de nu mai pot, îmi zise”).

Antonime inventate cu prefixul anti-: „Anti-timp și anti existență - [...] Antiscunzii și antiînălții...” (“Mă fac nevăzut”).

Astfel de inovații întâlnim și în volumele care au urmat. Găsim, de pildă, înlocuirea unor verbe cu substantive sau jocuri de cuvinte în care o aceeași conjuncție dintr-o omonimie inițială atrage după sine părți de vorbire incompatibile (numerale și substantive): „N-ai să vii și n-ai să morți, / N-ai să șapte între sorți, / N-ai să iarnă, primăvară, / N-ai să doamnă, domnișoară” (“N-ai să vii” [10]).

Sau, chiar într-un volum anterior, o întreagă poezie “Frunză verde de albastru” [06], prin inventivitatea și spiritul ludic ale poetului, o vedem construită pe relații sintactice la prima vedere neobișnuite, dar justificate în sensul atragerii cititorului într-o altă realitate. Cuvintele se învârtesc și nasc noi viziuni în jurul verbului popular „am zis”, așa încât discursul incantatoriu și lirismul acoperă suficient de bine orice incompatibilitate semantică: „Și-am zis verde de albastru, / mă doare un cal măiastru, / și-am zis pară de un măr, / minciună de adevăr, / și-am zis pasăre de pește / descleștarea de ce crește, / și secundă-am zis de oră, / curcubeu de auroră. / am zis os de un schelet, / am zis hoț de om întreg, / și privire-am zis de ochi, / și că-i boală ce-i deochi...”.

¹ Nichita Stănescu, eseu "Cuvintele și necuvintele în poezie".

² O expunere mai largă pe această temă o putem întâlni la criticul Alex Ștefănescu (4)

³ Cecilia Maticiuc - „Limba perfectă” în două ipostaze: „limbaj transracional” (Velimir Hlebnikov) și „limbă poezescă” (Nichita Stănescu).

Bibliografie

- (1) Nichita Stănescu, *Fiziologia poeziei, proză și versuri*, Ediție îngrijită de Alexandru Condeescu cu acordul autorului, Ed. Eminescu, 1990
- (2) Nichita Stănescu, *Respirări*, eseuri, Editura Sport Turism, 1982
- (3) Dumitru Manolache, *Poezia poate să însemne rugăciune*, interviu cu academicianul Valeriu Matei, ziarul „Lumina”, 20 Iun, 2012.
- (4) Alex Ștefănescu, *Introducere în opera lui Nichita Stănescu*, București, Editura Minerva, 1986

Referințe - volume de poezii (fără antologii)

- [01] *Sensul iubirii*, 1960, Editura de Stat pentru Literatură și Artă
- [02] *O viziune a sentimentelor*, 1964, Editura pentru Literatură
- [03] *Dreptul la timp*, 1965, Editura Tineretului
- [04] *11 elegii*, 1966, Editura Tineretului
- [05] *Roșu vertical*, Editura Militară, 1967
- [06] *Oul și sfera*, 1967, Editura pentru Literatură
- [07] *Laus Ptolemaei*, 1968, Editura Tineretului
- [08] *Necuvintele*, 1969, Editura Tineretului
- [09] *Un pământ numit România*, 1969, Editura Militară
- [10] *În dulcele stil clasic*, 1970, Editura Eminescu
- [11] *Belgradul în cinci prieteni*, 1972, Editura Dacia
- [12] *Măreția frigului*, 1972, Editura Junimea
- [13] *Epica Magna*, 1978, Editura Junimea
- [14] *Opere imperfecte*, 1979, Editura Albatros
- [15] *Noduri și semne*, 1982, Editura Cartea Românească
- [16] *Oase plângând* (versuri scrise ad-hoc la Belgrad), 1982
- [17] *Strigarea numelui*, 1983, Editura Facla
- [18] *Argotice* (poezii culese în 1955), Editura Românul, 1992

(continuare în pagina 93)



Cristina ROȘU

Muzica și plânsul în poezia lui George Bacovia, de Petre Rău

Consternat de procentul covârșitor al populației, școlare și nu numai, care pare să rezoneze exclusiv cu acele "cuvinte goale / ce din coadă au să sune" în ritmuri cu influențe orientale, Petre Rău reorientează atenția publicului asupra unui scriitor canonic: George Bacovia.

Știind că versurile bacoviene au trecut prin diverse grile de lectură, Petre Rău oferă cititorilor o lucrare cu evident caracter eseistic (*Muzica și plânsul în poezia lui George Bacovia - eseuri*), în care include și două texte poetice dedicate acestui scriitor reprezentativ pentru perioada interbelică, pentru simbolismul românesc, realizând o analiză a principalelor aspecte ale liricii bacoviene.

"Scriitor compozit", așa cum îl considera Mihail Gălățanu, Petre Rău, autor de poezie, proză, aforisme, eseuri și alte lucrări de specialitate, își demonstrează prin această lucrare prețuirea pentru George Bacovia, la vremea aceea "un avangardist", în accepția lui Dinu Flămând, dar în jurul căruia s-a țesut mitul modernității perene, căci prin acest creator de inconfundabilă atmosferă, poezia românească s-a schimbat. În termenii unor reprezentanți ai tinerei generații, poate mai puțin dispuși să citească poezie, ar fi "o valoare / un as" etc. al originalității, căci textul poetic bacovian se află la interferența mai multor sfere.

D. I. Sanda afirma că oricare carte semnată de Petre Rău este "un demers didactic", însă mai cu seamă cartea sa despre opera bacoviană nu face excepție, căci probează, într-o manieră accesibilă, faptul că orice poezie este, prin sincretismul artelor, prin originalitatea de expresie a fiecărei arte, un produs artistic complex.

Petre Rău, omul pentru care poezia este "o mare nevoie de îmbrățișare", caută convergența dintre poezie și muzică în opera bacoviană, considerând muzica "un limbaj universal" (p. 7), "o structură de sunete legate prin sens, exprimând idei, sentimente, dorințe, aspirații" (p. 16), dar folosind detalii biografice în susținerea argumentelor. Astfel, receptorii rețin fragmente din mărturiile acestui valoros poet și ale soției sale, Agatha Bacovia, pe care Petre Rău le menționează, că a existat din copilărie un real interes pentru muzică și desen, pentru corespondențe între sentiment, culoare și muzică, pentru "melodia sufletului precedând apariția poeziei".

Muzica și plânsul în poezia lui George Bacovia este o lucrare impresionantă nu prin dimensiune, ci prin calitatea prezentării, prin fundamentarea teoretică, autorul integrând alte definiții ale muzicii în relație cu poezia (de exemplu, Lotte Lehmann, interpretă de lied, contemporană cu G. Bacovia) în abordarea unui subiect de larg interes pentru cititori, elevi și profesori.

Petre Rău prezintă sursele muzicalității textelor bacoviene (instrumente, sonorități ale naturii, combinații sonore, forme muzicale etc.), elementele spațiale, temporale și cromatice, pentru a sublinia că Bacovia este "un dirijor al esențelor muzicale și sentimentale ale lumii" (p. 11). După o atenă inventariere a acestor elemente, raportându-se la opiniile unor critici literari, Petre Rău

Petre RĂU



Muzica și plânsul în poezia lui GEORGE BACOVIA

atrage atenția asupra unor aspecte definitorii ale operei poetului: "orchestra apare doar în trei poeme" (p. 58), "statistic, în lirica bacoviană, elementul muzical precumpănește asupra celui cromatic" (p. 64).

În partea a doua a lucrării, Petre Rău face o corelație între rugăciune și plâns - "alături de rugăciune, plânsul e adevărata oglindă a omului" (p. 80) și sesizează faptul că, deși poezia e contopită cu cântecul, plânsul este "cutremurător și dezastuos" (p. 67), nefiind niciodată "descărcare benefică pentru organism" (p. 75), așa cum e considerat de specialiști în alte domenii, că "plânsul provenit din stările de fericire este refuzat cu ostentație de Bacovia în poezia sa" (p. 68).

Petre Rău nu face referire doar la textele incluse în manualele școlare tocmai pentru a reaminti tuturor importanța acestui scriitor, căruia poetul iubitor de lirică bacoviană îi face o prezentare de suflet: "un cântăreț pe o singură coardă, cu vibrații triste și adânci, aproape inimitabile".

Izvorâtă din iubire de frumos, din respectul pentru efortul creator al celor ce au influențat generații de scriitori, cartea lui Petre Rău este un dar prețios pentru orice tip de lector.





Ciprian VEȘTEMEAN

Vis de nea

Întunericul mi se-mpletește
 în ochii triști fără icoana ta
 și-aud c-afară ninge, cu fulgi moi,
 amintiri inutile
 într-o prăpastie flămândă.
 Ies în câmpul infinit, alerg și
 mă opresc ca la răscruce
 și-acolo ard precum o lumânare subțirică
 uitată-n zăpadă ca far pentru străini.
 Sărut fulgii și risc să mor înecat de alb!
 Apune iar zăpada peste lume
 și mă-nvelesc cu proaspătă
 pânză de păianjen,
 căci mi-am pierdut mersul.
 Te văd aievea, fulgii aleargă, dau concurs
 ajungă pe chipul tău iubit!
 Te rog ca în noaptea aceasta
 să-mi împrumuți visele tale,
 poate-mi este ultima visare!

Emoții

Sângele mi s-a învinatețit
 Venele mi-s străambe
 Inima bate a cazan gol
 Și ochii mei se pierd
 în valuri de nori!
 Mă ciupește clipa
 Îmi tremură gândurile
 Simt cum sunt inundat
 de sentimente colorate!
 Sunt încordat ca un arc
 Pumnii mi se strâng în suflet
 Picioarele mi-s incomode
 Și vreau să dispar
 și s-apar pe Marte
 Departe...
 Teama mă bate pe spate
 Avalanșa de idei mă-mbată!
 Slăbesc, mă albesc și mă topesc...
 peste noapte...

Tricotând idei

Trăiesc pe viu o eclipsă de inimă
 și cerul respiră greu.
 În curând mi se vestejește ziua
 și simt că a trecut fără să o fi mirosit.
 Unele gânduri ne pun pe gânduri
 E târziu deja și pe cerul sufletului meu
 apar stele, semințe de lumină
 Meditez!
 Viața e o trambulină
 mai lungă sau mai scurtă
 care într-o zi
 ne va catapulta...

Cum scriu eu?

Noaptea curge pe dealuri ca un râu
 Scriu ascultând o muzică celestă,
 dar mă simt ca în infern...
 cu Dante.
 O soprană mă prinde strâns
 de gâtul inflammat,
 mă ridică până-n stele, la muze.
 În vid mă sărută...
 simt cum notele cântului ei
 îmi dansează pe buze.
 Apoi îmi asaltează limba
 Am o gură melodioasă, de privighetoare
 Dar nu mai pot respira din cauza unui DO
 agățat de mărul lui Adam.
 Înghit un întreg portativ și mă salvez!
 Din nou pot asculta îngerii...
 Ce! Am murit?
 Iar?

Am întâlnit un titlu

Am două uși la casa în care trândăvesc.
 Pe una ies când sunt supărat
 iar pe cealaltă când sunt fericit.
 Cea a supărării este roșie ca un rac
 îmbăiat într-un vulcan.
 Iar cea fericită albastră-i precum cerul
 când evadezi plecând spre neant.
 Sufletul meu are multe clanțe,
 dacă intri pe unde nu trebuie,
 rănești!
 De aceea simt uneori cum viața mea
 se pierde printre zdrențe.
 Ca și cum aș fi mâncat pateu
 de gânduri rele, măcinate, pipărate.
 Ei, dar când sunt îndrăgostit
 nici nu-mi iau avânt
 și zbor pe geam
 la ea...

(continuare în pag. 63)



Elisabeta FURTUNĂ

Poemul trecerii

Caut, într-un timp adormit
ce-a înveșmântat înserarea,
poemul trecerii tulburat
de privirea uitată de tine
pe ultima pagină din tomul
iubirii, urii, iertării.

Timpul, rămas pe masa tăcerii,
plânge la porțile sărutului
nezborul măiestrei care
visa cuibărită pe-o ramură
de coloană fără sfârșit.

Șotron întors

E sâmbătă,
fac un pas înapoi
spre vineri,
închid ferestrele lumii
să nu străbată prin ele
nici urmă de joi,
îl sar pe miercuri
spre marți
și-ajung lângă luni,
fac încă doi pași
care duc înapoi
la duminica
în care
făcusem cuib
pentru noi
să-l refacem
din unu și unu
pe doi.

Noduri

Am înnodat dimineața
în colțul ochiului drept
învăluind-o-n albastru
să nu fugă spre-amurg,
să uite să vină și mâine.
Provizii încerc să mai fac
de când am visat lumina
cu botniță prinsă de gură,
fără roșu-n căpăstru,
să scape nedeocheată,
nechezând după soarele
apus între tăcerea de azi
și tăcerea de mâine.

Palimpsest vegetal

Un greier își frământă arcușul
poemul îl cântă pe oasele mele,
palimpsest vegetal
la hotare de timp.
Cuvântul mi-e iarbă
ce țese zăbrele,
e tot mai frig și de-o vreme
miroase a iarnă poemul.
Când dor mi se face de tine
fum de smirnă îmi devine cuvântul
între noi nu există distanță,
există tristeți ucigașe și lumi
care taie atingeri.
Cuvintele mele
stau imprimare pe coloana
vertebrelor tale și-un greier
își frământă arcușul.



(urmare din pag. 62)

Născând un poem

Versul mi se târăște-n poală
îl măsoz dintr-o privire
și-apoi încep să torc un nou poem.
Croșetez cuvânt după cuvânt,
broderia e-aproape gata.
Oare unde s-o expun?
E pentru tine:
„Vreau să fim împreună
până când bătrânețea
ne va decoji
și moartea
ne va închide-nghesuit
într-o coajă de alun!”

Dar tu nu vrei,
Ești claustrofobă...

Călător de-a-și fi...

Ți-am scris niște versuri
și-mi spuneam:
„Ferice de tine poezie!
Tu poți călători,
poți ajunge în mâinile ei...
Să fii atinsă
și strânsă cu gingășie de ea,
poate chiar în brațe
precum o făptură iubită.
Tu o poți vedea
cum ochii îți sorb cuvintele,
îi poți simți mirosul și te bucuri...
poate primești chiar și-o sărutare.
Ce n-aș da ca acum
tu să fii un trist poet
și eu o poezie...
de dragoste!”





Gabriela GRIGORE

TOLERANȚA ȘI VIOLENȚA ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

Deoarece literatura reflectă viața, ea ne prezintă și relațiile dintre oameni, așa cum sunt ele în realitate. Nu de puține ori, operele literare transmit valori morale pe care oamenii le respectă în relațiile dintre ei. O astfel de valoare morală este toleranța, o calitate pe care toți ar trebui s-o dobândim și s-o cultivăm, spre deosebire de violență, care trebuie evitată cu orice preț.

De exemplu, în romanul *Mara* de Ioan Slavici, ne este prezentată povestea de iubire dintre Persida și Națl. Ea este româncă ortodoxă. El este neamț catolic. Intoleranța etnică și religioasă a familiilor îi determină pe îndrăgostiți să fugă în afara țării și să se căsătorească fără binecuvântarea părinților. Accepați după ce se întorc acasă, nu se bucură de liniște, deoarece tatăl lui Națl este omorât violent de fiul nelegitim. Prin acest sfârșit, autorul își exprimă intoleranța față de încălcarea normelor morale, cum ar fi relațiile extraconjugale.

În basmul cult, *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă, personajul principal pornește într-o lungă călătorie, pentru a îndeplini ultima sarcină dată de Spân. Pe drum, el își face tovarăși pe Gerilă, Setilă, Flămânzică, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă. Fiecare monstru este diferit prin comportament și personalitate, dar Harap-Alb este tolerant, acceptă pe fiecare cu calități și defecte, intuind că aceștia îi vor fi de ajutor, așa cum se întâmplă. În finalul operei, are loc și un gest violent, când Harap-Alb este omorât de Spân. Ca în orice basm, faptele bune sunt răsplătite, iar faptele rele și răufăcătorii sunt pedepsiți.

În nuvela *Moara cu noroc* de Ioan Slavici, autorul se declară adeptul unor norme și valori morale de la care nu acceptă nicio abatere. Finalul operei este tragic, deoarece Ioan Slavici se dovedește intolerant față de cei care au greșit, pedepsindu-i violent cu moartea. Toleranța o manifestă față de personajele care nu au încălcat normele morale, pe acestea lasându-le în viață și oferindu-le șansa unui nou început.

În romanul *Moromeții* de Marin Preda, incipitul ne prezintă un timp răbdător cu oamenii, tolerant: *În Câmpia Dunării viața se scurge fără conflicte mari, timpul avea nesfârșită răbdare cu oamenii.* Finalul este opus, prezentând tema timpului intolerant, nerăbdător:



trei ani mai târziu izbucnea Cel De-al Doilea Război Mondial. Războiul este un conflict de o violență extremă, care zdruncină puternic viața oamenilor și le tulbură sufletele.

În alt roman, *Ion* de Liviu Rebreanu, societatea ardeleană de la începutul secolului al XX-lea manifestă intoleranță față de oamenii săraci, care erau priviți cu dispreț și desconsiderare, chiar dacă aveau alte calități. Personajul principal, Ion, este un tânăr chipeș, harnic, inteligent, dar nu reușește să obțină respectul celorlalți deoarece este sărac. Din această cauză, el se bate cu rivalul său mai bogat, pentru a se impune și pentru a câștiga stima sătenilor.

În concluzie, în lumea în care trăim, consider că toleranța este absolut necesară, pentru a-i accepta pe ceilalți așa cum sunt, cu trăsăturile lor particulare, pentru o bună relaționare și pentru o conviețuire armonioasă. Opusul toleranței este intoleranța, care devine adeseori sursa unor conflicte puternice, generatoare de violență.



Eugen ONISCU

INIMA STRĂINULUI

Nuvelă-foleton

(3)

Zilele din concediul lui Eusebiu se scurgeau cu repeziciune una după alta. În tot acel timp încercase să stea cât mai mult în preajma tatălui său, pentru că dorea să ducă cu el de acolo imaginea bătrânului ce îl iubea și îi dorea tot binele din lume. Și el la rândul său îl respecta și iubea pe tatăl său pentru că se purtase bine cu ei și mai mult de atât se înțelesese de minune cu mama lor ce fusese casnică creând astfel o atmosferă caldă, onestă, datorită căreia ei putuseră să studieze și să se formeze ca oameni. Ani de-a rândul îl admirase pe tatăl său pentru modul cum se jertfise prin muncă pentru ca ei să nu ducă lipsă de nimic. Iar acum când îl vedea bătrân și neputincios îi era milă de el.

Într-o seară când se întorcea de la plimbare, când ajunsese în dreptul unor vitrine luminate ale unui mare magazin se întâlni față în față cu Cosmin prietenul său de odinioară, pe a cărui chip timpul își pusese amprenta, încărunțise puțin și dădea impresia unui om matur. În cei zece ani de când nu se mai văzuseră Cosmin devenise un tată și un soț model, iar la poștă unde lucra își făcea în mod conștiincios serviciul. Toată acea transformare survenise în viața lui Cosmin ca urmare a aceluia episod rușinos în care îl înșelase pe Eusebiu, își dăduse seama că procedase rău față de cel mai bun prieten al său și hotărâse să facă mari schimbări în viața sa pentru a nu mai nenoroci pe nimeni. Cosmin era singur și păru foarte surprins de întâlnirea lor. După ce se priviră preț de câteva clipe în ochi, Cosmin spuse:

– Salut Eusebiu, te-ai întors?

– Da, pentru puțin timp.

– Ești bine?

– Poate că ar fi mai bine ca noi doi să nu mai continuăm această discuție și fiecare din noi să pornească pe drumul său în viață.

– Trebuie să înțelegi că am fost tineri amândoi pe atunci, iar eu am greșit față de tine, dar până la urmă Adina a ales...

– Dacă nu intervenea-i cu tertipurile tale lucrurile erau altfel acum. Dar ai manipulat totul în favoarea ta. Pe mine nu mă păcălești din nou, te-ai învăluit în minciună și înșelătorii și doar așa ți-a reușit planul, ai profitat de faptul că eu îți destăinuam totul, pentru că prietenia noastră se baza pe faptul că trebuia să ne spunem totul și fiecare să vegheze la fericirea celuilalt mai presus de a sa.

– Da, ai dreptate dar nu am putut să mă ridic la un ideal al prieteniei atât de înalt datorită faptului că tu pe atunci mi-ai mărturisit că ai impresia că Adina oscilează între noi doi și că ar fi mai bine ca eu să stau cât mai departe de ea. Observasem și eu că în inima ei se dădea o luptă pentru a alege între noi doi și atunci m-am

decis să acționez pentru că și eu o iubeam cu aceeași ardoare ca și tine, dar este adevărat, eu în această privință nu eram atât de sincer ca tine să-ți mărturisesc totul. Pe când tu îmi veneai cu mărturisiri, eu duceam o luptă titanică și mă gândeam să-ți mărturisesc totul și să dispar pentru ca voi doi să fiți fericiți, dar crede-mă, nu am putut pentru că Adina cu farmecul ei m-a învins. Recunosc, am recurs la necinste pentru a te îndepărta de Adina. Eram tineri Eusebiu, înțelege, tu erai mult mai pur în sentimentele tale pe când eu am încercat să țin ritmul cu tine un timp, dar nu am putut, m-am prăbușit jos de tot.

– Nu neg faptul că ai părți bune în caracterul tău, dar atunci când vrei să obții ceva la tine scopul scuză mijloacele și în acele momente uiți de orice valori morale. M-ai prezentat într-o lumină proastă în fața ei și așa ai câștigat tu. Și acum ce crezi că îți voi ierta totul și ne vom îmbrățișa și vom merge să bem ceva și să ne amintim doar de părțile frumoase ale tinereții noastre. Nu pot să fac așa ceva și îți spun, asta este ultima oară când eu îți mai vorbesc.

– Îmi pare sincer rău pentru toată durerea ce ți-am cauzat-o în trecut, ți-am luat logodnica după ce te-am prezentat într-o lumină proastă înaintea ei și m-am căsătorit cu ea. Dar înțelege ce îți spun, ea a fost împinsă spre tine de un sentiment frumos, dar trecător, apoi și-a dat seama că marea iubire a vieții ei sunt eu în ciuda defectelor mele. De ce nu vrei să accepți acest lucru? Au trecut zece ani de atunci, poate că ar trebui să mă ierți...

– Pleacă din fața mea, simpla ta prezență îmi produce repulsie.

Cosmin încercă să mai spună ceva însă se opri și plecă puțin rușinat. Eusebiu își continuă drumul spre casă plin de indignare. Toată starea sa sufletească de bine se spulberase din cauza întâlnirii cu Cosmin și a discuției ce o purtase cu acesta. Și în timp ce pășea pe străzile orașului printre trecători de la acele ore ale serii, începu să revadă tot acel episod din tinerețea sa ce îi schimbase viața. O iubise foarte mult pe Adina și fusese adânc rănit în cele mai frumoase sentimente ale sale. Își aducea aminte cum în acea perioadă un coleg de muncă îi spusese că îl văzuseră pe Cosmin cu Adina și că Cosmin îi explica ceva, iar Adina era foarte atentă. Cam pe atunci începură să apară și neînțelegerile între ei până ce totul se soldase cu o ruptură definitivă. Printre reproșurile ei era și faptul că el era prea exaltat, prea inocent, și nu cunoștea viața reală și nu era pregătit să-și întemeieze o familie. Știuse încă de pe atunci că toate acele vorbe le inoculase Cosmin în mintea ei, și cine știe ce alte lucruri oribile fusese Cosmin în stare să inventeze pentru a o determina pe Adina să renunțe la el. Dar acel episod era încheiat de mult și nu se alesese decât cu consecințe dureroase.

Ajuns acasă, constată că în sufrageria lor era tatăl lui împreună cu Costea, Alin și Cristina. Cu toții erau prinși într-o discuție foarte aprinsă, Eusebiu rămase puțin pe hol și îl auzi pe Costea spunând:

(continuare în pag. 66)

– Alin, copiii tăi se vor face mari și vor privi la tatăl lor și vor vedea un biet inginer ce nu a adus altceva decât un salariu lună de lună acasă și a locuit cu ei în casa părintească neputând să facă mai mult în viață. Păcat de capacitățile tale dacă vei continua să te rezumi doar la o viață mediocră. Eu vreau să vă învăț să nu treceți prin viață doar ca niște oameni mediocri, ci să trăiți pe picior mare după cum se spune în popor și asta se poate doar dacă aveți bani. De aceea trebuie să intri în afaceri și să devii bogat, să ai o vilă și o mașină scumpă pentru tine și alta pentru nevasta ta. Și apoi copiii cresc și nu trebuie să-i înveți cu modestia ci cu luxul și cu faptul că ei sunt speciali pentru că sunt copiii tăi. Iar soția ta nu trebuie să trudească ca o sclavă la grădiniță îngrijind copiii altora, din contra voi trebuie să aveți o menajeră care să vă îngrijească copiii și să vă facă tot menajul casei. Eu doresc să vă trasez adevăratul drum pe care trebuie să-l urmați în viață și voi mă tot contraziceți. Oare este atât de greu să mă înțelegeți?

– Drumul pe care tu îl trasezi nu este un drum al cinstei, ci al dezonoarei, spuse Alexandru ce părea puțin indignat.

– Bătrâne, mereu ai fost un om rămas în urmă cu idei stranii ce nu te-au ajutat la nimic și pe copiii tăi tot după astfel de idei i-ai educat. Ce ai realizat tu în viață? Ai lucrat ca fierar betonist apoi te-ai pensionat, deci toată viața ta ai fost supus unui program fiind la ordinele unor șefi muncind uneori peste măsură suportând mereu nedreptăți și mereu cu frica în sân că nu vei putea aduce un amărât de salariu acasă pentru a putea să supraviețuiești lună de lună împreună cu familia ta. Dar dacă tu ai trăit așa, cel puțin pe copiii tăi nu trebuia să-i educi așa, măcar pe ei trebuia să-i determini să pășească pe un alt drum.

– I-am învățat să urmeze binele în viață, în primul rând prin puterea exemplului și mă simt mulțumit de asta, întâri Alexandru.

– Ai îmbătrânit cu aceleași idei învechite ca și cum cinstea pe care ai predicat-o toată viața ta le va putea ține de cald sau de foame copiilor tăi. Cel puțin pe ei nu trebuia de mici să-i intoxici cu asemenea idei demodate. Voi chiar nu priviți lumea din jurul vostru și oare nu vă dați seama că totul se învârtă în jurul banilor! Cine are bani impune legile jocului vieții, asta este toată ecuația vieții. Săracii rămân pe dinafară la cheremul celor bogați. Lumea este condusă la ora actuală nu de oameni ce au caractere nobile, ci de mari miliardari ce conduc totul din umbră. Iar toți ceilalți se supun puterii lor pentru că nu au încotro, acesta este jocul vieții. Partea nostimă este că în acest joc mari magnați ai lumii vor câteodată să joace și rolul unor cavaleri ai altruismului strecurând țânțarul și înghițind cămila, și sunt oameni naivi care cred în onestitatea lor și îi aclamă, chiar se prosternă înaintea lor. Bogăția marilor magnați le impune respect și unii chiar cred că aceștia și-au făurit averile doar umblând pe căile cinstei. Oare cum au putut aceștia să facă sute de miliarde doar jucând cinstiți? Voi trebuie să înțelegeți că nu vă cer să deveniți niște miliardari de talie internațională, dar cel puțin pe plan local, aici la noi puteți să dominați printre cei ce învârt diferite afaceri și fac bani.

Trist este faptul că nu am copii pe care să-i inițiez în lumea afacerilor, și de aceea apelez la voi nepoții mei. Of, măcar tu Alin nu mă decepționa și ascultă-mi sfaturile pentru ca să mă pot bucura și eu de succesul tău finanțiar.

(continuare în pagina 103)





Lucia PĂTRAȘCU

VIRGIL ANDRONESCU - SEMNE ȘI CUIE

Volumul de poezie „*Semne și cuie*”, semnat de **Virgil Andronescu**, publicat la editura *InfoEST*, 2019, cuprinde în cele 68 de pagini o altă creație a poetului, însumând un număr de 32 de titluri. Coperta cărții reprezintă două lucrări (Erezie I și Erezie II) semnate de plasticianul Walter Mărăcineanu. Cele 12 ilustrații de interior, impresionante prin subtilitatea lor, împodobesc paginile cărții și aparțin cunoscutului plasticianului Hugo Mărăcineanu. Ele aduc un plus de frumusețe acestei cărți.

Pentru cine nu cunoaște creația literară a lui Virgil Andronescu (poezie, proză, publicistică), profesorul universitar dr. Gheorghe Sarău, sub titlul „*Virgil Andronescu - poetul condamnat la viață*”, face o adevărată prezentare biografică (inclusă, de altfel, și în volumul *Dicționar cu personalități teleormănene segărcene*), din care cititorul va înțelege traseul de viață și creație al acestui iubitor de cultură.

Cititorul întâlnește o carte prietenoasă, în care, alături de versurile poetului, apar considerațiile cu care scriitorul și editorul Mihai Vintilă, sub titlul *Mușcând din vers*, scriitorul Valeriu Ioan Găgiulescu, sub titlul *Manual de cunoaștere a omului...Virgil Andronescu* și scriitorul, omul de cultură Aurel Furtună, sub titlul *Puterea de a se autodepăși prin scris*, au dorit să îl prezinte pe autor, expunându-și propriile păreri despre omul și creatorul Virgil Andronescu.

Cartea are un titlu ce exprimă o filozofie de viață și de moarte, pe care numai un poet greu încercat de soartă îl poate alege. În toate poemele din carte „*semnele*” și „*cuielile*” se află într-un dans ritualic, ce sugerează, de fapt, o luptă, din care numai o singură parte poate fi câștigătoare. Care? Poate, încă nu s-a precizat... Dar singura certitudine este faptul că Virgil Andronescu scrie. Deci, la fel ca în colindele noastre: semne bune anul are! Tensiunile sufletești ale poetului înnoadă și deznoadă „*semnele*” și „*cuielile*” într-o dihotomie ce naște alte semne, semne de întrebare, între care poetul pendulează, dorind să-și vindece sufletul și, atunci, merge pe calea poeziei.

A încerca să analizăm aceste versuri, intrate în categoria *Poezie pulsatorie*, așa cum le prezintă însuși autorul în mottoul introductiv, plecând spre etalonul stănescian, ar însemna o influențare a cititorului în alegerile sale de a aprecia sau nu această manieră de a scrie. „*Zbateră poeziei mele se manifestă precum pulsul cordului fetal în pântecul unei mame*”, spune poetul. Și totuși se impun câteva considerații!...

În această carte avem de-a face cu o poezie specială, concentrată într-un număr redus de pagini,



poezie pe alocuri dură, grea de înțelesuri și răstălmăciri. Ceea ce este deosebit în aceste versuri este starea de revoltă a poetului. Poetul este revoltat pentru că Dumnezeu a îngăduit să i se întâmple multe lucruri triste în viață, unele ce țin strict de biografia lui și a familiei sale: „*mai întâi fratele a plecat / să-mi pregătească deschiderea Porții*” (pag. 18), ori altele legate de relațiile cu ceilalți oameni: „*...cine încă mă ascultă?! / doar cerul gol / și negru pământul / care încă mă mai rabdă / care încă mă mai înfioară / chip săpat în amintire / și de inger și fiară.*” (pag. 15). Poetul este revoltat pentru că viața i-a adus multe probleme, a fost străpuns de multe „*cuielile*”: „*...până când de bisturie să mai fiu disecat?*” (pag. 18), ceea ce i-a îngreunat cărările, până la nimicirea înțelesurilor. Revinerea lui la speranță s-a datorat harului de a scrie, pe care-l păstrează și-l înmulțește ca pe un talant binecuvântat, creând: „*...O poezie / în care încap / Dumnezeu, morala / și toți oamenii / ispițiți.*” (pag. 25). Poetul este revoltat pentru că oamenii nu mai iubesc poezia curată, armonioasă, plină de frumusețea idealurilor ce înobilează sufletul, iar creatorul liric nu primește înțelegerea mesajului său: „*Poezie de legat, / de nebună / sunt eu... Cel care te iubește, te scie!*” (pag. 21). Poetul este revoltat pentru tot ceea ce este nedrept în această lume: „*...neunii se cațără neiertători / pe cei mici și cei debili / bătuți de soartă...*” (pag. 41), o lume, în care el însuși își trăiește adesea visele cu aripi frânte, determinându-l să lupte cu îndârjire și să reînvețe mereu să zboare. Deoarece: „*Sunt Omul-Poet / spunând versurile. // Sunt poetul / cu sângele șiroind pe hârtie. // Eu sunt cel ce sunt /*

(continuare în pag. 68)

aici pe pământ!” (pag. 21).

Pentru numărul de poeme, cartea de mică întindere poate fi considerată o *filadă*. Pentru adâncimea temelor, încărcate de esența trăirilor sufletești, în care poetul a făcut alegerea definitivă de a scrie, criteriile de apreciere capătă conotații deosebite. Sunt versuri în care rememorarea și confesiunea dezvăluie cărări neștiute prin sufletul poetului. Peste tot le însoțește curgerea timpului, ce prin „*cuiele*” sale lasă urme vizibile, inubliabile și, adesea nevindecabile. Singura salvare este creația: „**acum vorbesc ca un mut / prin semne de poezie / albe ca oasele din pământ / înlănțuite de scânduri și cuie**” (pg. 15). Atunci când sufletul omului, încărcat de răni și poveri, pleacă spre creație, spre poezie cu totală dăruire, restul poate rămâne alături, ca o neîmplinire: „**Pur și simplu / îți asumi neîmplinirea... / Făcând pactul cu Litera și Cuvântul**” (pg.9). Singura speranță este poezia, ce supraviețuiește și, împreună cu ea, însuși poetul: „**Poezia nu moare / se scaldă în ochi de poeți / ca deochi și blesteme... / de târziu / de devreme!**” (pg.24). Iar cel care pornește pe drumul acesta, pe care: „**durerea ideilor întunecă ziua / luminând noaptea / deschizând cerul / de unde răzbate glasul eternității / anunțând intrarea în posteritate**” (pg. 40), va învinge, dacă expunerea creației lirice primește verdictul valoric al cititorului aderent, avizat: „**întregul trup al textului răstignit / suferă în așteptarea izbăvirii eterne / facă-se voia ta Cititorule!**” (idem).

Poetul conviețuiește împreună cu toate „*cuiele*” sale, dar este impresionat și de cele ale altora, frați de suferință și nevoi. Sunt bine știute empatia și altruismul cu care ajută aceste persoane în nevoie: „**Mi-te-ai arătat în vis: / Erai cu Cristos de mână / Și aceea-l sângera... / Celelalte cuie / Ți le țineai în palma ta, / Mă priveai plângând... / El mă îndemna să vin, / Să te țin de mână / Și de cuie / Să am grijă cum le țin.**” (pg.48).

Virgil Andronescu este poetul care conștientizează încercările vieții și, atent la toate „*semnele*” ce-l înconjoară, nu se mai teme de „*cuiele*”, ce-l străpung la tot pasul. Deoarece, a înțeles și acceptă că: „**Subjugat sunt / De crucea ce mi-a fost dăruită / Încifrată... / În cuie și semne!**” (pg.35). Ceea ce întâlnește cititorul în această carte este o poezie scrisă în vers alb (majoritar), abil mânuit, ce provine, probabil, din scrierile în proză și publicistică pe care le semnează autorul. Temele versurilor sale sunt cele obișnuite liricii (în general, dragoste, natură credința în Dumnezeu, echivocă uneori...), însă câteva aduc o notă aparte, populate fiind de subiectivitatea explicabilă, cu care își prezintă fugitiv familia, mama, tata, dar, mai ales, pierderea celor dragi: „**Nu numai prin ochii mei am trăit / - Încărcați de amintiri / Ci și cu ochii mamei cea cernită. / Eu doar reclădesc trupul / Din sufletul fratelui meu / Nu numai cu gândurile tatălui meu / Ce trebăluiește ca robii lui Dumnezeu / Întru așa-zisa liniștire de suflete.**” (pg. 30). Este aderent la propria sa caracteristică în care imaginea interiorității este dezvăluită cu subtilitate, prin știința gradării trăirilor.

Dacă ar accepta ideea că viața-i: „**Un joc de ruletă / cu instrucțiuni de folosire /... / Câștigători și perdanți... / Câștigătorii rămân pentru totdeauna!**” (pg. 45), poetul încă ar face analiza stării poetului, a

scriitorului și a creației sale, care trăiește o devalorizare odată cu vremurile pe care le trăim, în care oamenii apreciază din ce în ce mai puțin cartea și creația literară, artele în general: „**Poeții cetății / sunt doar / predică-n pustie: / ori că-i prea devreme / ori că-i prea târziu... / pentru ei, pentru poezie.**” (pg. 23). Credința sa în poet și în creația sa poetică „**când... / nemuritori sunt doar poeții**” (pg. 37) depășește uneori credința în Dumnezeu, care i-a dat încercări, ținându-l în „*cuiele*” neputințelor, pe care le acceptă și cu care este împăcat. Dar același Dumnezeu l-a încurajat, trimițându-i, prin oameni, „*semne*”, ce deslușesc drumul său. Poetul își arată recunoștința față de Dumnezeu, exprimându-se direct: „**Bunului Dumnezeu îi mulțumesc pentru tot ce mi-a dat – o Cruce de dus în ceea ce privește sănătatea și hopurile de urcat în cariera de scriitor...**” (pag. 64). Și înțelege că drumul său este asemănător cu drumul lui Manole (Elonam), cel care sacrifică totul pentru creație și desăvârșirea ei: „**M-am îndrăgostit / De întunericul lumii / Și am înțeles lumina durerii / La adăpostul poeziei**” (pg. 38). Astfel că poetul dorește să devină un ziditor de cuvânt, la fel ca ziditorul de mănăstire: „**Doi constructori / De ei înșiși / - nepedeșiți încă de nimeni**” (pg. 44). Poetul inventariază, parcă, pașii existenței sale, acceptând a fi un pelerin prin viață în drumul său spre „*marea trecere*” (L.Blaga), ca pe ceva firesc: „**Ochi după ochi voi închide, / pământul adânc se deschide. / Cerul... / mă-nchide în El. / Ochi de pământ!**” (pg. 34).

Volumul de poezie „*Semne și cuie*”, semnat de poetul **Virgil Andronescu**, cel care cochetează și cu învolburarea culorilor scăpate din fuga unui penel nestatornic, aduce spre lumină nuanțele incerte ale vieții de la negru la alb și, cu totală dăruire, le oferă cititorilor săi spre limpezirea gândurilor și a înțelegerilor.

Câte „*semne*” bune trebuie să aduni în căușul palmelor, ca să ți se vindece rănilor făcute de „*cuiele*” neșanselor, Poete?



Cristina ROȘU

Veronica Popescu și personajul victimar

În 2020, sub semnătura Veronicăi Popescu, apărea la Editura InfoRapArt o colecție de proze sub titlul **Lacrimi străine, lacrimi amare**.

Lectorul află grație unor naratori creditabili (fie narator-martor, fie narator personaj), motiv pentru care intenționat s-au menținut unele erori (un surplus de verosimil), povești triste despre viața de familie, despre neglijența în serviciu cauzatoare de moarte, despre femei în diverse ipostaze: victimară, de mamă capabilă de sacrificiu, de mamă neglijentă și agresivă.

Cu mici excepții, toate relatările vizează elemente de toponomie citadină, conturând o altă viziune despre Galați - nu mai este orașul teilor, al sensibilității, ci unul parcă sub povara blestemului. "moarte, lacrimă, tăcere, blestem, neam pierdut" sunt lexeme regăsite în texte și în titlurile acestora, iar lectorul are confirmarea faptului că autorul concret a făcut din suferință un leitmotiv. În ceea ce privește indicii temporali, se observă că întâmplările traumatizante au loc toamna și iarna, anotimpuri pe care lectorul le asociază adesea cu agonia și moartea. Pentru Ștefan Mazilu, Veronica Popescu scrie despre ființa "condamnată să trăiască într-un abis al istoriei", despre oameni "care au făcut tot ce au putut ca să fie fericiți, chiar dacă uneori nu a fost posibil", concluzionează Cezarina Adamescu.

Unele personaje feminine sunt victime ale unui sistem medical cu multiple tare, dezvoltat prin eludarea noțiunilor de vocație, responsabilitate, compasiune: unele femei, cu sau fără comorbidități, suportă unele intervenții medicale în absența anesteziei (Condamnată la moarte), altele sunt lăsate să sufere până la moarte, din cauză că tot personalul medical se află la petrecere (Sub povara blestemului), unele sunt victime ale soților abuzivi, rapace, dependenți de alcool (Intervenție divină etc.), altele ale sorții, ale opțiunilor eronate, ale statutului social și financiar etc.

Poate cea mai emoționantă prezentare a unor ani de suferință este cea intitulată simplu: *Țumpi* - un nume de alint dat de o ființă care n-a primit vreodată vreun nume de alint nici în mediul familial. Țumpi e puiul de pisică salvat de o fetiță introvertită, privată sistematic de iubirea maternă, sub pretextul educației. Personajul teriomorf oferă alinare celui uman, aflat la vârsta la care ar trebui să se simtă protejat și iubit, după fiecare agresiune fizică și verbală din partea mamei biologice. Separat brutal de tânăra stăpână, Țumpi va muri de dorul acesteia în podul casei, iar fata va lua o hotărâre dureroasă după o cumplită revelație: nu o mai lega nimic de casa părintească.



Lacrimi străine, lacrimi amare este o carte despre oameni obișnuiți, dar cu sufletul greu de suferințele lor și ale apropiaților.



LISTA PREMIILOR NOBEL PENTRU LITERATURĂ

An	Nume	Țară
1901	Sully Prudhomme	Franța
1902	Theodor Mommsen	Germania
1903	Bjørnstjerne Bjørnson	Norvegia
1904	Frédéric Mistral	Franța
	José Echegaray y Eizaguirre	Spania
1905	Henryk Sienkiewicz	Polonia
1906	Giosuè Carducci	Italia
1907	Rudyard Kipling	Regatul Unit
1908	Rudolf Christoph Eucken	Germania
1909	Selma Lagerlöf	Suedia
1910	Paul Heyse	Germania
1911	Maurice Maeterlinck	Belgia
1912	Gerhart Hauptmann	Germania
1913	Rabindranath Tagore	India
1915	Romain Rolland	Franța
1916	Verner von Heidenstam	Suedia
1917	Karl Adolph Gjellerup	Danemarca
	Henrik Pontoppidan	Danemarca
1919	Carl Spitteler	Elveția
1920	Knut Hamsun	Norvegia
1921	Anatole France	Franța
1922	Jacinto Benavente	Spania
1923	William Butler Yeats	Irlanda
1924	Władysław Reymont	Polonia
1925	George Bernard Shaw	Irlanda
1926	Grazia Deledda	Italia
1927	Henri Bergson	Franța
1928	Sigrid Undset	Norvegia
1929	Thomas Mann	Germania
1930	Sinclair Lewis	SUA
1931	Erik Axel Karlfeldt	Suedia
1932	John Galsworthy	Regatul Unit
1933	Ivan Alexeevici Bunin	Rusia (în exil)
1934	Luigi Pirandello	Italia
1936	Eugene O'Neill	SUA
1937	Roger Martin du Gard	Franța
1938	Pearl S. Buck	SUA
1939	Frans Eemil Sillanpää	Finlanda
1944	Johannes Vilhelm Jensen	Danemarca
1945	Gabriela Mistral	Chile
1946	Hermann Hesse	Elveția
1947	André Gide	Franța
1948	T. S. Eliot	SUA/Regat U
1949	William Faulkner	SUA
1950	Bertrand Russell	Regatul Unit
1951	Pär Lagerkvist	Suedia
1952	François Mauriac	Franța
1953	Sir Winston Churchill	Regatul Unit
1954	Ernest Hemingway	SUA
1955	Halldór Laxness	Islanda
1956	Juan Ramón Jiménez	Spania
1957	Albert Camus	Franța
1958	Boris L. Pasternak (a refuzat)	Rusia
1959	Salvatore Quasimodo	Italia
1960	Saint-John Perse	Franța
1961	Ivo Andric	Iugoslavia
1962	John Steinbeck	SUA
1963	Giorgos Seferis	Grecia
1964	Jean-Paul Sartre (a refuzat)	Franța
1965	Mihail Șolohov	Rusia
1966	Șemuel Iosef Agnon	Israel
	Nelly Sachs	Germania
1968	Yasunari Kawabata	Japonia
1969	Samuel Beckett	Irlanda
1970	Alexandr Soljenițin	Rusia
1971	Pablo Neruda	Chile
1972	Heinrich Böll	Germania Vest
1973	Patrick White	Australia
	Eyvind Johnson	Suedia
1974	Harry Martinson	Suedia
1975	Eugenio Montale	Italia
1976	Saul Bellow	Canada/SUA
1977	Vicente Aleixandre	Spania
1978	Isaac Bashevis Singer	SUA
1979	Odysseas Elytis	Grecia
1980	Czesław Miłosz	Polonia/SUA
1981	Elias Canetti	Regatul Unit
1982	Gabriel García Márquez	Columbia
1983	William Golding	Regatul Unit
1984	Jaroslav Seifert	Cehoslovacia
1985	Claude Simon	Franța
1986	Akinwande Oluwole Soyinka	Nigeria
1987	Iosif Brodski	Rusia/SUA
1988	Naguib Mahfouz	Egipt
1989	Camilo José Cela	Spania
1990	Octavio Paz	Mexic
1991	Nadine Gordimer	Africa de Sud
1992	Derek Walcott	Sfânta Lucia
1993	Toni Morrison	SUA
1994	Kenzaburo Oe	Japonia
1995	Seamus Heaney	Irlanda
1996	Wisława Szymborska	Polonia
1997	Dario Fo	Italia
1998	José Saramago	Portugalia
1999	Günter Grass	Germania
2000	Gao Xingjian	Franța/China
2001	Vidiadhar Surajpras.Naipaul	Regatul Unit
2002	Imre Kertész	Ungaria
2003	John Maxwell Coetzee	Africa de Sud
2004	Elfriede Jelinek	Austria
2005	Harold Pinter	Regatul Unit
2006	Orhan Pamuk	Turcia
2007	Doris Lessing	Regatul Unit
2008	Jean-Marie G. Le Clézio	Franța&Maurit
2009	Herta Müller	German&Rom.
2010	Mario Vargas Llosa	Peru / Spania
2011	Tomas Tranströmer	Suedia
2012	Mo Yan	China
2013	Alice Munro	Canada
2014	Patrick Modiano	Franța
2015	Svetlana Alexievici	Belarus
2016	Bob Dylan	SUA
2017	Kazuo Ishiguro	Regatul Unit
2018	Olga Tokarczuk	Polonia
2019	Peter Handke	Austria
2020	Louise Glück	SUA
2021	Abdulrazak Gurnah	Regatul Unit





Constantin Bejenaru-BECO

Tania Nicolescu, ORA NISIPULUI - Poezii

Pe poeta Tania Niculescu, înălțuță, sprâncenată și mlădie ca un lujer de floare o întâlnesc deseori pe străzile anticului Aegyssus, Tulcea noastră cea de toate zilele, Poarta Deltei, alias Degetul lui Dumnezeu. Înfrățirea Dumneaei, aparent robustă, închide parcă un sâmbure de suferință tainică. Așa mi se pare. De ce? Nu știu...

Ce știu însă, aflând după ce i-am citit *Ora Nisipului*, poezii, Editura EDITGRAPH - Buzău, 2019, este faptul că în *Poezia-i* respectivă totul este simțire nemijlocită, curată, transpunere fără efort în apele Sfintei Poezii în care plutește nemărginindu-l pe eventualul Cititor, *Ora Nisipului*.

Tania Niculescu vorbește puțin în poezia ei și, totuși, spune mult! Sentimentele specifice poeziei așa zis feminine – spaima, primejdia – întâlnesc motivul *Nisipului* și al unei liniști râvnite, fără poză dorită dinadins.

Poeta operează cu notații precise, relevând tragismul condiției umane în împrejurări în care spaima, respectiv primejdia pânđește fiecare pas: „doar că-n pupila larg lărgită / imaginile se dilată / să oglindească deformate / zecile de ciocuri lacome / ce se apleacă parcă-a zâmbet către noi / să-și devoreze liniștite/ prada” (În pupila lui GOYA).

De fapt însăși titlul volumului despre care facem vorbire rezumă o realitate psihică a Poetei, rezultată din trăiri imaginative din care transpar impulsurile sale mai mult sau mai puțin inconștiente.

În poemul „Pulberi de vise”, timpul imaginat-adjudecat unei „cățele costelive” prin trecerea lui melancolică amintește de tablourile lui Watteau, sugerând subtil nuanțele fugitive ale sentimentelor, Poeta lăsând să se întrevadă intimitatea gingașului ei nufăr sufletesc: „și un răstimp / numai ca una / noi / neființe-ființe / împărtășim aceeași răsuflare / valsând pe pașii visurilor strecurate între / noi / către magia vag întrezărită / până când / zvâcnetul scurt al șarpelui / -mobilul cu clopoței- / își șuieră din nou avertizarea / undeva / cineva / mai vrea / o bucată din mine”.

Prin Poemul „Ucenicul vrăjitor” autoarea demonstrează că *Poezia* trebuie să impresioneze în primul rând prin cântec și vrajă: „Cândva / -și-mi pare c-a trecut un veac- / poate că era magicianul / însă pe-atunci

nu-nțelegeam / cum de putea timpul struni ținându-mi strâns / dârlogii”. Personajul principal al volumului rămâne până la urmă *Timpul* distrugător și ireversibil, versatil asemenea *Nisipului* a cărui *Oră* adună-n sufletul Poetei luciditatea virilă și dulcea feminitate a unor versuri de neuitat: „și-aude / - încă fără să-nțelegă- / uscatul foșnet / - ora de nisip - ce-și scurge clipele-n / clepsidră în ritm alert...”. Să recunoaștem - cu mâna pe inimă – așa cum ne place nouă românilor cititori-gânditori de pretutindeni, că nu sunt multe cărți în care distincția sufletească, delicatețea și harul imaginativ să iradieze atât de subtil și nuanțat precum în volumul „*Ora Nisipului*”, poezii de Tania Niculescu, semnat și adjudecat întru sublimă *Poezie. Dixi!*



**Marin MOSCU****Fantomele sărutului**

Surâsul și plânsul înfloresc pe buza cuvintelor,
 Sărutul se sfarmă de un craniu de înger,
 Între pleoape pun îmbrățișarea
 Icoanei pictate pe lemnul cunoașterii.
 Singurătatea fură brațul
 Venit din deriva stelelor,
 Nisipul trece dureros prin carnea lacrimii,
 Casa e tăiată de lumina candeliei.
 Anestezia peniței completează împotriva autorului,
 Constelația coloanei sfărâmate
 Atârnă de bazinul femeii care cântă
 La izvorul aducător
 De copii cu amiaza la guler.
 Aerul ascunde pasărea vorbelor,
 Căinii îmbătrânesc în umbra pașilor,
 Pe stâncile rumegate de curcubeie
 Schelete albite apar în inima unei roze
 Puse în poșeta destinului.

Nu-i așa că de dor
 Vântul ascunde fantomele sărutului
 În simfonia cuvintelor?

Poezia vieții...

În munți cuvintele-s de miere,
 Îți mângâie inima cu ritmul unduirii,
 Înălțimea e o dulce doamnă,
 Îți citește starea din razele privirii.

Tu te frământă să prinzi lungă viață
 Printre cei dragi, printre copii,
 Ei de nu gândesc starea din tine,
 Tu le scrii frumoase poezii.

Sunt în munți și ceru-i cenușiu,
 Prietenii se-nclină, mă salută,
 Nu vă supărați că nu răspund la toți,
 Poezia vieții o scriu și este scurtă!!!

Marele pridvor

Am venit din zenitul matern
 Pe coapse de aer etern,
 Am venit să te caut pe tine
 În curcubeul cu aripi de-albine.

Erai ceară și miere totală,
 Eram vis din lumea reală,
 Am venit , voi veni oricând,
 Să pun flori pe strai de cuvânt.

Nu țipa, urcă în sufletul meu,
 Vei fi sângele ce curge mereu
 Prin iubire, prin viață și dor,
 Vei fi primul și ultimul fior.

Am venit din zenitul matern,
 Iubirea-mi pătrunde în stern,
 Tu îmi pătrunzi în aripi de zbor,
 Domnul ne-așteaptă în marele pridvor!

Îngeri aprind stelele

Îngeri aprind stelele
 Prin toate desigurile
 Unde fluturașii nopții
 Rotesc sensurile porții.

Și sărută mâinile
 Care scaldă ielele
 În apa izvorului
 Din adâncul dorului.

Timpu alunecă-n șoapte
 Peste adumbriri de noapte
 Și-ntr-o clipită eroică
 Pune catargul la scoică.

Iubirea stelei

Iubirea stelei înfocată,
 Arzând în adâncimea mea
 E-un bulbucit de sânge
 Peste adâncirea grea...

Voi scrie-n sufletu-mi turbat
 Înssemne dulci de întâlnire,
 Poate-o să zbor în valsul vieții
 Pentru o clipă de iubire...

Crucea înfiptă adânc în rărunchi!

Cuibul de vipere-nconjoară pridvorul
 Balanței dreptății cu aripi ciuntite,
 Otrăvit de cancerul prezent e poporul,
 Încercări s-aprind, ca-n vis, păcălitate.

Neamul meu tace românește, cuminte,
 Steag îndoliat e sufletu-n genunchi,
 Cine-o să-și aducă de demnitate aminte?
 Doar crucea înfiptă adânc în rărunchi!

În pulsul inimii adun istoria...

În pulsul inimii adun istoria neamului meu
 Răsfirată prin vânturi, troiene și aștri,
 Au stropit strămoșii hotarul cu sânge la greu,
 Vatra să rămână moștenire sub norii albaștri.

(continuare în pag. 73)

Au făcut Unirea și-au plecat în nedorite mistere,
A venit pârjolul blasfemiei roșii ce ne-a împilat,
Doina vieții, dorul libertății s-au făcut durere,
S-a încercat Podul de Flori dar s-a și uitat...

E timpul s-amintim că Patria ni-i dată
Pentru crucea sacră-a demnității noastre,
În conturul ei să fim șoimii de piatră
Ce-și poartă îngerașii cu aripi către astre.

În pulsul inimii adun istoria neamului meu,
Vă chem într-o Unire cu crez în Dumnezeu!

Coaste dosite într-o cruce

Din trecut scot amintiri frumoase,
Pe la colțuri și-n inimă sunt roase...

Timpul le adună în propria retină
Și tainic le dosește în lumină...

Mi-s coastele dosite într-o cruce
Pe care doar Iisus o poate duce...

Inima e haimana

Inima e haimana,
Vârsta ei e vârsta mea...

O încânt câte puțin
Cu ochii plini de senin,

Cu sâni-ți de merișor,
Cu torsu-ți ce-mi dă fior...

Rădem sub cerul de fum
Împingem viața-n scrum...

Inima e haimana,
Ea mă arde, ea te vrea!

Cântec de lebedă

Cântecul de lebedă
Desenată în vânt
Pompează iubirea
Din cer pe pământ.

Vreau ca să-i mângâi
Trupul prelung,
La ea fericind
În vis să ajung.

Să-ncrețim timpul
În ridurile noastre,
Să adormim sub stele
Ca florile-n glastre

Să ne-mbrățișăm
Cu bărbia-n sân,
Să adap iubirea.
În cântec să rămân!

Cupa de lumină

Nebunul
A luat securea
Și a-nceput să taie
În dreapta și-n stânga
Umbrele copacilor.
În mijlocul pădurii
Un înger
Și-a făcut culcuș
Din frunze,
În formă
De inimă.
Când inima lui a sângerat
Pădurea a deschis
Rădăcinile
Și ca o hidră
A lăsat nebunul
Fără secure.
De atunci
Umbrele
Trec maiestos
Prin inima îngerului
Dându-i nebunului
O cupă de lumină!

Scumpa mea cu sâni plombați

Scumpa mea cu sâni plombați
Cu steluțele din cer,
Topești inimi de bărbați,
Pentru mine ești mister.

Ai zâmbetul de păpușă
Lângă fântâna cu flori,
Lubirilor le pui ușă
Din luceferi și din sori.

Scumpa mea cu sâni plombați
Cu steluțele din cer
Vreau o clipă să mă-nalți
În mărățul tău mister!



Angela BURTEA

Mitică

O bancă acoperită cu zăpadă și multe alte bănci, copaci împodobiți cu ghirlande albe, cărări mușcate de pași grei ai bocancilor de tot felul, mașini de toate neamurile.

Emi stă de câteva minute în așteptarea unei cunoștințe, simte cum degetele mâinilor și picioarelor încep să-i amorțească, nasul să i se înroșească ca un ardei iute, clipele să-i pară ore, nerăbdarea să-i ajungă la limită. Privește precipitat în depărtare și trage o-njurătură din toată puterea ființei sale simțindu-i plinătatea prin toate mădulele de-atâta *frumusețe* birjărească. Îi place! Începe să se răcorească, numără până la zece înainte și-napoi, imploră divinitatea să-i mărească doza de răbdare continuând să aștepte. Ciudat, nu se recunoaște!

Gata, ajunge! Face stânga-mprejur hotărâtă să plece. Ups! Se pomenește în brațele unui bărbat înalt, îmbrăcat într-un cojoc cafeniu, cu părul cărunt, cu nasul coroiat și ochi verzi. Se îndepărtează ca arsă și-și cere scuze.

-Scuzați, n-am vrut! rostește fugitiv.

-Nici eu, dar îmi place! răspuse el apropiind-o și mai mult de trupul său. Pe mine m-așteptai?

-Nuuuu!

Contrar așteptărilor, femeia nu ripostează ci se lasă acoperită nu numai de blana cojocului deschis, dar și de brațele primitoare.

-Ce faci, Mitică? se auzi în clipa următoare o voce sugrumată.

La doi pași, Emi zări o femeie mărunță și grăsunică. Purta pe cap o căciulă mare de blană, ce nu-i dădea voie să vadă mai departe de câțiva centimetri, îmbrăcată cu o scurtă groasă confecționată dintr-un material impermeabil, pregătită parcă să plece departe de casă, în creierul munților.

-N-ai auzit, Mitică, ce faci, aici trebuia să ne-ntâlnim? Cine-i femeiușca asta, nu te-ai lecuit nici acum? continua femeia care nu părea să fie nici prea nervoasă, dar nici indiferentă.

Emi dădu să se desprindă din îmbrățișarea cojocului de blană călduros și plăcut mirositor, dar corpul-i rămâne inert, blocat de brațele vânjoase ale necunoscutului. Ridică privirea spre înălțimea sa și-l privi nedumerită. Zâmbind, îl auzi șoptindu-i la ureche: *Ssstt! Nu te mișca! Rămâi pe loc, nu te îngrijora!*

Și nu numai că nu s-a mișcat, dar s-a lipit și mai tare privind senină spre cea care avea o problemă de lămurit.

- E nevastă-mea, Maricico! Nevastă-mea, cine ar putea fi, dacă nu ea? răspuse bărbatul care nu părea deloc surprins de-ntrebare.

-Și eu cine sunt, Mitică, dacă ea e nevastă-ta? insistă femeia.

-Nevastă-mea, Maricico, nevastă-mea, continuă bărbatul ca-n scheciurile de odinioară.

-Nevastă-ta! Dar câte neveste ai tu, Mitică?

- Una, Maricico, și aceea ești tu: frumoasă, deșteptă și pricepută.

- Și gospodină, Mitică, gospodină, că nimeni nu face fasole cu ciolan mai bună, iar coliva... e prăjitură fină, spumă, nu alta. Pun grâul la foc, Mitică?

- Arpacăș, Maricico, fierbe mai ușor! zise el scoțând din buzunarul de la piept o bancnotă.

Femeia întinde mâna, ia banul, îl trece ca lăutarii pe la bărbie în semn de mulțumire, apoi întrebă:

- Când te întorci, Mitică?

- Măine, să aibă timp să se răcească coliva!

Femeia plecă liniștită, iar Emi continua să stea aproape, cât mai aproape.

- Cine ești tu, Mitică? întrebă nedumerită.

De, trecuse ceva timp de când se tot cuibărea la pieptul aceluia necunoscut.

- Mitică! răspuse el.

- Și eu, eu cine sunt? continuă ea.

- Nevastă-mea!

- Și ea, ea cine este?

- Tot nevastă-mea!

- Dar câte neveste ai tu, Mitică?

- Una și aceea ești tu!

- Dar eu nu știu să fac nici fasole cu ciolan și nici colivă!

- Nu-ți face griji, mă ocup eu!

- Dar eu nu vreau să mor, Mitică! a strigat slăbindu-se din strânsoare.

- Îți mulțumesc! Ai jucat perfect, rolul ți s-a potrivit mănușă! Sunt Cornel Vasiliade, proprietarul ceainăriei din colț.

-Vasiliade? Nu se poate! Tu ești Valiliade de la vestita ceainărie care face furori prin târg? Și nu mă cunoști, Vasiliade?

- Ar trebui? întrebă bărbatul uluit.

- Păi nu ți-am trimis eu atâția clienți pentru pomeni și parastase? Nu ți-am îngroșat eu bugetul, Vasiliade?

- Emi! Tu ești Emi, de la Compania "eMilos"!

- Pompe funebre, Vasiliade! Ei cu mortul, eu confortul, tu fasole și cârnați! Ai văzut ce mică-i lumea?

Cu zâmbetul pe buze, cei doi au plecat spre ceainărie. Pica tocmai bine un ceai cald într-un loc frumos amenajat, pe o vreme rece greu de suportat.

Cum a ajuns ea în brațele aceluia bărbat, e lesne de-nțeles. Tot pentru niște probleme legate de jobul său, trebuia să se întâlnească cu o persoană care îi facilita o trebușoară amânată de ceva vreme. Cum locul întâlnirii fusese greșit înțeles de-amândoi, iar telefonul ei stătea cuminte acasă dintr-un obicei anevoie de corectat, comunicarea era imposibil de reluat. Și poate că nu s-ar fi cuibărit atât de ușor la pieptul lui Vasiliade, dacă un om al străzii, recunoscut pentru comportamentul său imprevizibil, nu i-ar fi dat târcoale în timpul așteptării.

Cine era Maricica?

-Te-ai speriat puțin văzând-o pe Maricica, nu?

-Recunosc, moale nu mi-a fost ținând seama că nu știam cine ești tu în primul rând, dar văzându-te destul de protector, mi-am revenit. Chiar, cine e femeia?

-Maricica e o fostă angajată care, în urma unei

(continuare în pag. 75)

probleme de familie, a rămas puțin dereglată psihic. E forma ei de manifestare atunci când scapă din casă. Primul drum îl face spre ceainărie, locul în care a muncit pe vremuri. Nu-i periculoasă, însă acesta e dialogul folosit frecvent, iar bărbaiții o cunosc deja și n-o agresează, unii chiar se distrează pe seama ei, dar rău nu-i fac. Răul vieții ei s-a produs acum un an, iar cel care a adu-o în starea asta a fost chiar soțul ei, mort într-un cumplit accident de circulație dimpreună cu amanta. Ai văzut cum a plecat, dacă i-am dat bani pentru colivă? Asta știa să facă cel mai bine: colivă!

-Ai uitat! Și fasole cu ciolan!

- Exact! Și fasole cu ciolan! Să știi că era foarte pricepută, bine organizată și credincioasă meseriei. A fost o mare pierdere pentru mine, nu-i ușor să găsești oameni potriviți pentru astfel de servicii!

-Cunosc, greu de găsit, greu de format!

-Să știi că nu arăți deloc rău pentru afacerea ta! continuă Vasiliade. Mă așteptam să descopăr o femeie oboșită și plictisită de viață.

-Cu mai multă vechime în buletin, nu?

-Cam așa ceva, deși... experiența se câștigă...

După cele întâmplare, ziua n-a fost deloc urâtă. Pe cât înghețase Emi, atât de bine s-a dezghețat în compania lui Vasiliade, bărbat șarmant, cu abilități apreciabile în a fi un bun conducător, potrivit pentru afacerea pe care o avea. De-atunci, au rămas buni amici, s-au completat în afaceri și ori de câte ori voiau să iasă din cotidian ceainăria bărbatului era locul miraculos unde găseau de fiecare dată un alt ceai, o altă aromă, un alt tip de discuție, dar la fel de plăcută, fiindcă Vasiliade avea tot ceea ce-i trebuie unui bărbat agreabil, de care nu te plictiseai niciodată. Cât despre ea, o femeie elegantă, tonică, pusă pe șotii, dar și pe câte-o înjurătură de zile mari!

*

Oamenii care apar în viața noastră sunt lecții de viață; dacă ignorăm prezența acestora înseamnă că n-am învățat nimic!

Fularul din mohair lila!

Stăteam în jurul bradului și-l așteptam pe Moș Crăciun, îți amintești? Nimic nu părea să fie mai frumos, nimic nu prevestea ceva urât, cu atât mai mult cu cât împodobeam împreună primul brad. Era fățos, bogat în ramuri, iar noi tineri și îndrăgostiți până peste cap. Cumpărasem globuri de toate culorile și beteală argintie după pofta inimii tale, căci mie altceva îmi făcuse cu ochiul dar n-am vrut să-ți stric plăcerea, prea erai pornit...

Pentru vârful bradului ne-am cam ciondănit, acolo chiar nu ni s-au potrivit gusturile, eu voiam ceva din sticlă, tu o stea albastră din plastic. Plasticul ăla m-a scos din minți! Și-apoi... ce trebuia să alegi o stea, nu eram eu steaua ta care-ți lumina calea până departe?

Știu, n-am uitat, mi-ai spus odată în glumă că nu dă prea bine strălucirea mea, te cam eclipsesz și-ți pălesc imaginea mai ales în prezența colegilor, în societate, că mare era societatea aia. De, mofturi masculine, orgolii!

Când am terminat de împodobit bradul, am privit mirați unul spre celălalt întrebându-ne dacă era ceea ce ne doream. De, ne cunoșteam poate prea puțin, dar ne învățeam în jurul aceleiași raze care încălzește sufletele și trezește la viață dorința de a trăi iubind! Asta conta, iubirea, bradul părea doar un pretext, o bucurie în plus.

Și cât de sărăcăcioasă era camera în care locuiam: un pat, un șifonier cu două uși, o noptieră așezată în dreapta patului și-o masă în trei picioare. A, uitasem, și două scaune: unul cu spetează, celălalt un taburet, făceam cu rândul pentru confort. Recunosc, voiai să pari un adevărat cavaler, așa cum numai în filme văzusem și îmi cedai cu ușurință scaunul cu spetează.

Bucuroși de izbânda noastră, am stins becul care trona în mijlocul tavanului, o biată lampă atârnată de-o sârmă arcuită, pentru a da drumul instalației, prima instalație pe care o cumpărasem și-o răsfrasem în palmele mele pe toate părțile pentru a o așeza în așa fel încât să iasă cât mai mult în evidență printre crengile bradului. Cât se bucura copilul din mine!

La concurență cu becuțele instalației erau globurile, minunate mărgelile de dimensiuni diferite și culori multicolore.

-O, ce minune! m-am auzit spunând printre sus-pine.

Pe obraji tineri, fără riduri, pete ori pistrii s-au prelins boabe de rouă, atât de fascinată eram, precum "fetița cu chibrituri" când, în agonia sa, trăia bucuria unor clipe la care visase toată viața.

Trăiam cu adevărat împlinirea unui vis copilăresc, împodobisem la o vârstă rezonabilă un pom de Crăciun, primul brad existent în viața mea de până atunci, bradul visat, dorința coaptă la care râvnisem în fiecare iarnă în preajma sărbătorilor, devenită realitate după atâția ani, iar acum priveam extaziată nevenindu-mi să cred că îmi aparținea cu desăvârșire.

Stăteam rezemată de colțul mesei, cu mâinile în jurul trupului și priveam. Priveam! Și se făcuse atâta liniște, încât crezusem că am rămas doar eu în cameră, eu și bradul. Nu, nu venise timpul! Am întors instinctiv capul și am văzut o siluetă în penumbra camerei.

-Minune, minune! am îngăimat fermecată de-atâta frumos.

Și n-am mai fost în stare să scot un sunet atât eram de transpusă, iar urechile mele păreau înfundate de parcă aș fi urcat în vârful de munte! Atunci te-ai apropiat de mine, m-ai cuprins de umeri și mi-ai șoptit la ureche:

- Nu bradul e minunea, ci tu, tu ești mai presus decât orice, bradul face parte din decor, fără tine el n-ar avea strălucire oricâtă culoare ar fi în el!

Dintr-odată, am început să tremur, nu știu de ce,

(continuare în pag. 76)

iar îmbrățișarea ta devenise vitală, fără tine n-aș fi fost eu, iar prăbușirea ar fi fost iminentă.

-Ți-e frig? ai prins a întreba.

-Da... nu știu... de bucurie, cred!

Îngrijorat, m-ai luat în brațe și m-ai așezat pe pat acoperindu-mă cu un pled gros, singurul de fapt, apoi ai încercat să-mi fricționezi mâinile care păreau scoase dintre sloiurile de gheață ale bătrânului nostru fluviu.

-Ina, ce se întâmplă cu tine? se auzi glasul tău precipitat.

Și patul se mișca din cauza tremurului meu!

-Lătră câinii? m-am auzit întrebând printre sughituri.

-Nici vorbă, ai răspuns, despre ce câini vorbești?

-Nimic, nimic, mi s-a părut...

Știu că mi-am revenit destul de repede, fusese un episod urât din viața mea, primul din viața noastră de cuplu. Coșmarul l-am retrăit cât timp ai fost să-mi faci un ceai: vedeam ca prin ceață o fetiță tremurândă ținându-se de fusta mamei care se opri să cumpere o crenguță de brad. Doar ce-ntinse mâna spre-o ramură mai arătoasă și-un milițian plin de zel o înhăță strângând-o cu putere de braț, iar strigătele lui înverșunate răsunau demențial:

- Ce faci, furi din avutul țării?

-Nu, nu, spuse mama rugător, privesc doar, aș vrea s-o cumpăr fetiței mele dacă n-o fi prea scumpă, atât pot anul acesta, la anul poate o fi mai mult!

-Ho! Ho! mincinoaso, de-astea ca tine văd zilnic! țipă milițianul și mai înrăit. Lasă creanga jos și vino cu mine!

Biata mamă era trasă și-mpinsă de omul legii, când la stânga, când la dreapta, iar mama, la rândul ei, își trăgea după ea copila ca pe-un câțel în lanț. Degeaba plâns, degeaba rugăminți, degeaba explicații, mama n-a fost ascultată de nimeni, doar fetița, atât, copila aceea plâpândă și neajutorată o auzea și-o înțelegea! Toată noaptea au stat în arestul Miliției, căci hoța ieșise la furat antrenându-și progenitura pentru mai târziu, așa se voia, asta era explicația milițienească!

În zorii zilei, când se îngâna ziua cu noaptea, un copil speriat și flămând își târa pașii prin cartierul plin de câini alături de mama sa eliberată din arestul Poliției. Mama nu închisese un ochi, iar fetiței îi răsunau încă în minte țipetele și zbaterile femeii. Hărțuită pe nedrept și abuzată fără milă, biata mamă își strângea pe lângă trup haina sărăcăcioasă, rămasă fără nasturi după o noapte plină de lacrimi și chin încercând să-și înfrângă senzația continuă de frig și mai ales de rușine. Într-o tăcere desăvârșită, au străbătut mână în mână drumul spre casă privindu-se tot mai rar. Nici atunci și nici mai târziu nu s-a discutat despre noaptea aceea cumplită din Ajunul Crăciunului, tăcerea s-a așternut pentru totdeauna.

-Ina, ce s-a întâmplat? m-ai întrebat târziu în noapte, după ce m-am liniștit de-a binelea.

-Nimic, lancule, nimic, emoția a fost atât de mare încât n-am rezistat. Înțelege, e primul meu brad de Crăciun, iar magia nu se poate descrie în cuvinte, poate ar fi sărace sau poate nepotrivite și frumosul ar fi diminuat doar din nepricepere!

Și-am adormit în brațele tale suspinând la pieptul tău! Cât de frumos m-ai iubit în noaptea aceea, iar trupul meu plâpând părea pierdut în brațele tale vâjnoase! Dincolo

de amorul în care ne scaldam, simțeam în tine marele și frumosul meu protector, n-aveam cum să nu te iubesc, păream o răsfățată a sorții, uneori invidiată de femei, alteori privită cu interes! Ce mai, dădusem lovitură în materie de iubire, așa sunau multe voci, iar... povestea cu *eclipsatul* era doar o găselniță de-a ta cu scop bine determinat, tu erai ce erai!

Apoi m-am trezit dimineată, dar patul era gol, plecaseși, datoria de om al muncii era la mare preț! Sub brad, o cutie și-un plic! Nici nu știu când am coborât din așternutul cald, în care dăinuia mirosul tău, venise Moș Crăciun și eram nerăbdătoare să văd cât de generos fusese, ce să spun, mai generos ca atunci n-a mai fost niciodată!

Și-acum văd rândurile scrise cu cerneală mov: "Să nu fii tristă, draga mea, încearcă să-ți refaci viața, fă-o cât poți de repede, nu lăsa timpul să te ucidă! Iartă-mă, Ina, trebuie să mă însor cu fiica șefului meu, altminteri nu mai văd lumina zilei, sunt forțat să fac acest lucru, au apărut niște probleme din care nu mai pot ieși decât așa: căsătorindu-mă cu ea. Nu, nu e vorba despre vreun copil, despre vreo sarcină nedorită apărută în urma vreunei relații, așa cum s-ar crede, sau despre vreo iubire tănuită, e cu totul altceva, ține de munca mea de cercetare, de orgoliul meu, de satisfacțiile profesionale spre care am tins întotdeauna. Incredibil, dar mă văd nevoit să te sacrific pentru a merge mai departe, căci unii vor să profite de invențiile mele și n-ar fi drept, atât îți pot spune, iar tu știi cât timp și câtă muncă am investit! Iartă-mă, Ina, nu-ți mai repet cât de mult te iubesc, fiindcă oricum nu m-ai crede, dar oportunitatea care mi s-a deschis n-o întâlnesc în fiecare zi. Cât despre amenințările la care sunt supus zilnic... nu mai spun! Trebuia s-aleg, și-am ales! Cine știe, eliberându-te, te-am salvat!"

Am simțit cum pică cerul peste mine, chiar nu știam încotro s-o apuc, mă salvaseși, auzi vorbă! Oare atât de bine ai știut să-ți joci rolul, încât să nu simt nici cea mai vagă intenție de-a mă părăsi, în brațele cui mă cuibărisem atâtea nopți și zile, cine era acela care îmi jurase credință și iubire nemărginită? Amăgiri, lancule, amăgiri, vânzător de iluzii asta ai fost, iar eu, novice, le-am luat ca atare crezând în tine orbește.

Și-am împăturit biletul așezându-l la locul său în cutie, apoi am desfăcut darul. Fularul acela din mohair lila, moale și pufos, asemenea cutiei în care l-ai împachetat îl am și-acum. Nu l-am purtat niciodată, dar nici nu l-am aruncat, îl scot din aceeași cutie an de an, de Crăciun, și-l privesc. Știu, ai fi vrut să mi-l așezi chiar tu în jurul gâtului, n-ai avut timp, ai plecat prea repede, ai fost chemat la apel și-ai răspuns prompt!

Și... mașina aceea care te-a lovit peste un an ce-a avut cu tine, pentru cine erai atât de incomod, cine voia să scape de tine, tot șeful tău care-și sacrificase fiica ducând-o într-o relație surpriză doar pentru faptul că din afacerea aceea ieșeau mulți bani?

Te caut și acum, lancule, și n-au trecut decât cinci ani, iar eu tot singură sunt. Unii spun că ai fi

(continuare în pag. 78)



Robert VLADU

De câte ori

De câte ori iubito, picioarele-mi oloage
De străzi rele umbrate, spre tine tot se-ndreaptă?
Și de-mi întorc eu capul, el tot ție se întoarce
Și ochii mei cu sete doar din ai tăi se-adapă.

De câte ori o lume întreagă doar din spuse
Pe tine însingurată cu vorbe și minciuni
Te-au semănat cu spinii și mie mi te smulse
Dar din adâncul firii, tu răsăreai minuni!

De nu-mi lăsam și casa cea plină cu străini
Orașe întregi știind, zicând că mă iubeau,
Să știi, visam eu luna și lângă ea doi miri
Ce semănau cu noi și mândrii ei erau!

De câte ori ți-am zis de-a altarului dorință
Sub o cruce de flori să-ngenunchem smeriți?
Să-mi răstignesc eu mâna de-a părului șuviță
Și sărutați rămânem noi singuri printre sfinți!

Chemarea de copil ce trupul mi-o vorbește,
Ca Duhul Sfânt dictează și prorocii scriu...
Eu nu mai sunt la cârma iubirii ce-mi tot crește,
De câte ori să-ți spun, în veci eu n-o să știu.

Gura

Noi doi avem o gură, făcută ea din două
Ce mușcă și sărută una pe cealaltă.
Și-n dânsa poate curge alinturi și cu rouă,
O peșteră-i de-asemeni cu demoni ce se ceartă.

La început, Cuvântul l-am rostit noi deodată
Și lumi au izvorât dintru' al nostru glas,
De ne puteau rămâne și mărturia toată
Că suflului cel greu îi suntem noi extaz.

De ce din gura noastră noi dezgropăm morminte,
Când trăim încă ziua plăcerilor lumești
Și-i peșteră de demoni, de scorpii convenite
Iadului și gheenei, nu vieții când iubești.

Nu ura pentru lume și cele trecătoare
Ne-au adus împreună și ne-au legat frățis?
Pe lângă prețuirea și stelei căzătoare
Ce ți-am sculptat în frunte, ca ea te și umbriși.

Nu limba noastră dragă din pian și chitară
Odată armonios, făceau amor din sunet?
Când gura cea de lut, din limite-umană
Nu-și găsea vreo menire, ci tuna ca un tunet.

De n-am voit vreodată, oricât ea mi-eră crudă
Izvor de rea otravă pentru a mea ureche,
Să o astup ca după urechea mea cea surdă
Nimic să mai audă din cea fără pereche.

Socot că de-i unită, noi astfel s-o lăsăm
Ca muți într-o suflare, nedeslipit sărut
Astupă și tot dorul și iadul cel purtăm,
La toate gura noastră să le fie mormânt.

Haos

Sângele ce curge în noi – o lătură prin canale
Ce se varsă așa greoi și transportă măruntaie.
Șobolani roiesc prin noi și se scaldă în mătase,
Croitoare tarantule mișună-n oasele noastre.

Într-un haos ordonat, agonia se desfată
Printre coapse insalubre curge Styx, râul cel acru.
O orgie îndoliată cu parfum de criptă dulce,
Când tu mori din toate astea, trupul meu încă le duce.

De departe

De departe-ți cântă ție
Rândunelele o mie,
Străzi și lunci de-odinioară
Ne doresc pe-amândoi iară...
Neintrate, necălcate.
Câinii latră zi și noapte,
Eu i-aud, tu ești departe...
La alt lac te-ntinzi și șezi,
Tot zorești și mă-nserezi.
Pas pribeag ne umple ziua,
Eu aici te-aștept cu sila,
Tu de-acolo mă iubești,
Eu alerg, tu obosești,
C-am trădat și fericirea
Când ți-am dat toată iubirea...
Ce îngeri să te păzească
Ca somnul să-mi urmărească?
Am rămas un biet hoinar,
Ca pe când eram de-un an,
Și-ți cătam prin buzunare
Visele-mi ce cad în ploaie...
Azi, pierzând tot ce mi-ai dat,
Dar iubind, nu te-am uitat!

Sper cândva să te-ntâlnesc

Sper cândva să te-ntâlnesc,
Când voi fi mai gol de toate
Și mai negru ca o noapte
Să ți-o spun: „Nu te iubesc.”

Până atunci să-mi clocotească
Doru-mi netihnit de tine.
Chipul tău ce-mi arde în vene,
Cu o slavă-diavolească.

Că-mi închipui, multor dragă
Ești, de furi sărmene inimi.
Le robești ca pe o pradă,
Sunt și eu ca ei în sine-mi.

(continuare în pag. 78)

Mai palid ca varul lunii
Și mai sloi decât un ger.
I-aș da voie multă gurii
Chemând alte, să te pierd.

Ochii mei clipindu-ți frig,
Vag să mă încrunt la tine.
În zadar te cert pe chip,
N-ai pe nimeni, ca și mine.

Luntrea

Luntrea se pierdu prin ape,
Peste valuri ea străbate,
Șarpele voios ce curge
Sălciile dese stau pe spate.

Plâng cu frunze și se-agită,
Luntrea duce a sa grijă
Să nu cadă, să ajungă
Până mâine ea să curgă.

Drumu-i lin și mai subțire,
Numai pacea în jur se află,
Ce căldură și-armonie
E deasupra și sub apă!

Revoltă

Un avut clădit de alții, cât de ieftin noi îl vindem...
Cum părinții noștri vag, nici în vise nu-i mai prindem,
Din prostie, nepăsare, iată – a noastră moștenire!
Voci păgâne urlă tare, cât s-ajungem în surzime,
Cum se nasc din vânt eroii și din ploii să ne salveze,
Să nu-i lase pe cei răi, pe noi să ne îngenuncheze
Cum din praf și din cenușă, într-o clipă fără șansă,
Au putut unii s-aducă peste noi, în gând, speranță,
Vremea lor departe nu-i, și se simte – încă aproape
Dar iubim nerozi cu guri ce se jură că știu carte!
Ștreangul ăsta nu-i mai tare,
când doar tu vrei să îl strângi,
Tu ești marele călău, tu cel care te tot plângi.
Tu, ce stai și veghezi noaptea ca salvarea să coboare,
Altă șansă peste tine, fără tine nici n-apare.
Când pe alții n-am avut, din mândrie am renunțat...
De zbirăm la cei ce nu-s, noi suntem de condamnat!

Ochi fără perechi

Cu ce ochi topești pe-ai mei, când i-am sloi
și într-un îngheț?
Când ai tăi sunt zori de zi, fără seamăn, fără preț.

Nu-i cunosc după culoare, albăstrui sau aurii,
Și de-ar fi negri ca noaptea, bezna lor tot m-ar orbi.

Verzi de-ar fi, pădurea deasă ce-i vie ca un smarald,
N-ar putea ea să-nflorească pe gura-mi cu-n sărut drag.

Să te-ncrunți, ei mi-ar zâmbi, câte-un strop din ei
să cadă;
Egoist, pe ei aș vrea să-i ascund – nimeni să-i vadă.

Vorba ta, pierind din gură mă străfulge prin urechi,
Și-o clipire – în veci mă fură de-ai tăi ochi fără perechi!

Zei

Când Venus îl iubea pe Ares, un război se termina.
Persefona și cu Hades – un infern se îndulcea.
Și-n Olimp când da năvală patima nestăvilă,
O urma și gelozia și cu ura ce-i menită!
Rămâneau și printre crini, buruieni prea ofilite
În zadar ce vor să guste din ambrozii convenite.
Un fierar prea bun în toate, Hefaistos cel căzut,
Aruncat chiar de-a lui mamă, după naștere văzut,
Artemis cea păzitoare de codrii prea înnopți
Și Atena cea fecioară, mândră soră între frați!
Lumea cea de jos cu oameni,
făpturi mici pentru iubire,
Le-a furat zeilor zestrea, se desfată chiar mai bine.
Dar când Hera prea-nșelată de-al ei soț
nevolnic foarte,
S-ar duce la prima nimfă sau vreun prinț,
pe cum se poate,
Toată legea și morala ar păli precum aceasta
Stă îndrăgostită foarte, chiar de-și are soarta asta...



(urmare din pag. 76)

dispărut după accidentul acela stupid, din care ai scăpat teafăr, Slavă Domnului. Te-au urcat într-o mașină și dus ai fost, dar știu că într-o zi o să te întorci... așa simt, sigur ne vom întâlni!

*
- lancule, lancule.... tu ești?

-Ce ai, femeie, nu-i niciun lancu, visezi? spuse un bărbat atins în treacăt pe umăr. Ferește-te, vine trenul!...

Prea târziu! Un fular din mohair lila, moale și pufos flutura între două linii de cale ferată... și-o scrisoare aflată în buzunarul de la pieptul paltonului, două obiecte importante așteptau să fie ridicate, spre a lumina obscurul unei inimi răvășite pentru tot restul vieții, adusă la tăcere în seara lui Moș Ajun, smulsă violent din forfotul lumii.

*

*A ceda din iubire e **noblețe**, a lupta pentru iubire e **cocktail**, a iubi, pur și simplu, e **trăire**!*





CUVINTE CELEBRE DESPRE MAMĂ

Fără mamă nu se poate iubi. Fără mamă nu se poate muri.

Hermann Hesse

O mamă este sublimă tocmai prin ce o apropie de o ființă necuvântătoare.

Victor Hugo

Mamele au o vârstă unică; nu există mame tinere, mame bătrâne, mame frumoase sau urâte: există doar mame.

Alba de Cespedes y Bertini

Nu cărțile cresc oamenii, ci mamele.

August Strindberg

Poate că pe nimeni nu chinăm atât de mult ca pe propria noastră mamă; poate că pentru că nici o dragoste nu sacrificăm mai puțin: atât de siguri suntem că ne-a fost dată pentru totdeauna și că totdeauna ne iartă.

Jacinto Benavente

Există o ființă minunată față de care vom rămâne întotdeauna datori: mama.

Nikolai Alexeevici Ostrovski

Soția este necesară pentru un sfat bun, soacra pentru o primire bună, dar nimeni nu este ca o dulce mamă.

Lev Nicolaevici Tolstoi

Se pare că o femeie ar trebui să fie mamă pentru a fi venerabilă.

Victor Hugo

O mamă bună prețuiește cât o sută de profesori.

Johann Friedrich Herbart

Mama este numele lui Dumnezeu pe buzele și în inimile copiilor.

William Makepeace Thackeray

Inima mamei este un adânc abis la capătul căruia găsești de fiecare dată iertare.

Honore de Balzac

Tot ce sunt sau ce sper să devin îi datorez îngerului care a fost mama.

Abraham Lincoln

Mama, ideal de femeie, fermecător și venerat.

Lev Nicolaevici Tolstoi

Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire... Mai naște-mă odată!

Marin Sorescu

Mama este începutul tuturor începuturilor.

Grigore Vieru

Depărtează-ți pașii de cei ce nu onorează în femeie pe propria lor mamă. Fii mândru de această considerație ce o ai față de demnitatea feminină, ocrotind pe cea care ți-a dat viață, pe surorile tale, iar într-o bună zi pe cea ființă care va căpăta nobilul titlu de mamă a copiilor tăi.

Silvio Pellico

Femeile sunt de două categorii: unele sunt mai ales mame, altele iubite. Dacă le compari cu anotimpurile, femeia mamă este ca anotimpul ploilor: îți dă hrană, te potolește, îți înlătură toate lipsurile, te mulțumește prin sacrificiile sale proprii. Iar femeia iubită este ca primăvara, misterul ei e de nedestăinuit, farmecele ei sunt dulci și neliniștea ei îți trezește valuri în sânge.

Rabindranath Tagore

O mamă nu este o persoană pe care să te sprijini, ci o persoană care face sprijinul necesar.

Dorothy Canfield Fisher

Mama este banca la care ne depunem toate rănilor și toate grijile.

Thomas De Witt Talmage

Mamele sunt îngeri transferați din rai pe pământ.

Claudiu Ovidiu Tofeni

Mă simt inepuizabilă! În loc să lupt, eu farmec; în loc să înfurii, eu îi fac pe ceilalți să se topească. Și zâmbesc ușor, ca o mamă obosită căreia copiii i-au jucat prea multe feste. Mă simt mamă a tot și a toate - pânțele și pământul, cu imense aripi protectoare! Pasiune și simț matern contopite - precum noaptea, acoperind lumea, învelind-o, murmurându-i cântece de leagăn ca să-i aline durerea. Și ca și noaptea, sunt singură din nou, independentă, fără odihnă.

Anais Nin

O mamă înțelege ceea ce nu spune copilul.

Proverb evreiesc

Toată educația depinde de mamă.

Aristotel

Adevărata mamă nu este cea care-i dă viață copilului, ci bună creștere.

din Sfântul Ioan Gură de Aur

Niciun bărbat nu reușește fără o femeie pricepută în spatele lui. Soție sau mamă; dacă-s ambele, este binecuvântat cu adevărat.

Harold MacMillan

Vai de cel ce n-are mamă!

Proverb românesc

Dragostea de mamă față de copil este mai prețioasă decât toată averea de pe pământ.

Proverb românesc

(continuare în pag. 80)

În lume există un singur copil frumos, iar fiecare mamă este mama lui.

Proverb chinezesc

Dragostea de mamă este cea mai trainică legătură.

Stephanie Gertler

Sunt romane care ar trebui să înceapă ca și poveștile cu un "A" fost odată...". Căci o mamă aplecată asupra copilului ei e ca și un început de poveste, când o revezi după ce a murit, și când tu însuși nu mai ești copil și nici nu ai alții.

Ionel Teodoreanu

Sufletele de mamă n-au nicio cumpătare la recunoștință, cum n-au nici la iubire.

Hortensia Papadat-Bengescu

Femeile sunt destul de prefăcute ca toți copiii să spună cu convingere că propria lor mamă era o sfântă.

Remy de Goumont

Mama este comoară dumnezeiască, o comoară pe care niciun om n-ar îndrăzni s-o târguiască.

Helen Hunt Jackson

Mama este mult prea inteligentă pentru a înțelege ceva ce nu-i convine.

Anne Morrow Lindbergh

Mamele sunt mai atașate de copii decât tații, pentru că sunt mai sigure că-s ai lor.

Aristotel

Mâna care mișcă leagănul este mâna care conduce lumea.

William Ross Wallace

Maternitatea are un efect foarte spiritual, totul este redus la esențial.

Meryl Streep

Munca oamenilor se măsoară cu ziua, dar munca unei mame nu se sfârșește niciodată.

Anonim

Nimic nu se compară cu îmbrățișarea unei mame.

Adabella Radici

Nu e ușor să fii mamă. Dacă ar fi ușor, ar face-o și tații.

The Golden Girls TV show

O mamă își poate ține doar o vreme copilul de mână, dar de inimă nu-i dă drumul până la sfârșitul vieții.

Anonim

O mamă bună valorează cât o duzină de popi.

Proverb spaniol

O mamă e cea persoană care poate lua locul oricui, dar nu poate fi înlocuită cu nimeni.

Cardinal Mermillod

O mamă se naște odată cu copilul ei.

Rajneesh

O sută de bărbați pot ridica o clădire, dar e nevoie de o singură mamă pentru a face o casă.

William Makepeace Thackeray

Oare cât de mult ajungem să plătim noi mamele pentru gloria maternității?

Isadora Duncan

Singurele mame pe care le poți uita de Ziua Mamei fără să apară probleme sunt mamele bune.

Mignon McLaughlin

Știu cum să fac orice, sunt o mamă.

Rosanne Barr

Totul este efemer în această lume nesigură, totul exceptând dragostea unei mame.

James Joyce

Un copil întrebând unde-i este casa va răspunde întotdeauna - la mama.

Keith L. Brooks

(din volumul "Mirajul mamei – cele mai frumoase poezii despre mamă", Editura InfoRapArt, 2011)





Ștefan ANDRONACHE

ION DONGOROZI în corespondență

Prozatorul Ion Dongorozi a văzut lumina zilei la Tecuci, pe 4 ianuarie 1894, fiind fiul lui Dionisie și al Ecaterinei Dongorozi.

Inițial frecventează Școala Primară de băieți nr. 1, iar mai apoi, continuă Gimnaziul Real de băieți „Dimitrie A. Sturdza” din localitate. Între anii 1909-1913, urmează cursul superior al Liceului „Vasile Alecsandri” din Galați. Studiile universitare le-a făcut în Capitala țării unde a absolvit Facultatea de Litere și Filologie, precum și Seminarul Pedagogic Universitar.

Primul debut al lui Ion Dongorozi avea să se producă în revista tecuceană „Freamătul” (II, nr. 1-3, 1912, p.62-67), în care a publicat articolul intitulat „Foi veștede”, dedicat regretatului poet simbolist Ștefan Petică, urmând ca, din anul 1920, să se afirme ca scriitor în prestigioasa revistă „Convorbiri literare”, după care avea să urmeze suita de colaborări și la alte publicații importante din țară: „Universul literar”, „Ramuri”, „Scrisul românesc”, „Adevărul literar și artistic”, „Cele trei Crișuri” etc.

Stabilindu-se în orașul Craiova, funcționează ca profesor de filozofie și geografie la Liceul Teoretic „N. Bălcescu” și Liceul Militar „D. A. Sturdza” pentru ca, ulterior, între anii 1926-1927, datorită implicării în viața spirituală a așezării, să preia conducerea Teatrului Național din bănie. Împreună cu poeta Elena Farago, între anii 1922 și 1929, a editat revista de cultură „Năzuința”. Pentru o scurtă perioadă (1931-1932), în timpul guvernării lui Nicolae Iorga, a îndeplinit funcția de prefect al județului Caraș, aici fiind preocupat, printre altele, și de îmbunătățirea revistei „Vatra Banatului” care apărea la Oravița.

Stabilindu-se, în cele din urmă, la București, Ion Dongorozi a funcționat iarăși ca profesor de liceu, dar și în calitate de consilier în cadrul Ministerului Educației, devenind astfel coautor de manuale școlare împreună cu Simion Mehedinți.

Proza sa de factură scurtă, cu oarecare influențe semănătoriste și cu o predispoziție înnăscută pentru satiră, s-a remarcat prin suita de schițe și nuvele ce au fost publicate în cca. 20 volume. Menționăm printre acestea: „Cum s-a despărțit tanti Veronica” (1922), „Filimon Hâncu” (1924), „Signor Berthelotty” (1926), „Examen de bacalaureat” (1928), „Reprezentăție de adio”(1932) „Escapada” (1935), „A deraiat un expres”(1957), „Vâltori” (1958), „Star de cinema” (1971) etc.

Ion Dongorozi s-a stins din viață la 19 mai 1975.

* * *

Cu aproape cinci decenii în urmă, la Tecuci, în cadrul unei inițiative aproape de necrezut, pentru peri-



Ion Dongorozi, portret din colecția Bibliotecii V.A. Urechia – Galați

oada comunistă din acea vreme, a fost posibilă realizarea, într-o frumoasă casă de pe bulevardul Victoriei din oraș, a unui Muzeu al scriitorilor de origine tecuceană. O contribuție deosebită la realizarea acestuia a avut personalul Bibliotecii Municipale care a pus la dispoziția publicului vizitator cele mai reprezentative creații literare. Totodată, amintesc că au ținut să contribuie cu diverse documente, autografe, scrisori sau fotografii mai multe cadre didactice din localitate sau din Galați. Din păcate inițiativa, după nici trei ani de existență, a trebuit să-și închidă porțile, clădirea fiind nevoită să capete o cu totul altă destinație.

Ei bine, cu acel prilej, am avut posibilitatea să expun, într-una din vitrine, mai multe documente ce evidențiau și activitatea lui Ion Dongorozi, apreciat scriitor tecucean. Un prieten mai în vârstă, farmacistul Ionescu, care-l cunoscuse în copilărie pe acesta, m-a ajutat să-i identific vechea casă părintească, de pe strada Ștefan cel Mare, pe care, după fotografie, am și expus-o alături de lucrările sale.

Desigur că amintindu-mi despre ceea ce mi-a fost dat să cunosc și să trăiesc, în perioada anilor 1972-1974, m-am gândit să reconstitui, într-un fel, o parte din corespondența expedită sau primită de Ion Dongorozi.

În primul rând, mă simt dator să-i mulțumesc regretatului meu coleg și bun prieten, Nedelcu Oprea, remarcabilul director care a contribuit la transformarea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” într-una din cele mai moderne și ambițioase instituții de cultură ale țării, care, aflând de salutara intenție a tecucenilor, mi-a pus la dispoziție o parte din scrisorile ce-i fuseseră trimise de către scriitor în ultimii ani ai vieții.

Așadar, pentru început, vom prezenta câteva dintre scrisorile ce-i fuseseră trimise, în perioada șederii sale la Craiova, unei rude apropiate din Tecuci, „tanti Atena”, care îi purta de grijă părintelui său ori fusese rugată să-i rezolve, la puțin timp după moartea acestuia, închirierea sau vânzarea casei părăsite. Deși misivele nu par a fi și datate, se poate deduce că această corespondență (intrată în posesia noastră fără plicurile care au circulat între Craiova și Tecuci) datează, în mod cert, din perioada șederii lui la Craiova, mutarea scriitorului la București producându-se după instaurarea comunismului.



Ion Dongorozi cu mama la Vizantea, 1904

Din prima scrisoare reiese faptul că se bucură că mătușile sale, Marta și Atena din Tecuci, îi poartă de „grijă (...) lui bietu' tata”. Evidențiază, desigur, și gestul omenos al farmacistului Clary Sachelarie [viitorul soț al marelui cântărețe Maria Tănase, n.n.], „care are o inimă de aur”. Deși recunoaște că ajunsese să fie gripat din cauza iernii, „totuși, dacă e absolută nevoie” ar fi dispus să pornească pentru a-l vedea pe „bietul bătrân”.

Deși între timp își pierduse ambii părinți aflați în orașul natal, câțiva ani mai târziu, „pe 27 iulie”, reia firul

corespondenței cu „tanti Atena”, care avea probabil grija casei, rugând-o să o „închirieze ovreiului cu 7000 lei anual”. Îi recomandă „Chiria plătită în două rate semestriale de câte 3500 fiecare”. Dacă acestuia îi „convine, atunci ai mata bunătața și-mi iscăliți numele lui ca să fac contractul, să-l semnez și să ți-l trimit ca să-l semneze și el”. În caz de va accepta clientul, „de la 15 august cr.”, el ar putea să-i închirieze locuința. Cu acest prilej, Ion Dongorozi își indică și adresa străzii din Craiova: Barbu Catargiu.

Cu alt prilej, aflându-se cu soția, în partea a doua a lunii iulie, la băile din Olănești, îi comunică mătușei sale că nu a putut fi mai prompt deoarece a trebuit să meargă „la Timișoara pentru bacalaureat”. Din mesaj reiese, în mod clar, că problema vânzării casei părintești încă târăgănează, rugând-o să-l întrebe și „pe dl. Sachelarie dacă a primit vreă ofertă mai serioasă din partea cuiva”. Aflându-se cu gândul la ruda sa, dar și la orașul natal, el ține să afle: „Ce noutăți ne mai puteți da despre dv., și ce întâmplări mai de seamă s-au petrecut în Tecuci, în ultimul timp?”

Ceva mai înainte, amintisem numele lui Nedelcu Oprea. Pentru că acesta, care îl mai abordase și pe 23 iunie 1970, îi trimisese, pe 24 ianuarie 1972, o carte prilejuită de centenarul Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, Ion Dongorozi a primit-o cu multă bucurie, din care motiv avea să-i expedieze și o scrisoare în care, pe lângă aprecierile pozitive, și-a permis și câteva recomandări.



Scrisoare adresată lui Nedelcu Oprea din Galați

Întrucât i se ceruse „părerea cu privire la seria de «Biobibliografii»”, scriitorul I. Dongorozi îi comunică faptul că „lucrarea primită”, adică prima din seriile de biobibliografii, ce fusese dedicată folcloristului și etnografului tecucean „Tudor Pamfile” [autor Constanța Bădic, 1970, n.n.] „a fost bine gândită și izbită realizată”. Mărturisește că îi era

(continuare în pag. 83)

cunoscută „activitatea entuziastului și competentului folclorist“, dar că „abia acum“ reușește să aibă „o privire cuprinzătoare relativ la opera sa, precum și la importanța pe care acesta o prezintă“.

În baza vastei sale experiențe de publicist, dar și de întemeietor de reviste, el nu ezită să sugereze cum s-ar cuveni să arate celelalte lucrări dedicate viitoarelor personalități ale județului Galați de către Serviciul bibliografic al instituției de cultură: „poate că așa fi pus, sub portret, semnătura, așa fi dat ceva din corespondență, așa fi reprodus o pagină de manuscris, așa mai fi adăugat o fotografie (cele incluse sunt grăitoare), iar la grup nu ar fi stricat, cred, dacă se indica locul și data când a fost făcută fotografia.“

Are grijă ca, la post-scriptum, să facă o precizare memorabilă: „În ceea ce mă privește rămâne, firește, ca să-mi vină rândul mai târziu. Cum mi-ar sta, oare, să fiu trecut înaintea unui autor care a trăit și a murit înaintea mea sau care are mai multe merite?“

Am ținut să scoatem în evidență o parte reprezentativă din activitatea scriitorului Ion Dongorozi, precum și câteva din corespondențele pe care acesta le-a adresat rudelor din Tecuci ori unuia din ctitorii Bibliotecii Județene „V.A. Urechea“ din Galați.

[Conținutul scrisorilor:]

Dragă tanti Marta și dragă tanti Atena,

Țin să vă mulțumesc din suflet pentru grija ce o purtați lui bietu tata. Toată nădejdea mi-i în dv. și dl. Sachelarie care are o inimă de aur. Ceilalți, rude ori prieteni, s-au dus sau s-au împărțiat demult.

Eu sunt încă gripat, totuși, dacă e absolută nevoie, nu mă uit și pornesc imediat. (Nu-i mai spuneți tatei că nu sunt tocmai bine să nu se mai sperie bietul bătrân.)

Vă rog mult insistați pe lângă mama să-îngrijească cum trebuie că voi avea eu toată grija de dânsa.

Încă o dată vă mulțumesc călduros și, sărutându-vă mâinile, vă trimit, pentru toți ai dv., multă sănătate.

Jean

Bune salutări din partea Tanței.

Dragă tanti Atena

Am primit scrisoarea d-tale de la 27 iulie și-ți mulțumesc pentru informațiile și lămuririle pe care mi le dai. Accept să închiriez ovreului cu 7000 lei anual, obligându-se ca să repare peretele care e stricat.

Contractul se va face pe minimum un an, maximum doi. Dacă se face pe doi, atunci îmi prefer dreptul ca, la un an, să pot vinde casele; deci, el să se oblige să le evacueze dacă aceasta o va cere noul proprietar.

Chiria plătitibilă în două rate // semestriale de câte 3500 fiecare. Francisa o plătesc eu, iar taxele, către Primărie, el.

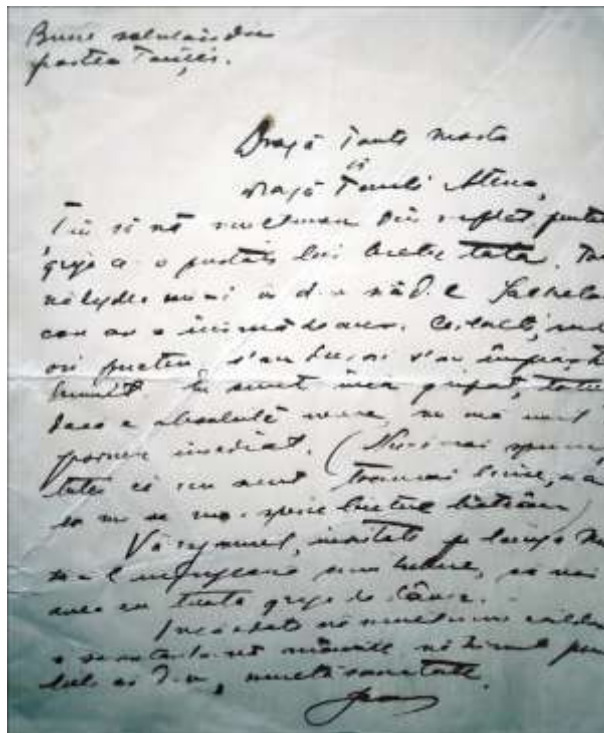
În caz că-i convine, atunci ai mata bunătatea și-mi iscăliți numele lui ca să fac contractul, să-l semnez și să-ți trimit ca să-l semneze și el.

Dacă vrea se poate iscăli de pe acum, anul începând de la 15 august cr.



În așteptarea răspunsului la Craiova, str. Barbu Catargiu, rog să primești anticipate mulțumiri și multă sănătate.

Jean



O scrisoare de la mătușa sa din Tecuci

Dragă tanti Atena

Te rog să mă ierți că n-am putut răspunde până acum c. d. postale deoarece am fost la Timișoara pentru bacalaureat.

În privința caselor, ai bunătatea, rogu-te, să scrii cui ce preț mi se oferă și care pare a fi mai serios și dintre ofertanți.

Dacă e posibil, întreabă mata și pe dl. Sachelarie dacă a primit vreo ofertă mai serioasă din partea cuiva.

Noi stăm aici până la 1 august în care răstimp așa dori, dacă e posibil bineînțeles, să primesc // vreun răspuns. După 1 august, le cresc cu douăzeci, mai locuim pe undeva (...)

Ce noutăți ne mai puteți da despre dv., și ce întâmplări mai de seamă s-au petrecut în Tecuci, în ultimul timp?

Cu așteptare de vești, te rog să primești și să le transmiți la toți ceilalți ai dumitale, din partea mea, toate cele convenite.

D-tale îți mulțumesc pentru orice <semn> al și oțărâție, și-ți sărut mâna.

Jean

Hotelul Băilor Olănești

(Valerian)

Stimate tovarășe Oprea,

Am primit volumul „Tudor Pamfile“, „programul sesiunii festive“ (mulțumiri pentru atenție),

(continuare în pag. 87)



Mihai MERTICARU

NOSTALGII

...aceleași explozii de miresme și culori te întâmpină
la intrarea în satul natal
aceleași orgă gravă de melancolie și înfiorări
aceleași glas de clopot se tânguie în clopotnița bisericii
de pe dealul de unde copil fiind atingeai cerul cu fruntea
aceleași tăcere pansează cu smerenie rănilor
mult prea adânci cu care se făloșesc sătenii
strecurându-se bâjbâind prin amintirile din celălalt veac
liniștea izvorăște din fiecare piatră
din pustiul zilelor îndoliate
din atâtea răni nevindecate
din clipocitul gândurilor nerostite
din pădurea rămasă doar în amintire
și din tristețea zăvorâtă în lăzile de zestre
bistrița curge printre fiordurile de aur ale memoriei
ducând la vale umbrele peștilor zglobii de odinioară
pașii tăi măsoară adâncimea dintre mâhnirea de ieri
și cea de azi a bețeștenilor mult mai bogați în pagube
îl vezi pe copilul ce-ai fost umblând desculț prin
bruma dimineților de fum
în tâmpile încep să-ți viscolească nostalgii
și auzi ecoul carelor de lemn
neamurile te urmăresc de după gardurile într-o
rână și nu știu pe cine caută în astă amărăciune
străinul ce-și poartă lacrima pe obraz
ca pe un scump trofeu sau ofrandă adusă unui zeu
prin oase îți curge o înserare
care mult te doare
prin gânduri îți bat vânturile toamnelor
cu rod jefuit de nerod
cocorii pleacă rânduri- rânduri
de-atâta pustietate mult te mai
îngânduri...

SILFIDĂ

...erai așa de tristă că în jurul tău
toate se transformaseră în piatră
cârbune zgură smoală și înmlăștinată nevolnicie
într-un târziu când ai zâmbit entazic
pustiul din jur s-a făcut grădină luxuriantă
când ai râs în hohote
zările au început să te strige pe nume
balta plină cu nămol a devenit izvor cristalin
apoi fluviu rostogolindu-se-n cascade și
ocean de miracole

femeie
catedrală a încântării cu portal întrandafir
erai o tăcere elizeică eram un extaz
erai o fee pantée
eram o alboradă dinamitardă
feciorească uimire
femeie silfidă
tu nu știi că numele tău
e feerie și cânt celest
tu nu știi că ești lacrima
care sprijină muntele
să nu se prăvălească în neant
tu încă nu știi că fără tine
toate planetele ar lua-o razna
prin Univers...

ÎNCÂNTARE ȘI STUPOARE

...doar câteva ceasuri (poate veacuri)
a cântat numai pentru mine
pasărea aceea ciudat de măiastră
prilejuindu-mi fulgurante clipe de magie
și extaz
de cum am ieșit din pădurea fermecată
de pe acel tărâm celest
nu mai cunosc locurile
nu recunosc și nu mă recunoaște nimeni
totul e schimbat
singur griul mânjește și pământ și văzduh
râurile și-au uitat albia
crucile împânzesc orizonturile
oamenii par a fi fanteze de nictalopi
nu mai mănâncă roadele pământului
(înghit niște pastile)
nu mai beau apă de izvor
(se mulțumesc cu un strop de esență de pusti)
nu mai vorbesc o limbă inteligibilă
(le este suficientă o coajă de idiom zdrențuit)
neantul pare a fi întemeiat
dinastia nisipului și a zgurii
pe pragul dintre aici și dincolo
numai zeii de piatră și îngeri de ghips
ca o paralaxă a amintirii unui paradis
pierdut și a scufundării unui continent
din imperiul inocenței
dezorientat și cuprins de teamă
m-am întors în pădurea fermecată
n-am mai găsit-o
dispăruse fără urmă
cu tot cu pasărea măiastră
restul e ignominie...

CORABIE ȘI MARE

...întâi am văzut ecoulși apoi te-am auzit pe tine
răsărit insolit
(corabie și mare între două suspine)
cum coborai din șapte ceruri

(continuare în pag. 85)

Mihaela AVRAM

suprapuse de gânduri
 învăluită în ninsori astrale
 răsărind univers miraculos dintr-o mulțime vidă
 și incendiind orizonturile cu niagare
 potopitoare de esențe cu n valențe
 te-am închipuit apariție fantasmatică
 în codrii impulsului inițial
 de pe bolta ispitelor cu purpur vesperal
 te-am intuit ca pe un dat
 ca pe o tainică presimțire
 pentru că erai steaua polară
 pe cerul închipuirilor mele
 de curcubeie și acuarele
 te-am visat cum îmi curgeai într-un entaz
 pe sub piele susurând ca un izvor plâpând
 apoi râu vijelios de munte
 dunăre revărsată peste pragurile
 primăverii
 incendiu devastator în pădurile tropicale
 cum nu s-a mai consemnat
 în anale...

URCAT ÎN ȘAUA GÂNDULUI

...înzestrat cu nestăvilă sete de azur
 și zări aprinse
 urcat în șaua gândului sprintar
 străbat marginile nemarginilor
 cu pajiști astrale
 pentru a dezlega tâlcuri de pe toți versanții
 fiorului metafizic și
 mesaje încifrate într-o bălbăială
 de întâmplări
 mă avânt pe culmile abisului
 prin infinitudinea galaxiilor Universului
 printre cele nouă ceruri ale neputințelor
 omenești
 prin deșertul promisiunilor falacioase
 prin inima presupuziției cu miros de dojană
 și prin adâncul adâncurilor fără hotare
 mă rătăcesc printre stelele și castelele
 din Calea Lactee
 prin jungla de veacuri și milenii
 printre comorile versetelor sacre
 prin lumea aceea încă necreată dintr-un
 munte de marmură
 prin universul din monada lui Leibnitz
 printre echinocții și solstiții
 printre axiome și paradoxuri
 și mă regăsesc transfigurat în sinele meu
 cu amintirea unui suflet zdrențuit
 mai înțelept cu un ochi de stea
 mai sărac cu o aprehensiune
 mai bogat cu o taină faustiană...



casă pustie -
 pe stâlpul de telegraf
 un cuib de barză
 *
 un nou răsărit -
 ticăitul unui ceas
 lovit de perne
 *
 ultima toamnă -
 o poză prăfuită
 găsită pe jos
 *
 curcubeu pe cer -
 doar un creion colorat
 uitat în penar
 *
 puf de pădăii -
 umbrele deschise
 în pragul casei
 *
 poză în album -
 parfum de magnolie
 în casa veche
 *
 vară târzie -
 legănarea macului
 în amintire
 *
 fluturi albi în zbor -
 de prea multă liniște
 mi se-nchid ochii
 *
 urzind lumină
 se-adună macii pe câmpie -
 bunica țese
 *
 masa de seară -
 o carte de bucate
 în librărie
 *
 liniște pe cer -
 o zi de duminică
 printre amintiri
 *
 la gura sobei -
 povestea unei drujbe
 spusă de tata
 *
 ploaie de vară -
 o scrisoare primită
 din depărtare
 *
 o floare la geam -
 chipul mamei zâmbește
 din vitrină
 *
 floare de cireș -
 rochia de mireasă
 la vedere



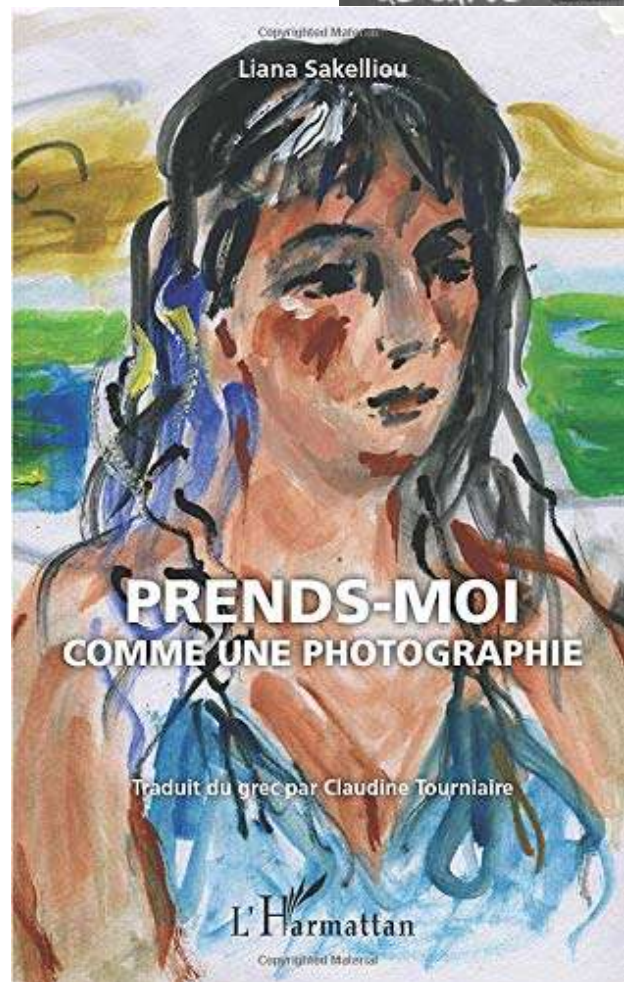
Nicolae TZONE

Cum se ajunge cel mai repede din Grecia la Dunăre (II)

02. Nunta Apei și a Focului. Thales și Heraclit

Ne vom opri, în continuare, asupra poemelor prezente în antologia noastră¹ între paginile 140 și 211. Ele au fost preluate din culegerea pe care autoarea a publicat-o în 2004, la Editura Typothito, *Πάρε με σὺν φωτογραφία/Trage-mă ca pe o fotografie*.

Întâlnim și acum versuri în care „apa” continuă să fie o prezență continuu semnalată, ecurile din străvechiul Thales din Milet părand a fi cufundate în roua unei gândiri vii, foarte atent reîmprospătate. Firește, numele înțeleptului de demult nu este rostit (mai era nevoie?), dar prezența sa ne este riguros semnală în poemul „Acuară” (p. 199), prin sintagma „cu secole în urmă”. Iată, de altfel, citatul de rigoare: „Înotam împreună, cu secole în urmă,/ într-un ocean din apropierea deșertului/ în timp ce briza se prăbușea/ în grota albastră a neantului”. Deci suntem conduși, grație poeziei, cum ziceam, poate chiar pe vremurile legendarului Thales, cel care, primul dintre greci, așeza apa la temelia tuturor lucrurilor și a devenirii cosmice. Ni se desemnează, totodată, și „locul” unde, pe întinderea Greciei milenare unde va fi avut loc întâlnirea ce ne este rememorată: „într-un ocean din apropierea deșertului”, și anume „în grota albastră a neantului”. Aventura aceasta, călătoria aceasta în timp



sunt prezentate drept un „înot” al perechii de îndrăgostiți de totdeauna: „înotam ÎMPREUNĂ”. Strofa care urmează este încă o dovadă pregnantă a talentului atât de special al autoarei elene: „Mă scufundam în ceva însemnat și profund/ și în întunericul lui găseam coralieri/ care se ondulau ca niște schelete/ de nou-născuți”.

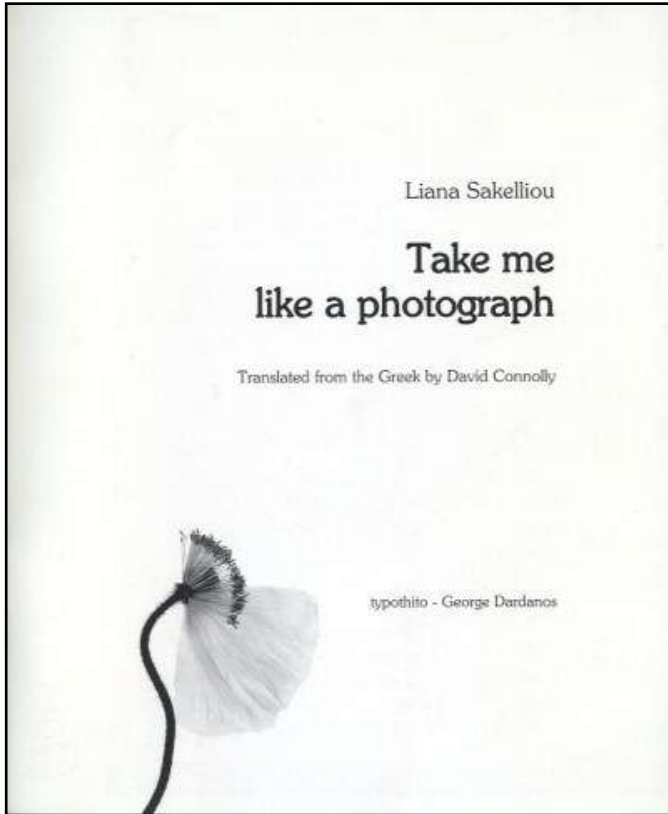
Asemănarea coralierilor ondulatorii cu schelete de nou-născuți este absolut teribilă și, fără niciun fel de rezervă, și unică și revelatoare.

Mizând pe această cheie de lectură, a descoperirii în textele Liane Sakellou a elementelor acvaticice, pot afirma cu suficientă siguranță că avem de-a face cu preocuparea asumată a artistei pentru adâncirea acestei teme, a configurării unei intrinseci filosofii a acvaticului. Astfel, ce altceva ar putea fi socotit poemul cu titlul de-a dreptul percutant „Viața ca apă”? Este, afirm o dată în plus, o poveste grecească a cuplului, trăită în același peisaj crud al acvaticului („Iacurile se răstoarnă cu susul în jos...”), al decorului inconfundabil al stâncilor risipite în Marea Egee - și, în genere, în Mediterana: «„O dată sau de două ori pe an”, ai spus,/ „Iacurile se răstoarnă cu susul în jos. Subit și lin”./ Recifele se clatină, dunele se dizolvă,/ anghilele părăsesc abisul/ alunecând una pe alta./ Mă gândesc acum dacă sub suprafață/ adâncul, prin surprindere, sperie vârful”. Textul este, în egală măsură, și o mărturisire despre cutremurarea trupului care simte, în dăruirea sa, deoptrivă, frisonul palpabil al morții: „Mă întind pe patul nostru apoi./ [...] Mă întorc moale de tot și mă iei/ căutând ceea ce nu va scufunda/ pentru totdeauna, noaptea./ Trupul meu însă assemblează moartea/ speciei noastre/ plin de surprize”.

Dacă am plusat pe aducerea în prim plan a vechii Greciei a lui Thales din Milet, nu mă opresc să-l

(continuare în pag. 87)

amintesc și pe Heraclit. Chiar cred că era firesc ca el să apară, la un moment dat, în poemele Liane Sakelliou. De ce? Tocmai că gânditorul propunea, după cum bine se știe, focul ca materie primordială a substanței lumii. Și nu numai primordială, ci și unică, aflată în devenire continuă.



Modalitatea în care poeta elenă rezolvă distanța ireconciliabilă dintre cele două teorii este deosebit de ingenioasă. Dar să citim textul („Petale flexibile, cuvintele”) în care Thales și Heraclit din Efes par a accepta fără împotrivire, fie și pe durata unui poem, o vecinătate inedită, pentru ambii câștigătoare: „Podeaua a luat foc/ lumea a luat foc/ spiritul a luat foc/ o flacăra unduitoare înfășura fiecare piatră/ a depășit intensitatea/ nemișcat, cu picioarele încrucișate pe podea.// Cuvintele se luptau vîi cu limba/ [...] cuvinte înaripate și înnebunite/ flacăra și sânge/ dăruieți suflet petalelor/ **păstrați-le pe cele din apă**/ sunt singurele care au traversat focul/ petale flexibile, cuvintele”. Este (nu-i așa?) un poem care nu poate trece nicidecum neobservat. Nunta apei și a focului este foarte greu de prins în poezie în zbaterea lor orgolioasă și profund originală. Dar Liana Sakelliou reușește, de-a dreptul miraculos, să surprindă/să cuprindă în vocea ei lirică „sunetele” care sunt numai și numai ale ei. Definitorii. Autoritar recunoscutibile.

¹ Liana Sakelliou, *Αλχημεία κυτάρων σε άτελιέ ζωγραφικής/ Alchimie celulară într-un atelier de pictură*, traducere din limba greacă: Angela Bratsou și Stavros Deligiorgis, Ed. Vineia, 2021

(va urma)



(urmare din pag. 83)

precum și scrisoarea dv., cu data din 24 I '72, prin care îi dați câteva lămuriri și-mi cereți părerea cu privire la seria de „Biobibliografii”.

Cunoșteam și eu, firește, din activitatea entuzi-astului și competentului folclorist, însă abia acum am o privire cuprinzătoare relativ la opera sa, precum și la importanța pe care acesta o prezintă.

Găsesc că e întrutotul motivat să puneți accentul pe informarea bibliografică, aș vedea următoarele volume cu o scurtă prefață (fixarea în epocă a respectivului personaj și trasarea cătorva linii definitorii), dacă mai e în viață, o postfață schițată de acesta (...)

Dar să mă întorc la lucrarea primită. A fost bine gândită și izbutit realizată. Calde felicitări și bune urări!

Ea-i simplă, poate că aș fi pus, sub portret, semnătura, aș fi dat ceva din corespondență, aș fi reprodus o pagină de manuscris, aș mai fi adăugat o fotografie (cele incluse sunt grăitoare), iar, la grup, nu ar fi stricat, cred, dacă se indica locul și data când a fost făcută fotografia.

Sincere felicitări și pentru programul aniversării centenarului Bibliotecii „V.A. Urechia”!

A trecut timpul când o bibliotecă importantă era doar un depozit de // cărți cu una sau mai multe săli de lectură!

Înainte de a încheia, în ce constă și cum se va face difuzarea volumelor din seria „Biobibliografii”?

Al dv. cu afectuase salutări,
I. Dongorozi

6. II. 1972

P.S. În ceea ce mă privește rămâne, firește, ca să-mi vină rândul mai târziu. Cum mi-ar sta, oare, să fiu trecut înaintea unui autor care a trăit și a murit înaintea mea sau care are mai multe merite?

https://www.bvau.ro/infoghid/index.php/lon_Dongorozi
https://ro.wikipedia.org/wiki/lon_Dongorozi



Florin LOGREȘTEANU

TEMPLUL DIN LANCRĂM

Lucian străbate satul de la un capăt la celălalt, minunându-se că-i este tot mai străin. **Minunându-se...** Ciudat sentiment față de locul unde ai copilărit și nimic nu ți-a rămas neatins !... O face în fiecare zi. În ultima vreme - dimineața și seara. De la un timp – în puterea nopții. Și mai ciudat: descoperă un alt sat. Satul ce poartă în nume sunetele lacrimii îl ispitește într-un alt fel decât până nu demult. Treaz sau în visul nocturn, i se relevă altfel. Încearcă să înțeleagă motivul, dar totul i se învălmășește în minte. Tăcere și taină. Iar dangătul vag de clopot din turnul bisericii și-a pierdut noima; niciun semn sacru, despre care i-a vorbit părintele său. Pare mai degrabă un avertisment despre ce s-a zămislit în trupul adolescentin; crește, îl ispitește, dar încă nu i se relevă. Strigăt interior și, în continuare, taină. **Sat al meu, ce porți în nume sunetele lacrimii**, rostește aproape cu voce tare tânărul Lucian, încercând să înțeleagă de ce, de la un timp, parcă trăiește într-un alt sat...

Iată-o pe Mira. Li se încrucișează drumurile pe ulița prăfuită care niciodată n-a purtat un nume. Trec unul pe lângă celălalt îngăimând numai câteva vorbe pe care fiecare le înțelege în felul său. Se îndepărtează, târând după ei gânduri repede uitate. Tânărul Lucian este mai preocupat să descopere lumea civilizată, dar aspră, decât să împărtășească zâmbetul fetei cu ochii negri și plete blonde, așa cum Euripide și l-a imaginat pe Dionysos. Mira este totuși fecioară, iar corespondențele cu trăsăturile zeului, Lucian le dă repede la spate. Nu i se pare potrivit să asocieze masculinitatea cu feminitatea unei copile... De la un timp, drumurile celor doi adolescenți se încrucișează în dreptul bisericii satului. Nimic neobișnuit. Mira iese de la slujbă, Lucian nu pare preocupat să-și reînnoiască explicația tatălui său, înțeleptul preot al satului, de ce biserica apare sub forma unui bust de femeie înconjurat de flăcări...

Mira... O fată simplă din satul în care va rămâne toată viața, crescându-și plozii, în timp ce el își va înstrăina pașii pe meaguri ispitite de promisiuni pe care, deocamdată, nu le înțelege. Numai gândul acesta îi înmugurește în minte cuvintele pe care, cândva, le va inscripționa într-o poezie: **Sat al meu, ce porți în nume sunetele lacrimii...** I se pare totuși ciudat că, după discuția cu tatăl despre viziunile Hildegardei din Bingen, în visul său nocturn, biserica se identifică cu Mira: **mi s-a arătat o femeie uriașă care semăna cu o cetate. Purta pe cap o coroană minunată. Din brațele ei țâșneau raze de slavă ce pogorau pe pământ; pântecul ei părea un năvod cu nenumărate ochiuri prin care intrau și ieșeau sumedenie de oameni...** Lucian se trezește brusc în puterea nopții. Imaginea Mirei-biserica îl tulbură; ce asociație bizară!... Aprinde lampa cu gaz, extrage din etajeră, la întâmplare, o carte. N-o deschide. Nu citește titlul. Încearcă sentimentul straniu că cineva îl privește. O descoperă pe Mira – o umbră difuză; imaterială. Surprinzător, ea încearcă să-i strecoare cuvinte aspre în memorie: Așadar, pleci, domnișorule... Nu-ți suportă satul fiindcă ignori durerea

despre care tatăl dumitale ne vorbește după slujba duminicală. Zice că e scris în Scriptură. Dumneata, în schimb, vrei să te îndepărtezi de satul ce poartă în nume sunetele lacrimii. Păcat, domnișorule ! Mare păcat !...

Ceea ce nu știe Mira este că deja ea înmugurise în el. Lucian o simțea – lujer de plantă rară – crescând în sine și biruindu-i toate descurajările. Din acea zi, a început să-i caute drumurile. Nu-și da încă seama, concret, că o face. Simțea că, bătând prin sat, fără un scop anume, caută altceva. La început, nu-și da seama ce. Nici mai târziu, acel ceva n-a dobândit materialitate. I-a răsărit în minte ca o metaforă: **Pietre pentru Templul meu...** Aparent, fără nicio legătură cu Mira...

E prima duminică după sârbătoarea de Paște din anul acesta, când intră în biserică. Primește, din priviri, binecuvântarea părintelui său, preotul satului. Cu o seară înainte, după cină, părintele Isidor i-a vorbit despre destin, în stilul lui ciudat de-a fi, în același timp, slujitorul bisericii și liber-cugetătorul: **E tragică soarta timpului nostru: avem nevoie de o religie, dar nu găsim niciodată un Dumnezeu pentru ea...** Lucian s-a simțit frustrat. Dăduse cuvintelor părintelui un cu totul alt sens. Ceva sinonim cu renunțarea, acceptarea rămănerii în satul pe care, de pildă, Mira nu-l va părăsi niciodată, pecetluit onomastic cu buchiile lacrimii. Tatăl a fost de cu totul altă părere: **După ce descoperim că viața n-are niciun înțeles, nu ne rămâne altceva de făcut decât să-i dăm un înțeles !...** Cuvinte profetice ?... Lucian nu-și da seama. Și le-a întipărit însă în minte ca pe prețioase pietre pentru propriul templu. Iar templul său era gândit să fie construit în afara satului în al cărui nume se fac auzite sunetele lacrimii...

Templul fictiv poate fi construit în sat sau oriunde în altă parte, încearcă Lucian să scape de incertitudinea ce i-o provoacă propriile gânduri. Alteori, templul dobândește contur real. Clipele de luciditate devin pe zi ce trece mai rare pentru tânăr. Templul, imaginat în afară, crește în el, piatră cu piatră. Și altceva: ziditorul este o femeie-copil, fără profil uman; o icoană transfigurată în femeie și o femeie devenită icoană când imaginația tânărului **o ia razna...** Aprecierea nepotrivită aparține părintelui clarvăzător, nicidecum preotului. Lecturile fiului pot face dovada unor urme de magism care în mintea prea visătoare se pot substitui realității. Lucian râde, ascultându-l. În tăcere însă își confirmă că nu se înșeală: în el, zidește ceva ce configurează un templu, Mira. Descoperirea îl nedumirește. Pe urmă, încearcă o explicație acceptabilă descoperirii imprevizibile. Mira – un nume ciudat pentru comunitatea Ardealului ! Numele dezvoltă, printre alte conotații, și pe acelea de **pace și zidire...** Și, mai departe, reflectează: are el nevoie de liniște ?... De un cămin într-un cătun în care perspectivele nu mai dobândesc expresie?... Nimic nu s-a schimbat în Lancrăm de când el a deschis ochii spre tinda întunecoasă a vecinului taciturn, a castanului care străjuie casa preotului Isidor, a bălții formate din apele ploilor la

(continuare în pag. 89)

marginea satului, a bisericii... Fecioara care-l privește timid când se-ntâmplă să li se încrucișeze drumurile, abia articulând câteva cuvinte convenționale, se înșeală dacă crede că poate să dăruiască liniște unui suflet bătuit de spectrul evadării, cum i se întâmplă de la o vreme feciorului popii din Lancrăm... Totuși, Mira este în el, clădește; numele ei vine de la **zidire**, poate fi o rătăcire a imaginației lui, iar întreprinderea ei - zămisirea unui templu...

Se întâlnesc, ca de obicei, duminica, la biserică. Se privesc discret, nu-și vorbesc. În timpul slujbei, Lucian ocupă locul cel mai din spate, spre ieșire, Mira – lângă altar. După binecuvântarea finală a părintelui Isidor, enoriașii se scurg în afară, pătrunși de har sau hărțuiți de grijile ce urmează de-acum încolo în existența lor cotidiană. Lucian iese printre primii, dar nu se grăbește spre casă. Așteaptă, retras, lipit de unul dintre castanii din curte, să apară femeia-copil. Crede că va reuși s-o conducă câțiva pași pe ulița satului sau măcar să-și spună câteva cuvinte. Iat-o : căprioară tânără, izvor de munte, metaforizează. Nu se întâmplă nimic. Ajunsă în dreptul lui, Mira abia i-a adresat un zâmbet. Privirea ei, în schimb, l-a făcut să-și piardă luciditatea. Părea că o noapte nefirească biruiește lumina. Ochii Mirei – izvorul nopții... Comparația nefirească îl va obseda o vreme... Când fecioara se pierde în mulțime, o simte încă în el, întreținând viața, ca într-un templu încă în formare...

Templul este înaltul și adâncul, spațiu al armonizării contrariilor, **coincidentia oppositorum**, reflecție care, pentru moment, îl sperie. Este primejdios să gândești astfel despre o fătucă aureolată de imaginația lui, nimic mai mult...

Ziua plecării din sat se apropie cu repeziciunea acelor pe cadranul unui ceas. Lucian are într-o noapte revelația nașterii numelui satului: **Lancrăm** – o lume izvorâtă din lacrimi. Tainic, se nasc cuvintele care, de aici încolo, vor reveni obsesiv în memoria sa: **Doare lumina, sunetul doare, lumea doare...** Și din nou gândul se întoarce la Mira: **O, ce departe suntem unul de altul, ce departe !...** Ignoră că fecioara continuă să clădească în el un templu din alt fel de pietre. Sau n-o mai simte...

Sentimentul joacă la Lucian un rol tot așa de însemnat ca și intelectual. Intelectual, îl admiră pe Schelling. Îl consideră **un poet deviat în filosofie. Un poet al viziunilor metafizice...** Se întoarce cu gândul la Mira. I se pare că n-o înțelege; și că nu va înțelege niciodată fecioara pasiunii sale, deocamdată confuze. Scrie în caietul cu note personale: **S-ar părea că în iubire fiecare se caută pe sine însuși cu un sex contrar: de aceea în iubire vei căuta în veci fără să găsești...** N-o află pe Mira, fiindcă o caută mereu în altă parte. Iar fecioara trăiește în el, desăvârșindu-și menirea: **Templul din Lancrăm...**

În vis, Lucian are uneori impresia că-și ascultă **pașii**. O forță impersonală îi conduc spre un topos fără nume, ireal și real, în același timp și pe care tânărul îl va identifica cu **nemărginirea**. Tot în vis, Mira încearcă să-l convingă că nemărginire nu există. Dincolo de satul ce poartă în nume sunetele lacrimii, se află **înstrăinarea**. Spre ce te îndrepti, Lucian?... E o întrebare la care, deocamdată, tânărul nu poate răspunde. Se simte rătăcit, atâta tot... Preotul Isidor, tatăl său, îi încurajează plecarea. Îi vorbește despre ieșirea din vremelnice, în alt timp.

Nici preotul și nici Lucian nu revelează că deja Mira face aceasta de mult timp. Cuibărită în tânărul visător, clădește în el, moment cu moment, templul sorocit.

Pentru viitorul poet, împărăția nisipului, cântecul înfricoșător al cucului, pasărea care **cântă și scui-pă**, zenitul care-i însoțește alergarea pe ulițele satului, **vraja și primejdia Muntelui** dispar ca trăiri spirituale singulare și se concentrează într-o singură ființă: Mira... Cu o carte de filosofie în mână, pe care încă n-a deschis-o, reflectează că în dimineața aceea n-a întâlnit-o la slujba de duminică, în biserica satului; și nici în precedentele zile nu li s-au încrucișat nici măcar o dată drumurile pe ulițele Lancrămului. O dorință neașteptată îl încearcă: s-o caute. Tulburat, Lucian iese în uliță, dar în dreptul castanului ce străjuiește casa părintească încremenește. Pe creanga cea mai de jos o pasăre, pe care n-o poate identifica, îl privește cu ochi de femeie. Pare desprinsă din trupul arborelui iar când glăsuiește, confuzia tânărului devine inhibantă: pasărea măiastră cântă sau o adiere tocmai s-a strecurat printre ramurile arborelui?... Lucian monologhează, încercând să descrie ceea ce simte: **În vântul de nimeni stârnit, hieratic Orionul te binecuvântă, lăcrimându-și deasupra ta geometria înaltă și sfântă...** Incertitudinea persistă: **Pasăre ești? Sau un clopot prin lume purtat? Făptură ți-am zice, potir fără toarte, cântec de aur rotind...** În imaginația tânărului, misterul, imprevizibil până atunci, se produce: ramurile copacului se desprind și arborele dobândește conturul unui templu cu cupola deschisă către înalt. Pasărea sfântă își pierde zborul **sub iarba cerului**, revelează Lucian. Ezită să-și continue gândul...

În noaptea ce precede plecarea din Lancrăm, Lucian o revede pe Mira. În vis. Pe el însuși se visează în ipostaza unui templu cu cupola deschisă spre cer. Când fecioara s-a apropiat, aproape simțindu-i răsuflarea, îi vorbește: Mira, **ochii îți sunt încă plini de neliniște. În degete îți lăcrimează inele de fier. Mira, ceasul acesta ar trebui să-ți fie scump cum altul nu ți-a fost, fiindcă... fiindcă mă vezi și te văd. Privește soarele și tot ce se poate privi...** Fecioara îl învăluie, cald. Pe urmă, fără cuvinte, dispare în templul pe care ea însăși l-a creat. Anticipând ceea ce mai târziu va deveni o cugetare personală, Lucian simte că fecioara **i-a ucis trupul. Căci sufletul său nu se mai simte bine în vechiul trup, el se dorește în corpul cel nou**, în templul creat de Mira. Și în care femeia-fecioară va rămâne, contopită cu el, pentru totdeauna...



CELE MAI FRUMOASE POEZII DESPRE MAMĂ

Scrisoare

de Lucian BLAGA

Nu ți-as scrie poate nici acum acest rând,
dar cocoși au cântat de trei ori în noapte -
și-a trebuit să strig:
Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat?

Sunt mai bătrân decât tine, Mamă,
ci tot așa cum mă știi:
adus puțin din umeri
și plecat peste întrebările lumii.

Nu știu nici azi pentru ce
mai trimis în lumină
Numai ca să umblu printre lucruri
și să fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat și care-i mai frumos?
Mâna mi se oprește: e prea puțin.
Glasul se stinge: e prea puțin.
De ce m-ai trimis în lumină, Mamă,
de ce m-ai trimis?

Trupul meu cade la picioarele tale
greu ca o pasăre moartă.

Tânăra veșnic

de Attilio BERTOLUCCI

traducere în limba română: Luca Cipolla

Ești tu, invocată în fiecare seară,
pictată peste nori
Care înroșesc câmpia noastră
și cine se mișcă în ea însăși,
Copiii reci ca frunze și femeile
umede pe traseu
Către oraș în lumina unei averse
care încetează,
Ești tu, mamă tânără veșnic
în virtutea morții
care te-a strâns, trandafirul
pe punctul de ofilire,
Tu, originea fiecărei nevroze și anxietăți
care mă torturează,
Și din toate acestea îți mulțumesc pentru vârsta
trecută, prezentă și viitoare.

Mama

de Ana BLANDIANA

Mamă, întâiul meu mormânt,
Bezna fierbinte,
Cu-atâta nerăbdare prostească părăsită,
În timp ce fiecare bulgăr
Al țărânei sale
Se-mpotrivea plecării fără rost.
Îmi vei ierta vreodată învierea,
Grăbita înviere ce mă rupea de tine
Pentru că, din lumină în lumină,
Să mă apropie de-o altă moarte?
E tot mai frig,
Străinătatea mă pătrunde,
Pe cum mă urc se șterge drumul înapoi.
E-atâta depărtare pân' la tine,
Că s-ar putea-nălța biserici
Să mijlocească rugile-ntre noi.

Duhovnicească

de Tudor ARGHEZI

Ce noapte groasă, ce noapte grea!
A bătut în fundul lumii cineva.
E cineva sau, poate, mi se pare.
Cine umblă fără lumină,
Fără lună, fără lumânare
Și s-a lovit de plopii din grădină?
Cine calcă fără somn, fără zgomot,
fără pas,
Ca un suflet de pripas?
Cine-i acolo? Răspunde!
De unde vii și ai intrat pe unde?
Tu ești, mamă? Mi-e frică,
Mamă bună, mamă mică!
Ți s-a urât în pământ. Toți nu mai sânt,
Toți au plecat de când ai plecat.
Toți s-au culcat, ca tine,
toți au înnoptat, Toți au murit detot.
Și Grivei s-a învârtit în bot
Și a căzut. S-au stărpit cucuruzii,
S-au uscat busuiocul și duzii,
Au zburat din streășina lunii
Și s-au pierdut rândunelele, lăstunii.
Știubeiele-s pustii, Plopii-s cărmizii,
S-au povârnit păreții. A putrezit odaia.
Ei! cine străbătu livada
Și cine s-a oprit? Ce vrei? Cine ești
De vii mut și nevăzut ca-n povești?
Aici nu mai stă nimeni
De douăzeci de ani...
Eu sânt risipit prin spini și bolovani...
Au murit și numărul din poartă
Și clopotul și lacătul și cheia.
S-ar putea să fie Cine-știe-Cine...
Care n-a mai fost și care vine
Și se uită prin întuneric la mine
Și-mi vede cugetele toate.
Ei! Cine-i acolo-n haine-ntunecate?
Cine scobește zidul cu carnea lui,
Cu degetul lui ca un cui,
De răspunde-n rănile mele?
Cine-i pribeag și ostenit la ușă?
Mi-e limba aspră ca de cenușă.
Nu mă mai pot duce.
Mi-e sete. Deschide, vecine,
Uite sânge, uite slavă.
Uite mană, uite otravă.
Am fugit de pe Cruce.
Ia-mă-n brațe și ascunde-mă bine.

Muza mea

de Luca CIPOLLA

Aici moare muza mea
în noaptea
care secundează drumul tău,
eu aproape,
teama și un salut,
acea scurtă aluzie la o țintă
niciodată atinsă
într-o așteptare,
mama...

(continuare în pag. 91)

M-a crescut mama în poală

de Nina CASSIAN

M-a crescut mama în poală
De la leagăn pân' la școală.
Zile-ntregi și nopți de-a rândul
Mi-a vegheat somnul și gândul.

M-a-nvățat să gânguresc,
Să zic mamă, să zâmbesc.
M-a-nvățat apoi prin casă
Primii pași până la masă.

M-a-nvățat să nu m-alint
M-a învățat să nu mint,
Să nu știu ce este frica,
Toate m-a-nvățat mămica.

Mamă bună, mamă dragă,
Te-oi iubi o viață-ntreagă
Pentru tot ce ai făcut,
Pentru că tu m-ai crescut!

Mama de departe

de Nichifor CRAINIC

Lângă lacul larg-înfiorat și pal,
Te-am văzut în toamnă rămânând pe mal,
Profilată trist pe cerul sângeriu,
Printre foi căzute prea de timpuriu,
Cu năframa-n care căutai să-ngropi
Sfâșiatul suflet risipit în stropi,
Mama de departe.
Și de-atunci mereu
Lacrimile tale cad în gândul meu:
Frunze vestejite peste lacul pal
Turburându-i veșnic sfărâmatul val.

Măinile mamei

de Grigore VIERU

Când m-am născut, pe frunte eu
Aveam coroană-mpărătească:
A mamei mână părintească,
A mamei mână părintească.

Duios, o, mâna ei întâi
Cu mâna dragei mele fete
S-au întâlnit la mine-n plete,
S-au întâlnit la mine-n plete.

Copii am. Dar și-acuma când
Vin zorii noaptea s-o destrame,
Găsesc pe frunte mâna mamei,
Găsesc pe frunte mâna mamei.

O, mâna ei, o, mâna ei,
O, mâna ei, ca ramul veșted,
A-mbătrânit la mine-n creștet,
A-mbătrânit la mine-n creștet.

**Scrisoare mamei**

de Serghei ESENIN

Tot mai trăiești, bătrână mamă?
Ție, cu supunere, mă-nchin!
Mica-ți casă, seara de aramă,
Lumineze-o pașnic și senin.
Mi se scrie că ești tulburată,
Că ți-e dor de mine ne-nțetată,
Că ades bați drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat.
În albastre seri ți se năzare
Gând pustiu, ce lacrimi da val,
Că la crăsmă-ntr-o-ncăierare
Mi s-a-nfipt în inimă-un pumnal.
Mamă, nu-i nimic! Delirul fură
Gândul tău, ducându-l spre prăpăd.
Nu-s bețiv chiar în așa măsură
Că pierind, să nu te mai revăd.
Ca-n trecut, mi-i inima duiosă,
Am un vis, un vis pe care-l storc;
Să mă smulg din dorul ce m-apasă
Și la noi acasă să mă-ntorc.

Eu voi reveni, pe când rășfață
Pomii-n floare, satul meu tăcut;
Dar să nu mă scoli de dimineață,
Cum opt ani în urmă, ai făcut.
Nu trezi deșertăciunea crudă,
Nici regretul că mă risipesc,
Prea devreme, pierdere și trudă,
Mi-a fost dat, trăind, să pățimesc.
Să mă rog, tu nu-mi mai da povețe!
Nu-i nevoie! Duse-s câte-au fost.
Numai tu-mi ești reazem la tristețe,
Numai tu dai vieții mele rost.
Fie-ți deci, neliniștea uitată,
Nu-mi mai duce dorul ne-nțetată,
Nu mai bate drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat...

Cântec sfânt

de Ștefan O. IOSIF

Cântecul ce-ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu de la țară.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Ieri – el m-adormea pe mine,
Și-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine.

Mama mi-l cânta și ea,
Și la viersul lui cel dulce,
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Măine, când voi fi pământ,
Nu uita nici tu și zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile.

(continuare în pag. 92)

Mama

de Nicolae LABIȘ

N-am mai trecut de mult prin sat și-mi spune
Un om ce de pe-acasă a venit
Cum c-a-nflorit la noi mălinul
Și c-ai albit, mămucă, ai albit.

Alt om mi-a spus c-ai stat la pat bolnavă.
Eu nu știu cum să cred atâtea vești,
Când din scrisori eu văd precum matale
Din zi în zi mereu întinerești.

Vița-de-vie

de LAMARTINE

Vița-de-vie casa noastră
O-mbrățișa cu ramuri grele
De boabe ce, către fereastră,
Momeau un cer de păsărele.
Cu-nfrigurata-i mână albă
Mama o coardă ne-apleca:
Copiii se-nfruptau în grabă
Din viguroasa miere-a sa.
Azi păsări nu-s, mama e moartă;
Vița-de-vie-i doar un ciot;
Vâl de păianjeni ușa poartă;
Eu plâng și mă gândesc la tot.

Mamei

de Mircea MICU

Mamă ești mai frumoasă ca o
duminică fără sfârșit
când se aude plânsul ierbii
sunând sub câmpul înverzit.

Depart, peste vămi de gheață,
unde miroase a gutui,
stau îngerii palizi și învață
ruga ta spusă nimănu.

Cu cât ne-ndepărtează vremea,
cu cât te uită carnea mea,
eu mă gândesc plângând la ziua
când nu te voi putea vedea...

O, de-aș putea... Dar ce pot oare,
din sărăcia care-o am?
Decât să te întorc la clipa
acelor ani când nu eram.

Imaginea mameide Maurice CAREME
traducere de Radu Boureanu

Am poza ta, o poză
Ce-n inimă-mi trăiește
Cu-atât de pure linii;
De vârstă nu vorbește.
De-acolo-mi glăsuiești
Cu buze nemișcate,
Și, blândă, mă privești
Cu pleoapele lăsate.
Nenorocirea când
În cale mi se pune,
Inima ta mi-o spune,
Lângă a mea bătând.

Cea mai scumpă

de Nichita STĂNESCU

Spune-mi care mamă-anume
Cea mai scumpă e pe lume.
Puii toți au zis de păsări,
Zarzării au zis de zarzări,
Peștișorii de peștoaică,
Ursuleții de ursoaică,
Tigrișorii de tigroaică,
Mânjii toți au zis de iepe,
Firul cepii-a zis de cepe,
Nucii toți au zis de nucă,
Cucii toți au zis de cucă,
Toți pisoii de pisică,
Iară eu de-a mea mămică.
Orice mamă e anume
Cea mai scumpă de pe lume.

Măinile Mameide Rainer Maria RILKE
traducere în limba română: Luca Cipolla

Tu nu ești mai aproape de Dumnezeu
decât noi; toți suntem îndepărtați.
Dar tu ai minunate
binecuvântate mâinile.
Se nasc clare în tine din mantie,
contur strălucitor:
eu sunt roua, ziua,
dar tu, tu ești planta.

Iris ceresc

de Arcadie SUCEVEANU

Mama avea ochii albaștri-albaștri
Cu cicoarea lor, îngerii
vor tivi
lanurile de grâu
dintre stele

Mama

de Victor EFTIMIU

Cât e de drag cuvântul sacru "mamă"!
Un găngurit când pruncul vrea s-o cheme
E lângă noi, în clipele supreme,
Din leagăn pân' la cea din urmă vamă.
Din veșniciei, ca focul unei steme
Își flutură a dragostei maramă...
Păstrează-i chipu-n aurită ramă
Și de nimic, nicipând nu te mai teme!
Ocrotitoare-n oarba vijelie,
Chiar umbra ei se schimbă în făclie
Pe drumul drept menită să te poarte
În fața ei, de-a pururi te prosternă
Simbol, duios al patriei, eternă,
Te leagănă de dincolo de moarte!

(din volumul "Mirajul mamei – cele mai frumoase poezii despre mamă", Editura InfoRapArt, 2011)





Petre RĂU

NECUVINTELE DIN CUVINTE (partea a II-a)

Trecând probabil prin destule presiuni pentru a da "socoteală" acestor inovații, însuși poetul încearcă să ne spună ce înțelege el prin necuvinte: "În ceea ce privește ritualul poeziei, esențial este cuvântul văzut, scris de mână sau tipărit; scoaterea cuvântului din zona sonoră și fixarea lui în cea vizuală. (...) Ca vehicul poetic cuvântul scris tinde să-și piardă proprietățile sintactice, integrându-se unei morfologii pure, în care o propoziție, sau chiar o frază întregă are valoarea funcțională a unui singur cuvânt, sau chiar a unui singur fonem. Astfel, în structura unei poezii, grupurile de cuvinte transportă un ce aparte, un supra-cuvânt sau mai bine zis un necuvânt. Ca o ipoteză de lucru vom folosi termenul de necuvânt, necuvinte pentru a indica elementele primordiale ale poeziei așa cum se nasc ele, nenotionale și ambigue. (...) Fluxul comunicării se îngustează ca o pâlnie spre cuvântul scris și se lărgeste ca o pâlnie din cuvântul scris" (1).

Iată un exemplu de felul în care Nichita creează o imagine din imagine, un concept din alt concept sau chiar din același concept, în poezia sa „Trecător” [12]: „Călăream pe un cal și deodată-am văzut / că eu sunt calul acela / Și deodată am văzut că ei doi / galopează pe mine. / Mă involburam și deodată / i-am văzut pe cei trei, / când umbra mea din spatele meu / mi-a strigat: / - Eu sunt tu. Lasă-l / pe cei patru să-și urmeze destinul... / lasă-i!”

Necuvintele nu sunt doar „altfel de cuvinte” sau „anticuvinte”, precum „antimateria” este un fel de „materie” privită în oglindă. Trecerea în poezie de la cuvinte la necuvinte este similară procesului de trecere de la o poetică lingvistică la o poetică metalingvistică. Să observăm că necuvintele este un substantiv cărui ar trebui să-i îngăduim să rămână defectiv de singular⁴.

Nichita a simțit nevoia unei limbi îngerești sau poeziești, a unui necuvânt care să surprindă inefabilul existenței. Prin asta limbajul devine mai abstract, trece în eul creator și devine inexprimabil în cuvinte, sublimat la maxim, căutându-și o exprimare adecvată stării sale de spirit și nevoii de a face din cuvânt o fereastră a sufletului. De la începutul până la sfârșitul operei sale, Nichita are însă un stil inconfundabil, care este un modernism propriu, fără modele, un neo-modernism. Când a început să se desprindă de poezia sa, fără să înceteze a mai scrie, s-a putut refugia în propriile sale invenții lingvistico-metaforice, pentru a-și ascunde deziluzia (2).

Așadar, pe măsură ce a admis că procesul cunoașterii nu are doar aspecte fizice, ci și metafizice, Nichita a căutat și alte „semne” decât cuvintele, pentru a materializa/



întrupa acest tip de cunoaștere. A ajuns astfel la conceptul de „necuvinte”.

Necuvintele sunt, până la urmă, cuvinte ridicate până la un grad maxim de nesiguranță, iar poezia, o întâmplare fericită, care nu e crezută întotdeauna.

Un volum întreg, „Noduri și semne” preia ca temă disperarea existențială, convertește emoțiile în imagini alegorice, prin metafore totale, expune viziunea poetică a poetului și preia în expresia artistică diferite combinații și creații lingvistice particulare, pe care poetul însuși le-a numit necuvinte. Iată un exemplu aici, poemul „Semn 22”, adresat cuvântului: „Cuvântul este un cap fără de craniu / un cimitir fără de morți. / Ah, Doamne, ce straniu mi-ai părut tu că poți, / un înțeles fără de-nțelegere, / un răspuns nechemat, / o alegere votată pe scoici, alegere / pentru peștele pictat... / cuvântule cap fără craniu, / cimitir fără morți”.

De fapt, eul liric descoperă că sensurile cuvântului ne poartă spre originea lui, că noi înșine suntem după chipul și asemănarea cuvintelor: „Se zbatea în mine «tu» / «tu», pleoapă, te zbateai / tu, mână, / tu, piciorule...[...]. / însuși sufletul meu / este «tu», / tu, suflete” („Lupta lui Iacob cu îngerul sau despre ideea de «tu»” [08]).

La fel de bine Nichita descoperă și că un cuvânt care denumește naște de fapt o alteritate, nu se mai comportă ca un cuvânt, de exemplu cuvântul care dă numele unei persoane devine chiar esența persoanei, nedefinibilă, dar personală prin onomastice sa: „Te-ai luptat cu însuși cuvântul / și l-ai învins” (idem).

Exact în această ipostază a vieții sale Nichita își dă seama că poezia este un eșec al cunoașterii, o prea mare răspundere nevalorificată, imposibilă de fapt, pentru toate generațiile. „Am dormit pe un tăiș de sabie, osos / până mi-a devenit șiră-a spinării” (idem). Tot în această nouă ipostază eul liric are presimțirea unei judecăți divine: „sunt așteptat de ghilotină / de frânghia lucindă de săpun” („Arta poetică”, [08]).

(continuare în pag. 94)

Poate tocmai în urma acestor revelații, următoarea etapă din creația poetului se îndreaptă spre căutarea cuvântului întru adevăr, dar nu înainte de a recunoaște un mare adevăr, rostit chiar de poet: nimeni nu se sacrifică mai sublim, nimeni nu arde mai viu decât poetul.

Poetul are însă tăria să recunoască și faptul că ar trebui binecuvântați toți cei care nu-și pot da seama de adevăr: „*orice om prost este o grație*” („Zicere”, [08]).

Trebuie să recunoaștem că, în realitate, comunicarea la nivelul superior reprezentat de necuvinte presupune cunoaștere, de aceea ea reprezintă un deziderat de prim rang.

În poemul „Necuvintele” [08], prin alteritate, întâlnim gesturi reciproce între doi comunicatori, eul liric și „el”, un fel de alter ego cu care eul liric intră în contact într-un spațiu tensionat. Gesturile sunt complementare, sugerând reciprocitatea, prin afirmații scurte, dar sentențioase, ca niște adevăruri de nedemonstrat. Magia cuvintelor folosite, limbajul bazat pe paradoxuri, registrul liric constant, toate sunt benefice pentru a ne lăsa emoționați de orice metamorfoză la care suntem invitați să asistăm. La fel și imaginea lumii privită dintr-o altfel de perspectivă decât cea obișnuită, percepția unor senzații diferite, redescoperirea semnelor și a simțurilor arhaice. Se petrece un straniu act de magie printr-un transfer de materie de la vegetal la uman și reciproc. Practic „necuvintele” în acest poem sunt văzute ca semne prin care lumea își modifică relațiile și dimensiunile, prin metamorfoze tulburătoare: „*Eu am întins spre el o mână ca o frunză cu dinți. / El a întins spre mine o ramură ca un braț. / Eu am întins spre el brațul ca o ramură. / El și-a înclinat spre mine trunchiul / ca un măr. / Eu mi-am înclinat spre el umărul / ca un trunchi noduros. / Auzeam cum se-ntetește seva lui bătând / ca sângele. / Auzea cum se încetinește sângele meu suind ca seva. / Eu am trecut prin el. / El a trecut prin mine. / Eu am rămas un pom singur. / El / Un om singur*”.

O influență similară se poate produce și între două cuvinte, prin raportarea la necuvintele cu putere de metamorfozare, ceea ce garantează desăvârșirea actului poetic: „*Am gândit un mod atâta de dulce / de a se întâlni două cuvinte / încât în jos înfloreau florile / și sus / înverzea iarba. / Am gândit un mod atâta de dulce de a se izbi două cuvinte / de parcă iarba verde ar înflori iar florile s-ar ierbi*” („Nod 33” [15]).

Necuvântul constituie un mister, el este „tulburătorul nu știi ce” încă inaccesibil omului obișnuit (care nu are organ de simț pentru a-l percepe), dar care poate fi intuit de poet. Pe scara evoluției miraculoase a elementelor universului, necuvântul reprezintă stadiul superior. Calea de acces pe care omul o cunoaște este poezia, înțeleasă astfel ca „organ al evoluției simțurilor omului”⁵.

Necuvintele formulate de Nichita Stănescu nu puteau exista nicăieri altundeva decât în poezia sa. Nu putem nega existența necuvântului. Necuvântul poate fi considerat ca opus al cuvântului doar în sensul că nu există ca act de vorbire. Toate aceste definiții le întâlnim în formă lirică în poemul „Poezia” citat mai sus.

Referitor la metafore, până la urmă ele pot fi uluitoare tocmai pentru că revelează sentimente atât de puternice, încât sunt în stare să schimbe ordinea lucrurilor. De pildă, despre versurile nichitiene din poemul „Cântec de dragoste la marginea mării” [01]: „*Mă voi preface orb și am*



să vin / Cu brațul întins, să-ți mângâi chipul”,

Alex Ștefanescu spune că sunt „două dintre cele mai frumoase versuri care s-au scris în literatura română”.

Dar poezia nu e numai stil și estetică. Nichita a avertizat de nenumărate ori că poezia e viață, e trăire, e mai presus de cuvânt, e plenitudine a sentimentelor. Nu e un joc, așa cum pare celor neinițiați în teritoriul ei. Nichita are însă nu numai talent, ci și har poetic, fiindcă poate înțelege poezia din interiorul ei și nu din afară. El nu gândește în imagini, gândește în idei, în mijlocul unor pasiuni copleșitoare. „Rolul artei nu este în primul rând acela de a exprima idei, ci acela de a exprima tensiunea ideilor” ne spune poetul⁶.

Dar stăpânul pe sine Nichita Stănescu, identificându-se cu poezia pe care o crea, avea totuși propriile sale frici interioare, pe care nu se ferea să le demaște: „*Eu sunt cel care păzește poarta / Ca nu cumva eu însumi să fug*” („Lupta inimii cu sângele” [08]).

Una din poeziile preferate ale lui Nichita, despre care poetul ne mărturisește undeva că uneori se identifică cu ea, este „Dezimblânzirea” [13], pe care o reproducem aici integral: „*De mult negru mă albisem / De mult soare mă-nnoptasem / De mult viu mă mult murisem / Din visare mă aflasem / Vino tu cu tine toată / Ca să-ntruchipăm o roată / Vino tu fără de tine / Ca să fiu cu mine-n mine / O răsai, răsai, răsai / Pe infernul meu, un rai / O rămâi, rămâi, rămâi / Palma bate-mi-o în cui / Pe crucea de carne / Când lumea adoarme*”.

Nichita este considerat ca fiind singurul dintre poeții români care a cuvântat și în necuvinte. Nici unii dintre criticii importanți ai acestei țări și ai acestei limbi nu l-au înțeles pe deplin pe Nichita la vremea respectivă. De pildă, nimeni nu a înțeles marea schimbare a lui Nichita începută în „Epica Magna”, marea (re)naștere a daimonului și întâmpinarea ce se întâmplă în poemul „Daimonul meu către mine” care anunță marea apocalipsă a focului și metamorfoza trupului în (ne)cuvânt: „*Vine focul, îmi zise, fii atent vine focul / și-o să vezi cu ochii pietrele înmuindu-se / și pe caprele negre de stâncă înecându-se / în moalele stâncii [...] / Ai să vezi, îmi spuse Daimonul meu, mie, / ai să vezi [...] / Te aud și ce să fac eu, / chiar dacă te aud ce să fac eu, / eu, ce pot să fac eu? / - Schimbă-te în cuvinte, mi-a zis Daimonul, / repede, cât mai poți să te schimbi / Schimbă-ți ochiul în cuvânt / nasul și gura [...] Schimbă-te în cuvinte precum îți zic*”.

„Nichita Stănescu este, după Eminescu, poetul român cu cea mai mare încărcătură culturală, cultura fiind aici înțeleasă în toate direcțiile posibile, de la literatură, artă și religie la știință și filosofie” ne spune și academicianul Solomon Marcus din postura unui lingvist care l-a cunoscut pe poet, ba chiar a avut cu el o frumoasă și admirabilă polemică înțeleaptă.

Ceea ce a făcut Nichita Stănescu în opera sa lirică a fost un fel de revoluție a limbajului poetic.

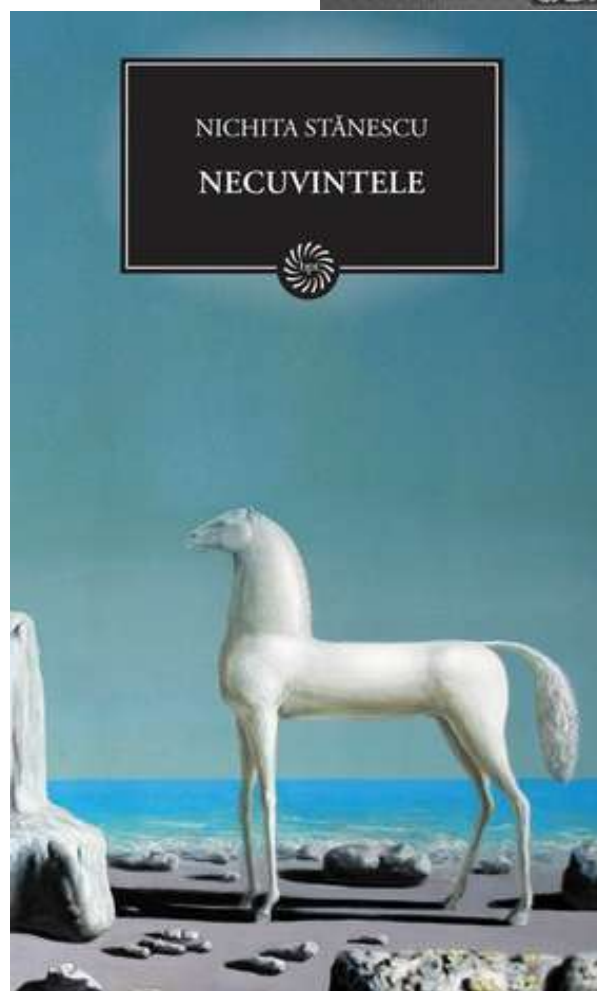
(continuare în pag. 95)

lată ce spune despre asta criticul literar Alexandru Condeescu⁴: „Cu fiecare volum al lui Nichita Stănescu s-a produs în literatura noastră o perpetuă revoluție a limbajului poetic, în jurul cărților sale dându-se o adevărată «bătălie a (neo)modernității». Căci a face literatură autentică, a crea o poezie pură începea să echivaleze tot mai mult cu o rezistență reală, lupta pierdută în afară mutându-se în interiorul fiecăruia. Universul imaginar al artei rămânând singurul «spațiu» mental liber, actul comunicării artistice se transformă în unica șansă de «evadare» ficțională din închisoarea totalitară. În imanența vidului dictaturii istorice, poezia este locul mistic al revelației (inspirației) transcendente. Arta devine sub comunism o nouă religie, unde ficțiunea este divinitatea supremă și poetul profetul ei. Nichita Stănescu și-a construit cu luciditate o biografie în consonanță cu această utopie a literaturii, care încerca să țină locul imaginii tot mai nefericite a unei lumi alunecând mereu mai jos pe panta degradării umane. Într-un chip pe care l-am putea numi sacrificial, el și-a asumat un rol privilegiat în mitologia culturală a vremii: cel al Poetului care oficiază permanent ritualul pur al Poeziei ca mod esențial de a fi al său și al celorlalți. O făcea ca și cum ceilalți ar fi fost însetați de așa ceva, iar ei, sufocați de cotidian, terorizați de istorie și lipsiți de speranțe, chiar erau. Fără de evenimente senzaționale sau de «rupturi» cu puterea, fascinantă însă în «spectacolul» ei exemplar, existența socială a lui Nichita Stănescu a devenit încet-încet o instituție, iar viața sa personală un bun public. Că nu a rupt public pactul cu regimul politic l-a costat pierderea premiului Nobel în 1980. În schimb a rămas acel uimitor «fenomen Nichita Stănescu», luminând meteoric viața semenilor săi, cărora le-a dăruit și cea mai însemnată operă poetică a acestei ultime jumătăți de secol”.

Printre multele premii și distincții literare de prim rang, să nu uităm că în 1982, marii critici l-au confirmat ca fiind cel mai valoros poet al lumii.

Niciun altul, cu excepția lui Eminescu, nu s-a ridicat pe culmile poetice ale meditației asupra absolutului atât de sus, nu s-a lansat într-un dialog mai intens cu eul său, cu lumea subtilă, angelică și divină. Niciun altul, în afara de Eminescu, nu a scris poezie de dragoste mai frumoasă. Niciun altul n-a experimentat limbajul poetic mai bine și mai profund de cum și cât a făcut-o el.

Ca o finală a priplului meu printre cuvintele și necuvintele lui Nichita, nu am găsit una mai pertinentă decât cea exprimată aici: “Poezia lui Nichita încearcă o radiografie a ființei, în care să se vadă inefabilul printr-o gândire abstractă, ca un mediu transparent, plin de plutirea unei unice flori de tei, care să îmbălsămeze ființa cu har. În poezia lui ne șochează atât limbajul dar, mai ales, înțelegerea versurilor. Sentimentul că ea nu era frumoasă decât ca umbra unei idei sau compătimiterea care îmbrățișează pe nenăscuți, transcend orice metaforă pentru a ne deschide un orizont de adâncime al persoanei umane. Cuvintele se transcend pe ele însele pentru a ne revela caracterul lor personal și caracterul nostru logosianic. Nichita face, în mod poetic și neprogramatic, o filosofie a limbajului și a existenței, ajungând la concluzii etico-existențiale, uneori mistice, care decurg intrinsec din experiența sa poetică, ce este, în ultimă instanță, o experiență dramatică” (2).



⁴ Cecilia Marticiuc - „Limba perfectă” în două ipostaze: „limbaj transracional” (Velimir Hlebnikov) și „limbă poezescă” (Nichita Stănescu).

⁵ idem

⁶ Nichita Stănescu, *Realul social și realul estetic*, în „România literară”, 24 feb. 1972, nr. 9.

⁷ Alexandru Condeescu, *Nichita Stănescu - Opera poetică*, Editura Humanitas, 1999.

Bibliografie (supliment)

- (1) Nichita Stănescu, *Respirări*, eseuri, Editura Sport Turism, 1982
- (2) Gianina Maria-Cristina Picioruș, *Nichita Stănescu – Fenomenul limbii poezesti*, disertație de master, platforma „Teologie pentru azi”, București. 2002

Referințe - volume de poezii (fără antologii)

- [01] *Sensul iubirii*, 1960, Editura de Stat pentru Literatură și Artă
- [02] *O viziune a sentimentelor*, 1964, Editura pentru Literatură
- [03] *Dreptul la timp*, 1965, Editura Tineretului
- [04] *11 elegii*, 1966, Editura Tineretului
- [05] *Roșu vertical*, Editura Militară, 1967
- [06] *Oul și sfera*, 1967, Editura pentru Literatură
- [07] *Laus Ptolemaei*, 1968, Editura Tineretului
- [08] *Necuvintele*, 1969, Editura Tineretului
- [09] *Un pământ numit România*, 1969, Editura Militară
- [10] *În dulcele stil clasic*, 1970, Editura Eminescu
- [11] *Belgradul în cinci prieteni*, 1972, Editura Dacia
- [12] *Măreția frigului*, 1972, Editura Junimea
- [13] *Epica Magna*, 1978, Editura Junimea
- [14] *Opere imperfecte*, 1979, Editura Albatros
- [15] *Noduri și semne*, 1982, Editura Cartea Românească
- [16] *Oase plângând* (versuri scrise ad-hoc la Belgrad), 1982
- [17] *Strigarea numelui*, 1983, Editura Facla
- [18] *Argotice* (poezii culese în 1955), Editura Românul, 1992



Dorian MARCOCI**Din umbra-aducerii aminte**

Ninge cu liniște la ceas de noapte
Albul plutește moale, enigmatic,
Scânteie doar mărunte nestemate
Sub gândul ce cutează singuratic

Pășind pe umbra-aducerii aminte
Să înflorească bucurii uitate
La geamul ce îl abureau cuminte
Speranțe de copil nevinovate.

Zăpada se mula cu fantezie
Cușme înfiripând pe gard și poartă,
Castani-și împărțeau cu dărmicie
Mantaua lunecând nemăsurată.

Pe case plapumele-s tot mai groase,
Îmbie somnul să se hotărască
Tot iscodind după perdele trase
Loc de odihnă grabnic să-și găsească.

Apoi parcă au prins să dăntuiască
Vis după vis pe-oglindea de zăpadă
Lăsând din frumusețea omenească
Copilăria-ntreagă să se vadă.

Un trandafir

Un trandafir își soarbe frumusețea
Din limpezimea roșului curat,
Petală cu petală adunat
Iubirii să-i dezvăluie noblețea.

Noblețea patimii neîmblânzite
Prin colb de suflet călătoare
Din vechi adâncuri chemătoare
Spre năzuințe împlinite.

Cu limpezimea roșului visează
Un trandafir rășfrânt în ape-albastre
Din seara sufletelor noastre
Unde iubirea taina și-o păstrează.

Când tresar petale

E noaptea când tresar petale
În umbra ierbii pe pământ
Și le-ar întoarce poate-n cale
O mângâiere, un cuvânt,

O șoaptă veche de iubire
Cu tot adâncul necuprins
În tulburata ei trăire
Sub pleoapa cuibărind un vis.

Un vis arzând din sărutare
Și modelat de-mbrățișări,
Un vis păgân de-mpreunare
A două suflete și stări,

Un vis, cădeau albe petale
Din zarzări cruzi la geam în noapte...
Sub oghii tăi, două amnare,
Mă pârguiam din buze coapte.

Mângâiere

Am ridicat privirea. Mi-ai zâmbit
Și o căldură adunată-n boare
Deschise o fereastră ca un soare
Ce dimineți împarte fericit.

Atât era : seninul din privire
Și aura ce răspândea lumină
Dintr-o putere germinând blajină
Pe sufletu-mi o simplă mângâiere.

Cumpăna-nserării

Luna a pus o virgulă
În calea înserării
La căpătâiul zării,
Rupându-și o minusculă
Brățară argintie.

De câte tănuiri târzii
Îmi mai aduce-aminte
Când depănam în minte
Albastre reverii
Și așteptam să vie

În anotimpul de-ntrebări
Pe buze sărutate,
Cu brațele bogate
De nesfârșite-mbrățișări
A dragostei solie.

La căpătâiul zilei
Privește o minusculă
Și efemeră virgulă
Din cumpăna visării
Albind o poezie

Buchetul alb de trandafiri

*Poetei Mihaela Rașcu la mormântul scriitorului
Lazăr Lădariu, trecută apoi și ea în neființă*

Țineai cu mâini înfrigate
Buchetul alb de trandafiri,
Un gest pentru eternitate
De sincere călăuziri

A gândului curat, din suflet
Pentru un suflet înălțat
În miez de iarnă, un poet
Și un român adevărat.

Țineai cu mâini înfrigate
Albele flori și cu sfială,
Sub pleoape-ți lacrimi înghețate
Acoperind clipa amară.

(continuare în pag. 97)

Din abur se-ncheaga o rugă,
Din chipu-ți blând atâta greu,
O groapă se căsca în fugă...
Să-v-odihnească Dumnezeu!

De unde vii?

De unde vii tu primăvară?
În trup de muguri dăinuiești
Când gerul e stăpân afară
Iar luna deapănă povești?

Când soarele cu dinți de gheață
Doar luminează spațiul alb
Tu în culcușul de sub scoarță
Strângi cu fereală trupu-ți slab

Și când pământul dormitează,
Visând sub cușma de zăpadă,
Păstrezi în iarbă clipa trează
Din verdele ce-o să se vadă.

În stropi de gheață păstrezi roua,
Având înfățișări ciudate,
Și-aștepți să se mărească ziua
Pentru a fi descătușate,

Iar din ciorchinii plini de apă
Să legi săruturi cu petale
Când zările o să încapă
În necuprinsul tău de floare.

Simțind

Soarele-nmoaie în țărână
Murmurul colțului de iarbă,
Deschide-a cerului fântână
Să potolească zarea largă.

Un foșnet tremură pe ramuri,
Uitat din toamna cea târzie
Printre arinii de pe maluri
Și buruiana cafenie.

Sfătoși în haina colorată,
Câțiva sticleți, stropi vii de cântec,
Sporovăiesc pe-o creangă-naltă
Zburlindu-și penele pe pântec,

Cu apa rece de zăpadă
Valul pe Mureș lenevește
Simțind că încă-o să mai vadă
Cum iarna ne mai amăgește.

Visător

Eu sunt un visător...Să nu uiți rădăcina
Din neamul tău de sânge! Și el e muritor.
De mic caută-ți menirea dar nu respinge tina
Ce este frământată și de al tău picior.

Să nu respingi ograda, vecinul de la poartă,
Păstrează-n tine rodul nu sărăci livada
Căci depărtarea uită, străinul nu te caută,
Se vlăguiește stirpea sleindu-se plămada.

Eu sunt un visător...Nu știu ce ne așteaptă.
O lume tot mai strâmbă? Un tot mai fals decor?
Ce echilibru, cine...socoate, cine-ndreaptă?
Să mai aștept o viață? Eu sunt un visător...



Eugenia Rada IONIȚĂ

Unu

În nori gândurile
strâng buchete de trandafiri albaștri,
Firave junghiuri în coasta de cristal
Cu plasa dorurilor aduse
Fac să plutească nufierii zăpezii.
Se macină la moară,
Semințe coapte în coaja verii
Și din sunatul florilor de tei
Se pun pe suflet
Un psalm sau o lumină din altar

Doi

Rătăcirile ploilor nu le poți reține
așa cum au plecat părinții, copiii,
fluturii supărați pe toamnă și ger.
Se înmulțeau zilele, caii invizibili,
lucrările căzute pe retină,
dar cel mai mult pumnul primit în față,
zvârcirile frunzelor sub gheara chiciurii,
semnul bătrâneții pe fața frumoasă,
gutuile folosite ca simplu decor.
Curajul de a sta în furtună,
Urletul neauzit de marea în spumă,
Bariera corailor scăldați în lumină
Finalul unui cântec de dor.





Veronica ORȘOHEIAN

Sărutul iernii

În cernerea sa,
albastra ninsoare
tăcere îmi agață de tâmple.

Bujorii se aprind
și obrazul mi-l spală
izvorul din lacrima cerului -

Mai cald decât iarna copilăriei,
mântuitor ca o rugăciune,
prelung ca o doină de dor
și veșnic ca numele Mamă.

Semn rural

La întâmplare,
păstorii satului s-au dus la hodină,
în șiruri tăcute
umbrite de o pădure de prapuri.

Neînvinse de vreme -
câteva lanțuri prinse în stâlpi
și cruci cu nume de dascăli și preoți
deșiră povești uitate.

În alte locuri,
zale cotropite de rugină
și nume nedeslușite
dau semn că neamul s-a stins.

Cei de rând - fără pretenții:
Din cruci lăstăresc arbori
care surâd străbunilor plecați -
părtași, poate, la mersul lumii.

Cântec tânguitor de greieri,
învălmășite păpădii,
ierburi tinere și părăluțe -
adeveresc primăvara.

Sânul mamei

A pământ bogat și reavăn mirosea,
A pământ sfințit de raze învăpăiate
Și a rouă descântată-n vas de peruzea,
Pentru leacul suferințelor dintâi;

Mirosea și a tinere ierburi de leac
Strânse din adâncul adânc al pădurilor,
Și a mireasmă de roșie petală de mac
Scuturată în poala tăcutelor holde;

A pere coapte mirosea, a miez de nuci bătute,
A struguri busuioacă și proaspătă otavă
Cosită ș-adunată în doinele știute;
A holdă secerată și a pâine aburindă,

A busuioc, din struțul popii, mirosea,
A cald omăt ce înfășura întinsul,
În care sfântul bob de grâu se odihnea
În tihna pregătirii de nouă încolțire;

A liniște de prunc blagoslovit,
A rugăciuni și-a nopți cu lampa trasă,
A tânăr trup în lacrimă sfințit,
Când nu răzbea să curme întreaga suferință.

Cuibul cuvintelor

Păsări călătoare
se întorc la cuibul știut
și rânduiesc
culcușuri călduțe.
Cumplite vijelii
prăpăd lăsară în urmă!

Cuvintele, și ele,
au drumul lor în lume
și au, la fel, nevoie de un cuib,
să nu se amestece cu suratele absurde,
care le schimbă înțelesul,
întunecând lumina.

Pentru oricare zbor,
cuvântul este temelie.
Doar în gura Mamei,
har capătă vorba,
culoare, limpezime
și neuitare.

Imagini regăsite

Cu pași osteniți,
străbat ocolul casei părintești.
Speranța s-a năruit.

Urzicile sunt cât pălantul.
Țâțâniile ruginite
îngână un tunet mănios.

Sub târnațul înverzit,
o secure zdrelită doarme
în rumegușul putred.

Printre lespezile treptelor,
un cireș amar
urcă spre cer;

Pânzele de păianjeni
învăluie cuiburi
părăsite.

Liniștea grea
coboară încovoiată
pe treptele podului.

(continuare în pag. 99)

Gorunul ăsta
se bate cu timpul
și vremea i-a dat în pârg.

Ciutura a scăpat
din strânsoarea cercurilor,
iar cumpăna țintește norii.

Cu ochi mirați,
oglindea apei îmi pune întrebări
la care nu știu să răspund.

Scrisoare pentru alt tărâm

Așa era odată:

Pământul lega căsătoriile –
de multe ori
îndrumate de neamuri.

O copilă,
norocoasă (ziceau unii),
mai era ademenită de
mingea motroșită
din păr de vacă și scuipat.

Peșitorul a fost ales -
nepot, și el, din altă viță.

Abia venise din război
și-n pacea pusă,
nimeni nu credea.
De ce te măriți, tu, fătucă?

Să rămân nemăritată?
Numai moșnegi tăcuți
ascultă poruncile,
lângă femeii cernite -

primise răspuns Frunzâla,
nevasta care gustase,
și ea, din traiul amar.

Alesul nu era ca bradul,
dar cântec vrăjit știa fluierul,
când Mihăilaș îl pune la buze.

Muncă și gânduri,
în sărbători rugăciune
și piciorul pus în prag, fără șovăire.

Copiii au venit nechemăți,
pe rând și perechi –
să joace după trișcă,
până fierbe coleșa.

Degrabă au venit și
primele trei palme,
când însurăteii pologeau pe moină.

Îndărătnicia
nu face casă bună
cu armonia.

Cămara și podul cu fân
erau locuri de jelanie
și de mărturisire.

Mâncare adusă pe ascuns,
o mângâiere părintească
și un sfat convingător
pentru locul hărăzit.

Parcă se amuza,
când deșira amintiri:
„Am plecat nealungată
și m-am întors nechemată!”

Șireată, boala plănuia
boabe de rouă pe iarba
unui mormânt tânăr.

Iartă-l, mamă...
Întorși de la groapă,
l-am spovedit noi:

Popa Leonte ara cerul.



Cristian CHIRIPUCI

O parte a vieții

Iubirile mele sunt acum vâdate
Poate am fost prea animalici
Îndrăgostiți, simțeam nevoia
Să ne punem măștile de adulți
Ascultam o ciocănitoare
Care bătea tactul
Era vorba de clipe
Nu de vise
Își făcea casă
Ar trebui să plec la munte
Unde să fiu la înălțime
Și întors apoi în altă școlărimă
Ghidat de cei cu experiență

A fost iubire sau n-a fost deloc,
Spun că acum mă grăbesc
Tu îți doreai copilărie
Se va umple cerul de frunze
Și eu spun că n-o să mai cadă
Ar fi fost frunzele noastre
Care nu știi cum se împlinesc
Nu poți anticipa copii cum cresc

Atunci îmi urmez calea mea
Cu experiența de la tine
Pe care am găsit-o pentru puțin timp
Atât cât să fim sublimi.

Alternativă

Cu un tort dezleagă-mi mintea
Să aflu de spasmul myopic.





Victor ACIOCĂRLĂNOAIEI

POEZIA

Aș vrea ca poezia mea să cânte,
Sufletul cititorului să-ncânte,
Și cucerit de armonia unui vers
Să zboare fericit prin Univers.

Să uite-o clipă de planeta barbară,
Să fac-o escală pe steaua polară,
Privind vertical prin abisul ceresc
La uriașul furnicar omenesc.

Puternic și liber prin Cosmos să zboare,
Să uite tristețea și rana ce-l doare,
Să înțeleagă-odată complet și deplin:
Că el reprezintă personajul divin!

Că nu este nimeni mai tare ca el,
Că nu e nici capră, nici oaie, nici miel
Că forța gândirii nu are hotare,
Că el e titanul, singurul zeu sub soare!

Descătușat, cu gândirea virgină,
Mergând triumfal spre o altă lumină,
Propulsat din câmpia vechiului Elizeu
Să-nțeleagă odată: el e chiar Dumnezeu!

DALIA

Sub cerul calm, plin de lumină,
Distinsa doamnă se înclină
Și-ncepe lin în pas discret
Tulburătorul menuet.

Iar partenerul ei solar
În zori i-a oferit în dar
Un cer întreg de diamante
Ca rubiniul Alicante.

O, tu, superbă dalie!
Înaltă și subțire-n talie,

În rochia ta plină de horbotă
N-ai vrea să joci cu mine o gavotă?

Ori, lasă-mă pe mine să visez
Că ne rotim în valsul vienez
Și eu te strâng încet la pieptul meu,
Așa cum mi-am dorit mereu, mereu...

Dar asta nu se va-ntâmpla nicicând!
Eu voi dansa cu tine doar în gând.
Din primăvară până-n toamnă
- Frumoasă, inegalabilă doamnă!

AUTOBIOGRAFICĂ

Eu sunt un nimeni, un praf, o nulitate.
Văzut cu ochiul liber nu se poate,
De-aceea, sigur voi intra în top,
Căci nu pot fi văzut decât la microscop.

Sunt, prin urmare, un virus ori bacil
Sau poate mai degrabă un mare imbecil
Dorind în fine a precuvânta:
- Ce ai făcut cu viața și tinerețea ta?

'Nainte de-a proba costumul cel de scânduri
Pe care-l îmbrăcăm când am ieșit din
rânduri,
Sunt obligat în grabă să răspund
Apoi încet-încet mă voi lăsa la fund.

- Mi-am irosit viața prin cărciumi și bodegi
Alături de bețivi și alcoolici blegi
Iar tinerețea mi-a fost suport moral
Când mă-mbătam în cel din urmă hal.

Iată pe scurt ce am făcut cu ea
Cu viața și cu tinerețea mea...
Paralizat, lungit pe spate
Aștept s-aud clopotul cum bate.

ATÂTEA TOAMNE...

Atâtea toamne triste prin mine au trecut
Din ziua fericită în care m-am născut
Încât acum îmi vine deosebit de greu
Să le număr într-una și să oftez mereu.

Și sincer să fiu chiar încep să mă tem
Să nu-l depășesc pe Matusalem
Căci traiul prea lung cu-adevărat e-un chin
Și zilnic mori în taină puțin câte puțin...

(continuare în pag. 101)

Rămâi până la urmă biată caricatură
Semiparalizat și fără dinți în gură
Și te ascunzi de semeni, ți-e rușine
Când lumea se uită cu scârbă la tine.

Și-atunci aș dori, dacă s-ar putea,
Să mă retrag pe promia-mi stea
Și de-acolo, de sus, de pe bolta cerească
Să nu mai simt deloc suferința trupească.

Dar eu nu-mi fac iluzii, știu bine ce zic
Din mine nu va rămânea nimic-nimic,
Nu voi lăsa în urmă nicio amintire
Și nici vreo poezie și în cartea de citire.

ZĂPEZILE LUI FRANÇOIS VILLON

În omenescul furnicar -, un mușuroi
Ne bălăcim ca porcii în noroi
„Dar unde sunt zăpezile de altădată?”
Se vor întoarce ele vreodată?

Când omului i-e dat din fire
Să-și caute partea de iubire
Și n-o găsește niciodată
„Unde-s zăpezile de altădată?”

Când este trist și amărât și supărat
Biet suflet pustiit, adânc îndurerat
Și nu-și găsește liniștea îndată
„Unde-s zăpezile de altădată?”

Când vezi minciuna cum se lăfăiește
Și spurcă ce-i frumos și totul murdărește
Nu te cuprinde revolta deodată?
„Unde-s zăpezile de altădată?”

De când suntem aicea, pe pământ
Nu am avut în noi nimica sfânt
Iar întrebarea mă răscolește-n van
„Mais ou sont les neiges d'antan?”



Mónika TÓTH

primăvară

Zi de primăvară
un fluture alb
printre garoafe

Tu, minune

Poemul meu se scrie
între două bătaii de inimă:
Sufletul și inima
mi le-ai umplut
cu mii de gânduri și versuri.
Tu, minune
vene-mi sunt pline cu versuri
despre tine

bucurie

roua bucuriei
pe buzele moi
scrie poeme

stare

e o primăvară ciudată
și timpul mă
macină pe interior

amintiri

Încă o primăvară -
și o ploaie rece căzând
peste amintiri

o seară dulce

am scris un haiku
înainte de culcare
o seară dulce

în noaptea asta

paharul s-a golit
în noaptea asta
luna plină
va ucide toți trandafirii

Timpul

Timpul respiră ușor.
Frunzele aurii împodobesc casa.
Ciudatele poeme se odihnesc în
umbra catifelată a pădurii.
Azi, sufletul și inima mea
nu ard de singurătate și suferință.





Constantin STANCU

HĂRȚILE DURERII LA POETUL Coriolano Gonzáles Montañez

Tema **Tatăl** este una densă. Legătura dintre tată și fiu face legătura dintre generații și dă sens în istorie. Moartea tatălui provoacă mari cataclisme spirituale acolo unde timpul este o rană. Coriolano Gonzáles Montañez, poet spaniol, publică în limba română, traducerea din limba spaniolă Mirela-Ioana Dorcescu, un volum de versuri cu titlul *Tatăl/ Padre*, prezentând această dramă a rușii destinului, volum apărut la Editura Eurostampa în anul 2021. Pentru tânărul poet, moartea tatălui survenită în anul 2002, a produs un eveniment greu de uitat, de trecut, de acceptat. Realitatea vine să compenseze ruptura timpului. Este și greu de absorbit în ființa celui tânăr. Este expus în fața vremurilor, asta provoacă durere, amintiri greu de primit, cuvintele de sânge se fac de cenușă. Poetul își asumă limitarea în trup, în minte, în poem. Limitarea provoacă suferința, declanșează câmpul creației artistice, poezia crește din pământul faptelor trecute.

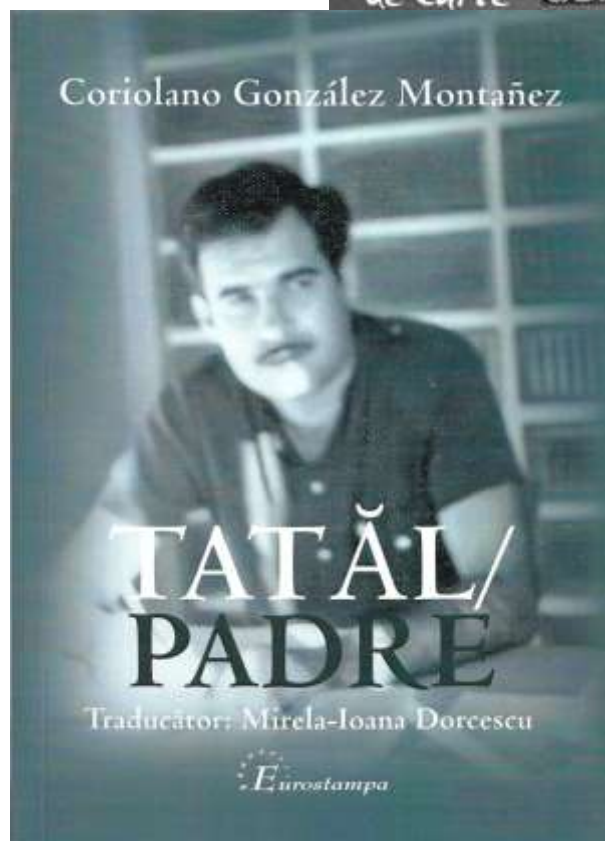
Poemele sunt mărturii, curg energic, decisiv, durerea este asumată: „O durere veche și lentă, o instinctivă și animalică durere, ce ia în stăpânire aerul pe care îl respir, o durere profundă și abisală, care mă halucinează în oglinzi, urcă în venele mele, ce nu mai sunt roșii, nici verzi, nici albastre. Venele mele au culoarea durerii” (p.30).

Evenimentul cutremură vremurile, calendarul are alte trepte: „Din când în când îmi aduc aminte,/ timpul vieții se scotea/ de la Carnaval la Carnaval,/ din vară în vară,/ de la Crăciun la Crăciun;/ dar am și uitat cum se făcea./ Acum, știu doar atât:/ înainte și după moartea ta, tată” (*Calendar*, p.44).

În fața morții, perspectiva este brutal abandonată, se ivește o altă realitate, o existență crudă: „Numai în cenușă se personalizează plenitudinea/ ființei care a trăit” (*Despre trup*, p.38).

Realitatea este modelată de absențe, de un trecut ars, dinamica este sistată, se instalează o nouă existență, cea mai cruntă: absența. Poemul *Solaris* ne arară noua stare: „După două luni de la moartea ta/ am revenit într-o sală de cinema./ Romanul lui Stanislaw Lem/ mă făcuse să reflectez/ cu ani în urmă la adevăratul spațiu/ pe care îl ocupă absența” (p.46).

Poet sincer, căutând sensul în ceea ce se poate percepe, fără o mitologie a spiritualului asumat prin credință, prin adevărul revelat și păzit, Montañez își asumă riscuri spirituale și, de aici, fizice. Poezia, însă, curge, modelată de dureri, de suferințe. Poemul *Tatăl* definește întreaga paradigmă a omului modern, pregătit să rămână cantonat în **oglinză**: „și mă aștept să ajung la vârsta ta/ și să mă uit în oglindă ca să știu/ dacă mă recunosc sau dacă te reîntâlnesc” (p.68). Iată podul peste timpuri, peste prezențe și absențe, în același timp.



Tragedia este asumată, absorbită, reflectată. Există un ritual modern, unul profesionist: „Cu profesionalismul/ celui care gestionează abil/ moartea cotidiană,/ am fost asigurat:/ *Nu vă faceți griji! Îl aranjăm noi*” (p. 66). Suntem în prezența mundului care devalorizează pragurile...

Poemul are o gestație aparte, anii au trecut peste poet, vremea l-a atins, dar vine momentul ultim, cel al inspirației: „Lângă Tibru am decis:/ că numai în prejma râurilor poemul ar exista/ și ar putea desăvârși moartea” (*Un poem*, 64). Timpurile și apa se îngemănează, au luciu și curgere.

Fotografia reține *poemul de cristal*, între cuvinte și imagine se leagă misterul și durerea, fotografia devine icoana modernă, exprimă stări trecute, atinse de un prezent atroce: „Dar, la fel cum mă obsedează aceste amintiri,/ mă obsedează și îndoiala,/ nimicitoarea îndoială că în realitate/ nu rămân amintiri,/ ci imaginile altor fotografii/ care se substituie vidului - și nu doar în minte,/ ci și în sentimente” (*Poemul de cristal*, p.53).

Mirela-Ioana Dorcescu, reține în *Cuvânt înainte*: „Coriolano Gonzáles Montañez și-a circumscris o lume a sa, implicit a liricii sale, convins fiind că numai acolo, între conturile ei îngroșate, el și poezia de după moartea tatălui pot exista. Un refugiu, deopotrivă existențial și artistic” (p.6). Traducând aceste poeme, dânsa s-a întâlnit cu materia lirică, a prins firul narațiunii ivite din durere și a realizat o echivalență în limba română aparte, stranie. Venind din altă zonă, cea a literaturii spaniole, poetul este împăcat cu sine, acceptă durerea realității și sistarea timpurilor, versetele curg clar, decisive, metaforele nu sunt căutate, chiar această absență a

(continuare în pag. 104)

Eugen ONISCU

INIMA STRĂINULUI

Nuvelă-foileton

(4)

Eusebiu intră în sufragerie salută și se așază pe un fotoliu, pentru câteva clipe privirile tuturor fură îndreptate asupra lui după care Alin zise:

- Eu profesez la muncă ceea ce îmi place, și mai mult de atât îi promovez pe cei mai buni muncitori. Caut mereu să-i ajut pe oamenii care nu au un loc de muncă să-și poată câștiga o bucată de pâine. Mă bucur cu familia mea, iar viața mea este împlinită chiar dacă nu am o casă proprie, plănuiesc ca în următorii ani să-mi construiesc în curtea casei părintești pentru că avem pământ destul o casă cu mansardă. Iar casa părintească va rămâne la dizpoziția celorlalți frați ai mei, sunt mulțumit și cu mașina pe care o am și cu care mă pot deplasa, nu doresc mai mult sunt bine așa. Nu am de ce să nenorocesc pe nimeni pentru a face avere, pericolul care îl au cei ce aleargă într-o goană nebună după avere este că atunci când lovesc în alții de fapt lovesc în propriul lor suflet care rămâne gol și meschin și cu timpul în ciuda averii lor acești oameni devin profund nefericiți. Sunt destule cazuri de oameni bogați care sau sinucis realizând că viața lor nu are nici un sens.

Chipul lui Alin în acele momente exprima entuziasm și acea forță a tinereții îmbinată cu noblețe de caracter. După cum vorbea așa își trăia viața în slujba oamenilor și fiind devotat familiei sale.

- Ce bine ai vorbit Alin! Și cât de mult mă bucur că ai o astfel de viziune despre viață! exclamă Alexandru.

- Și eu sunt într-u totul de acord cu soțul meu, completă Cristina.

- Filozofia celor învinși, asta ai tot perorat pentru că te-ai obișnuit să gândești, să vorbești, să trăiești, ca un om învins. Îmi puneam unele speranțe în tine dar mai dezamăgit. Iar Eusebiu mai demult ma dezamăgit, mai rămâne Vlad dar nici de la el nu sunt mari așteptări pentru că lucrează de câțiva ani buni doar ca brutar în Spania. Alexandru, tare ți-ai mai nenorocit băieții, concluzionează Costea.

Eusebiu pe lângă Alin mai avea un frate care era mezinul familiei pe nume Vlad și o soră pe nume Aurelia ce trăiau în Spania.

- Eu cred că nu oricine poate călca peste alții pentru a face avere și de admirat sunt acei oameni ce au făcut avere având principii și respectând anumite reguli, zise Eusebiu puțin indignat.

- Cândva se putea face avere având și norme morale, dar acum se pare că este mai greu pentru că lumea a cam luat-o razna, remarcă Alexandru.

- Cel puțin aici în acest punct ai înțeles bine bătrâne, lumea s-a schimbat mult în rău, acum dacă mai vrei să pozezi și în mare moralist o poți face doar după ce ți-ai văzut saci în căruță, altfel nu. Acum totul nu este decât o goană după bani, nu vedeți ce fac marile

corporații prin România și cum distrug economia noastră prin faptul că plătesc impozite foarte mici în ciuda faptului că au beneficii uriașe. Iar legile se dau tot în favoarea marilor corporații pentru că așa sunt regulile jocului. Cine intră într-o astfel de competiție în care adesea mici comercianți sunt spulberați iar firmele românești sunt împovărate cu taxe tot mai mari, nu se mai gândește la valori morale sau la porunca biblică, iubește-ți aproapele ca pe tine însuși. O utopie mai mare ca aceasta nu mi-a fost dat să aud, spuse Costea.

- Sara, sora ta, și mama copiilor mei avea un alt concept despre viață în comparație cu tine, era interesată de frumusețea artei și de aceea picta. Era o femeie înțeleaptă și foarte diferită ca caracter de tine cu toate că sunteți frați, spuse Alexandru.

- Da, cunosc câte ceva din aspirațiile și înclinațiile ei artistice, dar eu vă vorbesc despre altceva și anume despre viața reală în care lucrul cel mai important este să știi să faci bani. Iar lumea îi admiră pe cei ce reușesc să facă bani. Voi nu vedeți că întreaga lume se supune în fața celor bogați care dacă vor pot să apară și cu noblețe de caracter, după cum v-am mai spus ei au puterea datorită poziției lor să fie când cavaleri învăluți în întuneric, sau adevărați eroi ai nobleții după cum le dictează interesele lor interpretând ambele roluri cu șarm. Iar săracii nu trebuie decât să li se supună, despre asta ne învață viața reală nu despre altceva. De aceea cei tineri ar trebui să pornească în marea cursă a vieții având dorința de a face bani, iar pentru asta au nevoie să-și angreneze toate forțele pentru a reuși. Dar se pare că Alin și Eusebiu sunt lipsiți de motivația de a face o astfel de cursă. Se gândesc prea mult la drepturile altora și la faptul că alții vor avea de suferit dacă ei îmi vor asculta sfaturile. Se pare că o mare parte din vină o are și Sara pentru că i-a educat în acest spirit, zise Costea.

Alexandru îl contrazise din nou pe Costea. Eusebiu îi mai ascultă un timp fără să mai intervină în discuție apoi se retrase în camera sa. Mai avea doar trei zile și trebuia să plece iar întâlnirea cu Elena de care își legase într-un fel speranțele de a rămâne fusesse un eșec. Așa că nu mai spera nimic și dorea ca din nou să fie parte din lumea emigranților. Deși erau și în occident lucruri care nu îi plăceau, comparând totul cu viața politică și socială din România, tot Berlinul rămânea mai de dorit pentru aș trăi viața. În penultima zi a plecării sale îi anunță pe ai săi că de moment pentru încă o perioadă de timp se va întoarce în Germania.

- Mă dezamăgești din nou și eu care am crezut că îmi vei face bucuria să mai rămâi. Oare nu este destul de greu pentru mine că Vlad și Aurelia trăiesc și ei departe de casă? întrebă îndurerat Alexandru.

Uimit întrebă și Alin:

- Dar poți lucra cu mine de ce pleci?

- De data aceasta mă duc doar pentru un an și apoi în următoarea vară mă voi întoarce definitiv, răspunse Eusebiu.

(continuare în pag. 104)

Apoi ieși în curte pentru a nu mai vedea mâhnirea tatălui său. Se așază pe o bancă în fața casei privind straturile de flori ce îi aduceau aminte de mama sa și de duișia cu care ea îngrijea florile. Trandafirii și gladiolele străluceau frumos în bătaia soarelui, razele solare erau prinse ca într-un joc al luminii printre petalele multicolore ale florilor. Cristina se apropie de el și îi spuse:

- Elena este foarte disperată pentru că nu reușește să procure suma de bani de care are nevoie pentru operația fetei. De asemenea m-a rugat să-ți transmit că regretă mult faptul că te-a înțeles greșit și de aceea atunci când tu ai dorit să-i oferi bani te-a tratat prea dur. Acum eu doresc să te rog un lucru ce vine de la mine și nu de la Elena, mă gândeam că ar fi minunat dacă ai putea să o împrumuți pe Elena cu suma de bani de care are nevoie. Ea este o persoană foarte corectă și îți va restitui banii în cel mai scurt timp posibil. Mă doare mult pentru că este prietena mea cea mai bună să o văd cum se zbate ca peștele pe uscat. Apoi cred că Felicia are dreptul la o șansă la viață și poate că totul a fost rânduit de providență ca tu să o poți ajuta.

Eusebiu căzu puțin pe gânduri și privi câțiva fluturi frumos colorați ce zburau din floare în floare. În zborul fluturilor era atâta inocență și frumusețe, observă că fluturii stăruiau mai mult pe petalele gladiolelor. Contrastul dintre culorile petalelor de gladiole ce erau roșii, roz cu alb, move, galbene, și culorile de pe aripile fluturilor care erau o îmbinare de negru și galben impregnate într-un desen perfect îl inspiră să spună:

- Da, ai perfectă dreptate este pentru mine o ocazie uriașă pentru a face un bine, îți voi lăsa banii înaintea ca să plec.

- Este un gest de altruism din partea ta, îți mulțumesc în numele ei. Și chiar dacă de moment între voi doi nu s-a legat nici un firicel de prietenie, eu totuși cred că pe viitor lucrurile s-ar putea schimba. Elena are nevoie de timp pentru că acum ea este foarte îndurerată și se concentrează pe boala fetei ei. Dar după ce va rezolva cu această problemă va deveni alta și tu vei fi primul spre care va privi în mare parte datorită gestului de generozitate pe care l-ai făcut pentru ea.

- Poate că va ieși până la urmă ceva...

- Speranța moare ultima, eu încă mai cred că voi doi ați putea fi împreună pentru că sunteți două persoane minunate.

Eusebiu o ascultă cu atenție și nu îi mai răspunde pentru că Sorina se apropie de ei și Cristina pleacă cu ea.

(va urma)



tatălui reprezintă cheia lirică, apăsătoare și eliberatoare, simultan. Suferința este depășit prin nașterea poemelor. *Prezența absenței* (cum scria poetul român Eugen Dorcescu, prietenul poetului spaniol) este încărcată de sensuri, moartea este o temă dureros de intensă, capabilă să mobilizeze literatura și pe cel care scrie, și pe cel care citește: „Dar totul este inutil, tată./ Ești încă aici și nici măcar vântul/ care suflă acum în vale/ nu te poate risipi./ Vei rămâne aici pentru totdeauna,/ colorând țărâna strămoșilor” (*Piatra din vale*, p.81).

(Astăzi, acești struguri)

Astăzi, acești struguri pe care îi culegem nu mai simt mâinile tale.
 Acești struguri, cărora le extragem ce au mai lentin, nu mai simt respirația ta.
 Acest vin din pământul sângelui nostru de păstori va avea gust acru, ca durerea.
 Va fi diferit, va fi altul, va fi tulburător ca privirea mea.
 Alt vin al nostru fără tine.
 Și știu că nu va avea culoarea lui dintotdeauna, că niciodată nu va mai fi limpede ca
 zilele copilăriei, fiindcă acest vin pe care îl vei bea, care nu mai este al tău, care
 nu mai este al meu, va avea savoare tristă.
 Și acest vin mă va umple de viață sau de moarte – nimic nu le mai distinge.

Coriolano González Montañez

ISBN 978-606-12-1062-4

Tot Mirela-Ioana Dorcescu face o paralelă cu poezia lui Eugen Dorcescu, prietenul lui Coriolano González Montañez, arătând că misterul realității imediate este rezolvat în metafizică și-n adevărul creștin: Există un Tată în Cer! La fel ca poetul spaniol, poetul român abordează evenimentul, moartea tatălui, prin poezie. Perspectivele sunt diferite: limita de jos și orizontul de Sus... Între ele, poezia ca o pasăre de pra-dă... Nimic nu se pierde, totul devine altceva, durerea provocată de moartea tatălui este destrămată de prezența Creatorului, adevăratul Tată, **Unicul**. Stăpânul timpului, stăpânul spațiului, controlând moartea prin înviere.

Un volum dens, marcând o temă comună oamenilor, asumată literar de Coriolano González Montañez cu sinceritate și forță, limitele aducând o tensiune care se rezolvă prin versurile limpezi, curate. La final, autorul are o notă, menită să arate procesul prin care s-au născut poemele, trăirile provocate de oprirea timpului, de exilul real și exilul interior, de găsirea cenușii din cuvintele scrise. O operă unitară, formată din douăzeci și cinci de poeme, scrise de la moartea tatălui și până ce i-a fost împrăștiată cenușa; paisprezece ani pe hărțile durerii.

* Coriolano González Montañez, *TATĂL / PADRE* (2002 - 2016), poeme în limba română traduse de Mirela-Ioana Dorcescu din limba spaniolă, 94 pagini, Timișoara, Editura Eurostampa, 2021.





Nichita STĂNESCU

A cumpăra un câine

A venit îngerul și mi-a spus:
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 Eu nu am fost în stare să-i răspund.
 Cuvintele pe care i le-aș fi putut striga erau
 lătrătoare.
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 m-a întrebat îngerul, ținând în brațe
 inima mea
 lătrătoare,
 dând din sânge ca dintr-o coadă.
 - Nu vrei să cumperi un câine?
 m-a întrebat îngerul
 în timp ce inima mea
 dădea din sânge ca dintr-o coadă.

Pean

Nu trebuie înțelese sentimentele, -
 ele trebuie să fie trăite.
 Nu trebuie înțeleși porcii, -
 ei trebuie să fie mâncați.
 Nu trebuie înțelese florile, -
 ele trebuie să fie mirosite.
 Nu trebuie să fie înțeleasă pasărea, -
 lăsați-o pe ea singură;
 nu-i faceți ramură din inima voastră,
 nu-i beți cu respirarea voastră aerul,
 aerul de sub aripă...
 Nu trebuie mai ales să înțelegem, -
 trebuie mai ales să fim;
 dar mai ales trebuie să fi fost,
 într-adevăr mai ales să fi fost.

Poem

Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi
 și ți-aș săruta talpa piciorului,
 nu-i așa că ai șchiopăta puțin, după aceea,
 de teamă să nu-mi strivești sărutul?...

Emoție de toamnă

A venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva,
 cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra
 ta.

Mă tem că n-am să te mai văd, uneori,
 că or să-mi crească aripi ascuțite până la nori,
 că ai să te ascunzi într-un ochi străin,
 și el o să se-nchidă cu o frunză de pelin.
 Și-atunci mă apropii de pietre și tac,
 iau cuvintele și le-nec în mare.
 Șuier luna și o răsar și o prefac
 într-o dragoste mare.

A patra scrisoare

Cine crede că moartea are coșciug
 e prost și se înșală.
 Numai viața are coșciug.
 El se numește chiar trupul.

Cine crede că vulturul zboară
 din pricină de aer și din pricină de aripi
 se înșală amarnic.
 Vulturul zboară din faptul
 că eu mă gândesc că el zboară.

Eu sunt din pricina faptului că mă gândesc
 că eu sunt.
 Exaltare de punct
 explodând în ceruri.
 Existența nu există

Artă poetică

Dacă s-ar descuraja poetul
 ar cădea frunzele din copaci,-
 și ramurile lor ar rămâne
 ca niște spânzurători.
 Dacă s-ar descuraja poetul,
 femeile gravide
 n-ar mai naște,
 n-ar mai naște niciodată.
 Dar, din grație și din grijă,
 moare întotdeauna, întotdeauna,
 înainte de a se descuraja.

Cântec

Ningea peste părul ei lung și negru
 peste părul ei ondulat ca Dunărea
 ningea, ningea și ninsoarea se topea
 și părul ei lung și negru
 ca Dunărea de ondulat rămânea
 peste delta de inimă a mea,
 când ningea și ningea și ningea
 peste părul ei negru
 și ondulat ca Dunărea,
 peste delta de inimă a mea.





Lucia PĂTRAȘCU

Nicolae BRATU RONDELUL DE NOAPTE

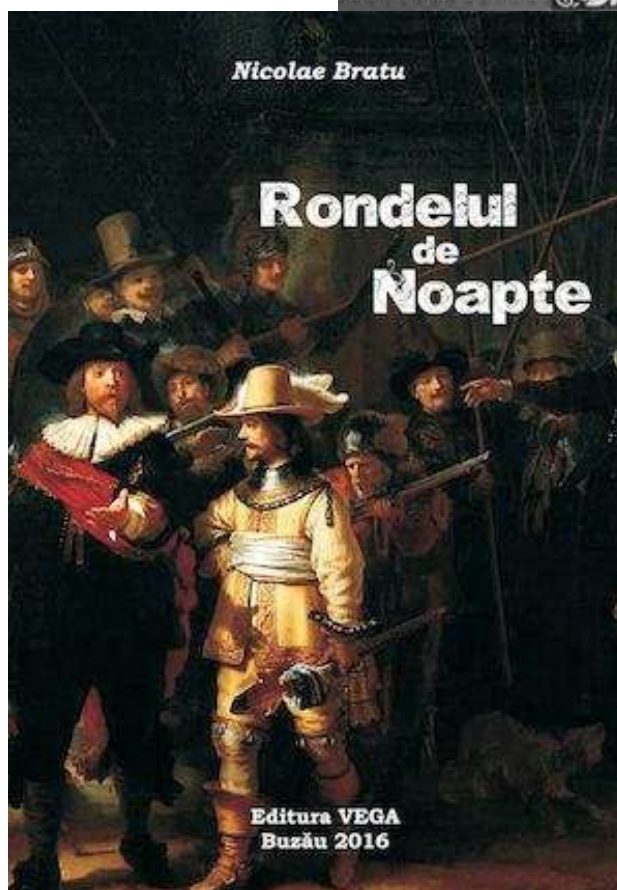
Volumul de versuri „*Rondelul de Noapte*”, semnat de Nicolae Bratu, publicat la editura Vega din Buzău, în anul 2016, cuprinde în cele 80 de pagini, un număr de 47 rondeluri. Coperta desfășurată a cărții reprezintă o reproducere după celebrul tablou semnat de Rembrandt, intitulat „*Rondul de Noapte*” și poetul a făcut o corelație inspirată între titlul tabloului și titlul volumului său de rondeluri. Ca să întregască ideea de armonie, ilustrația interioară îmbogățește elegant paginile cărții, prin decorarea lor cu 23 de imagini încadrate într-o formă ovală, cu „*detalii*” din celebra pictură, pe care le situează în categoria *grafică*, semnată de Daniel Iacob. Există și o imagine grafică, ce înfățișează chipul tatălui poetului, decedat în anul 2015, în memoria căruia este tipărită această carte în anul 2016, carte ce se naște din *rondul de noapte* al nesomnului poetului prin câmpia poeziei, pricinuit de efuziunile sale lirice desigur, dar, probabil, și de pierderea tatălui: „*Soție, copii, nu plecați! Ceață-i iară... / Vă văd întristați...O să plec? Ah, o iapă / Bălană mă duce la trap...Tot mai seară! / Aprindeți lumini! Nu mai văd! Dați-mi apă! / Simt că m-apropii de moarte...se-nseară!*” În aceste versuri se împletește nu doar o relație subiectivă, personală, a poetului cu tatăl său și pierderea acestuia, ci și o înțelegere specială a durerii tuturor aceluia care trăiesc un asemenea eveniment trist.

În vremurile în care, adesea, creația lirică alunecă pe panta unei mode nu întotdeauna corectă și decentă, atunci când exprimări imunde invadează paginile unor cărți, Nicolae Bratu alege să scrie rondeluri. Poetul s-a afirmat prin abordarea rondelului, o poezie scrisă în stil clasic, cu formă fixă, ce ar putea părea total învechită celor care nu iubesc această formă, cu prozodie armonioasă. La fel ca și sonetul, de exemplu, această creație lirică își păstrează valoarea atunci când poetul îmbracă versurile în prospețimea cuvintelor, încununată cu coroana perenității, așezând-o în afara timpului și a modei.

O formă de poezie în care bucuria de a fi se împletește cu tristețea situațiilor dureroase, imediate, ce complică uneori starea poetului, scoțându-l din turnul său de fildeș. Totuși, versurile din acest volum păstrează toate titlul de *rondel* și numai jocul poetului plimbă cititorul prin *rondel optimist, trist, grațios, livresc, amar, eseu, citadin, pluvial, ori rondel de iarnă, în vânt, strigăt, rondel tatălui meu...*

O multitudine de teme dintre care vom spiciu câteva:

Timpuri, anotimpuri: „*Pământul mustește de veștede flori / Iar cerul și poaia sunt în simbioză; / Ce*



lume se-ascunde, ce mândre comori / Sub astă jilavă, cerescă necroză...!” (*Rondel pluvial*, pg. 58), o scriere bacoviană parcă.

Toamna târzie ce însoțește curânda plecare a tatălui: „*Mă vei chema, apoi, în veștedul altar / Și voi pași pe frunze ca pe mare: / Melancolia – val (sau avatar?) / Îmi va acoperi o ultimă strigare: / Toamnă târzie, toarnă-mi un pahar / De raze coapte și de sevă tare!*” (*Rondel de toamnă târzie*, pg. 8).

Scrișul - dragostea de carte: „*Mi-e dor de ritm și armonie / Le aflu doar în cânt și-n vers*” (*Rondelul ritmului interior*, pg. 67), îndemnul: „*Citește și-ai să vezi, apoi, munune: / În slova scrisă doar prostia-i goală.*” (*Rondelul slovei deșarte*, pg.14).

Creația și aparenta ei zădărnice: „*Se-adună rând pe rând în carte / Ca-n cufărul unui avar, / Cuvinte dragi, cuvinte-aparte, / Le prețuiesc, le număr, dar / Sunt vorbe-n vânt, slove deșarte...*” (*Rondelul vorbelor deșarte*, pg. 11).

Speranța ce revine: „*Speranța așteaptă cuminte un semn / Să schimbe în verde, s-aducă la viață / Din lut poieniță, vâlstare din lemn.*” (*Rondel de iarnă*, pg. 10).

Prietenia, ce trebuie prețuită: „*Prietenia e ca un bonsai, / Copacul acela mic, pricăjit, / În jurul căruia o viață stai / Altfel se usucă, nefericit.*” (*Rondelul prieteniei*, pg 42).

Încercarea de a se acomoda cu vremurile, adunând amintiri: „*Mă prind la taifas adesea cu vântul / Ce-mi spune povești și dureri de demult, / De când nu era decât spusă, cuvântul;*”

(continuare în pag. 107)

(*Rondelul vântului*, pg. 34) și aducând sprijin amintirea copilăriei: „**Mai bine vino și îmi spune / Ce mult râdeai odinioară / Când doar vedeai un zmeu cum zboară**” (*Rondel*, pg. 19).

Nostalgie după trecerea timpului și cei plecați în altă lume: „**Ca frunza suflată de vântul tomnatic / Ce suflă hain peste deal, la apus, / O rugă în fum de tămâie, apatic, / Mai urcă arar la cei ce s-au dus, / Firavă, purtată-ntr-un hârb cu jărativ...**” (*Rondelul bătrânei care tămâiază*, pg. 43).

În general, Nicolae Bratu se vedește a fi un poet al căutărilor și al filozofării: „**Zâmbesc. Îmi vin în minte întrebări perene / Despre iubire, moarte, viața de apoi**” (*Rondelul sufletului din cuvânt*, pg. 48).

Și toate se petrec sub oblăduirea sentimentului religios creștin, credința în Dumnezeu este pavază și putere: „**Domnul mi-a dat puterea de-a răbda / Tot Domnul mi-a luat griji și nevoi / ... / Iubirea Lui se poate măsura? / Văzut-am marea-i grijă pentru noi / Domnul mi-a dat puterea de-a răbda!**” (*Rondelul lui Iov*, pg. 66).

Poetul are un simț al poeziei bine conturat, urmând atent pașii pe care îi pretinde o scriere literară: emoția sentimentelor, creația propriu-zisă și exprimarea acesteia prin talent și împlinire.

Am exemplificat sumar, lăsând cititorului bucuria de a găsi în volumul „**Rondelul de Noapte**”, semnat de **Nicolae Bratu**, o creație literară frumoasă, cu țesături artistice armonioase, cu adâncimi de gândire și simțire, în care lirica odihnitoare mângâie sufletul.



Pablo NERUDA

CINE MOARE

Moare câte puțin cine se transformă în sclavul obișnuinței, urmând în fiecare zi aceleași traiectorii; cine nu-și schimbă existența; cine nu riscă să construiască ceva nou; cine nu vorbește cu oamenii pe care nu-i cunoaște.

Moare câte puțin cine-și face din televiziune un guru.

Moare câte puțin cine evită pasiunea, cine preferă negrul pe alb și punctele pe "i" în locul unui vârtej de emoții, acele emoții care învață ochii să strălucească, oftatul să suradă și care eliberează sentimentele inimii.

Moare câte puțin cine nu pleacă atunci când este nefericit în lucrul său; cine nu riscă certul pentru incert pentru a-și îndeplini un vis; cine nu-și permite măcar o dată în viață să nu asculte sfaturile "responsabile". Moare câte puțin cine nu călătorește; cine un citește; cine nu ascultă muzică; cine nu caută harul din el însuși.

Moare câte puțin cine-și distruge dragostea; cine nu se lasă ajutat.

Moare câte puțin cine-și petrece zilele plângându-și de milă și detestând ploaia care nu mai încetează.

Moare câte puțin cine abandonează un proiect înainte de a-l fi început; cine nu întrebă de frică să nu se facă de râs și cine nu răspunde chiar dacă cunoaște întrebarea. Evităm moartea câte puțin, amintindu-ne întotdeauna că "a fi viu" cere un efort mult mai mare decât simplul fapt de a respira. Doar răbdarea cuminte ne va face să cucerim o fericire splendidă.

Totul depinde de cum o trăim... Dacă va fi să te înfierbânți, înfierbântă-te la soare. Dacă va fi să înșeli, în-șeală-ți stomacul. Dacă va fi să plângi, plânge de bucurie. Dacă va fi să minți, minte în privința vârstei tale. Dacă va fi să furi, fură o sărutare. Dacă va fi să pierzi, pierde-ți frica. Dacă va fi să simți foame, simte foame de iubire. Dacă va fi să doaresti să fii fericit, dorește-ți în fiecare zi...





Stejărel IONESCU

femeia de lut

mai ții minte cum bătea alizeul peste râu
și mama împletea în pridvor cununi de grâu,
mai ții minte cum se nășteau norii din apă
și apa urca la cer ca o nimfă cofată,
îmi amintesc când vânam licuricii prin grădină
când noaptea dădea cu luceferii în tină,
și cum pe râu curgeau femeile de lut
ce treceau prin mine ca timpul absolut,
tu te opreai ca să-ți citești despre raiul din grădină
fără să știi că eu primeam negura din lumină,
și încercam să te trec la rebut
ca pe un timp reprimat în absolut,
noaptea la lumânare îți citeam poezii fără rimă,
iar tu ca o neroadă credeai că toată lumea e
meschină,
de aceea te rog să-ți amintești că m-ai trezit în noapte
doar ca să mă inviți să bem amândoi o cafea cu lapte,
și până am ajuns tu te-ai topit
femeie făcută din lutul neîmplinit.

sunet de goarne

s-a dus în spate cu securea
ca să trudească între lemne,
și l-a închis de tot pădurea
pe iarbă rămânând doar semne,
s-a dus să taie cu toporul
în vatra satului pe deal,
dar a venit un val cu norul
ce la făcut cânt de caval,
s-a risipit atunci pe iarbă
și în aroma ploii reci
s-a transformat în flori de nalbă
ce au plutit printre lilieci,
a luat pe spatele lui cerul,
spre casă a vrut ca să se întoarnă
dar a căzut pe el eternul
și a rămas sunet de goarnă.

un vin din Pontul Euxin

se plimbă capete de molii
pe trupurile murdare de naftalină
în care viața-i plină de orgolii,
iar întunericul nu vrea lumină,
și ronțăie cu disperare
din mintea mea și creierul de veci,
mă aruncă iar în neuitare,
pe aicea tu să nu mai treci,

hrănind larvele cu vin,
cianurile le curg prin vene,
cu vin din Pontul Euxin
să-și stâmpere setea de lene.

o viață plină de ruini

nu căuta să faci greșeli în viață,
căci viața însăși este o greșală,
nu căuta să mergi desculț prin ceață,
căci ceața nu-i decât o foame goală,

nu căuta în trupul tău firav
un firicel din viața ce-ai pierdut,
căci viața nu-i decât un timp gângav
prin lumea asta ce te-a petrecut,

și când ajungi să pleci din astă lume
tu uită-te spre cer cu ochi senini
și lasă viața ca să se răzbune,
pe lumea asta plină de ruini.

te aștept

este noiembrie și a brumat prin crâng,
iar cules-am flori de liliac,
întregul câmp a dat în pârg
și am închis bruma într-un sac,

nu plâng și ochii s-au uscat,
izvoarele s-au dus de tot la vale,
tu iarăși de la mine ai plecat,
dar te aștept cu liliac pe cale,

diseară am să-ți scriu și o scrisoare
că poate ai să te întorci din drumul tău,
să fie iar în viața mea soare,
și să îmi uit parerile de rău,

este noiembrie și a brumat prin crâng,
iar frigul mi-a intrat de tot în oase,
te aștept chiar de am uitat să plâng,
te aștept, te aștept cu falduri de mătase.

una blondă

nu sunt trepte de lumină
iubirea-i la unicorn
ea, e goală, lună plină
și-n pahar cu spumă o torn,

sânii ei, ca macul în holdă
purpurii, precum e focul
eu îi port mereu în soldă
și-i prepar când îmi fac jocul,

pulpe albe din pahar
se preling cu spuma afară
dar are un gust amar
berea asta-i milenară,

te îmbată fără să o guști
îți i-a mințile în răspăr
și faci plecăciuni s-o muști
dimineața, bei un zer,

(continuare în pag. 109)

nu iubirea te îmbată
chiar de-i goală în felul ei
doar cu berea o faci lată
cea mai blondă între femei.

iarnă, unde ești

unde-i iarna mea, femeie
ce o aveam de la bunici,
am ținut tot sub cheie
și acum nu e pe aici,

ce-ai făcut cu ea să-mi spui
ai topito în vreun pahar
sau mi-ai agățato în cui
zău, că nu mai am habar,

stau și privesc pe fereastră
și mă întreb cu al meu dispreț:
noaptea e senină, albastră
este ger, dar nu-i îngheț,

și pământul e uscat
a ruginit sania în șură,
nu mai ninge ca altădată
iarna-i dusă pe arătură,

iernile de altădată
unde sunt, unde au pleca,
le aștept de aseară la poartă
să coboare iar în sat,

nu mai sunt copii cu sănii
nu mai este derdeluș
nu se mai fac nici mătânii
lumea parcă e din pluș,

nu mai ninge ca în povești
nu mai sunt flori la ferestre
iarnă, spune-mi unde ești,
că deja ești o poveste.

viață și lumină

e timpul tău copile, tu trebuie să te naști,
chiar de există viață, chiar de există moarte,
chiar de există timp, sau timpul nu există,
prin tine însuși timpul, prin tine îl renaști,
căci viața doar prin tine spre lume e o pistă.

se aude gong în noapte și stelele se adună,
e vremea rece afară, pune-ți pe chip o mască,
e zăngănit de viață și tremură izvorul,
sau adunat din hăuri în ochiul cel de lună,
acei ce îți aștern și-ți pun pe prag covorul,
ca tu să vii un înger din haos și furtună,
să pui pe lume viață, nu moarte și tortură.

privește cum și noaptea ne pune pe chip mască,
ne închide apoi în case și casele sunt reci,
mamele simt durerea și nu pot ca să nască,
iar tu din nou viață din noi încerci să pleci.



Florea CONSTANTINESCU

SCARABEUL

Incultul, grosolanul scarabeu
Simțea demult că-i de invidii ros:
Dorea să vadă lumea-n el un zeu
Sau, cel puțin, un țar mai fioros!

Gândind cu-ai săi cirați un amplu plan,
Spunându-și zilnic ce e de făcut,
Își încrusta succesul, an de an,
Ca în vechimi: pe un răboj de lut.

Pusese sclavi de-a lungul țării sale
Să-mpingă gogoloaiele-i fetide
Și admira, drogat de osanale,
Cum țarina-i, încet-încet, se-ntinde

Dar, obsedat că viața zboară iute,
Nemuțumit că lucrul merge lent,
Creă pretext că e ceva ce-i pute,
Nălțând de grabă foc pe continent.

- De ce se-ntâmplă, mamă, acestea toate,
De ce se cască-n jurul nostru gol?
- Pământul sterp, cu mlaștini presărate,
Nu șade pe o mare de petrol...

Sub solul scarabeului bălțește
Lichidul negru, pestilențiat,
Și mulți pe glob trăiesc prin el regește
Iar peste ochi basmaua și-au legat!

Când e să curgă banii în șiroaie,
Și *dracul* este partener de soi!
Lor sufletele nu li se înmoaie
Și-adesea le sunt ochii reci și goi!

Demult puteau nebunul să sugrume
Când încă nu scuipa prea mult venin
Dar, prin petrol, nebunu-avu un nume
Și și-a permis să nască-n juru-i chin!

Când focul fi-va stins, într-un bilanț
Vor trece tot ce s-a pierdut pe drum
Cu grijă să nu uite vreun sfanț!
Precum și ce vor cheltui de-acum

Să pună *mari* proiecte pe picioare!...
Într-un final, vor consemna... tăcuți
Și niște pierderi zis ... *colaterale*:
Atâția morți... atâția dispăruți ...

Să iei aminte, draga mea copilă,
Că lumea este plină de cretini,
Că viața niciodată nu-i idilă,
E drum bolovănos cu gropi și spini!

Își plimbă scarabeul ochii mici
Pe un ecran... un zâmbet se-nfiripă:
Moloz... cadavre... flăcări... lacrimi... frici...
Îi cresc bojocii: "E măreța-i clipă!"

Ai vrut să fii stăpânul peste nații!
Scundacule, nu știi cât ești de jos!
Te vor cunoaște mii de generații
Drept *scarabeu cu sufletul jegos!*





Andreea NEGOIANU

Din ale mării valuri

Albastrul veac, din rădăcini tresare-a lui sfințenie,
O, vitrină a vastei dureri!

- De ce nu mă desprinzi de mine?
Aștept înghesuită într-un fulg de Decembrie,
Tăcerea mării ce știu c-o să vie.

De taina rugii adâncimi, trupul mi-e vlăguit pe margini
de ape,
Cu pleoapele închise și în valuri, sufletul să mi-l
îngroape!

Mă strigă fățarnica lui fericire, când sufletu-mi de el
vrea să scape,
Iar eu simt marea și mai aproape
Și mai aproape...

Da, poftiți!

-Și, iată-mă, cum se cuvine,
În deplinătatea forțelor mele,
În sublim și la răstimp.
Aici mă-ndur de-al plânset vremuri și bag de seamă
ochii triști ai văilor.

Aș putea fi orice, în afară,
De ceea ce mi-e menit să fiu pe lume.

Aud pustiul!
Pustiul tulburat de ușa zdruncinată din temelii.
Cerul se retrage într-un glob de cristal, iar un suflet
Are să-mi facă o vizită:
Mă-ntreabă dacă-l însoțesc într-o tihnă infinită.

Lumea mea dragă

Ai dogorât peste mine-să-mi arăți mai marea fericire
printr-un crezământ,

Ai căzut pe umerii mei din patima unei iubiri eterne-
ești toată doar lumină într-un alb veșmânt,

M-adormi și pleci-te-ntorci numa' să-ți descânt,
A ta durere-i și a mea-plânșul ți-e coroană-n vânt.

De ce, lumea mea dragă, atât de departe de soare?
De ce, lumea mea dragă, atât de aproape de
mormânt?

Lângă mine

Într-un undeva de lângă mine,
O floare-și curăță petalele de nori,
Și-și îngroapă lumina din amurg sub un cântec pe
care-l cânt.

Într-un undeva de lângă mine,
O bătaie de ceas înalță-n soare cu pași de copil,
O aripă de om într-o palmă,
Și câte-un duh cu tăpile prinse de lume.

Într-un undeva de lângă mine,
Pe-o parte a visului,
Aud vorbe din pământ,
Și glasuri adorm în pături de cenușă.

Într-un undeva de lângă mine,
Pe cealaltă parte a visului,
Ochi sticloși sărută Cetatea Cerului,
Și pe vecie, a lor privire, împietrește-n trup.

Poemul din vis

Am admirat florile putrede ale unui ghiveci zăcut.
Atât de singure, uscate.
Ale căror frunze îmbrăcate-n praful scuturat din
cărămizi,
Erau ascultătoarele unei fanfare mute.

Într-o încăpere de nicăieri,
Se auzeau zgomotele unui timp trecut.
Unde, lângă un geam deșirat de rugină,
Se odihnesc florile unui vas din lut.

Împânzită de scânduri umede,
Șede o lumânare uitată și-un ceas,
Ce părea pregătit să dezbine,
Întreaga lume ce-a rămas.

Soare nemuritor

O, tu, soare nemuritor!
Suavul meu leac în plin război din mine,
Redă din forța ta,
Slăbitului meu gând ce-ți strigă fecioria,
Dezrobește sufletul ce-mi plânge-n colivie.

Nu mă părăsi, Zeu al luminii!
Tu nu știi despre visul urât de-a vorbi cu muritorii,
Tainele povestite de tine,
În auzul zânelor trufașe.

Iată, negura se-apropie!
Nu mai sunt nici păsări, nici cântări...
Mă vei prinde trează să-mi descătușești inima,
iară?
Ori, vie, să-mi mai îngădui din ale mele
întâmplări?
Nu pot să văd, e mult întuneric.
Nu mă părăsi, nu mă părăsi!

Întreg

Vreau totul în podul palmei,
Să-l adun din nimicurile lumii.
Și să am grijă ca să devină nimicul lumii mele,
În care sper, iubesc și trăiesc!





Mihaela ROȘIORU

WILHELM

Când Nicu al lui Matei din Câmpuri se duse dis-de-dimineață la pădure să mai aducă lemne, dincolo de capul satului, unde drumul o ia în sus printre copaci, zări mai la o parte un om prăvălit între două tufișuri. Omul stătea cu ochii închiși și gema slab. Nicu se apropie și văzu că omul, chircit cum stătea, era îmbrăcat într-o uniformă albastră și purta în picioare cizme încă bune, deși murdare de praf și de noroi. Lângă el îi căzuse casca din cap, dezvăluind un păr blond spălăcit și rar. Omul părea tânăr, către vreo patruzeci de ani. Când se apropie de el, Nicu îl auzi bâiguind niște vorbe nemțești, pe care nu le pricepu.

Nicu se întoarse la căruță după sticla cu apă. Își turnă în palmă și răcori fața murdară a neamțului, apoi îi dădu să bea. Îl trase mai la o parte, în adâncul pădurii și îl acoperi cu niște frunziș și niște crengi. Neamțul nu se mai mișca și nici ochii nu-i mai deschise când Nicu dădu bice cailor și căruța dispăru în pădure.

Când se lăsă noaptea, Nicu se întoarse cu căruța încărcată de lemne. Își făcuse socoteala, dacă îl va mai găsi pe neamț în viață, să-l urce lângă el, să-i pună pe umeri o haină veche de-a lui și o căciulă pe cap și așa, la adăpostul întunericii, să-l ducă în sat.

Neamțul era tot acolo unde îl lăsase. Vestonul se ridica și cobora pe piept. Nicu răsuflă ușurat. Cu greu reuși să-l scoale în picioare, să-l sprijine și să-l așeze lângă el, pe scândură, în căruță. Omul nu reușea să se țină drept, se tot apleca și se sprijinea de Nicu.

Se lăsase frig. Era o noapte fără lună, iar pe uliță nu mai era nimeni. Anica, nevasta lui Nicu, își făcu cruce când îl văzu. Deschise porțile, să intre cu căruța. Nicu se dădu jos, apucă caii de dârlogi și băgă căruța cu lemne în curte. Anica răsuflă ușurată că își văzu bărbatul acasă. Așa de mult nu întârziase niciodată la pădure. Se temu-se să nu i se fi întâmplat ceva.

-Da aista cini-i?

-Nu știu. L-am gasit în paduri. Îi rănit.

Amândoi îl târâră spre casa de chirpici, dar când să-l bage în casă Nicu spuse:

-Mai ghini îl ducem în bașcî. Aduc priciul din magazine și-l culcăm acolo. Îi mai sigur așa. Nu trebui să-l vadă niminea.

Îl coborâră cu chiu cu vai cele câteva trepte în beci. Aici era întuneric beznă, cam frig și mirosea a mucegai. Îl așezară pe o treaptă.

Anica dădu fuga în casă și se întoarse cu lampa, cu o oală cu apă fierbinte și un lighean. Îl spălăra cum putură. Omul era rănit la umăr. Se pătase și vestonul uniformei de sânge închegat. Anica îi turnă pe rană țuică. Omul

gemu tare. Apoi îl unse cu o alifie din ierburi și untură de bursuc, pe care i-o dăduse ei un călugăr de la schitul din Panciu, o alifie tare bună la tot felul de răni.

Nicu cără în beci priciul. Puseră pe el o plapumă și un macat, peste o saltea de paie. Așezară priciul, care abia încăpea, între butoaie, pe sub rafturi cu borcane și damigene.

Neamțul era îmbrăcat acuma în niște pantaloni, o cămașă și o flanelă veche de-a lui Nicu. Uniforma o împăturiseră și o pitiseră după o budană. Anica ieși pentru a nu știu câta oară din beci și se întoarse cu o strachină cu borș și mămliguță fierbinte. Omul apucă lingura cu o mână slăbită. Anica îl ajută să ducă la gură.

-Nu te-o fi văzut careva, zise ea.

-Mâne, când să scoali copchiii, să-i duci la mamaia, să nu prindă ceva și să vorghiească cu alți copchii pi uliță!

Nicu era rupt de oboseală și de grijă. Anica tăcea. Se mai uită o dată la omul care acum se întinsese pe prici. Nicu se îndreptă către scări și începu să le urce, cocârjat, pentru că scara era foarte abruptă.

-Danke, auzi în urma lui, dar nu înțelese.

Până acum Anica nu zisese nimic. Dar după ce stinseră lampa, începu să-l boscorodească pe Nicu. N-aveau și așa destule pe cap, nu se ajungeau de la o zi la alta! Și dacă l-a văzut cineva, e neamț, e dușman. Peste tot colcăie de soldați ruși. Țștia n-au niciun Dumnezeu, intră în casele oamenilor și iau tot ce găsesc. Dacă intră vreunul în beci și dă de asta? Părintele își duce în fiecare dimineață fetele în păpușoi, la țarină, are acolo niște păpușoi înalți. Lasă peste zi copilele acolo de frica rușilor. Le mai aduce noaptea, să doarmă acasă, ori doarme și părintele noaptea în păpușoi, cu ele. Lumea e speriată de nu se mai poate. De când au întors armele, nu se mai știe care e dușman și care nu.

-Niciodată nu poți ști aiasta, fimeie, mormăi Nicu. Da` acu s-o semnat armistițiu. Di acuma o să hie altceva. Da pi aista îl mai ținem o vreme aici. Măcar până s-a mai întrema.

-Dacă-l gășăsc rușii în bașcî îl împușcă și ni împușcă și pi noi, zise Anica, înecată de plâns. Rămân copchiii di noi! Ooof, de nu te-ai mai fi dus la paduri, nu-l mai gaseai, îl lasai ursitei lui, pacatili meli!

-Păi mă gândiam să nu-l mai lăs în bașcî. Chiar di mâne am di gând să fac un pereti fals coalea în odaie și să-l ascund acolo. Îl fac așa din nuieli, îl lichesc frumos, îl scliviesc și-l bag pi neamț acolo. Acolo nu-l mai gășăști niminea. Îi ducem frumos di mâncari, o să vezi, niminea nu-l mai gășăști.

-Da` pi undi intrăm să-i ducim di mâncari?

-Pi la sobă. Las așa o gaură în spatele sobii. Cum îi iea facuți pi chicioari, acolo sub iea, undi ținem lemnii, lăsăm oleac` di loc. Dăm frumos lemnii la o parti și intrăm. Și iel poati ieși pi acolo. Poati să să uiti rusu mult și ghini, cî sub lemni n-o să-i deie în gând să cate.

(continuare în pag. 112)

-Și dacă nu s-a faci ghini? Dacă moari?
 -Da nu mai cobi, măi muier! Și las-mă să dorm!
 A doua zi Nicu coborî în bașcă. Neamțul se sculase și întinsese frumos macatul pe prici.
 -Pi mini mă chiamî Nicu, zise el, tare și răspicat. Nicu, mai zise o dată, împungându-se cu degetul în piept.
 -Wilhelm, spuse neamțul.
 -Ți-i oleaci mai ghini? îl întrebă Nicu. Uite acu vini muierea cu o canî di lapte muls ș-o bucatî di pâne, Ț-o fi foame, dă. Și ne-om uita și la rană. Azi pari să cați mai ghinișor.

-Ghinișor, zise și neamțul, și zâmbi.
 A doua zi îl mutară în puterea nopții în odăița din spatele sobei.

-O să stai aci ca-n sânu lu Avram, îi zise Nicu. Punem lemni pi foc. Nu ti găsești niminea. Stai aici-șă!

De ieșit, n-a ieșit neamțul curând din odăița dindărătul sobei. Anica îi aducea de mâncare. Se învățase neamțul cu borșul de ște-vie, cu zeama de urzici, cu mămăliguță. Mânca fasole, mânca mură-toare, varză, ce se găsea. Anica îi căra căldarea dimineață afară la privată. Vede Dumnezeu, se gândea ea. Și le-o ajuta și la copilașii mei pe lumea asta, i-o ocroti, că tat-su își ia de la gură și i-e milă și de dușman.

Odată a ieșit neamțul în curte în puterea nopții, pe când cântau cocoșii. I s-a făcut așa un dor de aer proaspăt. A ridicat capul și s-a uitat la stele. Așa de multe la un loc nu văzuse niciodată, nici așa de strălucitoare. Se vedea și Calea Laptelui și greierii nu mai conte-neau cu cântarea. Era o frumusețe. Dar l-a simțit câinele și a început să latre. Atunci a intrat înapoi.

De la o vreme începuse să o rupă pe românește, nu cine știe ce, așa, câteva cuvinte. Anicăi i-ar fi venit să rădă dacă n-ar fi fost așa de amărâtă. Îi punea borșul și neamțul zicea boda-prosthe! Și cum era așa îmbrăcat ca un mocan, cu ochii ăia ai lui albaștri, ți-era mai mare mila. Vai de steaua lui!

După o vreme începuse s-o rupă binișor și Anica află că are pă-rinți, că locuiește și el la țară, că e însurat și are un băiat.

Trecu iarna și începu să se desprimăvăreze. Înfloriră pomii în grădină. Nicu se hotărî să-l mute pe neamț la odaie, la pădure, unde ținea vara fânul. Chiar și în cămăruța din dosul peretelui fals era ris-cant. Se făceau percheziții în sat. Intraseră și la vecinii din vale. Și la finul. Tot într-o noapte Nicu îl urcă pe neamț în căruță pe capră, îmbrăcat mocănește, cu căciula în cap și cu un cojoc în spinare și-l porni tocmai sus, la odaie, unde avea fâneața. Luase mai multe pro-vizii cu el și i le lăsă acolo.

-Mai trec eu piste vreo câtiva zile, zise. Tăt așa, noaptea.

-Ghine, răspuse neamțul. Umbli sanatos!
 La două-trei zile Nicu trecea și-i aducea de mâncare, noaptea. Și sarmale, și mâncare gătită îi punea Anica. Și mămăligă rece.

Peste o lună s-a făcut pace. Oamenii își vedeau de ale lor ca și până atunci. Vremurile erau tulburi. Se auzea că vin comuniștii. Lumea spera să vină americanii.

Atunci Nicu se hotărî să meargă cu neamțul la șeful de post din sat. Acesta se miră nu puțin când auzi întreaga poveste și când se înțelese, de bine de rău, cu

neamțul pe românește.

-Trebuie să fi vinit mai demult cu dumnealui, nea Nicu, îi spuse șeful de post, după ce studie livretul militar al neamțului. Îl trimi-tem la poliție la Focșani, să-i facă actele și să-l repatrieze.

A doua zi Wilhelm plecă la Focșani. Anica îi dădu la el o traistă cu de-ale gurii. Nicu îi dădu cojocul. Se opriră în poartă. Își strân-seră mâinile. Se priviră în ochi. Se îmbrățișară bărbătește. Neamțul o îmbrățișă scurt și pe Anica.

-Rămâi sanatos, tanti Anica! Boda-prosthe!

Anica își șterse colțul ochilor cu basmaua. Nicu se întoarse și o porni către grajd.

După șase luni veni o scrisoare. O scrisese altcineva, pe româ-nește. Wilhelm ajunsese cu bine acasă. Lucra acum la Faber Castell. Ai lui au fost foarte bucuroși când s-a întors. Îl crezuseră mort pe front.

După mai mulți ani Nicu al lui Matei și Anica s-au trezit cu Wil-helm în poarta casei. Acesta se dădu jos dintr-o mașină. Frați să fi fost, și nu s-ar fi bucurat mai mult de revedere. Au mâncat, au băut vin. Neamțul a coborât el în bașcă să scoată vinul. A doua zi a vrut să urce și pe la odaie, să vadă ce mai era pe acolo. Fâneața era ver-de, înțesată de flori în tot locul, iar în pădure cânta cucul. Wilhelm le-a adus la alde Nicu un aparat de radio, multe haine, pantofi și creioane, gume, ascuțitori și stilouri la copii. Pe lângă dulciuri o grămadă. Mai târziu a sosit cu trenul, tocmai din Germania, un fri-gider. Nimeni nu mai avea atunci la Câmpuri frigider. Veneau ve-cinii la Nicu și se minunau de așa dulap, în care înghețau toate boc-nă.

Peste încă un an Wilhelm a mai venit o dată. Anica mai născuse un băiat și Nicu a vrut să i-l boteze neamțul. S-au dus cu copilul la biserică. Neamțul ținea băiatul în brațe. I-au pus numele Wilhelm, numele nașului. Atăta doar, că lumea n-a putut să se obișnuiască sa-i spună Wilhelm. I-au zis Vintilă, și așa a rămas.





Camelia OPRIȚA

Vestea

Un greier în haine șic, mai distins decât un crai,
Se urcă pe piatra albă,
Spre copii rosti de grabă:

- Mult stimată adunare, cartea noastră a sosit!

Alți gândaci veniră îndată, cu monocluri mici pe nas.
Iar un cărăbuș sihastru, când ieși din Prefectură,
Strigă tare cât s-audă găzele din bățatură:

- Hai cu toții la lectură!

Globulețul de înghețată

În copaci cu floare șic
Am pus cremă de fistic.
Dulcuri, inimi de-nghețată,
Turtă dulce, ciocolată.

Turta dulce e brodată
Cu un soare de zăpadă.
O grădină de afine
Săniuță cu praline.

Pe zăpadă e Codița,
Savurează la halviță,
Fursecuri din marțipan
Acadele cu susan.

Codița mereu cuminte,
Vine prima la plăcinte.

La clătitele cu nuci:
De le coci, nu mai apuci!

-Daaa, și chiar din doboșei
Își făcu brățări, cercei.
Croi și o pelerină
Din fagure de albină.

O rochiță din bezele
Cun nasturi de acadele.
Iar din gemul de gutui,
Parfum, calitatea întâi!

Precum vezi e campioană
Pe stele, amfitrioană.
Dar nu-i vreme de pierdut,
Degustarea a-nceput!

Globulețul de înghețată
E grădină înflorată.
În mijlocul ei, cochet,
Un puț galben cu șerbet.

Am greșit eu cu ceva?!
Pisica doar saliva...
Dar cum lumea de înghețată
Are granița brodată



Cu fire de ciocolată,
Se topi cât ai clipi
Pe buzele de copii.

Cățelușul Zmeu

Gâsculița mea cea mică
Este tare frumoșică.
Are aripi lungi, pufoase,
Gulerașe-gulerașe.

Cârdul de surori o -ntreabă:
- Surioară, vii la iarbă ?
- Nicidecum nu voi veni,
Sunteți tare cenușii.

Eu sunt albă ca o floare,
Voi prea negre pe spinare !
Vezi ce aripi lucitoare ?
Nourăși bătuți de soare...

- Tot ne spui că ești frumoasă,
Zise găscă cea mai grasă.
...Dar ai glasul fioros,
Zise alta fără rost.

Ga-ga-ga și iară ga,
Incepură a se certa.
Tărăboi în bățatură,
Și-un cățel cu ou în gură.

Hoțu' nostru înfometat
Avea ochiu' stâng vârgat.
Fura ouă din cuibare
Și le pitula sub floare.

-Ajutooor, ajutooor !
Strigă găscă mea de zor,
Săriți ! Vai de oul meu,
Îl luă cățelușul Zmeu !

Cât ai bate din aripă,
Își făcu cuibar în pripă.
Pe bandit l-a înfășcat,
Vai de ochiul lui vârgat...

Și-l mai ciupi de spinare,
Fugea de n-avea picioare.
Greu e oul, foarte greu,
Zise cățelușul Zmeu.

(continuare în pag. 114)

Meșterică Cioc-Cioc

Nucul zise către prun:
- Dacă n-ai meșter deloc,
Cum ți-am zis și cum îți spun,
Meșterică Cioc- Cioc- Cioc
Este medic foarte bun.

A!... Mi-ai zis. Dar cine-i oare?
Că am viermișori o droaie:
E cumva ciocănitoare?
...Păi, să vină după ploaie.

Și când ploaia s-a oprit,
Meșterul cu moțul crom
De îndată a sosit...
Consultase altu' pom.

Cioc! Cioc! Cioc! Bătu în scoarță.
Adună toți viermișorii
Și-i înfășură cu ață,
Pe prun îl trecu florii.

Mulțumesc că m-ai salvat...
Meștere, ești doctor bun!
Uite vezi? M-ai vindecat,
Zise vesel micul prun.

Balada broscuțiană...

O cunoașteți pe Cocuța?
Toată ziua se dă huța
Pe un ram de crizanteme
Cu doi nuferi, diademe.

Astăzi e concert pe lac,
Fredonează: Oac-oac-oac,
Și se-ntreabă: ce să fac,
Că deloc nu mi-e pe plac.

Pe cuvântul meu de broască...
Nu știu cum să-i fac să tacă.
Să cântăm în armonie,
Numa' într-o veselie.

Sunt țânțari și prea stridentți,
Conduși de locotenenți,
Care cum se vede bine,
Ce cânt eu, nu le convine.

M-am gândit să-i chem la sfat
Când termină de cântat.
Că aș vrea de bună seamă
Să le fiu de fel soprană.

După-o vreme corul tace.
Este liniște și pace.
Și când veni vreme bună,
Stau de vorbă împreună.

Conveniră dar să cânte
Într-un cuib de flori mărunte.
Cocuța, solist vocal
Sus pe creanga de arțar.

Glas subțire de țânțar
Dădu tonul din arțar,
Iar Cocuța fiind solistă
Și deloc minimalistă:

Haideți să cântăm: Oac-oac,
Cetățeni suntem pe lac.
Balada broscuțiană
O cântau duios, de-o seamă.

Nana – Coțofana

Coțofana sta pe floare,
Crezând c-a ajuns la soare,
Însă frunzele înșirate
Îi șopteau că e departe.

Pentru prima dată vede
Prea mulți sori cu coadă verde,
Zbură jos și lung privește,
Țopăind copilărește.

Minunat, s-a minunat
Și deodată a zburat.
Căuta pe câmpuri claie
Să adune niște paie.

Hotărî c-ar vrea o casă
Pe o pălărie aleasă
În mijlocul sorilor,
Mult deasupra florilor.

Zis – făcut în mare grabă,
Cum văzuse în ogradă,
Cuib de paie și de vată,
Însă toamna veni-ndată.

Ploaia-i udă și desface
Cuibul mic la patru ace.
Mult muncise și-acum iată,
Soarele e plin de vată.

Mai târziu, ea a aflat
Cum e soarele plouat,
Că îi zise altu' pui
Ce e floarea-soarelui.

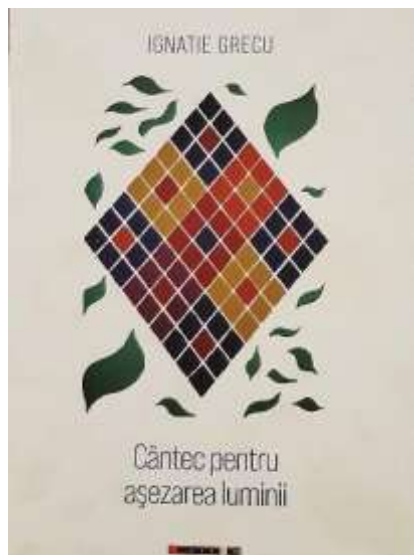
Atunci Nana cam zburlită,
Cum se vede, necăjită,
Se-ndreptă către un pom
Mult mai nalt decât un om.

Des la frunză, ceva umbră,
Soarele pe crengi îi umblă.
Și-și făcu o casă mare,
Țrainică și-ncăpătoare.

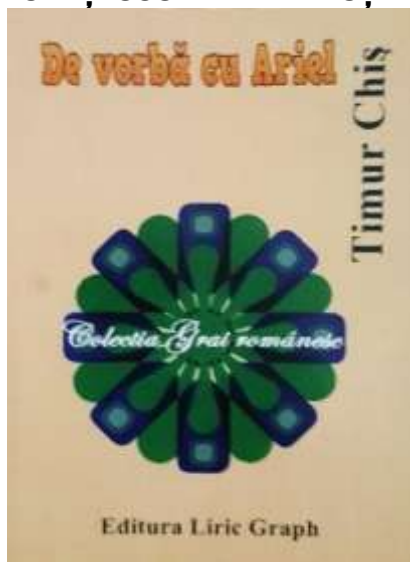
(Din volumul în lucru "Povestiri și Poezii la Castelul Regelui")



CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE



Ignatie Greuc – Cântec pentru așezarea luminii
Editura Eikon, București, 2021



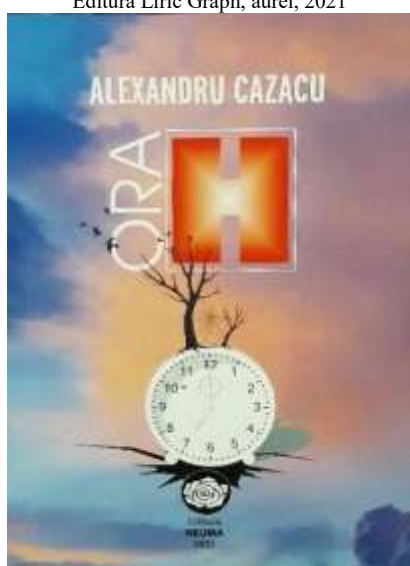
Timur Chiș - De vorbă cu Ariel
Editura Liric Graph, ăurei, 2021



Spiridon Voinescu – Trecutul viitor
Ed. InfoRapArt, 2022



Otilia Ardeleanu – Timpul meu se măsoară...
Ed.Ex Ponto, 2021



Alexandru Cazacu – Ora H
Ed. Neuma, 2021



Ileana Todoran – Vase reparate cu aur
Editura InfoRapArt, 2022



Otilia Ardeleanu – Doze de plăcere
Editura Neuma, 2021



Aurel Brumă – Chiriaș temporal
Editura Performantica, 2022



Otilia Ardeleanu – Când tac și tu mă asculți
Ed. Junimea, 2021

A stylized illustration of a hand holding a torch. The hand is rendered in various shades of orange, red, and yellow, with a blue and white floral pattern on the wrist. The torch has a blue and white floral pattern on the handle and a flame at the top. The word "BOIEMA" is written in large, yellow, stylized letters across the middle of the image.

BOIEMA

apler

www.boema.inforapart.ro